

NIVALA 150

TILINPÄÄTÖS JA TOIMINTAKERTOMUS

2016

v. 1910 Nivalan kirkonkylää

v. 1897 Nivalan kirkonkylää

**KH 27.3. §
KV**

SISÄLLYS

1 NIVALAN KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖS- JA TOIMINTAKERTOMUS.....	3
1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa	3
1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus.....	3
1.1.2 Kaupungin hallinto	5
1.1.3 Yleinen taloudellinen tilanne	6
1.1.4 Kaupunginvaltuuston päätöksiä.....	6
1.1.5 Yleinen taloudellinen tilanne	7
1.1.6 Nivalan talousalueen kehitys	10
1.1.7 Nivalan kaupungin talouden kehitys vuonna 2016	14
1.2 Kokonaistulot ja -menot	17
1.2.1 Ulkoinen tuloslaskelma (1 000 €) ja tunnusluvut	19
1.2.2 Rahoituslaskelma (1 000 €) ja tunnusluvut	21
1.2.3 Tase (1 000 €) ja tunnusluvut.....	23
1.2.4 Kokonaismenot ja -tulot	25
1.2.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä	26
1.2.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	27
1.3 Kaupunginhallituksen selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä	28
1.4 Kaupunginhallituksen selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä	30
1.5 Kuntakonsernin toiminta ja talous	31
1.5.1 Konsernitilinpäätöksen laajuus	31
1.5.2 Konsernin tuloslaskelma (1 000 €) ja tunnusluvut	32
1.5.3 Konsernin rahoituslaskelma (1 000 €) ja tunnusluvut.....	33
1.5.4 Konsernitase (1 000 €) ja tunnusluvut	34
1.5.5 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	37
1.6 Hallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä ja talouden tasapainottamista koskevista toimenpiteistä.....	37
KÄYTTÖTALOUS	39
10 KAUPUNGINVALTUUSTO	40
11 TARKASTUSLAUTAKUNTA	43
120 Kaupunginhallitus	44
125 Peruspalvelukuntayhtymä Kallio	49
126 Jokilaaksojen Pelastuslaitos	53
127 Nivalan Liikuntakeskus Oy:n avustukset	54
128 Työllistämistoimet	55
Nivalan työpajasäätiö	58
Nivalan kaupunkikonserni	61
Kiinteistö Oy Kesti.....	63
Nivalan Kaukolämpö Oy	64
Nivalan Liikuntakeskus Oy	66
Kiinteistö Oy Nivalan vuokratodit	70
Nivalan Teollisuuskylä Oy	72
Nivalan Vesihuolto Oy	74
130 Keskushallinto.....	76
150 Henkilöstöjaos	77
12 KAUPUNGINHALLITUS	79
160 Maaseututoimi	81
165 Lomatoimi.....	83
16 ALUEELLISET MAASEUTUPALVELUT	85
Sivistyspalvelut	86
400 Hallintopalvelut	86
410 Perusopetuspalvelut	87
420 Lukiopalvelut	90
440 Muu sivistystyö.....	91
40 SIVISTYSLAUTAKUNTA	94
Tekniset palvelut	95
600 Viranomaispalvelut.....	95
700 Tekniset palvelut	98
740 Tilapalvelut	100
770 Ruoka- ja puhdistuspalvelut	102
60 TEKNINEN LAUTAKUNTA	103

Käyttötalous tehtäväalueittain/toimielimittäin	104
Yhteisesti jaettavat menot ja poistot	106
INVESTOINTIOSA	107
1.7 Henkilöstötilinpäätös	115
Tuloslaskelma (TA/TP vrt).....	135
Rahoitus.....	136
Rahoituslaskelma (TA/TP vrt)	138
2. TULOSLASKELMA	141
3. RAHOITUSLASKELMA	142
4. TASE	143
5. KONSERNITULOSLASKELMA	146
6. KONSERNIRAHOTUSLASKELMA	147
7. KONSERNITASE	148
Tilinpäätöksen liitetiedostot.....	151

Sitovuustasot

Käyttötalous- ja investointiosassa sitovuustaso valtuustoon nähden on kaksinumeroinen toimielintaso, jolle valtuusto on hyväksynyt toimielimen tulo- ja menoarvion sekä toiminnalliset tavoitteet. Ainoa poikkeus tähän bruttokäsittelyyn on tehtäväalue 770 Ruoka- ja puhdistuspalvelut, jonka sitovuustaso on nettomääräinen eli tulojen ja menojen erotus, eli toimintakate. Valtuuston sitovuustason toteumat on kehystetty tummalla raamilla.

Kaupunginhallituksen sitovuustaso käyttötaloudessa on kolminumeroisen tehtäväalueen tulot ja menot.

Tuloslaskelmaosassa valtuuston sitovuustaso on määrärahoihin varattavat erät: korkokulut, muut rahoituskulut ja satunnaiset kulut. Tuloarvioihin verrattavat erät ovat: verotulot, valtionosuudet, korkotuotot, muut rahoitustuotot ja satunnaiset tuotot.

Rahoitusosassa valtuuston sitovuustaso on määrärahoihin verrattavat erät: antolainojen lisäys, pitkäaikaisten lainojen vähennys. Tuloarvioihin verrattavat erät ovat: antolainojen vähennys ja pitkäaikaisten lainojen lisäys, sekä vaikutus maksuvalmiuteen.

1 NIVALAN KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖS- JA TOIMINTAKERTOMUS

1.1 Olennaiset tapahtumat toiminnassa ja taloudessa

1.1.1 Kaupunginjohtajan katsaus

Nivalan kaupungin sekä koko Nivalan kaupunkikonsernin tilinpäätös on vuodelta 2016 ylijäämäinen. Kaupungin tilinpäätös on ylijäämäinen 1, 072 miljoonaa euroa ja koko konsernin tilinpäätös on ylijäämäinen 2,4 miljoonaa euroa. Kuntalain 118 §:n kriteereistä vain osa täyttyy Nivalan kaupunkikonsernin osalta (konsernin suhteellinen velkaantuneisuus ja tuloveroprosentti).

Kaupunginvaltuusto hyväksyi joulukuussa 2016 uuden, päivitetyn kaupunkistrategian vuosille 2017–2019. Strategian uudistamisella haluttiin valmistautua myös tulevaan maakuntauudistukseen paikkakunnan elinvoimaisuuden edistämisen ohella. Strategisiksi tavoitteiksi hyväksyttiin yrittäjyyteen kannustava maaseutukaupunki, laadukkaiden palvelujen ja hyvän asumisen kaupunki sekä taloudeltaan tasapainoinen kaupunki. Konkreettisiksi strategisiksi kehityshankkeiksi hyväksyttiin 1) paikkakunnan tunnettavuuden ja vetovoimaisuuden lisääminen, 2) hyvinvoinnin varhainen tuki ja 3) kestävä energiaratkaisu. Hyväksytty strategia ohjaa kaupungin johtamista ja toimintoja. Mm. vuoden 2017 talousarvion valmistelun yhteydessä kohdennettiin määrärahasurssuja paikkakunnan tunnettavuuden kehittämiseen. Lapsiasianneuvoston raportin käsittelyn pohjalta on käynnistetty selvitystyö, jonka tavoitteena on nuoruusiän sijoitusten vähentäminen sekä selkeyttämään eri toimijoiden tehtäviä ja vastuita. Puheenjohtajana työryhmässä toimii Leena Vähäsöyrinki. Kaupunki on myös hyväksynyt energiatehokkuussopimuksen vuosille 2017–2025.

Kaupunkikonsernissa tytäryhtiöt ovat tärkeitä toimijoita kaupungin toimialojen rinnalla paikkakunnan elinvoimaisuuden kehittämisessä. Kaupungin tytäryhtiöitä ovat Kiinteistö Oy Kesti, Nivalan Kaukolämpö Oy, Nivalan Liikuntakeskus Oy, Kiinteistö Oy Nivalan Vuokratodit, Nivalan Teollisuuskylä Oy, Nivalan Vesihuolto Oy. Kiinteistö Oy Kesti ja Kiinteistö Oy Nivalan Vuokratodit käynnistivät uuden toimitusjohtajan haun vuoden 2016 loppupuolella ja toimitusjohtajaksi yhtiöihin valittiin rakennusinsinööri AMK Simo Hautamäki.

Kiinteistö Oy Kesti ja Nivalan Vuokratodit ovat toteuttaneet suunnitelmallista kiinteistöjen ylläpitoa ja kehittämistä. Kumpikin yhtiö teki voitollisen tilinpäätöksen. Kiinteistö Oy Kesti on vastuutettu rakennuttamaan paikkakunnalle tarvittava tehostetun palveluasumisen yksikkö asiakkaiden jonotilanteen ratkaisemiseksi.

Nivalan Kaukolämpö Oy:n sekä Nivalan Vesihuolto Oy:n toimitusjohtajana toimii Olli Jokinen. Nivalan Kaukolämpö Oy:n taloudellinen tilanne on korjaantunut aiempia vuosia huomattavasti paremmalle tasolle. Kumpikin yhtiö teki voitollisen tilinpäätöksen.

Nivalan Liikuntakeskus Oy on ansiokkaasti hoitanut tehtäviään ja tuottaa monipuolisia liikuntapalveluja sekä tapahtumia. Samalla se ylläpitää ja kehittää liikuntapaikkoja yhteistyössä kaupungin kanssa. Liikuntakeskus onnistui kesän 2016 tapahtumien järjestelyissä erinomaisesti. Nivalan Liikuntakeskus Oy:n toimitusjohtajana toimii Pekka Niemelä.

Nivalan Teollisuuskylä Oy on muiden tytäryhtiöiden ohella keskeinen toimija Nivalan kaupungin elinvoimaisuuden (työpaikkojen, yritysten) kehittämisessä. Nivalan Teollisuuskylä Oy:n toimitusjohtajana toimii Kaisa Liinamaa. Nivalan kaupunki osti vuoden aikana Peltotieltä aikuiskoulutuskeskuksen toimitilat. Nivalan Teollisuuskylä on toteuttanut paikkakunnalle merkittävän toimitilojen (BestGlass) laajennuksen ja on voimakas toimija yritystoimitilojen rakentajana sekä elinkeinoneuvonnassa Nihak ry:n ohella.

Nivalan Työpajasäätiö on vakiinnuttanut toimintaansa toisena toimintavuotenaan. Toimitusjohtajana toimii Tuomas Sarjanoja. Vuonna 2015 Nivalan kaupungilta siirtyi Työpajasäätiön hallinnoitavaksi metallipaja, Kädenjälki, Etsivä -nuorisotyö sekä myös aiemmin kaupungilla olleet työllistämistoimenpiteet. Säätiön tavoitteena on pitkäaikaistyöttömyyden kasvun taittaminen sekä siten vähentää kaupungin osuutta työmarkkinatukeen. Työllisyyden edistäminen on tärkeä osa elinkeinopolitiikkaa.

Kaupunki on aktiivinen yhteistyökumppani koulutus, tutkimus ja kehittämistoimijoiden kanssa. Keskeisimpiä yhteistyökumppaneita ovat Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä Jedu, Kerttu Saalasti Instituutti, Kerttu Saalasti Säätiö, Nihak ry, Elme -studio. Kaupunki on panostanut ja panostaa jatkossakin laajasti alueen ja paikkakunnan TKI -toimintojen kehittämiseen. Tällä toimintatavalla luodaan pohjaa paikkakunnan kilpailukyvyille ja elinvoimalle.

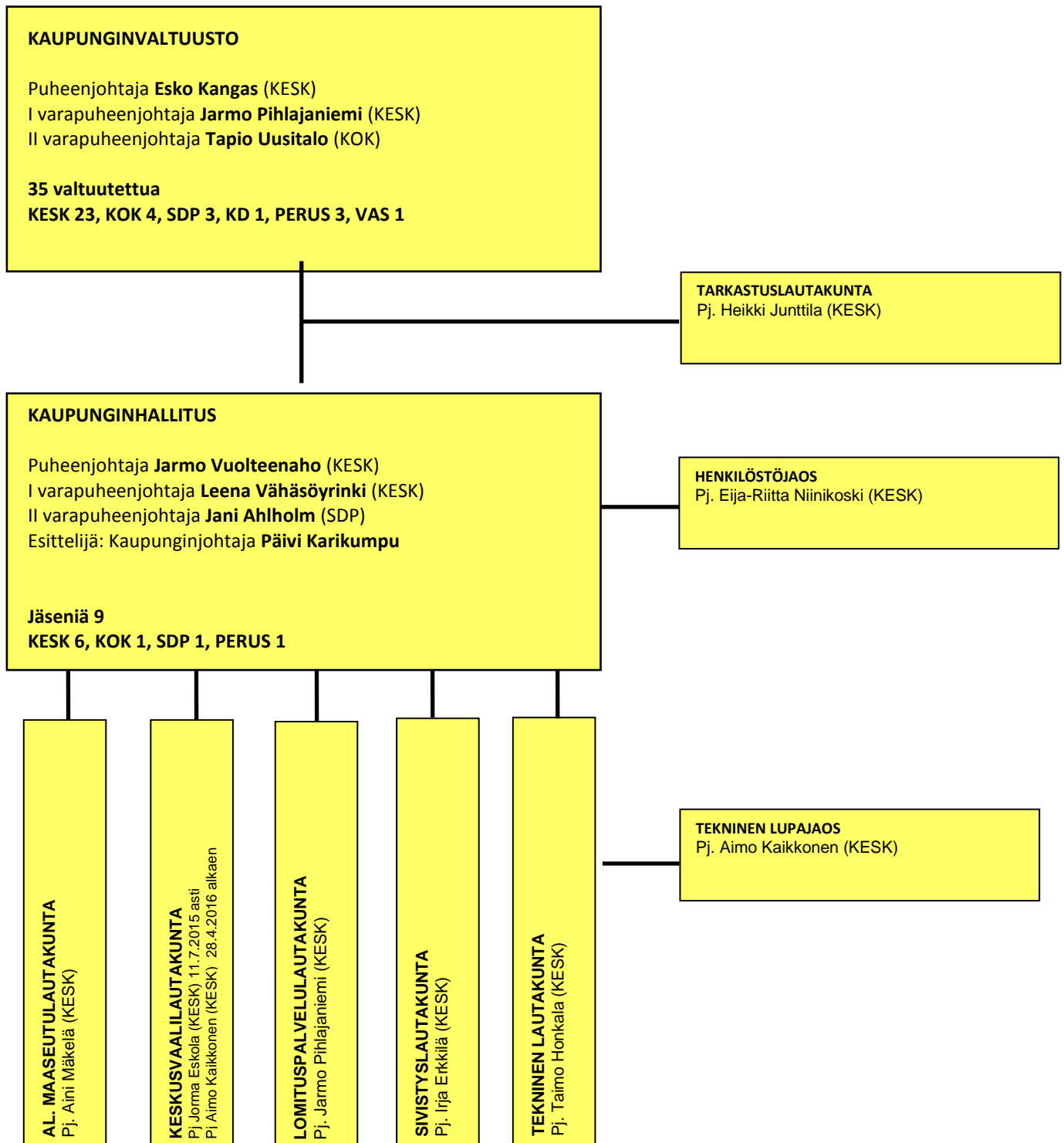
Nivalassa, kuten myös kuntakentässä muutoinkin on vuoden 2016 aikana käyty keskustelua ja valmistelua tulevaan maakuntauudistukseen liittyen. Osa kaupungin henkilöstöstä on nimetty maakuntauudistusta valmisteleviin työryhmiin. Maakuntauudistusta valmisteleva väliaikaishallinto aloittaa toimintansa 1.7.2017.

Nivalan väestömäärä kasvoi viime vuonna. Kaupunki tekee voimakasta työtä toimialoineen ja tytäryhtiöineen paikkakunnan elinvoimaisuuden kuten työpaikkojen, asukkaiden määrän lisäämiseksi. Kaupunkikonsernin ja kaikkien paikallisten toimijoiden (kuten mm. järjestöt) rooli tulee olemaan jatkossa entistä voimakkaampi oman paikkakunnan kehittämisessä.

Omalta osalta kiitän Nivalan kaupunkikonsernin toimijoita (tytäryhtiöt, toimialat, luottamushenkilöt) ja yhteistyökumppaneita paikkakunnan kehittämiseksi tehdystä työstä. Työ on ollut luottamuksellista ja eteenpäin vievää. Tällä työllä rakennamme pohjaa tulevaisuuden kunnalle!

Päivi Karikumpu
kaupunginjohtaja

1.1.2 Kaupungin hallinto

1.1.–31.12.2016

Toimiala	Vakituiset	Määräaikaiset ja sijaiset	Työllistetyt	Kaikki yhteensä
Keskushallinto	9	0	0	9
Alueelliset maaseutupalvelut sis. Lomatoimen	110	29	0	139
Sivistystoimi	275	44	2	321
Tekninen toimi	83	28	0	111
YHTEENSÄ	477	101	2	580

1.1.3 Yleinen taloudellinen tilanne

Kuntalain säännösten mukaan tilintarkastajien on annettava valtuustolle kultakin tilikaudelta kertomus, jossa esitetään tarkastuksen tulokset. Kertomuksessa on myös esitettävä, onko tilinpäätös hyväksyttävä ja voidaanko toimielimen jäsenelle ja asianomaisen toimielimen tehtävälleen johtavalle viranhaltijalle (tilivelvollinen) myöntää vastuuvapaus.

Tilivelvollisten määrittely on tarpeen muistutus- ja vastuuvapausmenettelyn vuoksi. Tilivelvolliseen voidaan kohdistaa muistutus ja myös vastuuvapauden myöntäminen kohdistuu tilivelvolliseen. Voimassa olevassa kuntalaisissa tilivelvollisten piiriä on rajoitettu. Säännöksen mukaan tilivelvollisia ovat **kunnan toimielimen jäsen** sekä asianomaisten toimielimen **tehtävälleen johtava viranhaltija**. Säännöksessä tarkoitettuja johtavia viranhaltijoita voi toimielimen tehtävälleen olla useampia, jos selvää tehtäväkokonaisuutta johtava viranhaltija on suoraan toimielimen eikä toisen viranhaltijan alainen. Yleensä toimielimen tehtävälleen on vain yksi säännöksessä tarkoitettu tilivelvollinen viranhaltija.

Hyväksymällä talousarvion 2016 vuodelle kaupunginvaltuusto on määritellyt tilivelvollisiksi seuraavat: Kaupunginhallituksen, lautakuntien ja johtokuntien jäsenet.

Tilivelvolliset viranhaltijat:

<u>Toimielin</u>	<u>Viranhaltija</u>
Keskusvaalilautakunta	keskusvaalilautakunnan sihteeri
Kaupunginhallitus	kaupunginjohtaja
	hallintojohtaja
	kaupunginkamreeri
Henkilöstöjaos	hallintojohtaja
Alueellinen maaseutulautakunta	maaseutujohtaja
Lomituspalvelulautakunta	lomituspalvelujohtaja
Tekninen lautakunta	tekninen johtaja
Tekninen lupajaos	rakennustarkastaja
Sivistyslautakunta	sivistysjohtaja

1.1.4 Kaupunginvaltuuston päätöksiä

28.01.	Valtuutettujen lukumäärä uuden kuntalain voimaan tullessa Lausunto hallituksen linjauksista itsehallintoalueiden jaon perusteiksi ja sote-uudistuksen askelmerkeiksi
31.03.	Takaus - Vesikolmio Oy 4 050 000 euron kuntatodistuslimiitti
28.04.	Vesti Oy:n osakassopimuksen päivitys Keskusvaalilautakunnan puheenjohtajan nimeäminen - Aimo Kaikkonen
16.06.	Tarkastuslautakunnan arviointikertomus vuodelta 2015 Tilintarkastuskertomus vuodelta 2015 Vuoden 2015 toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen hyväksyminen
08.09.	Talouden osavuosisikatsaus 1.1–30.6.2016
13.10.	Kaavoituskatsaus Luottamushenkilöiden toimikauden jatkaminen 31.5.2017 saakka Takauksista perittävät takausprovisiot ja vastavakuudet Takaus - Nivalan Teollisuuskylä Oy 5,7 milj. euroa
08.11.	Lapsiasiain neuvoston raportti vuodelta 2015 Tuloveroprosentin vahvistaminen vuodelle 2017 Kiinteistöveroprosenttien vahvistaminen vuodelle 2017 Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi maakuntauudistukseksi sekä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisuudistukseksi sekä niihin liittyviksi laeiksi
08.12.	Nivalan kaupunkistrategian päivityksen hyväksyminen Vuoden 2017 talousarvion ja vuosien 2017–2020 taloussuunnitelman hyväksyminen Tilintarkastuspalveluiden hankinta vuodelle 2017 Sijoitussuunnitelman päivitys

1.1.5 Yleinen taloudellinen tilanne

Kansainväliset talousnäkymät

Kansainvälisten talousnäkymien epävarmuustekijöistä merkittävä osa liittyy tällä hetkellä poliittisiin päätöksiin. Yhdysvaltain lähivuosien talouspolitiikkaan liittyy paljon odotuksia, mutta yksityiskohdista ei vielä tiedetä. Ison-Britannian kansainvälisten taloussuhteiden uudet järjestelyt ovat auki, eikä maan hallituksen yksityiskohtaisista tavoitteista ole vielä täyttä selvyyttä. Poliitiikkaan liittyviä talousnäkymien epävarmuustekijöitä löytyy myös muualta Euroopasta ja sen ulkopuolelta.

Monessa maassa vapaakaupan ja muun kansainvälisen kanssakäymisen kannattajat ovat joutuneet puolustuskannalle. Vaatimukset kansallisesta eristäytymisestä ovat nostaneet päätään. Samaan aikaan kansainvälisen yhteistyön ja yhteisen päätöksenteon tarve on suuri, kun pyritään hallitsemaan ilmastonmuutokseen, pakolaistilanteeseen ja taloudelliseen kehitykseen liittyviä ongelmia.

Poliitiikkaan liittyvien epävarmuustekijöiden taustalla voi osin olla monien kotitalouksien taloudellisen aseman heikkeneminen kehittyneissä talouksissa. Viime vuosien vaikea talouskehitys, työttömyys ja taloudellisen eriarvoisuuden kasvu ovat johtaneet pettymyksiin ja näköalattomuuteen. Tällaisessa tilanteessa valmius suhtautua myönteisesti mm. kansainvälisen yhteistyön rakentamiseen voi kärsiä.

Myös Suomessa monien kotitalouksien taloudellinen asema on heikentynyt. Kotitalouksien väliset tuloerot kasvoivat Suomessa vuosituhaten vaihteen tuntumassa ja sitä edeltävinä vuosina. Vuoden 2008 jälkeen työttömyys on lisääntynyt, kun työpaikat ovat vähentyneet etenkin teollisuudessa. Pitkäaikaistyöttömiä on aiempaa enemmän.

Viime vuosikymmeninä kehittyneissä talouksissa koettujen rakenteellisten muutostrendien taustalla ovat osin teknologinen kehitys ja globalisaatio. Ne ovat tuottaneet paljon taloudellista hyvinvointia, ja maailmanlaajuisesti tarkasteltuna tuloerot ovat pienentyneet, kun nousevat taloudet ovat ottaneet kiinni rikkaampia talouksia. Samalla tarve hallita näiden trendien taloudellisia vaikutuksia kehittyneissä talouksissa on kasvanut.

Teknologisen kehityksen ja globalisaation suhteen ei kannata yrittää kääntää kelloa taaksepäin. Kun taloudellinen ympäristö muuttuu nopeasti, poliittisten ratkaisujen on syytä tukea talouksien menestyksestä sopeutumista. Samalla on pidettävä huoli niistä, joiden asema heikkenee. Merkittävässä roolissa ovat tällöin sosiaaliturva ja työmarkkinoiden instituutiot. Koulutusjärjestelmällä on keskeinen merkitys eriarvoisuuden torjunnassa etenkin pidemmällä aikavälillä. Talouskehityksen epävakauteen liittyvien ongelmien vaimentamisessa tärkeää on onnistunut finanssi- ja rahapolitiikka.

Epävarmuustekijöistä huolimatta talouskasvu on vuoden 2016 aikana jatkunut kehittyneissä talouksissa, joskin maltillisena. Inflaatio on ollut näissä maissa edelleen hidasta. Euroalueella talouskasvu on pysynyt laaja-alaisena ja vahvistuvana, mutta inflaatiopaineet vaikeina.

Euroopan keskuspankin neuvosto päätti kokouksessaan 8.12.2016 pitää ohjauskorot ennallaan ja jatkaa laajennettua omaisuuserien osto-ohjelmaa vuoden 2017 loppuun saakka ja tarvittaessa sen jälkeenkin, kunnes EKP:n neuvosto katsoo inflaatiiovauhdin palautuvan kestävästi tavoitteen mukaiseksi. Näillä toimilla varmistetaan, että euroalueen rahoitusolot pysyvät erittäin suotuisina. Se on jatkossakin ensiarvoisen tärkeää, jotta inflaatiiovauhti saadaan lähentyään kestävästi tavoitetta eli hieman alle kahta prosenttia keskipitkällä aikavälillä.

Euroopan keskuspankin rahapolitiikka on tukenut talouskasvua myös Suomessa. Euroalueen talouden kasvu parantaa suomalaisten yritysten mahdollisuuksia lisätä vientiä alueen muihin maihin. Euroalueen osuus Suomen viennistä onkin kasvanut muutaman viime vuoden aikana. Lisäksi rahapolitiikan toimet ovat vaikuttaneet rahoituksen hintaan Suomessa, ja mm. kotitalouksien ja yritysten lainakorot ovat matalat. Siten rahapolitiikka on tukenut kulutusta ja investointeja Suomessa.

Suomen talous on alkanut toipua pitkän heikon jakson jälkeen. Kokonaistuotanto kääntyi hienoiseen kasvuun vuonna 2015, ja vuoden 2016 mittaan kasvu on jatkunut. Toistaiseksi talouskasvu on ollut pitkälti kotitalouksien kulutuksen ja asuntoinvestointien varassa. Lähivuosina Suomen talouskehityksen ennustetaan asteittain tasapainottuvan. Vienti toipuu vähitellen, kun talouskasvu Suomen vientimaissa jatkuu ja Suomen kustannuskilpailukyky paranee.

Julkisen talouden tila on pysynyt Suomessa vaikeana osin työttömien suuren määrän takia. Julkisyhteisöjen alijäämä ei pienene Suomen Pankin ennusteen mukaan nopeasti lähivuosina, vaikka kokonaistuotanto kasvaa. Lähivuosina tarvitaan edelleen julkista taloutta vahvistavia toimia.

Julkista taloutta vahvistavat toimet ovat tarpeen myös pidemmän aikavälin näkymien kannalta. Julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyyttä ei Suomessa ole varmistettu, mikä uhkaa tehdä nykyisten nuorten sukupolvien aseman tulevaisuudessa vaikeaksi. Näiden sukupolvien maksettavaksi ovat tulossa paitsi vanhempien ikäluokkien hoitomenot ja eläkkeet myös nyt nopeasti kasvavaan julkiseen velkaan liittyvät kustannukset.

Talouden kasvumahdollisuuksien parantamisessa keskeisessä roolissa ovat yritysten toimintaedellytykset ja yrityskentän jatkuva uusiutuminen. Nuorten yritysten merkitys talouskehityksessä on osin toisenlainen kuin vanhojen. Nuorissa yrityksissä työn tuottavuuden kasvu on usein nopeampaa kuin vanhoissa. Toisaalta tärkein tuottavuuskasvun lähde koko taloudessa on vanhojen yritysten vähittäinen uudistuminen, sillä kooltaan suurimmat yritykset ovat pääosin vanhoja.

Työllisyyskehityksessä nuorten yritysten merkitys on tärkeä. Suuri osa kaikista työpaikoista syntyy hyvin pienessä joukossa nopeasti kasvavia, usein nuoria yrityksiä. Viime vuosina Suomessa yrityskannan uusiutuminen on hidastunut, ja uusia yrityksiä syntyy aiempaa vähemmän. Nuorten yritysten osuus on Suomessa pienempi kuin monissa muissa maissa.

Julkisen vallan on vaikea etukäteen tunnistaa vauhdikkaasti kasvavat yritykset, eikä toteutunut nopea kasvu välttämättä ennakoivaa samanlaisen kehityksen jatkumista tulevaisuudessa. Talouspolitiikan tehtävä on luoda tasapuoliset mahdollisuudet erilaisille yrityksille, hyvät edellytykset uusien yritysten synnylle sekä kaikenlaisten yritysten kasvuille.

Suomi on jättänyt taantuman taakseen

Suomen talous on palannut kasvu-uralle. Vuoden 2016 aikana kasvu on vahvistunut erityisesti yksityisen kulutuksen ja investointien kohenemisen myötä. Vuosina 2017–2019 kasvu jatkuu kotimaisen kysynnän vetämänä, mutta jää aiempaan nousuhdanteisiin nähden vaikeaksi, runsaaseen prosenttiin vuosittain. Riskit painottuvat perusura hitaamman kasvun suuntaan.

Kilpailukyky sopimus hidastaa keskiansioiden ja yksikkötyökustannusten kasvua vuonna 2017. Tämä vauhdittaa investointien, viennin ja BKT:n kasvua. Toisaalta kansainvälisen talouden näkymät ovat kesän 2016 tilanteeseen verrattuna heikommat ja Suomen vientikysyntä jää pienemmäksi. Parantuvan kilpailukykyyn ansiosta Suomen vienti kuitenkin kääntyy kasvuun ja tukee BKT:n suotuisaa kehitystä ennustejakson loppua kohden.

Yksityinen kulutus on merkittävin kasvua tukeva tekijä varsinkin ennustejakson alkupuolella. Kotitalouksien reaalielävissä olevien tulojen kasvua tukevat työllisyystilanteen vähittäinen paraneminen sekä hidas inflaatio. Käytävissä olevien tulojen kasvu hidastuu vuonna 2017 vain hieman, sillä työn verotus kevenee.

Investoinnit ovat lisääntyneet vuodesta 2015 alkaen selvästi aiemmin arvioitua nopeammin. Rakennusinvestointien erittäin ripeän kehityksen ohella myös tuotannollisissa investoinneissa on nähty käänne kasvuun, mikä on myönteistä myös tulevaisuuden tuotantopotentialin kannalta. Käänneestä huolimatta tuotannolliset investoinnit ovat tasoltaan vaatimattomat. Suomen tehdasteollisuuden hyvin pitkään heikkona jatkunut tilanne on kääntymässä parempaan suuntaan. Teollisuustuotanto on vuoden aikana kasvanut edellisvuotisesta ensimmäisen kerran neljään vuoteen.

Kuluttajahintojen nousu on jäämässä ennustejaksolla hyvin vaikeaksi huolimatta öljyn hinnan asteittaisesta kohoamisesta. Inflaatio kiihtyy vasta ennustejakson lopussa 1 prosenttiin. Kilpailukyky sopimuksella on vaikutuksensa hintakehityksen hitauteen, sillä työvoimakustannusten hyvin vaikea kehitys näkyy lopputuotteiden hinnoissa.

Työllisyys on niin ikään kääntynyt kasvuun, jonka arvioidaan jatkuvan ennustevuosina bruttokansantuotteen kehityksen nähdessä varsin voimakkaana. Uusia työpaikkoja syntyy enemmän kuin pelkästään työllisyyden kasvun perusteella näyttää, sillä työikäisen väestön määrän supistuminen jatkuu. Työllisyyden lisääntymistä tukevat kilpailukyky sopimuksen myötä vahvistuva työn kysyntä ja kasvun painottuminen kotimaiseen kysyntään, erityisesti työvoimavaltaisiin palvelualoihin sekä rakentamiseen. Toisaalta työmarkkinoilla huolta aiheuttavat ilmeiset kohtaanto-ongelmat ja valtava pitkäaikaistyöttömien joukko. Pitkäaikaistyöttömyyden suuri määrä alkaa jatkossa myös jarruttaa talouden elpymistä.

Talouden vaikeakin kasvu vahvistaa julkisyhteisöjen rahoitusasemaa, kuten myös julkisten menojen lisääntymistä rajoittavat toimet. Samalla eläkemenojen kasvu jatkuu nopeana. Kilpailukyky sopimuksen vaikutus julkiseen talouteen on lyhyellä aikavälillä negatiivinen, minkä vuoksi vuonna 2017 julkisen talouden rakenteellinen rahoitusasema heikenee.

nee. Julkisen velan kasvu jatkuu edelleen kohti 70:tä prosenttia suhteessa BKT:hen. Vaikka velkasuhteen kasvun pysäyttäminen keskipitkällä aikavälillä näyttää mahdolliselta, julkisen talouden pitkän aikavälin kestävyysongelma on edelleen ratkaisematta.

Kotimainen kysyntä talouskasvun veturina

Suomen Pankin ennusteen mukaan bruttokansantuote kasvaa 1,3 % vuonna 2017. Kotimainen kysyntä toimii talouskasvun veturina. Vuosina 2018 ja 2019 talous jatkaa 1,2 prosentin kasvussa. Elpymisestäään huolimatta kasvu jää Suomessa kuitenkin koko ajanjaksolla hitaammaksi kuin muualla euroalueella. Suomessa kokonaistuotanto kohenee vuosina 2017–2019 yhteensä 3,5 %, kun se euroalueella yltää samana ajanjaksona 5 prosenttiin.

Lähde: Euro&talous, 5/2016 Suomen Pankki

1.1.6 Nivalan talousalueen kehitys

Tietoja Nivalan kaupungista:

- perustamisvuosi 1867
- pinta-ala 539,4 km²

Nivala kuuluu:

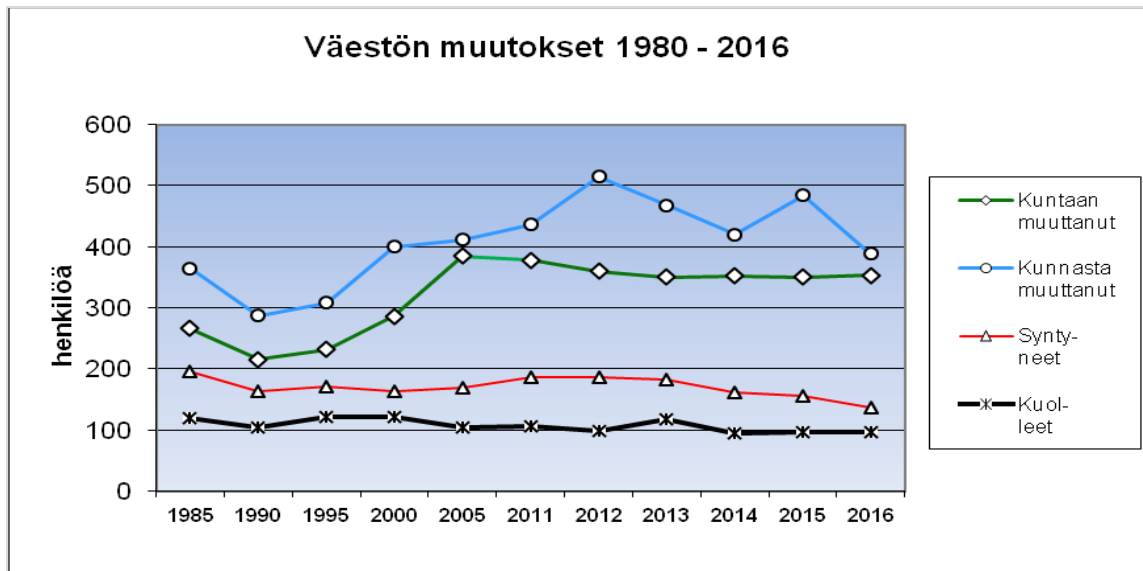
- Nivala-Haapajärven seutukuntaan
- Pohjois-Pohjanmaan liittoon
- Peruspalvelukuntayhtymä Kallioon

	2016	2015
- asukasluku 31.12.	10 895	10 882
- kaavoitettu alue ha	698	698
- vero%	21,5	21,5
Verokertymä:		
- kunnallisvero	27 075 771	28 234 286
- " €/as.	2 485	2 595
- kiinteistövero	2 435 350	2 412 018
- " €/as.	224	222
- osuus yhteisöveron tuotosta	1 034 881	1 307 101
- " €/as.	95	121
- lainakanta €/as. *)	4 625	4 596
- keskim. työttömyys-%	12,1	13,4

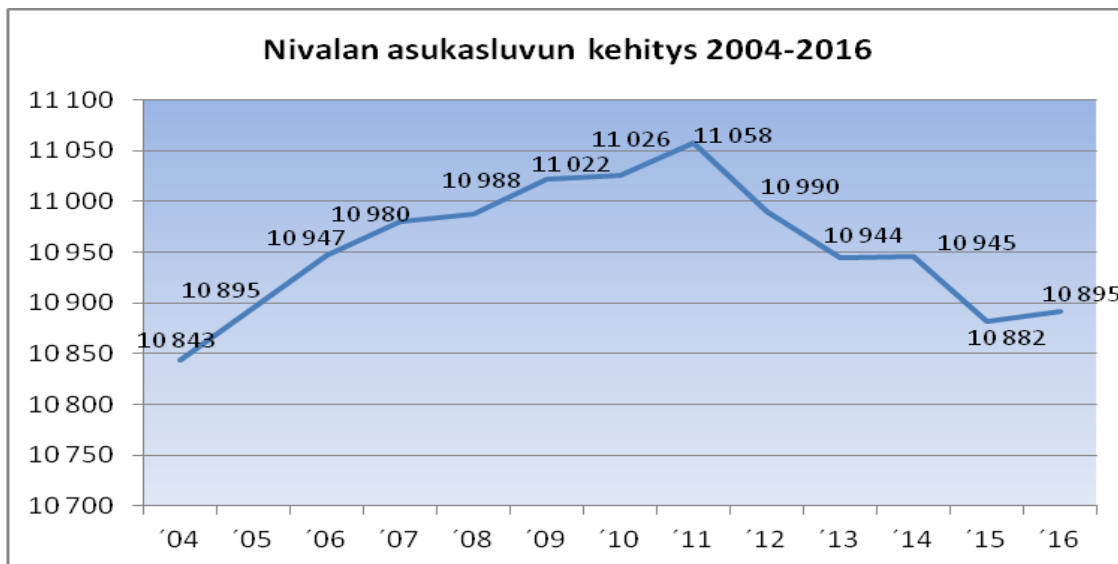
*) = vieras pääoma – (saadut ennakot - lyhytaikaisen vieraan pääoman

Väestön ikä- ja sukupuolijakauma 31.12.2016				
Ikä	Miehet	Naiset	Yhteensä	%
0–9	875	845	1 720	16,1
10–14	435	416	851	7,7
15–24	727	606	1 333	12,1
25–64	2 504	2 278	4 782	44,31
65–74	586	574	1 160	10,45
75–	423	622	1 045	9,34
YHTEENSÄ	5 550	5 341	10 891	100

Lähde: Tilastokeskus

Lähde: Tilastokeskus

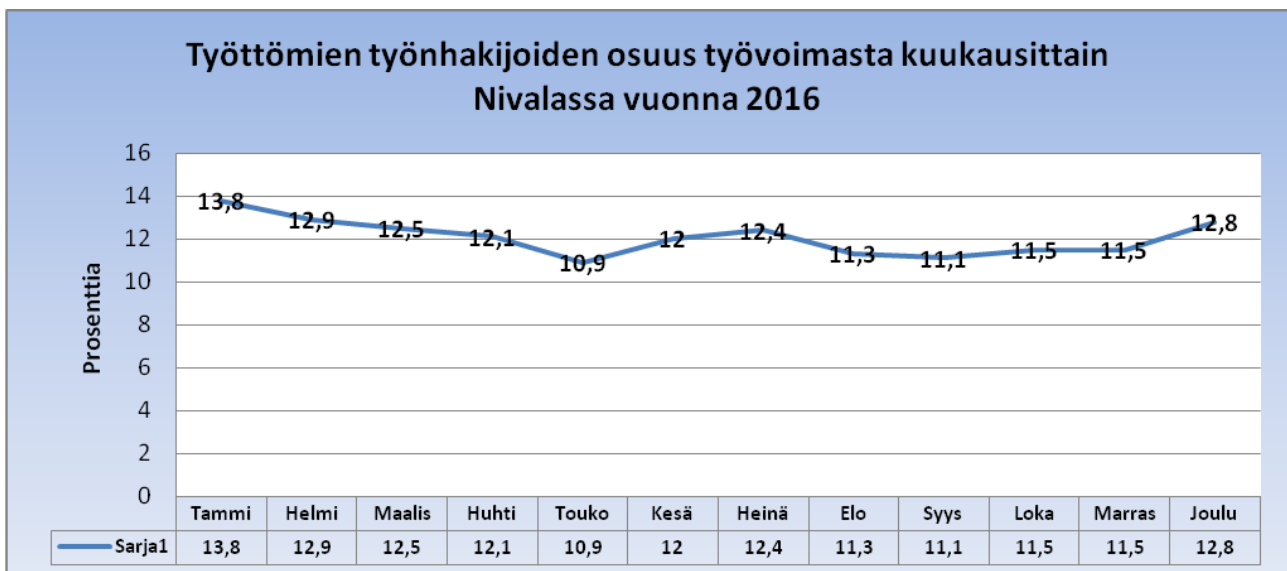
Lähde: Väestörekisterikeskus 31.12.2016

Työlliset toimialan mukaan 31.12.	M	N	YHT
(A) Maatalous, metsätalous ja kalatalous	360	174	534
(B, D, E) Kaivostoiminta ja louhinta, sähkö-, kaasu- ja lämpöhuolto, jäähditysliiketoiminta, vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto, jätehuolto ja muu ympäristön puhtaanapito	94	20	114
(C) Teollisuus	545	123	668
(F) Rakentaminen	343	16	359
(G-I) Tukku- ja vähittäiskauppa, kuljetus ja varastointi, majoitus- ja ravitsemistoiminta	351	269	620
(J) Informaatio ja viestintä	16	5	21
(K) Rahoitus- ja vakuutus toiminta	7	29	36
(L) Kiinteistöalan toiminta	11	13	24
(M-N) Ammatillinen, tieteellinen ja tekninen toiminta, hallinto- ja tukipalvelutoiminta	82	99	181
(O-Q) Julkinen hallinto ja maanpuolustus; pakollinen sosiaalivakuutus, koulutus, terveys- ja sosiaalipalvelut	190	940	1 130
(R-U) Muut palvelut	39	95	134
(X) Toimiala tuntematon	34	30	64
Yhteensä	2 072	1 813	3 885

Lähde: Tilastokeskus

Lähde: Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Lähde: Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

Nivalan työllisyystilasto 31.12.										
	2004	2006	2008	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Työttömät keskim.	551	432	508	466	440	464	512	594	614	551
Työttömät naiset keskim.	240	211	206	192	186	174	204	217	243	230
Työttömät miehet keskim.	311	221	302	274	254	290	308	377	371	321
Alle 20-v. työttömät keskim.	27	11	28	12	16	18	-	-	-	-
Alle 25-v. työttömät keskim.	97	57	105	87	76	89	91	93	103	100
Yli 1 v. työttömänä keskim.	82	63	50	59	52	51	68	103	146	158
Yli 50-v. työttömät keskim.	207	163	165	179	164	153	167	205	212	183
Vajaakuntoiset keskim.	80	68	73	89	76	67	76	88	89	75
Avoimet työpaikat keskim.	24	21	12	12	25	13	29	22	31	29
Työttömyysaste %	12,1	9,3	10,9	9,9	9,6	10,1	11,1	13	13,4	12,1

Lähde: Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus

TILIKAUDEN TULOKSEN MUODOSTUMINEN

1.1.7 Nivalan kaupungin talouden kehitys vuonna 2016

Vuoden 2016 lopussa asukkaita oli 10895 ja 2015 vuoden lopussa oli 10882, joten määrä kasvoi 13 asukkaalla vuoden 2016 aikana.

Kaupungin työllisyystilanne on edelleen parantunut, työttömyysaste oli tammikuussa 2017 laskenut 12,6 prosenttiin edellisvuoden tammikuun 13,8 prosentista. Pitkäaikaistyöttömyys on kuitenkin valitettavasti lisääntynyt, kuten yleisesti Suomessa ja vastuu sen hoidosta on kunnilla. Kaupungin maksama työmarkkinatuen määrä on pienentynyt hieman edellisen vuoden 454 086 eurosta 427 385 euroon. Työpajasaatiö on hoitanut ansiokkaasti työllistymisen edistämistä ja syrjäytymisen ehkäisemistä, ja kaupunki on pyrkinyt mahdollisimman paljon työllistämään pitkäaikaistyöttömiä.

Keskeisillä talouden tunnusluvuilla tarkasteltuna Nivalan kaupungin taloudellinen tilanne on edelleen hieman parantunut edellisestä tilinpäätösvuodesta.

Toimintakatteen muutos edelliseen tilinpäätökseen oli 1,9 % (vrt. 2015/1,8%, 2014/1,1%, 2013/3,4%, 2012/3,9% ja 2011/7,4%). Nivalan kaupunki on onnistunut tavoitteessaan hillitä toimintakatteen vuosittaista nousua ja suunta on oikea talouden tasapainossa pysymiseksi.

Verotulojen kehitys

	TA 2016	TP 2016	TP 2015
Kunnallisvero	27 300 000 €	27 075 771 €	28 234 286 €
Kiinteistövero	2 450 000 €	2 435 350 €	2 412 018 €
Osuus yhteisöveron tuotosta	1 050 000 €	1 034 881 €	1 307 101 €
Yhteensä	30 800 000 €	30 546 003 €	31 953 405 €

Kunnallisverotuloa kertyi tilinpäätösvuonna 224 229 euroa vähemmän kuin talousarvioon budjetoitiin ja prosenteissa muutos edellistä vuodesta on - 4,1 %. Valtuusto hyväksyi vuodelle 2016 kunnallisveroprosentiksi 21,50.

Kiinteistöveroja kertyi 14 650 euroa budjetoitua vähemmän, ja prosentteina muutos edelliseen vuoteen on 1,0 %.

Yhteisöverotuottojen kertymä jäi 15 119 euroa budjetoitua pienemmäksi, ja prosentteina muutos edelliseen vuoteen on - 20,8 %. Yhteisöverotuoton määrän näin iso pudotus edellistä vuodesta johtuu siitä, että yhteisöveron valtion ja kuntaryhmän välinen määräaikainen jako-osuuden korotus päättyi ja kuntaryhmälle tilitettävä yhteisöveron määrä pieneni kokonaisuutena ja vaikutti kaikkien kuntien jako-osuuteen.

Valtionosuuksien kehitys: Valtionosuuksien lopulliset päätökset toivat kaupungille tuloa 23 298 euroa enemmän kuin muutetussa talousarviossa oli arvioitu.

	TA+M 2016	TP 2016	TP 2015
Peruspalvelujen valtionosuudet yhteensä	34 874 400 €	34 897 698 €	32 259 581 €

Valtionosuudet nousivat suhteessa edelliseen vuoteen 8,2 %.

Sijoitussalkun tuotot ylittyivät arvioidusta 513 670 euroa ja myyntitappioita kirjattiin 83 957 euroa.

Käyttöomaisuuden poistoihin varattiin 2012 022 euroa ja lopulliset poistot olivat 22 015 euroa isommat eli 2034 037 euroa.

Satunnaisesti kuluksi kirjattiin Lemminkäinen Oyj:lle palautettu summa 317 304,56 euroa. Tämä sama summa kirjattiin vuonna 2013 tilinpäätöksessä satunnaisesti tuloksi. Kyseinen summa on ns. asfalttikartellikorvaus, jota asiaa käsiteltiin eri oikeusasteissa. Ensimmäisen alioikeuden päätös oli että Lemminkäinen maksoi näitä korvauksia kunnille ja nyt viimeinen hovioikeuden tuomio oli että osa kuntia joutui maksamaan korvauksia takaisin.

Kaupungin velkamäärä nousi vuonna 2016 vain neljäsataatuhatta euroa edellisvuodesta ollen nyt 50,4 milj. euroa (v. 2015/50,0, v.2014/50,7, v.2013/51,2 ja v.2012/51,0 milj. euroa). Korkokulut olivat vuoden aikana ennätysmäisen alhaiset 101 608 euroa. Koko lainakannan keskikorko vuoden 2016 lopussa oli 0,2 %. Korkokulujen määrärahasta jäi käyttämättä 148 392 euroa.

Vuodelle 2016 hyväksytyn talousarvion tuloslaskelma oli ylijäämäinen 328 357 euroa, ja talousarviomuutosten jälkeen ylijäämä pieneni 27 906 euroon. Tilinpäätöksessä tuloslaskelman ylijäämä kuitenkin yllätti ollen 1 072 182,46 euroa. Tilikauden tulos on 1 070 144,46 € positiivinen, ja vuosikate 3 421 486,11 € positiivinen.

Valtakunnallisten arviointikriteerien valossa Nivalan talous on vuoden 2016 tuloslaskelman vuosikatteen perusteella kuitenkin edelleen hyväksyttävän alarajalla (vuosikate kattaa sumupoistot, mutta ei lainan lyhennyksiä).

TUOSLASKELMA, RAHOITUSLASKELMA JA TASE TARKASTELU

1.2 Kokonaistulot ja -menot

Toimintatuottoihin sisältyvät myyntitulot, maksutulot, tuet ja avustukset, vuokrat sekä muut tuotot. Myyntituottoihin kirjataan tulot tavaroiden ja palvelujen myynnistä, jotka on tarkoitettu myytäväksi pääsääntöisesti tuotantokustannukset peittävään hintaan (esim. yhteistoimintakorvaukset, lomituspalvelukorvaukset, ateriakorvaukset jne.)

Maksutuotot ovat asiakasmaksuja ja muita maksuja tavaroista ja palveluista joiden hinnoittelun tarkoituksena ei ole kattaa tuotantokustannuksia kokonaisuudessaan tai joiden hinnat määritellään asiakkaan maksukyvyyn mukaan. Usein näiden maksujen perusteista säädetään laissa tai asetuksessa, joten kunta ei pysty vaikuttamaan näiden maksutuottojen kertymään.

Kirjauksissa on eritelty sisäiset ja ulkoiset erät toisistaan. Sisäiseksi tapahtumaksi kirjataan meno ja tulo, joka tapahtuu kaupungin hallintokunnan ostaessa jotain tavaraa tai palvelua kaupungin toiselta hallintokunnalta (esim. koulu ostaa oppilasruokailun ruoka- ja puhdistuspalveluiden tehtäväalueelta). Vuoden 2016 tilinpäätöksessä sisäisiä tuloja on yhteensä 4 441 290 € koostuen suurimmalta osin ruokahuollon ateriatuloista 1 445 266 € ja puhdistustuloista 1 014 637 € sekä tilapalvelun vuokratuloista 1 598 812 € ja atk- ja toimisto- ja atk-palvelujen sisäisistä maksutuloista 299 688 €.

Ulkoisia ja sisäisiä toimintatuottoja kertyi tilikauden 2016 aikana yhteensä 15,7 miljoonaa euroa (tp 15 / 15,7 miljoonaa euroa).

Käyttöomaisuuden myyntivoittoa kirjattiin 26 679 € joka koostuu tonttien myyntivoitosta.

Verotulot ja käyttötalouden valtionosuudet

Verotulokertymäksi arvioitiin v. 2016 talousarviossa 30 800 000 €. Toteutunut verokertymä oli 30 546 003 € tilinpäätöksessä ja toteutui 99,2 % talousarvioon verrattuna. Verotulot kirjataan muusta kirjauskäytännöstä poikkeavasti eli maksuperusteen mukaisesti. Veroennakot ja niiden oikaisut kirjataan verotuloksi tai tulojen pienennykseksi maksatuskuukauden mukaan.

Valtionosuuksia hyväksyttiin vuoden 2016 talousarvioon 34 866 400 €. Talousarviomuutoksella valtionosuuden tuloarviota korjattiin 8 000 suuremmaksi ja tilinpäätöksessä valtionosuuskertymä toteutui 100,1 % ollen 34 897 698 €.

Rahoitustulot

Korko- ja muita rahoitustuottoja vuoden 2016 talousarviossa oli 920 000 €. Talousarviovuoden aikana ko. tuottoja kertyi yhteensä 1 407 346 €, eli 487 346 euroa talousarviolukua enemmän. Kertyneet rahoitustuotot jakaantuvat korko- ja osinkotuottoihin 166 311 €, arvopapereiden myyntivoittoihin 1 236 854 € ja loput on pieniä viivästyskorotuloja ja vastaavia.

Satunnaiset tuotot ja kulut

Satunnaisia tuottoja ja kuluja ovat sellaiset tulot ja menot, jotka perustuvat kunnan tavanomaisesta toiminnasta poikkeaviin, kertaluonteisiin ja olennaisiin tapahtumiin. Vuoden 2016 tuloslaskelmaan satunnaisesti kului kirjattiin Lemminkäinen Oyj:lle palautettu asfalttikartellikorvaus 317 305 euroa.

Investointitulot

Investointiosan tuloja ovat rahoitusosuudet investointimenoihin ja käyttöomaisuuden myyntituotot. Vuoden 2016 tilinpäätöksessä investointiosan myyntituottoja kertyi yhteensä 34 394 €, joka summa koostuu kokonaan maanmyyntituloista. Investointiosan rahoitusosuus 5 500 € on kirjaston lainausautomaatin hankintaan saatu rahoitusavustus.

Toimintakulut

Toimintakuluihin sisältyvät henkilöstökulut (sisältäen palkat ja sosiaalimenot), palvelujen ostot, aineet, tarvikkeet ja tavarat sekä vuokrat, avustukset ja muut kulut. Ulkoisia ja sisäisiä toimintakuluja kertyi vuoden 2016 aikana yhteensä 79,0 milj. euroa (tp 2015 / 77,9 milj. euroa).

Ulkoisiin ja sisäisiin palvelujen ostoihin vuonna 2016 kului 48 milj. euroa (v. 2015 / 51 milj. euroa) ollen suurin menoerä. Erä sisältää kuntalaisille tuotettujen lopputuotepalveluiden tuottamisesta aiheutuvat menot. Mm. Peruspalvelukuntayhtymä Kalliolta ostetut palvelut ovat tässä tiliryhmässä, ja se onkin suurin palvelujen ostojen menoerä suuruudeltaan 37,4 milj. euroa.

Toiseksi suurin yksittäinen menoerä v. 2016 on henkilöstökulut 24,2 milj. euroa eli 32,5 % (v. 2015 / 28,5 %) käyttötalouden ulkoisista menoista.

Rahoitusmenot ja lainojen muutokset

Rahoitusmenoihin sisältyvät lainojen korko- ja muut rahoitusmenot. Vuoden 2016 aikana uutta pitkäaikaista lainaa ei nostettu lainkaan. Rahoitusta hoidettiin pääasiassa käyttämällä lyhytaikaisia kuntatodistuksia, joiden korkokanta on huomattavasti alhaisempi kuin pitkäaikaisten lainojen. Vuoden aikana suurin osa lyhytaikaisesta rahoituksesta on saatu nolla korolla. Tällä järjestelyllä sekä erittäin alhaisen korkotason avulla saatiin korkomenojen määrärahasta säästymään 148 392 €. Korkokulujen määräksi kertyi näin 101 608 € vuonna 2016. (vrt. 2015 / 0,16 milj. €, 2014 / 0,4 milj. €, 2013 / 0,5 milj. €, 2012 / 0,8 milj. €, 2011 / 1,0 milj. €, 2010 / 0,9 milj. €, 2009 / 1,3 milj. € ja 2008 / 1,8 milj. €). Keskikorkokanta aleni edelleen ja oli vuonna 2016 0,2 %. Kuntatodistusten euromäärä nousi edellisen tilinpäätöksen 28,0 milj. eurosta 30,0 milj. euroon. Talousarviolainoja lyhennettiin lainaohjelman mukaisesti 1,6 milj. euroa. Rahoitusarvopaperien myyntitappioita v. 2016 aikana kirjattiin 83 958 euroa, ja arvonalennuksia kirjattiin tilinpäätöshetkellä 39 281 euroa.

Lyhytaikaisten lainojen muutos rahoituslaskelmassa pitää sisällään tilinpäätösvuoden aikana kirjattujen tilapäislainojen eli kuntatodistusten pääomien muutokset tilinpäätösvuoden aikana.

Investointimenot

Vuoden 2016 tilinpäätöksessä investointimenojen loppusumma on 2,8 miljoonaa euroa. Kaupunginhallituksen alaisia investointikohteita vuoden 2016 aikana olivat maanhankinta 0,1 milj. eurolla, 845 526 eurolla ostettiin Peltotie 9 kiinteistö Teollisuuskylä Oy:ltä, ja atk-hankintoihin käytettiin 177 585 euroa. Teknisen lautakunnan alaisuudessa Paloaseman laajennus valmistui ja siihen käytettiin tilivuonna rahaa 312 516 euroa, kunnallistekniikkaan käytettiin 240 488 euroa ja liikunta-alueisiin 128 307 euroa. Tarkemmat tiedot investointikohteista löytyvät investointiosan sivuilta.

1.2.1 Ulkoinen tuloslaskelma (1 000 €) ja tunnusluvut

TULOSLASKELMA (1 000 €)

	1.1.–31.12.2016	1.1.–31.12.2015
Toimintatuotot		
Myyntituotot	6 909	7 924
Maksutuotot	1 488	922
Tuet ja avustukset	474	501
Vuokratuotot	1 763	1 989
Muut toimintatuotot	490	944
Toimintatuotot yhteensä	11 125	12 280
Valmistus omaan käyttöön	40	32
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-18 107	-15 678
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-4 918	-4 590
Muut henkilösivukulut	-1 154	-918
Palvelujen ostot	-45 106	-48 930
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 942	-2 723
Avustukset	-1 657	-937
Vuokrakulut	-417	-448
Muut toimintakulut	-149	-192
Toimintakulut yhteensä	-74 449	-74 416
TOIMINTAKATE	-63 285	-62 103
Verotulot	30 546	31 953
Valtionosuudet	34 898	32 260
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	132	152
Muut rahoitustuotot	1 276	956
Korkokulut	-102	-162
Muut rahoituskulut	-43	-161
VUOSIKATE	3 422	2 894
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-2 034	-2 011
Satunnaiset erät	- 317	
TILIKAUDEN TULOS	1 070	883
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	2	2
Rahastojen lis.(-) tai väh.(+)		125
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	1 072	1 010

Tuloslaskelmassa selvitetään tilikaudelle jaksotettujen menojen ja tulojen riittävyyttä.

Kunnan tuloslaskelman välituloksena esitettävä toimintakate ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla.

Vuosikate on kunnan kokonaistulorahoitusta kuvaava välitulos, jota tulee arvioida sekä tuloksen muodostumisen että rahoituksen riittävyyden kannalta. Tuloslaskelmassa vuosikatteen on katettava poistot eli pitkävaikutteisten tuotannon tekijöiden käytöstä aiheutuneet kustannukset.

Rahoituslaskelmassa vuosikatteen riittävyyttä arvioidaan ensisijaisesti investointien ja lainanlyhennysten suhteen.

Tuloslaskelman tunnusluvut

	2016	2015
Toimintatuotot % toimintakuluista	14,94	16,51 %
Vuosikate % =100 * Vuosikate/poistot	168 %	144 %
Vuosikate €/asukas	314 €/as	266 €/as
Asukasmäärä	10 895 as	10 882 as

Toimintatuottojen % -osuus toimintakuluista osoittaa, paljonko toiminnan kuluista saadaan katetuksi palvelusuoritteiden myynti- ja maksutuotoilla sekä varsinaisen toiminnan tuotoilla.

Vuosikate % kertoo kuinka paljon kunnan tulorahoituksesta jää pitkävaikutteisten menojen rahoittamiseen. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa kunnan tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien käyttöomaisuuden poistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus on riittävä. Vuosikatteen ja poistojen vertailussa käytetään vuosikatetta % poistoista tunnuslukua. Tunnusluvun olleessa 100 % katsotaan tulorahoituksen olevan riittävä.

Kunnan vuosikate asukasta kohden on kuntien tulorahoituksen tason vertailussa yleisesti käytetty tunnusluku. Keskimääräistä kaikkia kuntia koskevaa tavoitearvoa ei voida asettaa. Kunnan koko, taajama-aste ja toimintojen organisointi ovat vertailua vaikeuttavia tekijöitä. Kuntien välisessä vertailussa on huomioitava myös erot tuloveroprosenteissa ja yhteisöverokertymissä. Tilastokeskuksen laatimien tilinpäätöstilastojen mukainen valtakunnallinen vuosikate asukasta kohden oli vuonna 2015 / 816 € (2014 / 406 €, 2013 / 380 €, 2012 / 249 €, 2011 / 384 €, 2010 / 461 €, 2009 / 340 €, 2008 / 363 €).

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa.

1.2.2 Rahoituslaskelma (1 000 €) ja tunnusluvut

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
	1 000	1 000
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	3 422	2 894
Satunnaiset erät	-317	
Tulorahoituksen korjauserät	-27	-149
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 845	-3 290
Rahoitusosuudet investointi menoihin	6	25
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	34	727
	-2 805	-2 538
Toiminnan ja investointien rahavirta	273	206
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainojen vähennykset	533	118
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	12 900
Pitkäaikaisten lainojen vähenn	-1 631	-13 038
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 000	-500
	369	-638
Oman pääoman muutokset		
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant. varojen ja po:n muut.	0	0
Vaihto-omaisuuden muutos	-4	19
Saamisten muutos	-465	201
Korottomien velkojen muutos	588	-86
	119	134
Rahoituksen rahavirta	1 021	-385
Rahavarojen muutos	1 294	-179
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	16 859	15 565
Rahavarat 1.1.	15 565	15 744
	1 294	-179

Rahoituslaskelman tunnusluvut

Kokonaistulojen merkitystä kunnallistaloudessa havainnollistaa niiden vertaaminen eri meno- ja tulolajeihin:

	2016	2015
* Invest. tulorahoitus % =100 * vuosikate / invest. omahankintameno	120,5 %	88,64 %

Investointien tulorahoitus -tunnusluku kertoo kuinka paljon investointien omahankintamenoista on rahoitettu tulo-rahoituksella. Tunnusluku kertoo investointimeno-osuuden, mikä on jäänyt rahoitettavaksi pääomarahoituksella (=joko käyttöomaisuuden myynnillä, lainalla tai kassavarojen määrää laskemalla). Investointien omarahoitusosuudella tarkoitetaan rahoituslaskelman käyttöomaisuus-investointeja vähennettynä rahoituslaskelmaan merkityillä rahoitus-osuuksilla.

* Pääomamenojen tulorahoitus % =100 * vuosikate / (invest. omahankintameno + antol. nettolisäys + lainanlyhennykset)	86,90 %	17,88 %
---	---------	---------

Pääomamenojen tulorahoitus on tunnusluku, joka osoittaa vuosikatteen prosenttiosuuden investointien omahankintamenojen, antolainojen nettolisäyksen ja lainanlyhennysten yhteismäärästä.

Lainanhoitokate

(Vuosikate+korkokulut) / (korkokulut+lainanlyhennykset)	2,03	0,23
---	------	------

Lainanhoitokyky on hyvä, kun tunnusluvun arvo on yli 2, tyydyttävä kun tunnusluku on 1-2 ja heikko kun tunnusluvun arvo jää alle yhden.

	2016	2015
Maksuvalmius		
* Rahavarat 31.12. = rahoitusarvopaperit sekä rahat ja pankkisaamiset	16,9 m €	15,6 m €
* Kassasta maksut	79,0 m €	91,0 m €
* Kassan riittävyys (pv) =365pv * kassavarat 31.12./kassasta maksut tilikaudella	78 pv	62 pv

	2016	2015
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-8 213	-12 421

Rahoituslaskelman välitulokseksi Toiminnan ja investointien rahavirta itsessään on jo tunnusluku, jonka positiivinen (yli-jäämäinen) määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen ja negatiivinen (alijäämäinen) määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä taikka ottamalla lisää lainaa.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvouden ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omarahoituksen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Omarahoitusvaatimus täyttyy, jos kertymä viimeksi päättyneenä tilinpäätösvoonna on positiivinen. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

1.2.3 Tase (1 000 €) ja tunnusluvut

	2016	2015
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet		
1. Aineettomat oikeudet	16	24
2. Muut pitkävaikutteiset menot	62	143
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	78	167
II Aineelliset hyödykkeet		
1. Maa- ja vesialueet	6 754	6 464
2. Rakennukset	33 149	32 485
3. Kiinteät rakenteet ja laitt	7 807	7 971
4. Koneet ja kalusto	475	378
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hank.	538	606
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	48 723	47 905
III Sijoitukset		
1. Osakkeet ja osuudet	28 301	28 299
3. Muut lainasaamiset	1 265	1 798
4. Muut saamiset	165	98
Sijoitukset yhteensä	29 731	30 194
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	78 531	78 267
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
1. Valtion toimeksiannot	0	0
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	0	0
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		
I Vaihto-omaisuus		
4. Muu vaihto-omaisuus	7	3
Vaihto-omaisuus yhteensä	7	3
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	28	49
3. Muut saamiset	173	173
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	201	222
Lyhytaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	635	463
2. Lainasaamiset	794	781
3. Muut saamiset	503	455
4. Siirtosaamiset	732	478
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	2 664	2 178
Saamiset yhteensä	2 865	2 400
III Rahoitusarvopaperit		
1. Osakkeet ja osuudet	3 961	3 798
2. Sijoitukset rahamarkkinainstr.	1 067	340
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset	10 822	10 524
4. Muut arvopaperit	351	209
Rahoitusarvopaperit yhteensä	16 200	14 871
IV Rahat ja pankkisaamiset		
Rahat ja pankkisaamiset yhteensä	659	695
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	19 731	17 968
VASTAAVAA YHTEENSÄ	98 262	96 235

VASTATTAVAA	2016	2015
A OMA PÄÄOMA		
I Peruspääoma	35 757	35 757
III Muut omat rahastot	2 392	2 392
IV Ed.tilikausien yli/alijäämä	2 588	1 578
V Tilikauden yli/alijäämä	1 072	1 010
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	41 809	40 737
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
VARAUKSET		
1. Poistoero	39	41
POISTOERO JA VAPAAEHT.VAR.YHT	39	41
PAKOLLISET VARAUKSET		
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
1. Valtion toimeksiannot	0	0
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	17	17
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHT.	17	17
E VIERAS PÄÄOMA		
I Pitkäaikainen		
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	19 253	20 241
3. Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
7. Muut velat	2	4
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	19 256	20 245
II Lyhytaikainen		
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 131	1 524
3. Lainat julkisyhteisöiltä	0	250
4. Lainat muilta luotonantajilta	30 000	28 000
6. Ostovelat	2 293	2 206
7. Muut velat	479	360
8. Siirtovelat	3 238	2 855
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	37 141	35 195
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	56 397	55 440
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	98 262	96 235

Taseen tunnusluvut

Taseen tunnusluvut kuvaavat kaupungin omavaraisuutta, rahoitusvarallisuutta ja velkaisuutta.

	2016	2015
* Omavaraisuusaste % =100*(omapo+poistoero ja vapaaeht.varaukset) / (koko po-saadut ennakot)	42,6 %	42,4 %

Omavaraisuusaste mittaa vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäyksellä. Hyvän tavoitetasona pidetään 70 %:n omavaraisuutta. Mikäli vakavaraisuustaso on 50 % tai alle 50 % merkitsee se merkittävän suurta velkarasitetta.

	2016	2015
* Suhteellinen velkaantuneisuus % = 100*(vieras pääoma – saadut ennakot) / käyttötulot	73,7 %	72,5 %

Tunnusluku ilmaisee kuinka paljon käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Tunnuslukuun ei vaikuta kuntien välisessä vertailussa käyttömaisuuden ikä, käyttömaisuuden arvostus tai poistomenetelmä.

Mitä pienempi velkaantuneisuuden tunnusluvun arvo on, sitä paremmin kunta selviytyy velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Suhteellinen velkaantuneisuus oli kuntasektorilla v. 2015 tilinpäätöksessä 78,1 % laskettuna koko maan kuntien keskiarvona.

	2016	2015
* Lainakanta 31.12.		
= vieras pääoma – (saadut ennakot + ostovelat+ siirtovelat + muut velat)	50,4 M€	50,0 M€
Lainakanta kuvaa korollista vierasta pääomaa.		
* Lainakanta €/asukas	4 625 €	4 596 €
* Lainasaamiset 31.12.	1,4 M€	1,9 M€
= sijoituksiin merkityt jvk -lainasaamiset ja muut lainasaamiset		
Asukasmäärä	10 895	10 882
*Kertynyt yli-/alijäämä, 1 000 €	3 660	2 587
*Kertynyt yli-/alijäämä, €/asukas	336 €/as	238 €/as

Lainasaamisilla tarkoitetaan pysyviin vastaaviin merkittyjä antolainoja kunnan omistamien ja muiden yhteisöjen investointien rahoittamiseen.

1.2.4 Kokonaismenot ja -tulot

Kokonaismenot ja -tulojen laskelma laaditaan tulos- ja rahoituslaskelmasta, jotka sisältävät vain ulkoiset tulot, menot ja rahoitustapahtumat.

1.2.4 Kokonaismenot ja -tulot					
TULOT	€	%	MENOT	€	%
Toiminta			Toiminta		
Toimintatuotot	11 124 739,26	13,8 %	Toimintakulut	74 449 281,03	93,8 %
Verotulot	30 546 002,59	37,9 %	- Valmist. omaan käyttöön	-39 753,70	-0,1 %
Valtionosuudet	34 897 698,00	43,3 %	Korkokulut	101 607,98	0,1 %
Korkotuotot	131 645,25	0,2 %	Muut rahoituskulut	43 164,92	0,1 %
Muut rahoitustuotot	1 275 701,24	1,6 %	Satunnaiset kulut	317 304,56	0,4 %
Satunnaiset tuotot	0,00	0,0 %	Tulorahoituksen korj.erät		
Tulorahoituksen korjauserät			Pakollisten varausten muutos		
- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutusvoitot	-26 678,90	0,0 %	+/- Pakoll. varaust. muutos		
Investoinnit			- Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustappiot	0,00	0,0 %
Rahoitusosuudet inv.menoihin	5 500,00	0,0 %	Investoinnit		
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	34 394,00	0,0 %	Investointimenot	2 844 804,11	3,6 %
Rahoitustoiminta			Rahoitustoiminta		
Antolainasaamisten vähenn.	532 912,15	0,7 %	Antolainasaamisten lis.	0,00	0,0 %
Pitkäaik. lainojen lisäys	0,00	0,0 %	Pitkäaik. lainojen vähenn.	1 630 761,40	2,1 %
Lyhytaik. lainojen lisäys	2 000 000,00	2,5 %	Lyhytaik. lainojen vähenn.	0,00	0,0 %
Oman pääoman lisäykset			Oman pääoman vähenn.		
Kokonaistulot yht.	80 521 913,59	100,0 %	Kokonaismenot yht.	79 347 170,30	100,0 %

Täsmäytys: Kokonaistulot 80 521 913,59 - kokonaismenot 79 347 170,30 = 1 174 743,29

Muut maksuvalmiuden muutokset 118 979,17 - rahavarojen muutos 1 293 722,46 = - 1 174 743,29

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksotettujen menojen ja tulojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan omaa pääomaa. Nivalan talous edustaa hyväksyttävän alarajalla olevaa tasoa.

Taloudellinen tilanne jaotellaan seuraavasti:

- Vahvassa taloudessa vuosikate kattaa lainan lyhennykset ja netto korvausinvestoinnit sekä netto uusinvestoinnit.
- Tasapainoisessa taloudessa vuosikate kattaa lainan lyhennykset ja korvausinvestoinnit.
- Hyväksyttävän alarajalla olevassa taloudessa vuosikate kattaa korvausinvestoinnit (=sumupoistot)
- Kriisin esiasteella olevassa taloudessa vuosikate on positiivinen, mutta tilikauden tulos pois lukien satunnaiset erät, on negatiivinen.
- Kriisitaloudessa vuosikate on negatiivinen.

Heikkenevässä taloudessa otetaan lisää velkaa, realisoidaan käyttöomaisuutta, vähennetään toimintapääomaa tai kasvavarallisuutta tuotantovälineiden toimintakunnon ylläpitämiseksi.

1.2.5 Arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä

Yleistä

Positiiviset odotukset tulevaisuudessa ovat viime kuukausina saaneet jalansijaa, sillä talousuutiset ovat kääntyneet varovaiseen nousuun ja luottamusindikaattorit niin yritysmaailmassa kuin kuluttajien piirissä ovat nousseet. Samaan aikaan suhdannelaitokset ovat ryhtyneet nostamaan talousennusteitaan, ja poliitikot ovat omineet puheet maksuttomista julkisen sektorin palveluista.

Valtiovarainministeriön talousraportti on kuitenkin karua luettavaa. Vaikka viime vuosina ei ole puhuttukaan muusta kuin säästöistä, leikkauksista ja kilpailukykysovimuksista niin hallituksen julkisen talouden tasapainottumiselle ja työllisyydelle asettamat tavoitteet eivät tällä menolla toteudu.

Työllisyysasteen nousua 72 prosenttiin ei saavuteta, julkista taloutta ei saada vahvistettua kahdella miljardilla eurolla, julkisen talouden tehtävien ja velvoitteiden karsiminen yhdellä miljardilla eurolla on puolitiessä ja sote-uudistukseen liittyy huomattavia, vielä vähälle huomiolle jääneitä, siirtymävaiheen kustannuksia, jotka hidastavat sote-uudistukselle asetettua kolmen miljardin euron säästötavoitetta.

Valtiovarainministeriön raportti ei sitä hehkuta, että julkisen talouden lohdutonta näkymää ei voi liittää kuntatalouteen. Siinä, missä valtion kokonaistulojen ja kokonaismenojen välinen erotus eli rahoitusasema on kiky-sopimuksen kytkäisiksi luvattujen verokevennyksen vuoksi vaipunut 2,6 prosentin alijäämään suhteessa BKT:een, niin kuntasektori on tasapainottumassa -0,5 prosentin tuntumaan BKT:een suhteutettuna. Eroa on kuin yöllä ja päivällä.

Hurraa-huutoihin ei ole kuitenkaan syytä, sillä julkinen sektori on kokonaisuus. Toisen vaikeudet lankeavat loppupelissä aina saman veronmaksajan kukkarolle. Lisäksi kuntasektorin kohtuullisen hyvä ennuste lähivuosille ei ole itsestään selvä, sillä tulopohja laahaa kiky-sopimuksen vuoksi historiallisen vaimeana. Pienikin repeämä maltillisen menokehityksen tai uusi aukko tulopohjaan tulee painamaan kuntatalouden uudelleen heikkenevään kierteeseen.

Tilastokeskus julkisti ennakkotietoja kuntien ja kuntayhtymien tilinpäätösarvioista vuodelta 2016. Tulokset olivat odotettuja ja varsin hyviä. Erityisen ansiokasta oli kuntien ja kuntayhtymien toimintamenojen erittäin maltillinen, noin yhden prosentin kehitys ja lainakannan kasvun hidastuminen reiluun kolmeen prosenttiin. Aikoina, jolloin talouskehitys on ollut vaimeaa, väestön ikääntyminen voimakasta ja pitkäaikaistyöttömyys korkealla, luvuille pitää nostaa hattua.

Julkisen talouden sopeuttaminen vaatii kuitenkin lisäponnisteluja, sillä valtio on jäämässä selvästi hallituksen sille asettamasta alijäämätavoitteesta. Valtiovarainministeriön raportissa todetaan myös, että julkista taloutta vahvistavat toimet eli menojen leikkaukset tai tulopohjan vahvistamiset tulisikin kohdistaa ensisijaisesti valtiontalouteen. Kuntien tehtävä- ja palveluverkko on jo käyty läpi tiukalla kammalla. Valtakunnassa on nyt muistettava, että jakovaran aika ei ole nyt, ei kuntataloudessa, ei valtiontaloudessa, eikä sosiaaliturvarahastoissa.

Lähde: Kuntaliiton pääekonomisti Minna Punakallion kolumni

Nivalan kaupungin kehitysarvio

Nivalan kaupungin talous on edelleen hieman parantunut. Lainakannan kasvu on viime vuodet ollut maltillista ja jopa välillä hieman laskenut. Vuosina 2017 ja 2018 on kuitenkin tulossa isoja investointeja, jotka nostavat lainamäärää.

Toimintakatteen vuosittaiset kasvut ovat jääneet alle kahden prosentin.

Verotulojen kehitys muuttui negatiiviseksi ja lähivuosina ennuste näyttää vaatimatonta kasvua. Verotulojen heikkene-
misen taustalla on maatalouden tulotason heikkennykset, onhan kaupunki elinkeinorakenteeltaan hyvin maatalousval-
tainen kaupunki. Maatalouteen on valtakunnallisesti kohdistunut tuottajahintojen laskua, sekä maataloustukien mak-
satusten viivästymisiä, jotka näkyvät kertyneissä verotuloissa.

Vuonna 2019 tulossa oleva valtakunnallinen aluehallintouudistus muuttaa kuntahallinnon rakennetta kovasti. Mm. ko-
ko sosiaali- ja terveydenhuollon toiminta ja rahoitus siirtyy perustettavalle maakunnalle. Tämä uudistus, sen rahoitus
ja jäljelle jäävän peruskunnan tehtävät ja niiden rahoitus ovat edelleen valmistelussa. Valtiovarainministeriön ennu-
stelaskelmien perusteella Nivalan kaupungin talous näyttäisi jonkin verran parantuvan tässä isossa aluehallintouudis-
tuksessa. Verotulot ja valtionosuudet pienenevät, mutta isot sosiaali- ja terveystoimen kustannukset jäävät kunnalta
pois.

Asukasmäärän kehitys on nyt hieman noussut. Työllisyystilanne on myös parantunut vuoden sisällä. Työttömyyden ja
syrjäytyneisyyden hoitoon perustettu Nivalan Työpajasäätiö tekee työtä etsien uusia toimintoja erilaisten työpajojen
ja paikkakunnan yritysten kanssa työllistymisen parantamiseksi.

1.2.6 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Yleistä

Uhkakuvana taustalla on julkisen talouden kestävyysvajeen syveneminen, jolloin verotulojen kasvu hidastuu ja rahoit-
usvaje kasvaa.

Vahinkoriskit

Henkilöriskit, omaisuusriskit, toiminnan riskit ja ajoneuvojen riskit on vakuutettu kattavasti vakuutusyhtiö Ifissä. Kau-
punki käytti vakuutusten hoidossa vakuutusmeklarina Marsh Oy:tä vuoden 2016 loppuun. Vuoden 2017 alusta kau-
pungin vakuutusmeklarina toimii Suunta Meklarit Oy Oulusta. Vakuutusmeklarin kanssa käydään vuosittain vakuutus-
ten tarkastus, että kaikki on kunnossa. Tarvittavia muutoksia tehdään heti kun havaitaan muutostarve. Omavastuu all
risk omaisuusvakuutuksissa on pääsääntöisesti 20 000 euroa. Irtaimisto-, ajoneuvo-, keskeytys- ja vastuuvakuutuksissa
omavastuu on määriteltä vakuutuskohteittain riskit huomioiden (0-10 000 euroa).

Toiminnalliset riskit

Henkilöstömitoitus on kaupungilla tiukentunut vuosi vuodelta, kun jokaisen eläköitymisen ja muutoin avoimeksi jää-
neen toimen tai viran kohdalla on mahdollisuuksien mukaan jätetty paikka täyttämättä ja työt jaettu palveluksessa
olevien henkilöiden kesken. Merkittävä riski onkin nyt henkilöstömitoituksen tiukkuudesta johtuvat sijaisuusjärjeste-
lyjen puutteet erityisesti itsenäisissä ja erityisosaamista vaativissa työtehtävissä. Tämä voi aiheuttaa riskiä tehtävien
hoidon jatkuvuudessa, mikäli viranhaltija on äkillisesti ja pitempään estynyt hoitamasta tehtäväänsä.

Sähköisen asioinnin ja verkkopalvelujen laajentuminen edistävät tuottavuutta ja helpottavat ja parantavat kuntalais-
ten asiointia. Samanaikaisesti palvelujen ja toiminnan riippuvuus tietotekniikasta kasvaa ja riskit mahdollisille toimin-
tahäiriöille ja tietomurroille lisääntyvät. Panostuksia tietoturvallisuuteen ja tietotekniikan toimivuuteen on lisätty vuo-
den 2017 alusta palkkaamalla IT-päällikkö sekä määräaikainen mikrotukihenkilö.

Nivalan työpajasäätiö on vakiinnuttanut toimintansa ja tilivuosi 2016 oli säätiöllä ylijäämäinen. Säätiön perustamisso-
pimuksessa on määriteltä, että säätiön toiminnan mahdollisista taloudellisista tappioista vastaa Nivala kaupunki.

Rahoitusriskit

Kaupungin kokonaisvelkamäärä on yli 50 milj. euroa, ja tästä lainamäärästä on vaihtuvakorkoisten osuus noin 96 %.
Tähän liittyy korkoriski, sillä jo yhden prosenttiyksikön nousu koko lainakannan keskikorossa merkitsee n. 500 000 eu-
ron lisäystä korkomenoissa. Vuoden 2016 lainojen keskikoroksi jäi 0,2 %. Korkokanta on ollut historiallisen alhainen
viime vuodet ja ennusteet kaikilta rahoituslaitoksilta on, että korot pysyisivät alhaalla vielä ainakin 2017 vuoden ajan.
Jossakin vaiheessa kuitenkin kun euro-alueen talous lähtee nousuun, niin korot lähtevät nousuun myös Suomessa,
vaikka talous olisi meillä edelleen heikko. Korokojen nousun lisäksi riskinä on myös edullisen lainansaannin

vaikutuminen lähinnä lyhyissä kuntatodistuksissa, joiden määrä kaupungin koko lainakannasta on tilinpäätös hetkellä 33 milj. euroa. Vaihtuvakorkoisia lainoja ei ole suojattu koronvaihtosopimuksilla, sillä myös näihin sopimuksiin liittyy riski, mikäli pitkät korot eivät nousisikaan ennustetun mukaisesti ja kaupunki joutuisi tällöin maksamaan kalliimpaa korkoa kuin ilman koronvaihtosopimusta olevassa tilanteessa.

1.3 Kaupunginhallituksen selonteko sisäisen valvonnan järjestämisestä

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeen mukaisesti (yleisohje kunnan ja kuntayhtymän tilinpäätöksen ja toimintakertomuksen laatimisesta) kunnanhallituksen on toimintakertomuksessaan tehtävä selkoa siitä, miten sisäinen valvonta ja siihen liittyvä riskien hallinta on kunnassa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten sisäistä valvontaa on tarkoitus kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella. Mikäli kaupungin sisäisessä valvonnassa on havaittu puutteita ja virheitä, on niistä tehtävä selkoa ja esitys niiden korjaamisesta.

Sisäisen valvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kunnan toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa ja että lainsäädännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan ja että omaisuus ja voimavarat turvataan.

Sisäisen valvonnan tulisi toteutua kunnan johtamis-, suunnittelu- ja ohjauksikäytännöissä. Sisäisen valvonnan järjestämisestä vastaa kunnanhallitus. Lisäksi kaikki ne toimielimet ja viranhaltijat, joille on annettu toimivaltaa kunnan varojen käytössä ja jotka toimivat viranomaisina, vastaavat sisäisen valvonnan toteuttamisesta. Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston yleisohjeessa todetaan, että selonteon valmistelu on perusteltua vastuuttaa eri tehtäväalueille siten, että lauta- ja johtokunnat ja niiden alainen toimialajohto valmistelevat kunnanhallitukselle osaltaan selonteossa esitettävät tiedot sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä.

Sisäinen valvonta on ennen kaikkea riskien hallintaa. Sisäisellä valvonnalla tarkoitetaan kaikkia niitä toimenpiteitä ja menetelmiä, joilla pyritään

- toiminnan tuloksellisuuden ylläpitämiseen, edistämiseen ja parantamiseen,
- toiminnan jatkuvuuden turvaamiseen
- laskentatoimen ja muiden informaatiojärjestelmien luotettavuuden varmistamiseen
- erehdysten, virheiden ja väärinkäytösten ennaltaehkäisyyn ja toteamiseen sekä
- varojen huolellisen ja taloudellisen hoidon turvaamiseen
- varmistamaan, että voimassa olevia sääntöjä ja ohjeita noudatetaan koko kaupungin organisaatiossa.

Sisäinen valvonta käsittää myös siitä huolehtimisen, että kaupungin toiminnan tarkoitus ja asetetut tulostavoitteet on saatettu tiedoksi organisaation kaikille tasoille ja asetettujen tulostavoitteiden toteutumista seurataan. Lisäksi sisäisen valvonnan keinoin varmistetaan, että yhteistoiminta on riittävää organisaation kaikilla tasoilla.

Kuvaus Nivalan kaupungin sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan järjestämisestä

Sisäisen valvonnan järjestämisvastuu on kaupunginhallituksella. Kaupunginhallitus vahvistaa sisäisen valvonnan ohjeet ja käsittelee vuosittain kaupunginjohtajan laatiman kuvauksen sisäisen valvonnan järjestämisestä toimialueilla. Toteuttamis- ja valvontavastuu on kaupunginjohtajalla. Tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa, onko sisäinen valvonta järjestetty asianmukaisesti.

Kaupunginhallitus on hyväksynyt sisäisen valvonnan ohjeet. Ohjeistuksessa on esitetty keskeiset toiminnan osa-alueet, joiden mukaisesti sisäisestä valvonnasta raportoidaan. Edellä mainittuja osa-alueita ovat henkilöstöhallinto, viranhaltijapäätökset, taloudenhoito, laskentatoimi ja rahaliikenne, materiaalihallinto, omaisuuden hoito, projektien valvonta, tietojen käsittely sekä riskien hallinta.

Kaupunginhallitus vastaa sisäisen valvonnan järjestämisestä ja vahvistaa sisäisen valvonnan ohjeet. Ohjeistuksen mukaisesti kaupunginjohtajan vastuulla on luoda edellytykset toimivalle sisäiselle valvonnalle niin, että hänellä on tuntu- ma hallittaviin riskeihin ja asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Kaupunginjohtaja laatii kaupunginhallitukselle vuosittain toimialojen raportointiin perustuvan kuvauksen sisäisen valvonnan järjestämisestä toimialueilla. Kaupunginjohtaja vastaa siitä, että sisäisen valvonnan järjestelmä koko kaupungin organisaatiolle on olemassa.

Toimialajohtaja vastaa, järjestää hoitaa ja valvoo johtamansa toimialan sisäisen valvonnan, ja hänellä on tuntuma hallittaviin riskeihin ja asetettujen tavoitteiden toteutumiseen. Toimialajohtajan on toimitettava vuosittain tammikuun loppuun mennessä toimialueensa kuvaus sisäisen valvonnan järjestämisestä sekä raportti sisäisen valvonnan toteutumisesta edelliseltä vuodelta kaupunginjohtajalle.

Tehtäväalueen/vastuuyksikön johdon vastuulla on sisäisen valvonnan järjestäminen ja hoitaminen yksikössään. Tehtäväalueen/vastuuyksikön johto on tietoinen yksikkönsä riskeistä ja asetettujen tavoitteiden toteutumisesta. Hän toimittaa johtamansa yksikön osalta vuosittaisen raportin sisäisen valvonnan toteutumisesta esimiehelleen/toimialajohtajalle vuoden loppuun mennessä.

Tunnistetut merkittävimmät kehittämiskohteet

Sisäisellä valvonnalla ja riskien hallinnalla saavutetaan vain kohtuullinen varmuus edellä mainittujen sisäisen valvonnan tavoitteiden (pyrkimysten) toteutumiselle.

1.6.2017 mennessä kuntien ja kuntayhtymien tulee uudistaa hallintosääntönsä sekä kuntayhtymien perussopimukset uuden kuntalain edellyttämälle tasolle. Suomen Kuntaliitto on laatinut luonnoksen hallintosääntömalliksi, jota on hyödynnetty Nivalan kaupungin ohjeistusten ja sääntöjen päivittämisessä. Uudessa hallintosääntömallissa otetaan kantaa mm. sisäiseen valvontaan ja riskien hallintaan. Tämä tarkoittaa myös sitä, että sisäisen valvonnan ja riskien hallinnan ohjeistuksia käytäntöjä on päivitettävä.

Taloussuunnittelukauden kehittämistoimenpiteet

Kuntalaissa (§ 115) määritetään, että toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys valtuuston asettamien toiminnan ja talouden tavoitteiden toteutumisesta kunnassa ja kuntakonsernissa. Toimintakertomuksessa on myös annettava tietoja sellaisista kunnan ja kuntakonsernin talouteen liittyvistä olennaisista asioista, jotka eivät käy ilmi kunnan tai kuntakonsernin taseesta, tuloslaskelmasta tai rahoituslaskelmasta. Tällaisia ovat ainakin arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä sekä tiedot sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä ja keskeisistä johtopäätöksistä. Jos kunnan taseessa on kattamatonta alijäämää, toimintakertomuksessa on esitettävä selvitys talouden tasapainotuksen toteutumisesta tilikaudelle sekä voimassa olevan taloussuunnitelman riittävydestä talouden tasapainottamiseksi.

Sisäinen valvonta on osa johtamista. Siksi se sisältyy kunnan kaikkiin toimintoihin (prosesseihin) eri muodoissaan. Toiminnot (prosessit) voidaan tunnistaa ja kuvata esimerkiksi vuokaavioiden avulla. Niistä käy ilmi, miten asiat etenevät tai tehtäviä ja töitä tehdään kunnan organisaatiossa, ja missä kohdin on kiinnitettävä erityistä huomiota tehtävien onnistumiseen. Se taas liittyy tehtävien vaikutuksiin; miten käy, jos tehtävä tai toiminto epäonnistuu tai jää tekemättä? Jos vaikutus on suuri ja toteutuminen todennäköinen, on tehtävän onnistumiseksi luotava varmistuskeinoja. Tätä voidaan kutsua riskienhallinnaksi.

Sisäinen valvonta käytännössä voidaan testata kysymyksellä: - oikea henkilö tai toimielin tekee oikeita asioita oikeaan aikaan oikein. Kun on päätetty toimintojen (tehtävien) onnistumiseen liittyvistä varmistuskeinoista, on vielä päätettävä: kuka varmistaa, miten varmistaa, milloin ja miten usein varmistaa, miten ja kenelle raportoidaan ja miten seurataan tilanteen kehittymisestä. Tämä osa on riskienhallintaa.

Sisäisen valvonnan tulee pohjautua kunnan strategiaan ja tavoitteisiin ja riskienhallinnan pitää olla osa vuotuista strategista suunnittelua ja tavoitteiden asettamista.

Sisäinen valvonta ja riskien hallinta ovat osa kuntakonsernin johtamis- ja hallintojärjestelmää sekä operatiivista johtamista, jota tulee jatkuvasti kehittää.

1.4 Kaupunginhallituksen selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä

Kunnanhallituksen on toimintakertomuksessa tehtävä selkoa, miten konsernivalvonta on kuntakonsernissa järjestetty, onko valvonnassa havaittu puutteita kuluneella tilikaudella ja miten konsernivalvontaa on mainituilla kohdealueilla tarkoitettu kehittää voimassa olevalla taloussuunnittelukaudella. Konsernivalvonnan tarkoituksena on varmistaa, että kuntakonsernin toiminta on taloudellista ja tuloksellista, päätösten perusteena oleva tieto on riittävää ja luotettavaa sekä lain säännöksiä, viranomaisohjeita ja toimielinten päätöksiä noudatetaan sekä omaisuus ja voimavarat turvataan. Jos konsernivalvonnassa on havaittu puutteita ja virheitä, on niistä tehtävä lausumassa selkoa ja esitys niiden korjauksesta.

Nivalan kaupunginhallitus toteaa konsernivalvonnasta seuraavaa. Nivalan kaupungin konserniohjeet on hyväksytty kaupunginvaltuustossa joulukuussa 2008. Kevään 2009 kuluessa konserniohjeet on myös käsitelty ja hyväksytty kunnan määräysvallassa olevien tytäryhteisöjen yhtiökokouksessa ja hallituksessa. Hyväksytyjä konserniohjeita noudatetaan konserniin kuuluvissa tytäryhteisöissä, jollei niitä koskevasta lainsäädännöstä tai yhtiöjärjestyksestä tai yhteisön säännöistä muuta johdu. Konserniohjeistuksessa todetaan, että kaupunginvaltuusto määrittelee omistajapolitiikan linjaukset, hyväksyy kuntalain mukaan vuosittaisissa talousarvioissa tai muutoin strategiset, toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet ja valvoo niiden toteutumista.

Kaupunginhallitus on määritellyt sisäisen valvonnan ohjeissa konsernin johtoryhmän, johon kuuluvat tytäryhtiöiden toimitusjohtajat, kaupunginjohtaja, kaupunginkamreeri, kaupunginhallituksen ja kaupunginvaltuuston puheenjohtaja. Konsernin johtoryhmä on kokoontunut vuoden 2016 seitsemän kertaa. Kokouksissa käydään läpi mm. tytäryhtiöiden ajankohtaiset tilannekatsaukset.

Konsernijohto vastaa kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä. Ohjeistuksen mukaisesti tytäryhtiöt pyytävät ja niille myös tulee antaa laajaa merkitystä omaavista päätöksistä kaupunginjohtajan tai kaupunginhallituksen ohjeistus ennen päätöksentekoa.

Nivalan kaupunki ohjaa ja valvoo tytär- ja osakkuusyhteisöjensä toimintaa valitsemalla niiden toimielimiin edustajansa. Kaupunginhallitus on evästännyt tytäryhtiöihin valittuja kaupungin edustajia ja näin toteuttanut osaltaan konsernivalvontaa.

Kaupunginhallitus toteaa, että konsernivalvonnassa ei ole havaittu tilikauden 2016 aikana merkittäviä puutteita. Toimintakäytännöt ja ohjeistukset on kuitenkin päivitettävä hallintosäännön uudistuksen valmistuttua.

1.5 Kuntakonsernin toiminta ja talous

1.5.1 Konsernitilinpäätöksen laajuus

Nivalan kaupungin konsernitaseeseen on yhdistelty rivi riviltä tytäryhtiöt ja kuntayhtymät omistussuuden tai peruspääoman % -osuuden mukaisessa suhteessa.

Konsernitilinpäätöksen yhdistellyt yhteisöt

	Kuntayhtymän peruspääoma	josta Nivalan omistus	Osuus %:na	Kuntayhtymän voitto/tappio
Peruspalvelukuntayhtymä Kallio	2 712 802,54	911 772,93	33,61	7 718,98
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin ky	148 151 170,78	3 363 031,58	2,27	5 378 327,00
Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä JEDU	16 641 031,54	2 662 565,05	16,00	1 537 898
Pohjois-Pohjanmaan liitto	436 079,09	11 250,84	2,58	78 054,81
Jokilaaksojen musiikkiopiston kuntayhtymä	23 609,04	5 817,27	24,64	0
YHTEENSÄ		6 954 437,67		

Kotipaikka: Nivala	Nivalan kaupungin osuus osakkeista	Nivalan kaup. osuus yhtiön osakepöytäkirjasta	%	Voitto/tappio
Koy Kesti	7 330	142 368,99	100	70,06
Koy Nivalan Vuokratodit	5 341	898 291,72	100	116 395,66
Nivalan Liikuntakeskus Oy	325 779	5 479 425,94	98,93	-179 118,93
Nivalan Kaukolämpö Oy	860	36 160,41	100	265 987,92
Nivalan Teollisuuskylä Oy	94 133	11 140 296,38	99,18	3 025,91
Nivalan Vesihuolto Oy	19 511	328 164,92	79,64	-16 340,39
YHTEENSÄ		18 024 708,36		

1.5.2 Konsernin tuloslaskelma (1 000 €) ja tunnusluvut

TUOSLASKELMA	2 016	2 015
Toimintatuotot	65 967	69 815
Toimintakulut	-128 643	-132 036
Osuus osakk.syhteisöjen voitosta (tappiosta)	1 00	48
TOIMINTAKATE	-62 576	-62 173
Verotulot	30 159	31 573
Valtionosuudet	40 305	37 619
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	119	171
Muut rahoitustuotot	1 500	1 120
Korkokulut	-843	-1 111
Muut rahoituskulut	177	63
VUOSIKATE	8 842	7 261
Poistot ja arvonalentumiset:		
Suunn. mukaiset poistot	-6 074	-6 099
Omistuksen eliminointierot	-	-
Arvonalentumiset	-	-
Satunnaiset erät	-317	-468
TILIKAUDEN TULOS	2 451	694
Tilinpäätössiirrot	-144	81
Tilikauden verot	-7	-8
Laskennalliset verot	138	49
Vähemmistöosuudet	0	-5
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	2 438	811

KONSERNIN TUOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2016	2015
Toimintatuotot / Toimintakulut %	51,3	52,9
Vuosikate / Poistot %	145,6	119,1
Vuosikate, euroa / asukas	812 €/as	667 €/as
Asukasmäärä	10 895	10 882

1.5.3 Konsernin rahoituslaskelma (1 000 €) ja tunnusluvut

RAHOITUSLASKELMA	2 016	2 015
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	8 842	7 261
Satunnaiset erät	-317	-468
Tilikauden verot	-7	-8
Tulorahoituksen korjauserä	-1 452	-724
Toiminnan rahavirta yhteensä	7 066	6 061
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-6 001	-6 159
Rahoitusosuudet investointi menoihin	22	190
Pysyvien vastaavien luovutusvoitot	1 592	1 693
Investointien rahavirta yhteensä	-4 386	-4 277
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 680	1 785
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainojen lisäykset	-48	
Antolainojen vähennykset	784	
	736	
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 259	14 693
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 645	-16 815
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 605	-379
	2 218	-2 502
Oman pääoman muutokset (korjaukset)	-8	1
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen po. ja varojen muutokset	-2	-5
Vaihtomaisuuden muutos	63	-78
Saamisten muutos	-1 227	-77
Korottomien velkojen muutos	363	-39
Muut maksuvalmiuden muutokset	-803	-199
Rahoituksen rahavirta yhteensä	2 143	-2 701
RAHAVAROJEN MUUTOS	4 823	-916
Rahavarat 31.12	29 278	24 454
Rahavarat 1.1.	24 454	25 370
RAHAVAROJEN MUUTOS	4 823	-916

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2016	2015
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-7 285	-12 021
Investointien tulorahoitus %	147,9	121,6
Lainan hoitokate	1,49	0,47
Kassan riittävyys	75,8	56,5

1.5.4 Konsernitase (1 000 €) ja tunnusluvut

KONSERNITASE	2 016	2 015
VASTAAVAA		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet:		
Aineettomat oikeudet	346	228
Muut pitkävaikutteiset menot	187	253
Ennakkomaksut	38	38
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	571	519
Aineelliset hyödykkeet:		
Maa- ja vesialueet	7 450	7 665
Rakennukset	93 813	93 115
Kiinteät rakenteet ja laitteet	9 692	9 389
Koneet ja kalusto	10 669	11 086
Muut aineelliset hyödykkeet	2 544	2 580
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 036	1 619
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	125 205	125 454
Sijoitukset:		
Osakkuusyhtiöosuudet	1 651	1 541
Muut osakkeet ja osuudet	1 346	1 391
Joukkovelkakirjalainasaamiset	22	10 524
Muut lainasaamiset	5	2
Muut saamiset	774	725
Sijoitukset yhteensä	3 798	3 658
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	141	125
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	5	6
Muut toimeksiantojen varat	52	61
Toimeksiantojen varat yhteensä	198	192
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus:		
Aineet ja tarvikkeet	443	544
Keskeneräiset tuotteet	224	187
Muu vaihto-omaisuus	-	-
Vaihto-omaisuus yhteensä	668	730

SAAMISET	2 016	2 015
Pitkäaikaiset saamiset:		
Myyntisaamiset	42	115
Muut saamiset	190	187
Siirtosaamiset	-	-
Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset (ly)	5 238	4 505
Lainasaamiset (ly)	264	-
Muut saamiset (ly)	1 687	1 290
Siirtosaamiset (ly)	1 207	1 303
Saamiset yhteensä	8 627	7 400
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	3 961	3 798
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	1 209	472
Joukkovelkakirjalainasaamiset	10 822	10 524
Muut arvopaperit	2 221	2 074
Rahoitusarvopaperit yhteensä	18 213	16 869
Rahat ja pankkisaamiset	11 065	7 586
VASTAAVAA YHTEENSÄ	168 345	162 409
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	35 757	35 757
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	4	4
Arvonkorotusrahasto	651	651
Muut omat rahastot	2 753	2 751
Ed. tilikausien yli-/alijäämä	8 216	7 447
Tilikauden yli-/alijäämä	2 438	811
Oma pääoma yhteensä	49 819	47 421
401250 VÄHEMMISTÖOSUUDET	932	934
POISTOERO JA VAPPAEHT.VARAUK.		
Poistoero	-	-
Vapaaehtoiset varaukset	-	-
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	764	570

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT	2016	2015
Valtion toimeksiannot	141	125
Lahjoitusrahastojen pääomat	24	27
Muut toimeksiantojen pääomat	78	88
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	244	239
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen:		
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	60 998	59 182
Lainat julkisyhteisöiltä	755	802
Saadut ennakot	2	4
Ostovelat	-	-
Liittymismaksut ja muut velat	3 525	3 549
Laskennalliset verovelat	703	653
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	65 983	64 190
Lyhytaikainen:		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta (ly)	4 529	5 045
Lainat julkisyhteisöiltä (ly)	47	297
Lainat muilta luotonantajilta (ly)	30 000	28 000
Saadut ennakot (ly)	252	188
Ostovelat (ly)	5 763	5 298
Liittymismaksut ja muut velat (ly)	1 624	1 859
Siirtovelat (ly)	8 379	8 360
Laskennalliset verovelat	9	6
Lyhyt aikainen vieras pääoma yhteensä	50 604	49 053
Vieras pääoma yhteensä	116 587	113 243
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	168 345	162 409

KONSERNITASEEN TUNNUSLUVUT

	2016	2015
Omavaraisuusaste, %		
=100*(Omapo+Vähemmistöosuus+Konsernireservi+Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset) / (Koko Pääoma-saadut ennakot)	30,2	29,9
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	85,3	81,4
=100*(Vieraspo-saadut ennakot)/Käyttötulot		
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), 1 000 €	10 654	8 578
Kertynyt ylijäämä (alijäämä), € / asukas	978	788
Konsernin lainat, € / asukas	8 842	8 576
Konsernin lainakanta 31.12, milj. €	96,3	93,3
Asukasmäärä	10 895	10 882

1.5.5 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Konsernin markkinointia ja mainontaa hoidettiin edellisvuosien tapaan yhteisellä markkinointibudjetilla. Kaupunki on tukenut tytäryhtiöitä myöntämällä lyhytaikaisia tilapäisluottoja.

Koy Kestin varsinaisessa toiminnassa ei tapahtunut oleellisia muutoksia.

Koy Vuokrakodilla tulos ylittyi tavoitteesta reilusti, ja saatavien määrä pieneni edellisvuodesta. Vuoden 2016 käyttöasteen keskiarvo oli 93.

Nivalan Kaukolämpö Oy:n vuosi oli hyvä. Varsinaisen liiketoiminnan tulos oli 821 318 euroa, ja rahoituskulujen jälkeen tulokseksi jäi 500 965 euroa., Tilinpäätössiirtana kirjattiin poistoeroa 234 977 euroa, joten lopulliseksi tulokseksi jäi 265 987 euroa. Sammutusvesialtaan rakentamisen tarve poistui REF-polttoaineen käytön loputtua. Voimalaitoksen ennakko- ja kunnossapito-ohjelma vaihdettiin. Vuoden 2016 aikana käyttöön otettu ALMA-kunnossapito-ohjelma on ollut jo osittain laitoksen käytössä siinä määrin, että tekninen dokumentaatio on tallennettu ohjelmaan. Järjestelmää laajennettiin kunnossapitotoiminnoilla, jolloin laitos-tiedonhallinta ja kunnossapito ovat nyt samassa järjestelmässä.

Nivalan Liikuntakeskus Oy järjesti tapahtumia koko vuoden ja heinäkuussa Uikon Taikaa - tapahtumaviikko kokosi noin 6 500 vierasta. Ensilumen ladun käyttöönotto tapahtui marraskuussa 2016. Aloitettiin selvitystyö yhdessä Nivalan Urheilijoiden kanssa Pyssymäen aluesuunnittelun aloittamisesta. Tarvekartoitus aloitettiin liittyen monitoimihallin rakentamiseksi.

Nivalan Teollisuuskylä Oy myi Peltotie 9 kiinteistön kaupungille. Aloitettiin heinäkuussa Best Glass Oy:n Lastaustien toimitilojen laajennus 4700 m² ja laajennus valmistuu keväällä 2017. Katsastusaseman 452 m² rakentamisesta tehtiin sopimus ja suunnittelu aloitettiin loppuvuodesta. Rakentamaan päästään keväällä 2017.

Nivalan Vesihuolto Oy:llä etäluettavia mittareita asennettiin vuoden 2016 aikana 299 kappaletta. Kaikkiaan mittareita on vaihdettu 682 kappaletta. Mittareiden vaihto etäluettaviin aloitettiin vuonna 2015. Kaikkiaan mittareita vaihdetaan ainakin n. 3 500 kiinteistöön. Talousveden myynti hieman yllättäenkin laski, koska suunta vielä vuosien 2014–2015 välillä oli nouseva. Myynnin laskua osittain selittää muutaman teollisuuslaitoksen veden käytön väheneminen. Talousvesiverkoston vuotovesimäärät ovat jonkin verran lisääntyneet. Vesijohtovuotoja korjattiin vuoden aikana 28 kpl. Viemäriverkoston vuotovedet olivat edelleen suuret sateisesta vuodesta johtuen ja edelleenkin viemäriverkoston korjauksilla ei näytä olevan kovin suurta vaikutusta vuotovesien määrään. Vuotovesikustannukset olivat 227 955 euroa. Viemäriverkostoa saneerattiin vuoden 2016 aikana 471 metriä ja kaivoja korjattiin tai vaihdettiin 39 kpl.

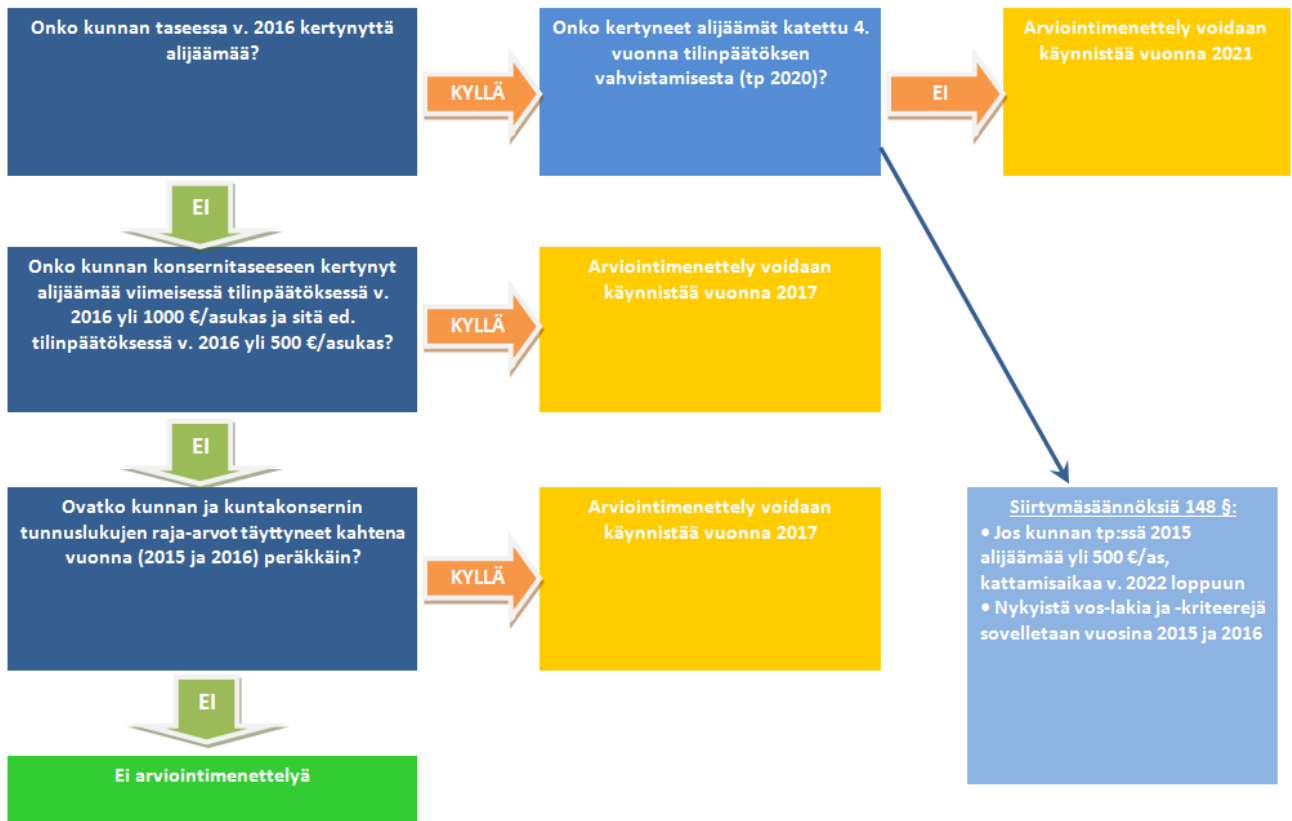
1.6 Hallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä ja talouden tasapainottamista koskevista toimenpiteistä

Kunnanhallituksen on kuntalain 115 §:n mukaan tehtävä toimintakertomuksessa esitys tilikauden tuloksen käsittelystä. Kaupunginhallitus esittää 1.1.–31.12.2016 tilikauden 1 070 144,46 euron tuloksen käsittelystä seuraavaa:

Tilikauden tulos	1 070 144,46 €
Poistoero	2 038,00 €
Rahastojen muutos	0 €
Varausten muutos	0 €
Tilikauden ylijäämä	1 072 182,46 €

1. Tuloutetaan tehtyjä poistoeroja suunnitelman mukaan 2 038,00 euroa.
2. Tilikauden ylijäämä 1 072 182,46 € siirretään edellisten tilikausien yli-/alijäämättilille. Edellisten tilivuosien ylijäämää tällä tilillä on 2 587 474,72 €, joten v. 2017 avaavaan taseeseen tulee edellisten tilikausien yli-/alijäämättilille 3 659 657,18 € ylijäämää, ja näin kattamatonta alijäämää ei tässä tilinpäätöksessä ole jäämässä taseeseen.

Arviointimenettely jatkossa

KÄYTTÖTALOUS

10 KAUPUNGINVALTUUSTO

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Nivalan kaupunginvaltuusto päivitti ja hyväksyi 14.11.2013 Nivalan kaupungin kaupunkistrategian vuosille 2013–2016. Strategia on voimassa vuoden 2016 loppuun saakka ja siihen saakka kunnes uusi kaupunkistrategia vuoden 2017 aikana laaditaan.

Voimassa olevassa Nivalan kaupungin strategiassa visioksi on määritetty, että Nivalan kaupunki on itsenäinen, kasvava, yhteistyökykyinen, turvallinen, hyvien palvelujen teollistunut maaseutukaupunki.

Strategisiksi päämääriksi on määritetty:

- yrittäjyyteen kannustava kaupunki
- tasapainoisesti kehittyvä maaseutukaupunki
- laadukkaiden palvelujen ja monipuolisten asumismahdollisuuksien kaupunki
- hyvinvointiin panostava kaupunki
- tasapainoinen kuntatalous
- strategiset hankkeet 2013–2016.

Nivalan kaupunkikonsernin toimintatapoja tarkennetaan vuoden 2017 aikana. Uusi kuntalaki on tullut voimaan 1.1.2015. Kuntalain uudistuksella pyritään turvamaan **kuntatalouden kestävyys** (kunnan toiminnan taloudellisen kestävyuden turvaaminen, pitkän aikavälin vastuunkannon korostamista päätöksenteossa, kunnille säädettävien tehtävien rahoituksen turvaaminen), **kehittämään johtamista** (poliittisen johdon päätöksentekokykyyn vahvistaminen, työnjaon selkeyttäminen, kuntapolitiikan ammatillistumisen lisääminen, kuntakonsernin ja kunnan toiminnan ohjaus kokonaisuutena) sekä **vahvistamaan demokratiaa** (edustuksellisen demokratian toimivuus, luottamushenkilöiden toimintaedellytykset, päätöksenteon läpi-näkyvyys, osallistumiskeinojen uudistaminen, vuorovaikutuksen lisääminen, uudet sähköiset toimintatavat).

Kuntatalouden osalta uusi kuntalaki korostaa mm. kuntayhtiöiden johtamista eli konsernijohtamista osana kunnan talouden hoitoa. Lain ko. säännös tulee voimaan 1.6.2017, mutta se vaikuttaa jo kuntien toimintaan. Laissa kerrotaan välineet, joilla kunnan taloutta seurataan. Näitä kriteereitä ja seurannan välineitä tulee Nivalan kaupunkikonsernissa aktiivisesti seurata, ennakoida ja kehittää. Talouden seurannassa siirrytään konsernin talouden johtamiseen. Mm. kuntalain 118 §:ssä säädetään erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely. Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos kunta ei ole kattanut kunnantaseeseen kertynyttä alijäämää 110:n 3 momentissa säädettyssä määräajassa eli kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamisesta seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Arviointimenettely voidaan lisäksi käynnistää, jos asukasta kohden laskettu kertynyt alijäämä on kuntakonsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1 000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa, tai kunnan rahoituksen riittävyyttä tai vakavaraisuutta kuvaavat kunnan ja kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot 1) kuntakonsernin vuosikate negatiivinen, 2) kunnan tuloveroprosentti vähintään 1,0 prosenttiyksikköä korkeampi kuin kaikkien kuntien painotettu keskimääräinen tuloveroprosentti, 3) asukasta kohden laskettu kuntakonsernin lainamäärä ylittää kaikkien kuntakonsernin keskimääräisen lainamäärän vähintään 50 prosentilla, 4) kuntakonsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 prosenttia. Arviointimenettelyssä siirrytään kuntakonsernin tunnuslukuihin vuonna 2017, jolloin käytettävissä pitäisi olla vuosien 2015 ja 2016 tilastotiedot.

Jatkossa myös tulee huomioida kuntayhtymien alijäämän kattamisvelvollisuus. Kuntatalouden muuttuneista taloussäännöksistä liittyen Nivalan kaupungin konsernin talouteen on sovittu pidettäväksi joulukuussa 2015 konsernin ja kaupungin johtoryhmälle koulutustilaisuus.

Seuraavan valtuustokauden alkuun mennessä kunnissa on määritettävä muutoinkin kuntakonsernin johtamista koskevat periaatteet. Periaatteissa määritellään mm. omistajan tavoitteet, päätöksentekoelementit ja kuntakonsernin ohjeistus. Kaupunkistrategian laatiminen aloitetaan uuden valtuustokauden alettua.

Kuntastrategia tulee muuttamaan luonnettaan siten, että se tulee huomioimaan myös kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistämisen, palvelujen järjestämisen ja tuottamisen, kunnan tehtäviä koskevissa laissa säädetyt palvelutavoitteet, omistajapolitiikan, henkilöstöpolitiikan, kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet sekä elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittämisen. Kuntastrategian tulee perustua arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista

toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteuttamisen arviointi ja seuranta. Omistajaohjauksen osalta kaupungin konserniohjeet päivitetään. Omistajaohjauksella huolehditaan siitä, että kunnan tytäryhteisön toiminnassa otetaan huomioon kunta-konsernin kokonaisuus. Edellä mainitut, kuten myös hallintosääntö, ohjeistukset tulevat kaupunginvaltuuston päätettäväksi vuosien 2016 ja 2017 aikana.

Hyvissä ajoin vuoden 2016 aikana kaupungin tulee päättää myös valtuutettujen lukumäärästä. Uuden lainsäädännön perusteella valtuutettujen lukumäärä tulisi olemaan 27, mutta kaupunki voi pitää valtuutettujen lukumäärän myös nykyisellä eli 35 valtuutetulla. Ellei kaupunginvaltuusto tee asiasta päätöstä, valtuutettujen lukumäärä tulee olemaan 27.

Sote- ja muut kaupungin toimintakenttään kuuluvat uudistukset jatkuvat edelleen ja niillä on vaikutusta kaupungin toimintaan mm. siten, että konsernin yhdeksi keskeiseksi tehtäväksi nousee paikkakunnan elinvoimaisuuden edistäminen. Hallitusohjelman mukaan tulevien itsehallintoalueiden määrä on enintään 19. Parhaillaan käydään poliittista keskustelua itsehallintoalueiden lopullisesta lukumäärästä. Sote -keskusteluun liittyy myös se, että tulevien itsehallintoalueiden tulisi soveltua mahdollisimman hyvin sekä aluehallinnon tehtäviin että valtion aluehallinnon jaotusten perustaksi. Itsehallintoalueita ei luotane vain sosiaali- ja terveydenhuoltoa varten. Pelastustoimen uudistaminen sekä Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY) että aluehallintovirastojen (AVI) toiminta on tärkeä ottaa huomioon päätöksiä tehtäessä. Myös maatalouden lomituspalveluysiköiden toimintamallit ovat valtakunnallisella tasolla säästöjen ja muutoksen kohteena. Tällä on vaikutusta myös Nivalan kaupungin hoitamaan lomituspalveluysikköön. Niivalan kaupunki hoitaa parhaillaan useamman kunnan (Nivala, Ylivieska, Sievi) lomituspalvelut.

Kaupunginvaltuusto on päättänyt, että 1.1.2016 alkaen peruskunnat tuottavat Peruspalvelukuntayhtymä Kallion alueella varhaiskasvatuspalvelut. Sivistystoimen toimiala on johtanut varhaiskasvatuksen siirtoa kuntayhtymän toiminnasta osaksi kaupungin toimintaa.

Valtio on lisännyt veloitteita kunnille työllisyyden hoidon osalta. Tämä tulee olemaan jatkossa merkittävä kuluerä kaupungille. Tätä varten vuoden 2015 aikana on valmisteltu työpajasäätiön toimintaa. Toimintaa ja toimintatapoja tulee kehittää edelleen mm. hankeistusten avulla. Kaupunki onkin hakeutunut kokeilukunnaksi työllisyyden edistämisen hoidossa. Myös TYP -toiminta on käynnistynyt. Hallitus antoi esityksen työllistymistä edistävästä monialaisesta yhteispalvelusta eduskunnalle 9.10.2014. Esitys liittyy hallitusohjelmaan, jonka mukaan TE-toimistojen, kuntien ja Kelan yhteinen työvoiman palvelukeskusten toimintamalli ulotetaan koko maahan ja lakisääteistetään. Vuosi 2015 on ollut siirtymäaikaa yhteistoimintaverkostojen muodostamiselle ja verkoston yhteisten toimipisteiden resurssoinnille.

Edellä mainitut asiat vaikuttavat kaupungin toimintaan ja kaupunkilaisten palvelujen turvaamiseksi edunvalvonta on tärkeässä roolissa kaupungin asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Päätöksenteossa ja asioiden valmistelussa tulee kiinnittää huomiota myös kaupungin vetovoimaisuuteen positiivisen nettomuuton edistämiseksi. Syrjäytyminen mm. työttömyyden, koulutuspoluilta tipahtamisen tms. johdosta tuovat taloudellisia paineita kaupungille. Syrjäytymiseen ja erityisesti sen pitkäaikaisten vaikutusten ennaltaehkäisemiseen on edelleen kiinnitettävä huomiota. Todettava on, että tämä ei ole ainoastaan Nivalan Työpajasäätiön toimintaa, vaan myös muiden toimijoiden tulee ao. asiaan kiinnittää huomiota.

Strategian toteuttaminen

Toiminnalliset tavoitteet

Ylimpänä kaupungin toimielimenä Nivalan kaupunginvaltuusto vaikuttaa kaupunkikonsernin kehittämiseen, mutta myös myötävaikuttaa päätöksenteollaan koko kaupungin kehittämiseen hyväksytyin strategian mukaisesti.

Kaupunkilaisten palvelujen edistämiseksi edunvalvonta on tärkeässä roolissa kaupungin asioiden valmistelussa ja päätöksenteossa. Päätöksenteossa ja asioiden valmistelussa koko konsernitasolla tulee kiinnittää huomiota myös kaupungin vetovoimaisuuteen positiivisen nettomuuton edistämiseksi. Syrjäytyminen ja sen vaikutukset tuovat taloudellisia paineita kaupungille. Syrjäytymiseen ja sen pitkäaikaisten vaikutusten ennaltaehkäisemiseen on kiinnitettävä huomiota.

Kaupunginvaltuusto ohjaa tulevilla päätöksillään Nivalan kaupungin kehitystä avointa poliittista valtuustoryhmien välistä yhteistyötä noudattaen.

Kuntalain uudistuksen perusteella kuntakonsernin toimintaan liittyvät ohjeistukset uusitaan.

Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

Nivalan kaupunginvaltuuston vuonna 2013 hyväksymän kaupunkistrategian visio on seuraava: Nivalan kaupunki on itsenäinen, kasvava, yhteistyökykyinen, turvallinen ja hyvien palvelujen teollistunut maaseutukaupunki. Seuraavassa taulukossa on kuvattu sitä, kuinka valtuuston tekemät päätökset sijoittuvat lukumääräisesti kaupunkistrategian strategiisiin päämääriin, eli yrittäjyyteen kannustavaan kaupunkiin, tasapainoisesti kehittyvään maaseutukaupunkiin, laadukkaiden palvelujen ja monipuolisten asumismahdollisuuksien kaupunkiin, hyvinvointiin panostavaan kaupunkiin, tasapainoiseen kuntatalouteen sekä strategiisiin hankkeisiin vuosille 2013–2016. Kaupunginjohtajana on toiminut Päivi Karikumpu.

Nivalan kaupunginvaltuusto hyväksyi 8.12.2016 kokouksessaan päivitetyn kaupunkistrategian vuosille 2017- 2019.

Nivalan kaupunginvaltuusto kokoontui vuonna 2016 kymmenen kertaa. Pöytäkirjamerkintöjen perusteella valtuusto käsitteli 59 asiakohtaa. Valtuutetut jättivät 8 aloitetta. Kaupunginvaltuusto päätti kokouksessaan 28.1.2016 § 3, että valtuutettujen lukumäärä on jatkossakin 35.

Yrittäjyyteen kannustava kaupunki	Tasapainoisesti kehittyvä maaseutukaupunki	Laadukkaiden palvelujen ja monipuolisten asumismahdollisuuksien kaupunki	Hyvinvointiin panostava kaupunki	Tasapainoinen kuntatalous	Strategiset hankkeet 2013–2016
-----------------------------------	--	--	----------------------------------	---------------------------	--------------------------------

<p>Takauksen myöntäminen Nivalan Teollisuuskylä Oy:n lainalle (5,7 milj.€)</p> <p>Takauksen myöntäminen Vesikolmio Oy:n kuntayritystodistusohjelman limiitin korotukselle (maks. 4,05 milj.€)</p>	<p>Asemanseudun asemakaavan hyväksyminen kortteleissa 27 ja 29</p> <p>Meijerin alueen asemakaavan muutoksen hyväksyminen kortteleissa 106 ja 106a</p> <p>Asemakaavan muuttamisen hyväksyminen korttelissa 107, S-markket</p> <p>Kalliontien, Asematien Lehtolantien ja Pirttirantantien muuttaminen kaduiksi</p> <p>Keskustan asemakaavan muutos korttelissa 2</p>	<p>Talousarviomuutos koulutuksellista tasarvoa edistäviin toimenpiteisiin ja esi- ja perusopetuksen, erityisopetuksen laadun kehittämiseen, siihen liittyvään koulunkäyntiavustajien palkkaamiseen ja opetusryhmäkoon pienentämiseen</p>	<p>Lapsiasiain neuvoston raportti</p> <p>Lisämääräraha Ppky Kalliolle</p> <p>Lisämäärärahat Nivalan Työpajasaatiölle</p> <p>Lisämääräraha kulttuuripalveluille</p> <p>Lisämääräraha Etsivä nuorisotyö.</p>	<p>V. 2015 toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen hyväksyminen</p> <p>Toimivalta kunnallis- ja kiinteistöveroista vapauttamisessa</p> <p>Kiinteistövero- ja tuloveroprosenttien vahvistaminen vuodelle 2017</p> <p>Vuoden 2017 talousarvion ja vuosien 2018–2020 taloussuunnitelman hyväksyminen</p>	<p>KAAPO – kaupunki- ja kuntakeskustat pohjoisessa -hanke (EAKR) 1.1.2015-31.12.2017</p> <p>Metallien 3D-valmistuslaboratorion käynnistäminen (Me3Lab) Hankkeen rahoitusosuus kaupungilta v. 2016, 2017, 2018</p>
---	--	--	--	---	---

10 Kaupunginvaltuusto	TA 2016	TA+M	TA + MUU	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintamenot	-52 320	0	-52 320	-55 257,32	-2 937,32
Toimintakate	-52 320	0	-52 320	-55 257,32	-2 937,32

11 TARKASTUSLAUTAKUNTA

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Tarkastuslautakunta on valtuuston vaalikaudeksi asettama riippumaton toimielin, jonka tärkein valvonnan kohde on valtuuston päätösten toimeenpanosta vastaava kaupunginhallitus sekä sen alaiset tilivelvolliset viranhaltijat.

Tarkastuslautakunnalle kuntalaissa määrätyt tehtävät ovat hallinnon ja talouden tarkastus, valtuuston asettamien tavoitteiden toteutumisen tarkastus, sekä mahdollisesti kunnan taseissa olevan kattamattoman alijäämän tasapainoituksen toteutumisen ja toimenpideohjelman riittävyyden arviointi.

Lautakunta seuraa tilintarkastajan tarkastussuunnitelman toteutumista ja esittelee tilintarkastuskertomuksen valtuustolle. Valtuuston asettamien taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista seurataan kuulemalla vastaavia viranhaltijoita sekä tutustumalla vuosittain joihinkin keskeisiin toimintoihin. Johonkin talousarviovuonna toteutettavaan merkittävään investointiin tutustutaan myös paikanpäällä.

Talousarviovuonna tehtyjen havaintojen pohjalta lautakunta laatii arviointikertomuksen joka annetaan valtuustolle tilinpäätöskokouksessa. Lautakunnan tehtävänä on arvioida tavoitteiden toteutumisen lisäksi kaupungin toiminnan tarkoituksenmukaisuutta ja vaikuttavuutta sekä edesauttaa tuloksellisuuden ja tehokkuuden mitattavuutta ja vertailtavuuden kehittämistä.

Valtuustokaudelle 2013–2016 valittu lautakunta kokoontuu vuoden 2016 aikana tarpeen mukaisesti.

Tilintarkastuspäiviä vuonna 2016 käytetään tarvittava määrä.

Toiminnan toteutuminen vuonna 2016

Tarkastuslautakunta on laatinut arviointikertomuksen vuoden 2015 toiminnasta ja tilinpäätöksestä.

Lautakunta on seurannut vuoden 2016 talousarviovuoden toimintaa ja taloutta kuulemalla viranhaltijoita organisaation eri tasolla ja vertaamalla selvityksiä omiin ja kuntalaisten havaintoihin sekä tilintarkastajalta saatuun aineistoon.

Lautakunnan hyväksymä tarkastussuunnitelma siihen tehtyine täydennyksineen on pääosin toteutunut.

Tarkastuslautakunta kokoontui talousarviovuonna 9 kertaa.

Kaupungin tilintarkastajien suorittamia tarkastuspäiviä vuonna 2016 oli yhteensä 20,5 pv, joista Asko Vanhatuvalla 14 pv ja Maritta Hintsalalla 6,5 pv.

Tarkastuslautakunta on kuullut toimintavuoden aikana seuraavia henkilöitä:

- Kaupunginkamreeri Saara Mäenpää
- Kaupunginjohtaja Päivi Karikumpu
- Vs. sivistysjohtaja Jukka Turunen

Tarkastuslautakunta on käynyt tutustumassa toimintavuoden aikana seuraavissa paikoissa:

- Palolaitoksen laajennus teknisen johtajan Jouni Hautalan esittelemänä
- Junttilan koulu teknisen johtajan Jouni Hautalan esittelemänä
- Nivalan Työpajasäätiö toimitusjohtaja Tuomas Sarjanojan esittelemänä

11 Tarkastuslautakunta	TA 2016	TA+M	TA + MUU	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintamenot	-19 876	0	-19 876	-14 572,96	5 303,04
Toimintakate	-19 876	0	-19 876	-14 572,96	5 303,04

120 Kaupunginhallitus

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus valvoo kunnan etua ja, jollei johtosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Jatkossa kunnanhallituksen tehtävissä korostuvat nykyistä enemmän kunnan henkilöstöpolitiikka, vastuu kunnan toiminnan yhteensovittamisesta, vastuu omistajaohjauksesta, sekä sisäisen valvonnan ja riskien hallinnasta huolehtiminen. Kunnanhallituksen puheenjohtaja johtaa poliittista yhteistyötä, jota kunnanhallituksen tehtävien toteuttaminen edellyttää. Käytännössä kaupunginhallitus on Nivalassa vastannut edellä mainituista tehtävistä, joten tämän osalta lainsäädännön uudistuksella ei ole merkittäviä toimintatapamuutostarpeita nykyiseen käytäntöön verrattuna. Sen sijaan jatkossa kaupunginhallituksen rooli tulee korostumaan konsernijohtamisen osalta. Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja (tai pormestari) ja muut hallintosäännössä määrättyt viranomaiset. Hallintosäännössä tullaan määrittämään konsernijohdon tehtävistä ja toimivallan jaosta. Kunnan johtamista ja kunnanhallituksen tehtäväkenttää koskevat uudet säädökset tulevat voimaan 1.6.2017.

Mm. kuntalain uudistuksesta johtuen Nivalan kaupunkikonsernin toimintatapoja tarkennetaan vuosien 2016 ja 2017 aikana. Konsernin toimintojen ja talouden omistajaohjaus nousee aiempaa suurempaan rooliin mm. taloussäännösten uudistusten johdosta.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä on aktiivinen toimija erilaisten tapahtumien ja teema-viikkojen teuttajana. Hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen työryhmän yhtenä tärkeänä tehtävänä on tehdä ehdotus vuosittaisista konkreettisen toiminnan painopistealueista ja niihin käytettävistä voimavaroista.

Vanhus- ja vammaisneuvosto on kaupungin ja sen alueella toimivien vanhusten ja vammaisten, heidän omaistensa ja järjestöjen yhteistyöelin kaupungissa. Kaupunginhallitus nimeää vanhus- ja vammaisneuvoston toimikauttaan vastaavaksi ajaksi. Vanhus- ja vammaisneuvoston tehtävänä on mm. tehdä aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja kaupungin sekä Peruspalvelukuntayhtymä Kallion eri viranomaisille vammaisuuteen ja vanhusten hoitoon liittyvissä asioissa.

Sote -neuvottelukunta sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä ovat aktiivisia toimijoita. Hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen työryhmän yhtenä tärkeänä tehtävänä on tehdä ehdotus vuosittaisista konkreettisen toiminnan painopistealueista ja niihin käytettävistä voimavaroista.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmän yhtenä tärkeänä tehtävänä on tehdä ehdotus vuosittaisista konkreettisen toiminnan painopistealueista ja niihin käytettävistä voimavaroista. Sosiaali- ja terveystoimen neuvottelukunnan tehtävänä on käsitellä ja valmistella Peruspalvelukuntayhtymä Kallion toimialaan liittyviä asioita Nivalan kaupungin näkökulmasta sekä antaa lausuntoja tarvittaessa. Neuvottelukunnan tehtävä- ja vastuualueeseen kuuluvat:

- Lasten ja perheiden palvelut
- Ikäihmisten palvelu sekä hoito- ja hoivapalvelut
- Vammais- ja erityisryhmien palvelut
- Terveys- ja sosiaalihoitopalvelut
- Ympäristöterveyspalvelut

Vanhus- ja vammaisneuvosto on kaupungin ja sen alueella toimivien vanhusten ja vammaisten, heidän omaistensa ja järjestöjen yhteistyöelin kaupungissa. Kaupunginhallitus nimeää vanhus- ja vammaisneuvoston toimikauttaan vastaavaksi ajaksi. Vanhus- ja vammaisneuvoston tehtävänä on mm. tehdä aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja kaupungin sekä Peruspalvelukuntayhtymä Kallion eri viranomaisille vammaisuuteen ja vanhusten hoitoon liittyvissä asioissa. Vanhusviikon alueellinen tapahtuma on järjestetty Kallion -alueella olevissa kunnissa vuorotteluperiaatteella. Alueellinen vanhusviikon juhla järjestettiin Nivalassa viimeksi vuonna 2013 ja seuraavan kerran juhla järjestetään Nivalassa vuonna 2017. Vanhus- ja vammaisneuvosto on aktiivinen toimija vanhusviikon alueellisen tapahtuman järjestämisessä.

Kaupunkilaisten terveyttä edistävään asenteeseen vaikuttamisen mahdollisuus on kuntalaisten osallistuminen ja osallisuus. Hyvinvoinnin ja terveyden tietopohjan ja seurantajärjestelmän todentamiseksi odotetaan kuntalaisilta palautetta kaupungintalon aulassa olevaan postilaatikkoon.

Kaupunginhallituksen toiminnassa on tärkeitä Nivalan kaupungin edunvalvonta kunta- ja palvelurakenteiden muutoksen yhteydessä. Hyvinvointikertomuksessa havaittujen tietojen perusteella mm. paikkakunnan vetovoimaisuuden

edelleen kehittämiseen tulee kiinnittää huomiota sekä syrjäytymisen ennaltaehkäisemiseen. Sähköisen hyvinvointikertomuksen tilastotietoja on huomioitu vuoden 2016 talousarvion ja vuosien 2017-2019 valmistelussa. Kertomuksen hyödyntämistä kehitetään edelleen osaksi strategista johtamista.

Viestintään ja markkinointiin tulee kiinnittää entistä enemmän huomiota. Nivalan kaupungin ja paikallis-yhteisön kehittämiseksi on laadittu mm. Nivalan kaupunkistrategia 2013–2016. Strategisiksi päämääriksi Nivalan kaupunkistrategiassa on määritetty seuraavat tekijät: 1) yrittäjyyteen kannustava kaupunki, 2) tasa-painoisesti kehittyvä maaseutukaupunki, 3) laadukkaiden palvelujen ja monipuolisten asumismahdollisuuksien kaupunki sekä 4) hyvinvointiin panostava kaupunki.

Nivalan kunta on perustettu vuonna 1867. Vuodelle 2017 ajoittuu Nivalan kaupungin 150-vuotisjuhla. Samalle vuodelle ajoittuu Suomi 100 vuotta juhla. Kaupunginhallitus on nimennyt työryhmän valmistelemaan vuoden 2017 tapahtumia.

Strategian toteuttaminen

Nivalan kaupungin aktiivinen edunvalvonta on kunta- ja palvelurakenteiden muutoksen yhteydessä sekä kaupunkistrategian toteuttaminen on olennaista paikallisen elinvoimaisuuden kehittämisessä. Koko kaupunkikonserni toteuttaa toiminnallaan kaupunkistrategiaa ja tässä yhteydessä koko konsernin ja paikallisyhteisöjen toimijoiden kesken viestintään ja markkinointiin kiinnitetään entistä enemmän huomiota.

Toiminnalliset tavoitteet

- Kaupunkistrategian toteuttaminen
- Aktiivinen edunvalvonta kunta- ja palvelurakenneuudistuksessa
- Ulkoisen ja sisäisen viestinnän ja markkinoinnin kehittäminen
- Suomi 100 vuotta, Nivala 150 vuotta juhluvoiteen valmistautuminen
- Konsernijohtamisen ja -yhteistyön kehittäminen
- Hyvinvointikertomuksen kehittäminen osaksi kaupungin johtamista
- Nivalan kaupunki käynnistää Peruspalvelukuntayhtymä Kallion kanssa vanhusten hoito- ja asumis-palvelujen kehittämishankkeen
- yhteisöllisyyttä kehitetään
- johtoryhmän aktiivista kouluttautumista kannustetaan
- luottamushenkilöille järjestetään koulutusta ajankohtaisista asioista

Sote -neuvottelukunnan toiminnalliset tavoitteet v. 2016 ovat:

- Neuvottelukunta kokoontuu keskustelemaan Peruspalvelukuntayhtymä Kallion toimialaan kuuluvista asioista. Neuvottelukunta tutustuu yksityisiin ja julkisiin palveluihin eri toimipisteissä ja pyytää alustuksia eri toimijoilta sosiaali- ja terveystoimen alalta. Sosiaali- ja terveystoimen neuvottelukunta sekä Hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen työryhmä tiivistää yhteistyötä mm. yhteisten kuntalaisiltojen ja tapahtumien muodossa.

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmän konkreettisia toimia vuodelle 2016 ovat muun muassa:

- sähköisen hyvinvointikertomuksen jatkuva kehittäminen ja toteuttaminen yhteistyössä kaupungin viranhaltijoiden kanssa
- Muutos Nyt -hyvinvointisopimuksen 2013–2017 allekirjoitettujen toimintamallien käyttöönoton kehityksen ja toiminnan tukeminen. Tämän sopimuksen allekirjoittamisen kautta kunnalla on mahdollisuus saada hyvinvointityöhön hyviä käytäntöjä kaksipuolaiseen Lapset puheeksi -menetelmään sekä Pakka -toimintamalliin.
- valtakunnallisiin kampanjoihin osallistuminen kuten Liikkujan viikko, Vanhusten viikko, Liikenne-turvan tempaukset
- jatketaan hyviksi havaittuja kuntalaisia liikuttaneita kampanjoita kuten kylien välinen pyöräily-kampanja
- jatketaan hyvää yhteistyötä kaupungin tytäryhtiön Nivalan Liikuntakeskus Oy:n kanssa
- lisätään psyykkisen hyvinvoinnin huomiointia myös tulevilla toimikaudella luennoin ja osallistutaan kaupungissa järjestettäviin kulttuuritapahtumiin
- taidepolku Nivalan keskustassa kaarisiltojen ympäristössä tuottaa kuntalaisille taide-elämyksen rantamaisemissa jälleen tulevana vuonna
- tuetaan yhteisöllisyyttä huomioimalla kuntalaiset vauvasta vaariin sekä sivukylien asukkaat yhteistyössä kyläyhdistysten kanssa
- lisätään yhteistyötä eri järjestöjen, seurojen ja Sote -toimikunnan kanssa. Kehitetään yhteistyötä Kallion Hyte -työryhmän kanssa sekä etsitään lisää yhteistyökumppaneita myös elinkeinoharjoittajista.

Kaupunginhallituksen tehtäväalueen alaisuudessa ovat mm. seuraavat määrärahat:

Kaupunginhallitus (1200)	380 000 €	301 608	(toimintatuotot)
	245 353 €	227 177	(toimintakulut)
Muu yleishallinto yht. (1201)	0	7 019	(toimintatuotot)
	138 800 €	176 653	(toimintakulut)
- markkinointi	17 000 €	20 297	
- Suomen Kuntaliiton ja Pohjois-Pohjanmaan liiton jäsenmaksut	115 000 €	119 884	
- muut kulut ja jäsenmaksut	6 800 €	36 471	
Nivala historiikirjan myynti (1202)	1 000 €	177	(toimintatuotot)
Varautuminen (1204)	1 732 €	3 178	(toimintakulut)
Sote -neuvottelukunta (1205)	7 000 €	6 813	(toimintakulut)
Vanhus- ja vammaisneuvosto (1206)	3 000 €	2 021	(toimintakulut)
Kunnan tuki tuettuun maksulliseen lomitukseen (1207)	30 000 €	28 214	(toimintakulut)
Paikalliset tapahtumat (1209)	15 000 €	14 153	(toimintakulut)
Kerttu Saalasti Säätiön kotikunnan osuus (1210)	41 500 €	41 500	(toimintakulut)
Seutukunnalliset (1211)	168 950 €	168 761	(toimintakulut)
Leader (1212)	50 000 €	50 000	(toimintakulut)
Maatalouden kehittämisraha (1214)	5 000 €	4 521	(toimintakulut)
Terveyden edistämistyö (1218) (Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä)	7 500 €	5 489	(toimintakulut)
Veteraanit (1219)	24 400 €	23 680	(toimintakulut)
- Veteraaniavustajatoiminta -hanke	14 400 €	13 680	
- Veteraanikuntoutus	10 000 €	10 000	
Kehittäminen ja vetovoimaisuus (1220)	11 000 €	6 504	(toimintakulut)
-Arttu*)	4 000 €	1 000	
-Kaapo **)	7 000 €	5 437	
Muut kuntaosuudet elinkeinoelämää kehittäviin hankkeisiin (1222)	70 000 €	77 012	(toimintakulut)
-Oulun Eteläisen Instituutti -kehittämisrahoitus	30 000 €	30 000	
-Muu elinkeinoelämän kehittämishankkeisiin varattu rahoitus	40 000 €	47 012	
Metallien 3D-valmistuslaboratorion käynnistäminen (Me3Lab) Hankkeen rahoitusosuus kaupungilta v. 2016 2 6012 €, v. 2017 2 6012 €, v. 2018 2 6012 € yhteensä 78 036 € kolmen vuoden aikana.			

*)**Kuntaliiton koordinoima ARTTU2-tutkimusohjelma** selvittää kunnissa toteutettujen ja tulevien uudistusten tuomien muutosten vaikutuksia kuntiin ja kuntalaisiin. Ohjelma käynnistyy loppuvuodesta 2014, ja se kestää alkukevääseen 2018 saakka. Tutkimusohjelmassa on mukana [40 tutkimuskuntaa](http://www.kunnat.net/arttu), jotka edustavat erikokoisia ja -tyyppisiä kuntia eri puolilta Suomea. Lisätietoja: www.kunnat.net/arttu

)KAAPO – kaupunki- ja kuntakeskustat pohjoisessa** (EAKR). Hankkeen toteutusaika on 1.1.2015 - 31.12.2017. KAAPO -hankkeessa on mukana 11 kuntaa Pohjois-Pohjanmaan maakunnasta; Haapajärvi, Kalajoki, Kempele, Kärsämäki, Nivala, Merijärvi, Pyhäjoki, Raahen, Siikalatva, Utajärvi, Ylivieska. KAAPO -hankkeessa edistetään kuntien viranomaisten, liike-elämän toimijoiden sekä asukkaiden tai asukasyhdistysten ja kotiseutuyhdistysten yhteistyötä, jonka päämääränä on yhteisen taajamaympäristön fyysinen ja toiminnallinen kehittäminen. Hankkeen tuloksena luodaan paikkaperustaista suunnittelua tukeva toimintamalli, joka soveltuu pikkukaupunkien keskustojen ja osakeskustojen toimijalähtöiseen kehittämiseen. Hankkeen aikana tuotetaan konkreettisia keskustojen/ kylien esitettyjen tavoitteiden pohjalta yrittäjyyss-painotteisesti.

Kuntien kehittämissuunnitelmia ohjaa paikallinen työryhmä ja asiantuntijaohjaus tulee Pohjois-Pohjanmaan liiton kautta.

Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus valvoo kaupungin etua ja, jollei johtosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Kaupunginhallitus tai johtosäännössä määrätty kaupungin muu viranomais-antaa tarvittaessa ohjeita kaupunkia eri yhteisöjen, laitosten ja säätiöiden hallintoelimissä edustaville henkilöille kaupungin kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin. Kaupunginhallituksen vastuuseen kaupungin hallinnosta kuuluvat muun muassa kaupunginhallituksen alaisen hallinnon yhteensovittaminen sekä käytännön hallinnosta huolehtiminen. Konsernijohtoon kuuluvana kaupunginhallitus vastaa myös kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä.

Nivalan kaupunginhallitus käsitteli vuoden 2016 aikana pöytäkirjamerkintöjen mukaan 214 asiakohtaa. Useimmat asiat vaativat ennen kaupunginhallituksen/valtuuston käsittelyä viranhaltijavalmistelun ohessa myös laajaa poliittista valmistelutyötä.

Nivalan kaupungilla on kuusi tytäryhtiötä. Kaupungin konsernihojeet määrittävät, missä asioissa tytäryhtiöiden tulee hakea omistajaohjausta. Mm. tytäryhtiöiden sekä muiden yhtiöiden yhtiökokousten sekä yhtymien yhtymäkokousten yhteydessä kaupunginhallitus nimeää yhtiö/yhtymäkokousedustajat ja ohjeistaa yhtiö/yhtymäkokousedustajia yhtiö/yhtymäkokouksessa päätettäviin asioihin. Kaupunginhallitus myös nimeää ja ohjeistaa edustajansa kulloinkin ajankohtaisiin neuvotteluihin taikka valmisteluissa oleviin asioihin. Näistä esimerkkinä mm. valtakunnallinen sosiaali- ja terveystoimen uudelleen organisointi Pohjois-Pohjanmaalla (Popster-hanke) sekä Maakuntaudistuksen valmistelevat työryhmät.

- Nivalan kaupungin kaupunkistrategia päivitettiin vuosille 2017–2019
- luottamushenkilöille järjestettiin iltakoulu maakuntaudistuksen tilanteesta ja maakuntalain lausunnon antamisesta
- maakuntaudistuksen valmistelevissa työryhmissä on kahdeksan Nivalan kaupungin edustajaa
- Suomi 100/Nivala 150 juhluvuoden ohjelma valmistui
- uusi hallintojohtaja Liisa Hankonen aloitti virassaan 4.2.2016

Sosiaali- ja terveystoimen neuvottelukunnan toiminta vuonna 2016

Sosiaali- ja terveystoimen neuvottelukunta kokoontui vuoden aikana 11 kertaa. Kokouksissa on ollut Ppky Kalliosta viranhaltijoita esittelemässä oman toimialansa asioita erityisesti Nivalan osalta. Helmikuun kokouksessa kuultiin terveyspalvelujohtajan ja johtavan lääkärin ajankohtaistarkastuksia. Lokakuun kokoukseen vierailijaksi saatiin Ppky Kallion uusi henkilöstöpäällikkö ja kaupungin hallintojohtaja. He kertoivat tarkastuksissaan erityisesti henkilöstöhallintoon liittyviä asioita. Kokouksissa neuvottelukunta on käsitellyt Ppky Kallion yhtymähallituksen ajankohtaisia asioita.

Puheenjohtajana sosiaali- ja terveystoimen neuvottelukunnassa toimii Jarmo Kivioja ja sihteerinä Saara Mäenpää.

Hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen työryhmän toiminta vuonna 2016

- Pyöräilykampanja polkaistiin käyntiin seitsemännen kerran 1.5.2016 yhteistyössä Nivalan Suunnistajat Ry:n kanssa. Avajaiset pidettiin Uikon pihalla ja kampanjan vetäjäksi lupautui parapyöräilyn vuonna 2015 maailmanmestaruuden saavuttanut nivalalainen Teppo Polvi. Pyöräilykampanja kesti neljä kuukautta, jonka aikana suorituksia tuli 25 792. Ahde voitti jälleen kylien välisen pyöräilykampanjan 694 asukkaansa 5110 suorituksella. Toiseksi tuli Ypyä ja kolmanneksi kiri Haapala.
- Lystipoloku, ympäristötaitetta Malisjoen kaarisiltojen välillä 1.7.–31.7.2016 ilahdutti jo kolmannen kerran. Lystipoloku tuotti entistä useammalle kuntalaiselle ja ohikulkijoille taide-elämyksen. Tapahtuman avasi Nivalan uusi kaupunginjohtaja Päivi Karikumpu ja tapahtuma toi positiivista palautetta Nivalan kaupungille.
- Yhteistyössä liikuntakeskuksen ja Nivalan Parkinson yhdistyksen kanssa pidettiin Kelpo polku -Parkinson -kävely 24.9.2016. Uikosta lähti kolme eripituista ohjattua kävelyreittiä. Tapahtumassa jaettiin myös tietoa yhdistyksen toiminnasta.
- Matka hyvään kuntoon - Suomi Mies Seikkailee rekkakiertue pysähtyi Nivalassa Uikon pihalla 26.9.2016. Suomi-rekan tarkoitus on jakaa terveystietoa ja kartoittaa kuntalaisten terveyttä ja hyvinvointia.
- Alva - projektin, alueellisen vapaaehtoistyötoimikunnan kautta saimme tiedotusta ja neuvontaa kuntamme yhteisöllisyyden kehittämiseen. Nivalan keskustaan avattiin 8.11.2016 kaikille kunnan ikäihmisille tarkoitettu Juttutupa. Juttutupa on vapaaehtoistyön voimin toimiva kuntalaisten yhteinen olohuone.

Kaupunkilaisten terveyttä edistävään asenteeseen vaikuttamisen mahdollisuus on kuntalaisten osallistuminen ja osallisuus. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmän mielestä kaupungissa järjestettyihin tapahtumiin on saatu kuntalaisilta positiivista palautetta.

Vanhus- ja vammaisneuvoston toiminta vuonna 2016

Vanhus- ja vammaisneuvosto on kaupungin ja sen alueella toimivien vanhusten ja vammaisten, heidän omaistensa ja järjestöjen yhteistyöelin kaupungissa. Kaupunginhallitus nimeää vanhus- ja vammaisneuvoston toimikauttaan vastaavaksi ajaksi. Vanhus- ja vammaisneuvoston tehtävänä on mm. tehdä aloitteita ja esityksiä sekä antaa lausuntoja kaupungin sekä Peruspalvelukuntayhtymä Kallion eri viranomaisille vammaisuuteen ja vanhusten hoitoon liittyvissä asioissa.

- Aktiivinen ikääntyminen ikäystävällisellä Kallion alueella 2014–2016 suunnitelman vuoden 2015 toimenpiteiden ja suunnitelmien toteutumisen arviointi
- Kaikille avoimen kokoontumistilan eli Juttutuvan perustaminen
- Ikäihmisille ja heidän omaisilleen tarkoitetun Kesätapahtuman 2016 järjestäminen yhteistyössä kynkkärinki-läisen kanssa Nivalan torilla 26.7.2016. Ohjelmassa mm.: yhteislaulua (laulattajina Pirkko Junntila ja Tapani Laakkonen), tuolijumppaa, pulla- ja mehutarjoilu, iloista yhdessäoloa, runonlausuntaa yms.
- Parkinson -viikon tapahtumia/ parkinsonkävely
- Viva la Nivala/MS- ja harneskerhon toimenpidepyyntö koskien Nivalan Kelan toimiston sisäänkäyntiä
- Viva la Nivala/MS- ja harneskerhon toimenpidepyyntö koskien MTK:n kokoushuoneen sisäänkäyntiä
- Viva la Nivala/MS- ja harneskerhon toimenpidepyyntö koskien Nivalan apteekin ulko-ovea
- Juhlavuoden 2017 vanhustenviikon juhlan suunnittelua

120 Kaupunginhallitus	TA 2016	TA+M	TA + MUU	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatulot	381 000	0	381 000	310 405,32	-70 594,68
Toimintamenot	-819 235	0	-819 235	-835 679,65	-16 444,65
Toimintakate	-438 235	0	-438 235	-525 274,33	-87 039,33

125 Peruspalvelukuntayhtymä Kallio

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Nivalan, Alavieskan, Sievin ja Ylivieskan perustaman **Peruspalvelukuntayhtymä Kallion toimialaan** kuuluvat valtion kunnille lailla säätämät sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut sekä ympäristöterveydenhuolto. Peruspalvelukuntayhtymä Kallio on yhdessä omistajakuntien kanssa päättänyt palvelujen tuottamisen tapahtuvan sopimusohjauksella. Tätä sopimusohjausta varten toimii kuntien kuntajohtajista ja Ppky Kallion johtavista viranhaltijoista koottu sopimustyöryhmä. Sopimustyöryhmän työllä varmistetaan omistajakuntien tahdon välittyminen jo asioiden valmisteluvaiheessa.

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion toiminta- ja taloussuunnitelman tavoitteet pohjautuvat yhtymän kokonaisstrategiaan ja toiminta-alueiden palvelukuvauksiin. Palveluiden lähtökohtana ovat vaikuttavuus, taloudellisuus ja saatavuus. Merkittäviä toimintaympäristön keskeisiä muutoksia, jotka ovat olleet Ppky Kallion talousarvion valmistelun lähtökohdina ovat:

- Palvelutarpeen kasvu
- väestömuutosten vaikutus
- subjektiivisten oikeuksien laajentunut käyttö
- valvovien viranomaisten ohjaus ja kannanotot
- rekrytointivaikeudet eräissä keskeisissä henkilöstöryhmissä
- lainsäädäntö ja siinä tapahtuvat muutokset.

Ppky Kallion toimintaympäristöön on iso muutos tulossa pääministeri Juha Sipilän hallituksen ohjelmassa, jonka mukaan sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistamista jatketaan. Uudistuksen tavoitteena on terveyserojen kaventaminen ja kustannusten hallinta. Uudistus toteutetaan palveluiden täydellisellä horisontaalisella ja vertikaalisella integraatiolla sekä vahvistamalla järjestäjien kantokykyä. Ohjelman mukaan tällä on merkittävä vaikutus julkisen talouden kestävyysvajeeseen. Tavoitteena on ihmisen hyvinvoinnin ja terveyden kannalta tärkeä palveluketjujen saumaton kokonaisuus. Uudistus lähtee siitä perusajatuksesta, että sosiaali- ja terveydenhuolto keskitettäisiin valtakunnallisille itsehallintoalueille. Näiden itsehallintoalueiden määrästä ei vielä ole päätöstä, mutta ennakkotietojen perusteella on esillä ollut, että niitä voisi olla vähintään viisi ja enintään yhdeksäntoista aluetta.

Hallitusohjelman mukaan uudistuksen aikataulu on se, talven 2015–2016 aikana olisi selvityshenkilöiden suosituksen mukaan valmisteltava luonnokset sote- järjestämislaiksi, itsehallintolaiksi sekä verolainsäädännön muutoksiksi. Hallituksen esitykset lähtisivät lausunnoille maaliskuussa 2016 ja lakiesitykset annettaisiin eduskunnalle marraskuussa 2016. Uudistuksen vaatiman lainsäädännön tulisi selvityshenkilöiden mukaan tulla voimaanpanolain mukaisesti voimaan vuoden 2018 alusta. Vuoden 2019 alusta toiminta olisi siirtynyt kokonaan uusille järjestäjille. Itsehallintoelinten ensimmäiset vaalit pidettäisiin lokakuussa 2017 ja kuntavaalien kanssa samaan rytmiin päästäisiin vuonna 2021, josta alkaen itsehallintoelinten vaalit pidettäisiin yhtä aikaa kuntavaalien kanssa.

Hallituksen esitys varhaiskasvatuslain ensimmäiseksi vaiheeksi hyväksyttiin eduskunnassa keväällä 2015 ja laki tuli voimaan 1.8.2015. Lain toisen vaiheen valmistelu ja päätökseen vienti on suunniteltu toteutettavaksi vuosina 2015–2018. Varhaiskasvatuspalvelut siirtyvät vuoden 2016 alusta Ppky Kalliosta peruskuntien vastuulla toteutettavaksi. Päätökset tästä palvelun tuottamisen siirrosta on tehty ja valmistelut otettu huomioon seuraavien vuosien talousarviossa ja -suunnitelmassa.

Toimeentulotukilain muutokset on hyväksytty eduskunnassa 12.3.2015. Laki hyväksyttiin kesäkuussa 2015 ja tulee voimaan 1.1.2017. Muutoksella siirretään perustoimeentulotuen myöntäminen ja maksaminen Kelalle. Siihen saakka se kuuluu osana Ppky Kallion sosiaalitoimen hoitamiin tehtäviin alueensa kunnille. Valtio ja kunnat vastaavat kuitenkin muutoksen jälkeen edelleen puoliksi perustoimeentulotuen menoista.

Kaikilla näillä tulevilla valtakunnallisilla uudistuksilla on erittäin iso merkitys Ppky Kallion toimintaympäristöön ja tulevien vuosien palvelujen tuottamiseen. Kaikkein tärkeintä kuntalaisen kannalta on muutoksista huolimatta se, että jokainen saa tarvitsemansa palvelut tasavertaisesti asuinpaikasta riippumatta.

Strategian toteuttaminen

Ppky Kallion palvelustrategian lähtökohdat

- Lähtökohtana on asiakkaiden palvelutarpeiden ja Kallion resurssien yhteensovittaminen sekä palveluiden saatavuuden turvaaminen
- Toimintaympäristön muutoksia ennakoidaan palvelutarpeita arvioidessa
- Palvelustrategia sisältää linjauksia, täsmennyksiä, tietoisia valintoja tärkeistä asioista

- Ilmaisee päättäjien tahdon palvelujen järjestämisestä, päätöksenteon pohjaksi on tuotettu eri sidosryhmien näkemyksiä linjattavista asioista
- Tarkastelun kohteena ovat kaikki Kallion toimialat ja palvelut

Toiminnalliset tavoitteet

- Ppky Kallion perustehtävä on järjestää alueen asukkaille sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut oikea tasoisina, oikea-aikaisina ja oikeassa paikassa. Kallio edistää alueen asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä

Ppky Kallion palvelut ovat:

- Asiakaslähtöisiä ja kohdennettuja
- terveyttä ja hyvinvointia edistäviä
- kotona asumista tukevia.

Nivalan kaupungin rahoitusvastuu vuodelle 2016 arvioidun tilauksen mukaisesti on 37,4 milj. euroa, mikä on 3,7 % enemmän verrattuna v. 2014 tilinpäätökseen ja 3,5 % enemmän kuin kuluvan vuoden hyväksytty talousarvio. Varhaiskasvatuspalvelut siirtyvät vuoden 2016 alusta alkaen osaksi peruskuntien toimintaa, ja tämä on huomioitu edellä olevissa luvuissa ja vertailuissa.

Talousarvio on rakennettu Nivalan osalta siten, että kaikilla toiminta-alueilla on edelleen etsittävä aktiivisesti uusia rakenteellisia toimintatapoja joka mahdollistaisi sen, että tarvittavat palvelut pystytään tuottamaan varatuilla määrärahoilla. Viime vuosina tämä uusien toimintatapojen kehittäminen on tuottanut hyvää tulosta mm. erikoissairaanhoidon kustannuksissa ja tunnuslukuvertailuissa.

Palvelukuvaukset ja vuoden 2016 talousarviota koskevat muutokset ja riskit

Varhaiskasvatuspalvelut: Siirtyvät peruskunnan tuotettavaksi vuoden 2016 alusta.

Aikuissosiaalityö: Perustoimeentulotuen menot on arvioitu vuoden 2015 puolen vuoden toteutuman ja asiakasmäärän mukaisesti. Toimeentulotukea saavien määrää on vaikea ennakoida, koska työttömyyden kasvu tai muu taloudellisen tilan taantuma lisää välittömästi toimeentulotukea saavien asiakkaiden määrää ja kustannukset voivat vuonna 2016 olla huomattavasti arvioitua suuremmat. Perhe- ja aikuissosiaalityössä henkilöstöresurssin riittävyys on riski vuonna 2016. Perustoimeentulotuki on vielä kuntien hoidettavana vuonna 2016 ja lisäksi tulevat lakimuutoksista (uusi sosiaalihuoltolaki ja laki työllisyyttä edistävästä monialaisesta yhteistyöstä) johtuvat uudet työtehtävät, joiden tuomaa asiakasmäärää on vaikea arvioida.

Perhepalvelut: Uusien sijoitusten ja perhekuntoutukseen tulevien asiakkaiden määrää on vaikea ennakoida. Vuoden 2016 talousarviossa lastensuojelun sijoituksiin on varattu määräraha syksyllä 2015 tiedossa olevien sijoitusten ja mahdollisesti toteutuvien sijoitusten mukaisesti. Uusiin sijoituksiin tai sijaishuoltopaikkojen muutostarpeisiin ei ole varattu määrärahaa. Perheneuvolan talousarvioon liittyvänä riskinä on lasten ja nuorten tilanteen vaikea ennakoitavuus.

Hoito- ja hoivapalvelut: Nivalassa tehostettuun palveluasumiseen jonottajien määrä on riski ja vaatii väliaikaisia tiloja edelleen. Palvelukriteerit tarkistetaan kaikissa kotihoidon palveluissa ja ympärivuorokautisessa asumisessa. Alle 65-vuotiaat erityisryhmät (mielenterveys- ja päihdekuntoutajat) ovat palveluasumisen osalta siirtyneet tämän tulosalueen vastuulle vuoden 2015 aikana. Vanhuspalvelulain velvoite järjestää myönnettyt ympärivuorokautiset palvelut kolmen kuukauden sisällä on riski.

Vammaispalvelut: Henkilökohtaisen avustajan tarpeet sekä kuljetuspalvelujen tarpeet lisääntyvät. Nivalassa kehitysvammaisten palveluasumisen tarpeet lisääntyvät opiskelujen ja muun synn vuoksi. Uusia lapsia on tullut palvelujen piiriin useita.

Aikuispsykososiaaliset palvelut: Haasteena on psykiatriapalveluiden riittävyys. Liian vähäinen psykiatriapanos johtaa terveyskeskuksen lääkäripäivystyksen kuormittumiseen. Nuorisopsykiatrisen yksikön toiminnan riskinä on palveluiden riittävyys sekä niukat nuorisopsykiatrikonsultaatiot.

Vastaanottopalvelut: Aiempina vuosina aloitetut syöpäsairaanhoitajien ja ravitsemussairaanhoitajan vastaanotot sekä uniapneahoitajan tehtävät on toteutettu avosairaanhoidon olemassa olevilla henkilöstöresursseilla. Nivalassa työntekijät ovat päivystäviä sairaanhoitajia. Muutos on vähentänyt päivystävän sairaanhoitajan työhön käytettävää työpanosta. Talousarvioon on nyt sisällytetty Nivalan osalta 1,5 uuden lääkärin virkaan tarvittavat määrärahat. Muistihoitajan työpanosta tarvittaisiin ikäihmisten palveluissa. Akuutti vuodeosastotoiminnan kannalta on riski, jos vuodeosastoja kuormittavat jatkohoitopaikkoihin ympärivuorokautiseen palveluasumiseen odottavat asiakkaat. Ikäihmisten palveluprosessin kehittämisellä pyritään minimoimaan riskiä.

Kuntoutus: Väestön vanheneminen lisää sekä apuväline- että terapiatarpeita ja on riski lääkinnällisen kuntoutuksen toteutumiseen. Vaikeavammaisia Kelan kuntoutujia siirtyy terveydenhoidon palveluihin, kun he täyttävät 65 vuotta. Lisäksi Kelan kuntoutujista erityisesti vaikeavammaisia on myös siirtynyt terveydenhuoltoon. Erityistyöntekijöiden toiminnan riskit liittyvät resurssien riittävyyteen ja työn priorisointiin. Tämä vaikuttaa siihen, kuinka pian ja millä intensiteetillä asiakkaat saavat tarvitsemansa palvelun. Suurin osa asiakkaista odottaa ensimmäistä aikaansa 2-6 kuukautta. Toinen riski asiakkaan kannalta on se, että puheterapia ja toimintaterapia eivät pysty sellaisenaan vastaamaan lääkinnällisen kuntoutuksen suorituksiin. Terapioiden toteuttamiseksi on jouduttu kiristämään kriteeristöä, jotta taattaisiin asiakkaiden yhdenvertainen palvelu.

Erikoissairaanhoito: Sairaanhoitopiireiltä ostettua erikoissairaanhoitoa on varmuudella vaikea ennustaa. Yksittäiset kustannuksiltaan kalliit potilaat saattavat heilauttaa kunnan erikoissairaanhoidon menoja paljon ja nopeasti. Vuosien aikana erikoissairaanhoidon käyttö on vähitellen vähentynyt, mutta kustannukset vastaavasti nousseet ajoittain nopeasti sairaanhoitopiirien hintojen nousun johdosta. Pkky Kallion omalla toiminnalla pystytään vaikuttamaan erikoissairaanhoidon kustannuksiin. Omaa erikoissairaanhoitoa toteuttaa kuitenkin varsin suppea joukko erikoislääkäreitä. Poistumat tässä erityisryhmässä vaikuttavat merkittävästi kykyyn tuottaa peruserikoissairaanhoitoa kustannustehokkaasti omana toimintana. Psykiatrian ja erityisesti lasten- ja nuorisopsykiatrian kustannukset ovat viime vuosina nousseet selvästi yhteiskunnallisiin muutoksiin liittyen. Vuonna 2014 aloitti oma nuorisopsykiatrinen yksikkö, jonka toiminta käynnistyi henkilöstön rekrytointivaikeuksista johtuen hitaasti, mutta on päässyt pikku hiljaa vauhtiin. Lasten- ja nuorisopsykiatrian kustannusten kasvuvauhti näyttää kuitenkin hidastuneen ja osin taittuneen v. 2015, erityisesti nuorisopsykiatriassa.

Ensihoito: Jokilaaksojen pelastuslaitokselta saadun tiedon mukaan ensihoidon palvelut tuotetaan alueella entisellä määrärahalta. Sairaanhoitopiiriin ja sen pohjoisosan kustannukset ovat kuitenkin epäselvät ja tähän on varauduttu noin 1 % suuremmalla määrärahalta.

Suun terveydenhuolto: Nivalassa suun terveydenhuolto toimii edelleen kahdessa toimipisteessä. Molemmat tilat ovat epäkäytännölliset ja ahtaat. Toiminnan keskittäminen yhteen, ajanmukaiseen toimipisteeseen muun terveyskeskuksen yhteyteen lisäisi toiminnan tehokkuutta, mahdollistaisi joustavuuden henkilöstön toiminnassa ja työnjaossa, parantaisi työturvallisuutta ja helpottaisi tilojen vartiointia. Myös tukipalveluista saataisiin parhaat synergiaedut.

Ympäristöterveydenhuolto: Terveysvalvonnassa on suuri haavoittuvuus, joka liittyy erityisesti henkilöstön pieneen määrään ja muutoksiin. Ympäristöterveydenhuollon tuleva sijoittuminen kuntien hallintokunnissa on auki. Tehdyssä Sote-päätöksen valmistelussa ympäristöterveydenhuolto ei ole kytketty mukaan muutokseen.

Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

Peruspalvelukuntayhtymä Kallion vuoden 2016 tilinpäätöksessä käyttötalouden nettomenot olivat 111,9 milj. euroa, jossa kasvua edelliseen vuoteen oli vain 1,6 % (vrt. ed. tp 4,2 %). Oman toiminnan jäsenkuntalaskutus oli 73,9 milj. euroa, ja muutos edelliseen tilinpäätökseen oli 0,8 % (vrt. ed. tp 4,6 %). Ostetun erikoissairaanhoidon toteutuma oli 38,0 milj. euroa, ja muutos edellisestä vuodesta tässä oli 3,2 % (vrt. ed. tp 3,1 %).

Nivalan osalta kokonaiskustannukset olivat 37,4 milj. euroa, jossa kasvua edellisestä vuodesta 2,2 % (vrt. tp 2015/ 1,9 %, tp 2014/1,6 %, tp 2013/4,3 %). Kallion oman toiminnan kasvuksi Nivalan osalta muodostui 0,6 % (vrt. tp 2015/4,0 %, tp 2014/0,8 %, tp 2013/1,9 %).

Nivalan talousarvioneuvotteluissa Kallion kanssa vuodelle 2016 päädyttiin ostetun erikoissairaanhoidon osalta ottamaan riskiä. Kallion esitys ostetun erikoissairaanhoidon menoarvioksi oli 12 350 000 euroa, mutta yhteisesti neuvottelussa sovittiin, että siihen varataan rahaa 12 100 000 euroa. Tässä kohden riski toteutui ja lopullinen ostetun erikoissairaanhoidon toteutuma oli 12 350 284 euroa. Näin ostetun erikoissairaanhoidon kasvu edelliseen tilinpäätökseen oli 5,5 % (vrt. tp 2015/-3,1 %, tp 2014/3,6 %, tp 2013/11,0 %). Tässä näkyy selkeä esimerkki siitä, kuinka vaikea on ennustaa etukäteen erikoissairaanhoidon kustannuksia. Ne vaihtelevat vuosittain erittäin paljon, ja siihen on vaikea yksittäisen kunnan vaikuttaa, ja näillä kustannuksilla on kuitenkin erittäin suuri merkitys kuntien tilinpäätöksen tulokseen.

Kallion oman toiminnan kustannuksiin Nivalan valtuusto myönsi vuoden aikana 150 000 euron lisämäärärahan kohdennettavaksi tehostetun hoivan lisääntyneeseen tarpeeseen. Oman toiminnan osalla toteutuneet säästöt kuitenkin mahdollistivat sen, että ostetun erikoissairaanhoidon ylityksestä huolimatta lopulliset kokonaiskustannukset Nivalan osalta jäivät 192 094,40 euroa pienemmäksi kuin muutettu talousarvio. Hyvänä lisänä määrärahojen säästymiseen oli myös Kokkolan erikoissairaanhoidon lopullisella tasauslaskulla, jolla Kokkola jakoi kertyneen ylijäämän kuntien käytön suhteessa, ja Nivalan osalle tästä tuli palautusta 160 224,47 euroa.

Euromääräisesti suurimmat muutokset näkyvät alla olevasta taulukosta.

Kunta: Nivala Toimiala:		LUVUT 1000 EUROA						
Vertailutaso	TP 2015	TA+M 2016	TP 2016	TA 2017	Ali / Yli	TP 2016 / TA+M 2016	TP 2016 / TP 2015	Muutos TP 2016 / TP 2015
	Netto	Netto	Netto	Netto	eur	%	%	eur
Vastaanottopalvelut	3 939	3 771	3 892	3 907	121	3,2 %	-1,2 %	-46
Suun terveydenhuolto	1 036	1 032	966	955	-66	-6,4 %	-6,8 %	-70
Erikoissairaanhoido	12 177	12 705	12 870	13 519	164	1,3 %	5,7 %	693
- josta ostettu erikoissairaanhoido	11 707	12 100	12 350	12 980	250	2,1 %	5,5 %	643
Aikuispsykososiaaliset palvelut	1 121	1 252	1 148	1 413	-104	-8,3 %	2,4 %	27
Hoito- ja hoivapalvelut**	11 040	11 490	11 204	11 210	-286	-2,5 %	1,5 %	164
Kuntoutuspalvelut	556	609	562	571	-46	-7,6 %	1,1 %	6
Perhepalvelut	2 454	2 430	2 589	2 423	160	6,6 %	5,5 %	135
Vammaispalvelut	3 224	3 194	3 099	3 217	-95	-3,0 %	-3,9 %	-124
Ympäristöterveydenhuolto	427	451	414	429	-38	-8,4 %	-3,2 %	-14
Työterveyshuolto	-5	-3	4	22	7	%	%	9
Toimeentulotuki ja työllistäminen	603	730	607	378	-123	-16,9 %	0,6 %	4
Projektit	10	1	20	2	20	%	99,9 %	10
Yhteensä*	36 581	37 662	37 375	38 045	-286	-0,8 %	2,2 %	794
Varhaiskasvatus	6 002							
Yhteensä	42 583							

*ilman varhaiskasvatusta

**TAM 2016 sisältää Nivalan hoivan
lisämäärärahan 150 000 eur

Ostettu ESH	11 707	12 100	12 350	12 980	250	2,1 %	5,5 %	643
Oma toiminta*	24 874	25 562	25 025	25 065	-537	-2,1 %	0,6 %	151

* ilman varhaiskasvatusta

125 Ppky Kallio	TA 2016	TA+M	TA + MUU	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintamenot	-37 417 250	-150 000	-37 567 250	-37 375 155,60	192 094,40
Toimintakate	-37 417 250	-150 000	-37 567 250	-37 375 155,60	192 094,40

126 Jokilaaksojen Pelastuslaitos

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Pelastustoimesta vastuu on pelastustoimialueen kunnilla lainsäädännön ja yhteistoimintasopimuksen mukaisesti. Kuntien vastuulla on huolehtia pelastustoimen palveluiden tuottaminen alueellaan. Jokilaaksojen pelastuslaitoksen omistajia ovat pelastustoimialueen kunnat. Omistajien näkökulmasta oleellista on, että pelastuslaitos suoriutuu sille asetetuista tehtävistä mahdollisimman taloudellisesti ja tehokkaasti jokaisessa kunnassa.

Kuntien kustannukset ja maksuosuudet jaetaan yhteistoimintasopimuksen mukaisesti: Maksuosuus muodostuu 60 % asukasluvusta ja 40 % kunnan ensimmäisen, toisen ja kolmannen riskiluokan riskiruutujen määrästä.

Merkittävimmät toiminnalliset muutokset tai sisäiset hankkeet vuonna 2016 ovat:

- Palvelutasopäätöksen 2014–2017 toteutus ja siitä supistettu investointiesitys
- organisaatiouudistuksen viimeisen vaiheen toteuttaminen, vakiinnuttaminen ja seuranta 1.1.2016 alkaen
- säästöohjelman 2015–2017 toimenpiteiden toteuttaminen 2016 vuoden osalta ja jatkovalmistelu vuodelle 2017
- ensihoidon valmiuksia tarkistetaan joiltain osin 1.1.2016 alkaen sairaanhoitopiirin ohjeiden mukaisesti
- ensihoidon johtamispalveluja vahvistetaan sisäisin järjestelyin vuoden 2016 aikana.

TP 2002	525 392	Kaupungin omana toimintana
TP 2003	554 977	
TP 2004	590 131	Alueellinen pelastuslaitos
TP 2005	609 162	
TP 2006	640 620	
TP 2007	743 399	
TP 2008	800 517	
TP 2009	827 527	
TP 2010	825 868	
TP 2011	846 000	
TP 2012	888 931	
TP 2013	874 384	
TP 2014	883 352	
TP 2015	870 624	
TP 2016	934 504	

Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

Jokilaaksojen Pelastuslaitoksen lopullinen kuntalaskutus osoitti, että Nivalan varaama talousarviosumma alittui 5 442 eurolla.

Pelastuslaitoksen kustannukset jaetaan 60 % kuntien asukasluvun ja 40 % kuntien riskien perusteella. Lopullisessa kuntalaskutuksessa käytetään asukasluvuna virallista väkilukua kunnittain 31.12.2015.

126 Jokil.pelastuslaitos	TA 2016	TA+M	TA + MUU	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintamenot	-939 946	0	-939 946	-934 503,95	5 442,05
Toimintakate	-939 946	0	-939 946	-934 503,95	5 442,05

127 Nivalan Liikuntakeskus Oy:n avustukset

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Nivalan Liikuntakeskus Oy:lle osoitettava vastikkeeton toiminta-avustus vuodelle 2016 on 486 820 euroa.

Keilahalli valmistui käyttöön v. 2015 alussa ja Elyn tukemana hankkeena toteutettu palloilukenttä teko-nurmineen otettiin käyttöön syksyllä 2015. Liikuntakeskuksen toiminta ja kaupunkilaisten harrastusmahdollisuudet laajenivat entisestään. Nivalan kaupunki tukee tytäryhtiötään taloudellisesti myöntämällä kaupunginhallituksen alaisuudessa vuosittaista vastikkeetonta toiminta-avustusta. Avustuksen suuruus on pysynyt useamman vuoden samalla tasolla. Sivistyslautakunnan talousarvioon sisältyy Liikuntakeskukselta ostettavien liikuntapalveluiden ja alueiden hoidon määräraha.

Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

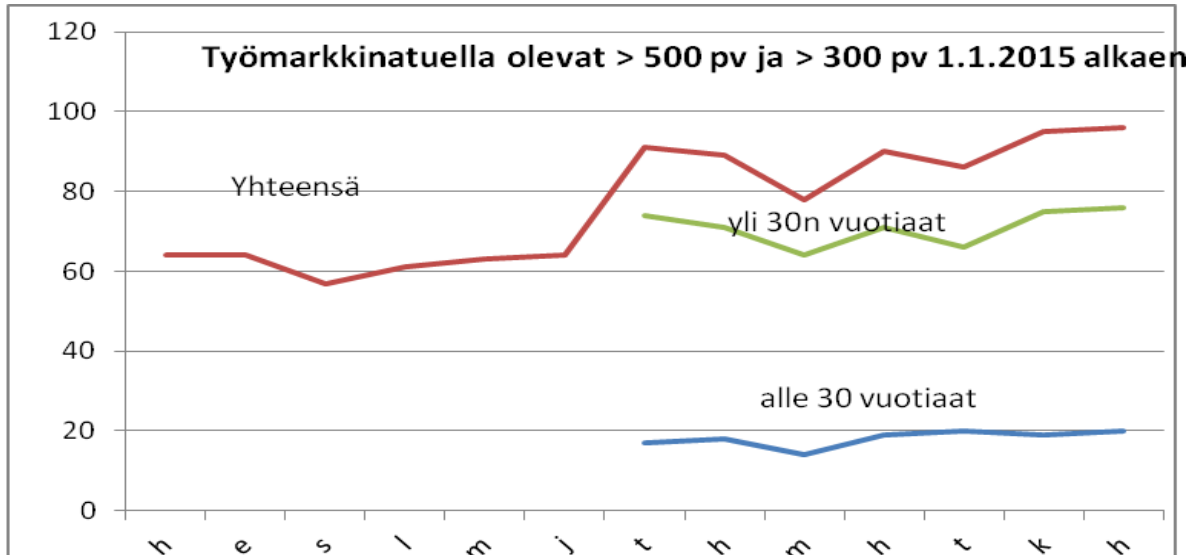
Tämä kaupunginhallituksen vastikkeeton toiminta-avustus on myönnetty jäähallin ja uimahallin käyttökustannusten kattamiseen. Nämä liikuntamuodot ovat molemmat kustannuspohjaltaan sellaisia, ettei näiden ylläpitoa pysty kattamaan asiakasmaksuilla, ja silloin kaupungin vastikkeeton toimintatuki on ehdottoman tärkeä toiminnan jatkuvuudelle. Yksityiskohtaisemmin Liikuntakeskuksen vuoden 2016 toiminnasta löytyy tietoa tämän toimintakertomuksen konsernisivuilla, joilla tytäryhtiöt raportoivat vuoden toiminnastaan.

127 Liikuntakeskus	TA 2016	TA+M	TA + MUU	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintamenot	-486 820	0	-486 820	-486 820,22	-0,22
Toimintakate	-486 820	0	-486 820	-486 820,22	-0,22

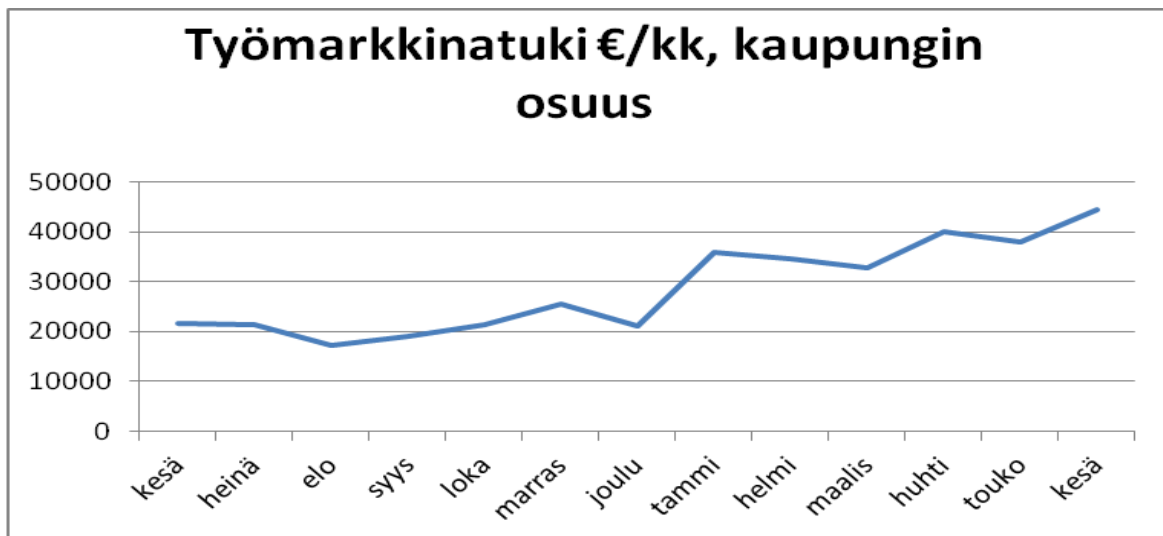
128 Työllistämistoimet

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Kuntien rooli työllisyyden hoidossa on lisääntynyt. Mm. vuoden 2015 alusta lähtien kuntien osa rahoittaman työmarkkinatuen perusteet muuttuivat ja päiväraja täyttyy jo 300 työmarkkinatukipäivästä aiemman 500 päivän sijasta. Kuntien maksuosuus työmarkkinatuesta on 50 prosenttia 300–999 päivää työmarkkinatukea saaneiden osalta ja yli 1000 päivää työttömyyden perusteella työmarkkinatukea saaneiden osalta kunnan rahoitusosuus työmarkkinatuesta on noussut 50 prosentista 70 prosenttiin.

Kuvio: Työmarkkinatuella olevat, Nivala 7/2014-7/2015.

Kuvio: Työmarkkinatuki €/kk, Nivalan osuus 6/2014-6/2015.

Edellä esitetyt kuviot kuvaavat työllisyydenhoidon merkitystä kunnan taloudessa. Kuviot kuvaavat mm. sitä, että kaupungin on kehitettävä työllistämiseen liittyviä toimintoja entistä tuloksekkaammiksi. Siitä hyötyvät asiakkaat ja kunta. Tätä varten on perustettu Nivalan Työpajasäätiö. Nivalan Työpajasäätiön osakkaita ovat Nivalan kaupunki, Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä Jedu, Nivalan seurakunta, Nivalan Yrittäjät ry, Nivala-Seura ry, MTK –Nivala ry ja Nivalan 4H –yhdistys. Säätiö on itsenäinen säätiö; kenelläkään osakkaalla ei yksin päätösvaltaa. Säätiön hallinnon muodostavat valtuusto ja hallitus.

Nivalan Työpajasäätiö tuottaa Nivalan kaupungille työllistämispalveluita, jonka kehittämispalveluita kaupunki ostaa velvoitetuottamis- ja pitkäaikaistyöttömien työllistämistoiminnan osalta. Työpajasäätiön toimintaa kuvataan tarkemmin erillisessä osassa tytäryhtiöiden toimintakuvauksen yhteydessä.

Pohjois-Pohjanmaan työllistymistä edistävän monialainen yhteispalvelu -verkoston työ on myös käynnistynyt, kun Pohjois-Pohjanmaan työ- ja elinkeinotoimiston (TE-toimiston) kesäkuussa asettama monialaisen yhteispalvelun johtoryhmä kokoontui Oulussa 24.8.2015. Johtoryhmän jäseninä ovat TE-toimiston, kuntien ja Kansaneläkelaitoksen (Kelan) nimeämät henkilöt. Johtoryhmän toimintakausi kestää vuoden 2018 loppuun saakka. Työllistymistä edistävällä monialaisella yhteispalvelulla tarkoitetaan yhteistoimintamallia, jossa työ- ja elinkeinotoimisto, kunta ja Kansaneläkelaitos yhdessä arvioivat työttömien palvelutarpeet, suunnittelevat työttömien työllistymisen kannalta tarkoituksenmukaiset palvelukonaisuudet sekä vastaavat työttömien työllistymisprosessin etenemisestä ja seurannasta. Monialaisen yhteispalvelun tavoitteena on edistää työttömien työllistymistä tarjoamalla heille heidän palvelutarpeensa mukaisia julkisia työvoimapalveluja sekä sosiaali-, terveys- ja kuntoutuspalveluja.

Kaupunki on tukenut nuorten kesätyöntekijöiden työllistymistä ns. kesäduunisetelin avulla. Nuorten kesätyöllistämisen tukemiseen eli kesäduuniseteliin on varattu vuodelle 2016 edelleen 25 000 euroa. Kesätyöllistämisen periaatteet tulevat noudattelemaan pääsääntöisesti kuluvan vuoden periaatteita. Aiemmin määräraha on ollut henkilöstöjaoksen alaisuudessa.

Taulukko: Tehtäväalueen määrärahajakauma vuodelle 2016.**)

Tehtäväalueen määrärahajakauma vuodelle 2016 **)		TA+M	TP 2016
1286	Kunnan osuus työmarkkinatuesta *)	434 800	427 384,83
1283	Velvoitetyöllistäminen	40 000	40 178,12
1280	Työpajasäätiöltä ostopalvelut **) (sisältää kaupungille työllistettävien osuuden (kaupunki ostaa työaika**), sekä säätiön työllistämistoimintojen kehittämiseen osoitettavan määrärahan sekä mahdollisen lisäpalkkatuen)	251 200	242 902,45
Työllistämiskustannukset yhteensä		726 000	710 465,40
1288	Kesätyöntekijät (kesäduuni)	25 000	27 985,00
1208	Työttömien terveystarkastus	3 000	1 807,24

* Yksi keskeinen kaupungin asettamista tavoitteista Nivalan Työpajasäätiölle on pitkäaikaistyöttömien määrän kasvun taittaminen sekä siten vähentää kaupungin osuutta kunnan työmarkkinatukeen.

**)Työpajatoimintaan liittyvien ostopalvelujen määrärahavaraukset ovat sivistyslautakunnan alaisuudessa.

** Kaupunki ostaa Nivalan Työpajasäätiöltä työllistämistoimintojen kehittämistyötä.

Kaupunki ostaa Nivalan Työpajasäätiöltä työaika sen sijaan, että kaupunki itse työllistää. Aiemmin velvoitetyöllistetyt ja muut työllistetyt ovat olleet työsopimussuhteessa kaupunkiin. Jatkossa säätiö solmii työsopimukset ao. henkilöiden kanssa ja myy työaika kaupungille (esim. puutarhatyöt yms.) ja hakee palkkatuen. Vuoden 2015 aikana (15.10.2105 tilanne: työllistettyjä 12 kpl, joista velvoitetyöllistettyjä 3 kpl). Uusia velvoitetyöllistettyjä 3 kpl.

Strategian toteuttaminen

Työllistämistoiminnot toteuttavat ennaltaehkäisevää toimintaa.

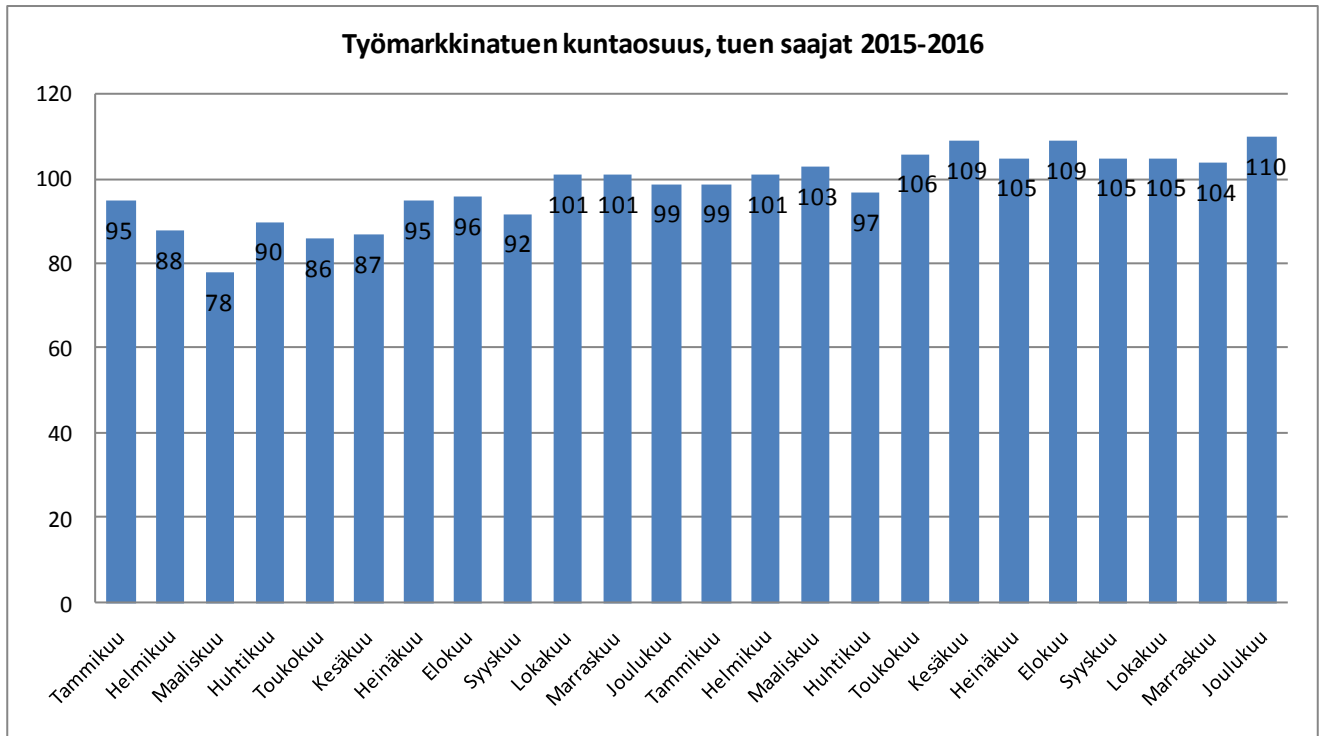
Toiminnalliset tavoitteet

- Ennaltaehkäisevän toiminnan kehittäminen
- pitkäaikaistyöttömyyden vähentäminen
- kunnan osuuden työmarkkinatukeen vähentäminen.

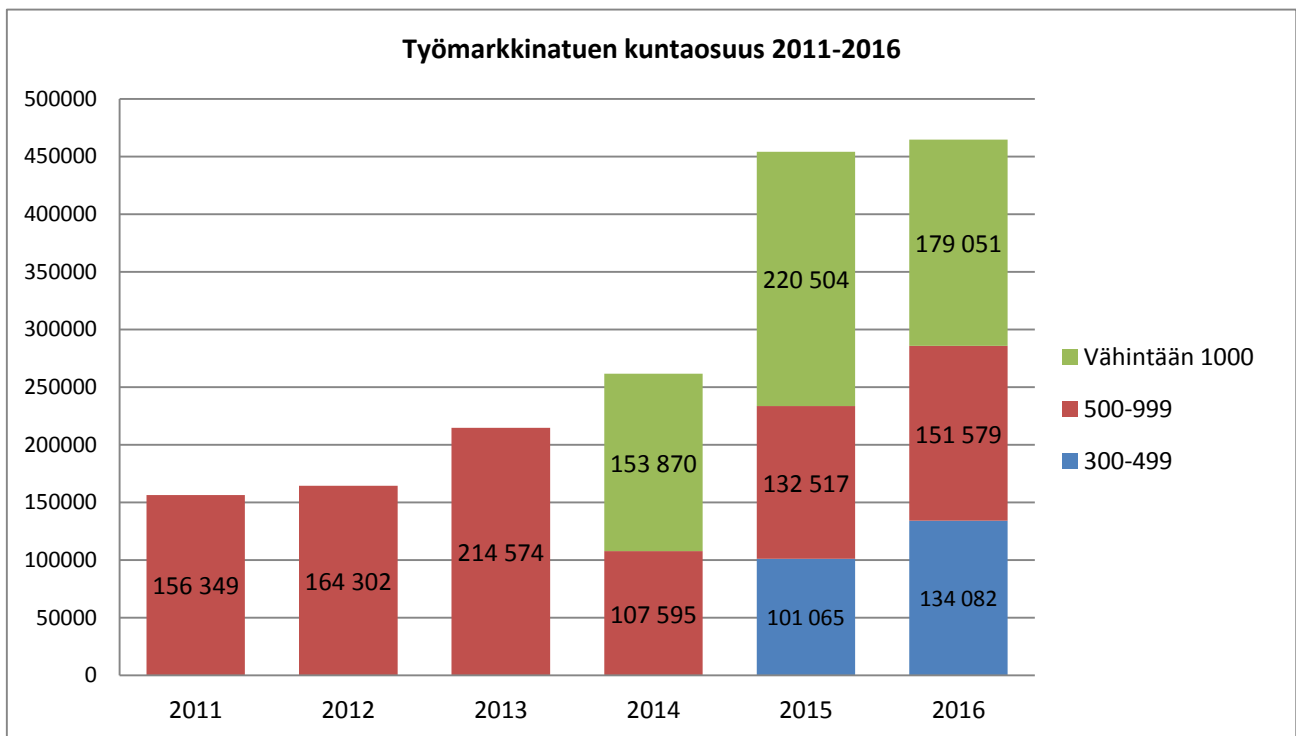
Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

- Nivalan Työpajasäätiö on tuottanut kaupungille työllistämispalvelut vuonna 2016
- Velvoitetyöllistäminen kuuluu kunnan velvoitteisiin. Kaupunki työllisti 7 velvoitetyöllistettävää kaupungin eri toimialoille.
- Kaupunki tuki nuorten kesätyöntekijöiden työllistymistä ns. kesäduunisetelin avulla. Kesäduuniseteleitä myönnettiin 96:lle nuorelle.

Taulukko: Työmarkkinatuen kuntaosuus, tuen saajat 2015–2016

Taulukko: Työmarkkinatuen kuntaosuus 2011–2016

128 Työllistämistoimet	TA 2016	TA+M	TA + MUU	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatulot	0	0	0	47 521,96	47 521,96
Toimintamenot	-644 000	-110 000	-754 000	-787 779,60	-33 779,60
Toimintakate	-644 000	-110 000	-754 000	-740 257,64	13 742,36

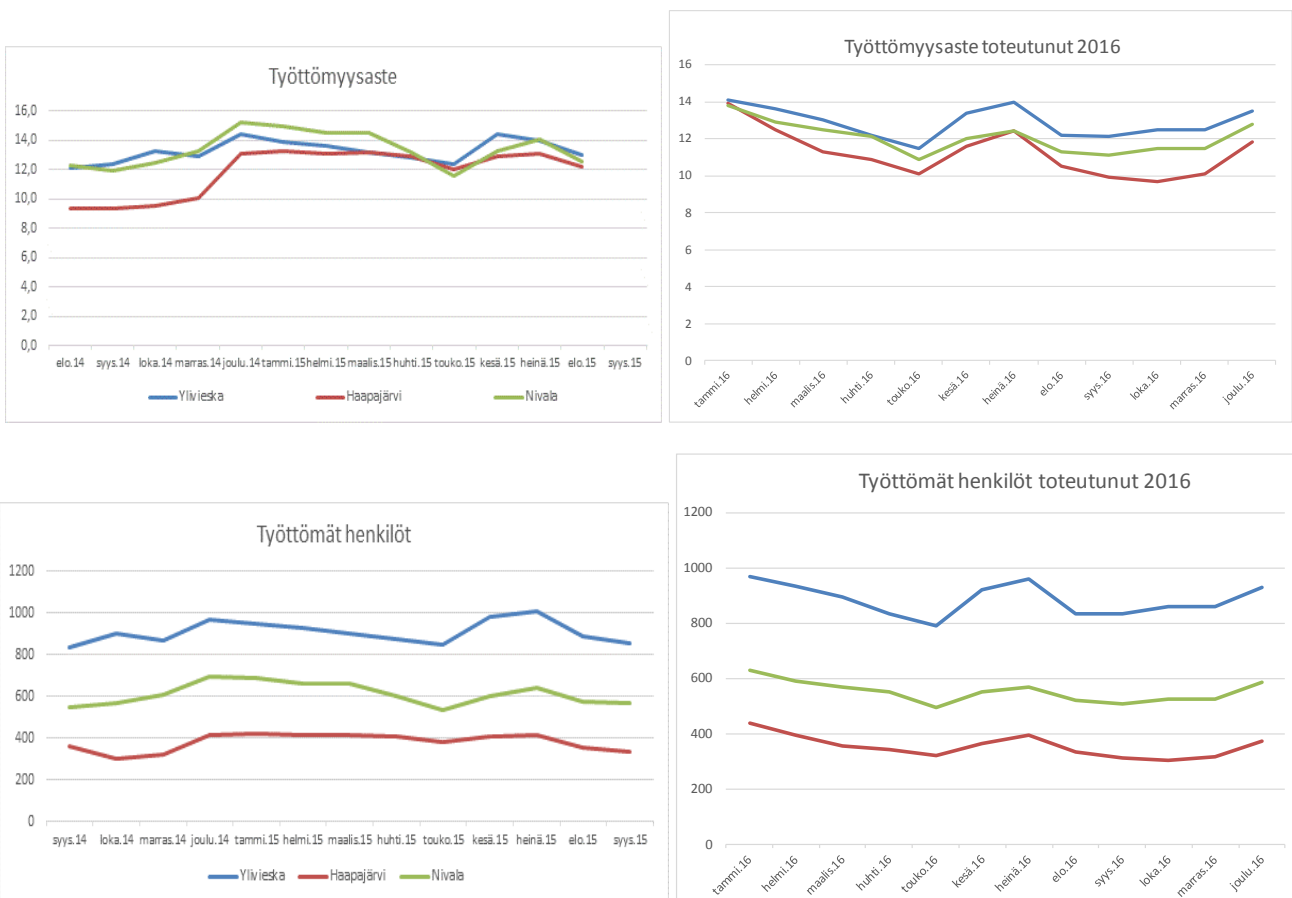
Nivalan työpajasäätiö

Toimintaympäristö ja sen keskeiset muutokset

Nivalan työpajasäätiö tarjoaa valmennus-, neuvonta- ja ohjauspalveluita heikossa työmarkkina-asemassa oleville edistämällä ja ylläpitämällä heidän työ- ja toimintakykyään, elämänhallintataitojaan sekä tukemalla heidän työllistymistään ja opiskelua. Säätiö tuottaa Nivalan kaupungille nuorten työpajapalvelut, etsivän nuorisotyön, sekä pitkäaikaistyöttömien työllistämispalvelut. Säätiö voi toteuttaa hankkeita tehtävänsä hoitamiseksi.

Vuoden 2016 työttömyystilastojen oletetaan olevan vuoden 2015 tasolla. Keskimäärin työttömiä oletetaan olevan 605 ja työttömyysprosentin 13,6 %. Myös työmarkkinatuella yli 300 päivää olevien henkilöiden määrä on edellisvuoden tasolla, keskimäärin 90 henkilöä, jolloin työmarkkinatuen kuntaosuus on 38 000 euroa kuukaudessa ja 456 000 euroa vuodessa.

Työttömyysaste ja työttömien henkilöiden määrä Nivalassa, Ylivieskassa ja Haapajärvellä

Työmarkkinatuella (kaupungin maksuosuus) olevien henkilömäärä- ja kuukausitason maksuosuustavoitteet:

Asiakasryhmä	Lähtötilanne	Tavoite vuosittain jatkossa				
		6/2015	12/2015	12/2016	12/2017	12/2018
Alle 30 vuotta	18	18	18	16	14	12
Yli 30 vuotta	68	68	68	60	53	48
YHTEENSÄ	86	86	86	76	67	60
Työmarkkinatuki kaupungin maksuosuus / kk	38 000 €	38 000 €	38 000 €	34 000 €	30 000 €	26 000 €

Työpajatoiminnan toiminnan tavoitteet vuodelle 2016

Nykyisten työpajojen (Kädenjälki, Metalli, Puu ja Rempparyhmä) lisäksi säätiö käynnistää kaksi uutta työpajaa; Digipaja ja Ympäristöpaja. Lisäyksen tavoitteena on monipuolistaa työpajatarjontaa sekä lisätä työ-pajajaksojen kävijöiden määrää.

Tavoitteena on nostaa työpajapaikkojen määrä 40:een sekä työpajajaksoissa olevien määrää 110 henkilöön vuonna 2016. Kohderyhmänä ovat nuoret alle 25-vuotiaat, pitkäaikaistyöttömät, harjoittelupaikkaa tarvitsevat opiskelijat ja toimeentuloasiakkaat.

Työpajatoiminnan tavoitteet ja toteuma

- Työpajapaikat nykyisestä 20:stä 50:een lähivuosina
- asiakkaiden (valmentautujat) määrä 200:aan vuositasolla.

Asiakasryhmä	Asiakastavoite henkilöä vuodessa					
	Potent. 2015	TP2015	Tavoite 2016	TP 2016	Tavoite 2017	Tavoite 2018
Nuoret alle 25	104	40	60	61	80	100
Pitkäaikaistyöttömät	90	20	30	44	40	60
Opiskelijat	35	10	10	9	20	20
Toimeentulotukiasiakkaat	85	5	10	3	20	25
Yhtensä	314	75	110	117	160	205

Työpajasäätiön muut toiminnalliset tavoitteet 2016

- Säätiön strategian mukaisten kehittämishankkeiden suunnittelu ja käynnistäminen
- käydään neuvottelut yhteistyökumppaneiden kanssa ja lisätään yritys yhteistyötä
- asiakaslähtöinen valmennusmalli pitkäaikaistyöttömille -projektin (ASVA) toteuttaminen
- hyvän hallintomallin juurruttaminen
- osallistua mahdollisesti toteutuvaan Työvoimahallinnon uudistaminen työllistymistä tukevaksi -kokeiluun.

Talous

1 000 €	TA2015	TP2015	TA2016	TP2016	TS2017	TS2018	TS2019
Liikevaihto	243	229	733	747	752	770	89
Taseen loppusumma	72	101	192	191	252	232	217
Henkilöstö	8	8	10	11	10	10	10
KANNATTAVUUS							
Nettotulos	2	0	14	45	20	25	25
Sijoitetun PO:ntuotto%	38,8	0,0	9,9	56,6	10,8	17,2	21
VAKAVARAISUUS							
Omavaraisuusaste %	69,9	33,4	33,8	41,3	33,9	47,3	62,2
Velkaantumisaste %	0,0	0,0	62,9	0,0	72,4	68,9	66,8
Lainat							
* rahalaitoksilta	0	0	120	0	180	160	145
* kaupungilta	0	0	0	0	0	0	0

Talousarvion luvut eivät sisällä mahdollista nuorisotyön yhteistyön laajentamista koskevaa palvelusopimusta.

Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

Talous:

Nivalan Työpajasäätiö saavutti taloudelliset tavoitteen liikevaihdon ollessa 747 402 euroa ja nettotuloksen 45 324 euroa.

Toiminta:

Vuonna 2016 oli keskimäärin työttömiä 551 henkilöä kuukausittain ja työttömyysprosentin oli keskimäärin 12,1 %. Työmarkkinatuella yli 300 päivää olevien henkilöiden määrä oli edellisen vuoden tasolla, keskimäärin 104 henkilöä, mutta työmarkkinatuen kuntaosuuden kasvu saatiin taitettua 38 800 euroon kuukaudessa ja 466 000 euroa vuodessa.

Seitsemän työpajan (Startti-, Kädenjälki-, Metalli-, Puu-, Digi- ja Ympäristöpaja sekä Rempparyhmä) ja Etsivä nuorisotyön toimintaan saatiin rahoitus. Työpajatoiminnan määrälliset tavoitteet saavutettiin, työpajajaksoilla oli yhteensä 117 henkilöä.

ASVA -projekti jatkui ja Polku -projekti käynnistyi. YZ -projektille jätettiin ESR -rahoitushakemus. Projektien toiminnassa oli mukana yhteensä 73 nuorta tai pitkäaikaistyötöntä.

Nivalan kaupunkikonserni

Nivalan kaupungilla on kuusi tytäryhtiötä: Kiinteistö Oy Kesti, Kiinteistö Oy Nivalan Vuokratodit, Nivalan Kaukolämpö Oy, Nivalan Liikuntakeskus Oy, Nivalan Teollisuuskylä Oy ja Nivalan Vesihuolto Oy.

Nivalan kaupunki ohjaa tytäryhtiöidensä toimintaa valitsemalla niiden hallituksiin edustajansa sekä konserniohjeistuksella ja konsernivalvonnalla. Tytäryhtiöiden keskeinen tavoite on tuottaa ja järjestää palveluja toimialueellaan ja tukea Nivalan kaupungin strategian mukaista kaupungin kasvua.

Nivalan kaupungin strategia on uusittu vuoden 2013 aikana ja tytäryhtiöt päivittävät strategiansa emon strategiaan yhteensopivaksi.

Tytäryhtiöiden toimintaa seurataan seuraavilla tunnusluvuilla:

Liikevaihto: Kirjanpitolain mukaan liikevaihto koostuu yrityksen varsinaiseen toimintaan kuuluvien tuotteiden tai palvelujen myyntituotoista, joista on vähennetty annetut alennukset sekä alv ja muut välittömästi myynnin määrään perustuvat verot.

Taseen loppusumma: on virallisen taseen loppusumma

Henkilöstö: on tilikauden keskimääräinen henkilöstömäärä

Tilikauden voitto/tappio: virallisen tuloslaskelman voitto/tappio

Nettotulos: Liikevaihto - liiketoiminnan kulut (muuttuvat ja kiinteät kulut) + liiketoiminnan rahoituskulut + rahoitusuotot - säännölliset muut kulut + säännölliset nettotuotot - varsinaisen toiminnan välittömät verot+ poistot (poistoero ja satunnaiset erät jätetään pois). Nettotulostermiä ei esiinny virallisessa tuloslaskelmakaavassa, mutta se on **tärkein** tulokate tilinpäätösanalyysissä. Nettotulos mittaa varsinaisen toiminnan tulosta. Siihen eivät sisälly tavanomaiseen liiketoimintaan kuulumattomat satunnaiset erät. Positiivinen nettotulos kertoo, että yritys on pystynyt selviytymään varsinaisen liiketoimintansa tuotoilla rahoituskuluista sekä käyttöpääoman kasvun ja investointien omarahoitusosuudesta. Kumulatiivisen nettotuloksen tulee olla positiivinen, jotta yrityksen toimintaa voidaan pitää kannattavana. Netto-tuloksen avulla arvioidaan yrityksen kykyä aikaansaada toiminnallaan varoja investointeihin ja velkojen maksuun.

Sijoitetun pääoman tuotto % = (nettotulos + korko- ja rahoituskulut + verot) / sijoitettu pääoma X 100 (sijoitettu pääoma saadaan vähentämällä taseen loppusummasta korottomiksi luokitellut erät eli osto-, ennakkomaksu-, siirto- ja toimitusluottovelat sekä muut korottomat velat. *(Poistoerosta laskettu laskennallinen vero on korotonta velkaa.)* *Konsernilaina on sijoitettua pääomaa - ei vähennetä. Konsernin ostovelat eivät ole sijoitettua pääomaa.*

Muut korottomat velat = esim. poistoerosta laskennallinen vero yhteisöverokannalla. Tunnusluvussa sijoitettu pääoma lasketaan tilikauden alun ja lopun keskiarvona). Sijoitetun pääoman tuotto% mittaa suhteellista kannattavuutta eli sitä tuottoa, joka on saatu yritykseen sijoitetulle, korkoa tai muuta tuottoa vaativalle pääomalle.

Sijoitetun pääoman tuottoprosentin perusteella yrityksen kannattavuutta voidaan yleisellä tasolla arvioida seuraavasti:

Hyvä	15,0 -
Tyydyttävä	9,0 - 14,9
Välttävä	0 - 8,9
Heikko	Negatiivinen

Omavaraisuusaste % = oma pääoma / taseen koko pääoma X 100

Poistoero on omaa pääomaa vähennettynä laskennallisella verovelalla.

Omavaraisuusasteella tarkoitetaan oman pääoman osuutta koko taseen mukaisesta pääomasta.

Omavaraisuusaste mittaa yrityksen vakavaraisuutta, yrityksen tappionsietokykyä ja kykyä selviytyä sitoumuksistaan pitkällä aikavälillä.

Velkaantumisaste% = vieras pääoma / taseen koko pääoma X 100

Taseen vieraaseen pääomaan lisätään poistoerosta laskettu laskennallinen verovelka. Velkaantumisasteella tarkoitetaan vieraan pääoman osuutta koko pääomasta.

Omavaraisuusaste +velkaantumisaste = 100 %

Omavaraisuusastetta ja velkaantumisastetta voidaan arvioida seuraavan suuntaa antavan asteikon perusteella:

	Omavaraisuusaste %	Velkaantumisaste %
Hyvä	yli 40	alle 60
Tyydyttävä	20 - 40	60 - 80
Heikko	alle 20	yli 80

Nivalan Vesihuolto Oy:n ja Nivalan Kaukolämpö Oy:n osalta omavaraisuusastetta heikentää liittymismaksujen kirjaaminen vieraaseen pääomaan.

Kiinteistö Oy Kesti

Toimintaympäristö ja sen keskeiset muutokset

Yhtiö rakennuttaa, ylläpitää ja vuokraa kiinteistöjä erityisryhmien asumiseen. Yhtiön omistamalle tontille on rakennettu uusi ryhmäkoti erityisryhmiin kuuluvia asukkaita varten ja se on valmistunut vuoden 2013 huhtikuussa. Kiinteistön rakennuskustannukset olivat n. 1.6 M€ alv 0 % ja siihen on saatu ARA:lta avustusta 40 % sekä korkotukilainaa. Vuonna 2012 yhtiö on ostanut kaksi rivitaloa, joista toiseen on tehty pintaremontti ja se on valmistunut vuoden 2013 maaliskuussa. Kustannukset olivat n. 300t€. Vuoden 2015 keväällä toteutettiin Kestintuvan sisäilmaremontti ja sen kustannusarvio on n. 100 t€.

Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2016

Normaalia kiinteistöjen ylläpitoon ja vuokraukseen liittyvää toimintaa.

Tunnusluvut

Suoritteet	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TS 2017	TS 2018
asuntojen lukumäärä	37	37	37	37	37	37
huoneistoala m ²	1 907	1 907	1 907	1907	1 907	1 907
käyttöaste %	97	100	100	100	100	100

Talous

1 000 €	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TS 2017	TS 2018
KASVU						
Liikevaihto	188	195	188	197	191	191
Taseen loppusumma	1 531	1 564	1 530	1 569	1 524	1 507
Henkilöstö						
KANNATTAVUUS						
Nettotulos	-26	33	3	22	0	0
Sijoitetun PO:ntuotto%	-0,4	3,7	1,6	2,7	1,4	1,4
VAKAVARAISSUUS						
Omavaraisuusaste %	11,0	12,8	13,2	14,2	13,8	14,0
Velkaantumisaste %	89,0	87,2	86,8	85,8	86,2	86,0
Lainat	1 343	1 333	1 319	1318	1 303	1 288
* rahalaitoksilta	1 343	1 333	1 319	1318	1 303	1 288
* kaupungilta	0	0	0	0	0	0

Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

Toimintaympäristö ja sen keskeiset muutokset

Varsinaisessa toiminnassa ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia.

Nivalan Kaukolämpö Oy

Toimintaympäristö ja sen keskeiset muutokset

Toimitusjohtaja Martti Poikkimäki irtisanoutui tehtävästään huhtikuussa 2015. Vesilaitoksen toimitusjohtaja Olli Jokinen kutsuttiin yhtiön vt. toimitusjohtajaksi oman työnsä ohessa.

Yhtiön taloustilanne on ollut heikko jo muutaman vuoden ajan. Talvien ollessa leutoja, ei lämpö- ja sähkö-energian myyntimäärät nouse riittävälle tasolle. Tehtyjen selvitysten mukaan kaukolämpöliittymien perusmaksujen taso on ollut liian alhainen perusmaksulla tarkoitettujen kustannusten kattamiseksi. Energian hinta ei myöskään ole ollut riittävällä tasolla kannattavan taloudellisen toiminnan aikaansaamiseksi.

Taloustilanteen korjaamiseksi energiamaksua korotettiin syyskuun alusta 5 €/MWh:lta ja perusmaksuja nostetaan vuoden 2016 alusta 30 %. Yhteistyötä vesilaitoksen kanssa kehitetään henkilöstökustannusten pienentämiseksi. Muun muassa kirjanpito ostetaan jo nyt vesilaitokselta. Myös polttoaineen lastaukseen on saatavissa tarvittaessa apua vesilaitokselta, kuten mahdollisesti muihinkin tehtäviin. Voimalaitoksen polttoaineiden hintoja on ensi lämmityskaudeksi saatu alennettua yhteensä jopa 100 000 eurolla.

Talousarvion laskennassa kaukolämpö- ja sähköenergian myyntimäärien sekä sähköenergian hinnan, on arvioitu olevan viime vuosina keskimäärin toteutuneiden määrien ja hintojen mukaiset.

Ensi vuodelle on arvioitu johtoverkoston rakentamiseen käytettävän 50 000 €. Voimalaitoksen vuosihuoltoon 40 000 € ja sammutusvesialtaan rakentamiseen REF -polttoaineasemaan 50 000 €. Suunnitelmavuosille 2017–2019 ei energia- ja perusmaksuihin ole arvioitu tulevan muutoksia.

Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2016

- Sammutusvesialtaan rakentaminen REF -polttoaineasemaan
- Vieraan pääoman vähentäminen
- Voimalaitoksen käytön ja ennakkohuollon kehittäminen
- Sähköstä saatavan hinnan maksimointi
- Henkilöstö- ja muiden kustannusten vähentäminen muun muassa vesilaitoksen kanssa yhteistyötä kehittämällä ja polttoaineiden kustannustehokkaammalla käytöllä.

Tunnusluvut

Suoritteet	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TS 2017	TS 2018
Kaukolämmön(mWh)	51 201	48 758	52 000	53 287	52 500	53 000
Sähkönmyynti (MWh)	12 069	10 263	12 000	11 093	12 000	12 000
Höyrynmyynti (MWh)	0	0	0	0	0	0
Kaukolämmönh.(alv0%)	51,00	51/56	56,00	56,00	56,00	56,00
Sähkön hinta (alv.0%)	38,58	30,30	38,00	31,84	40,00	40,00
Höyryn hinta (alv.0%)	0	0	0	0	0	0
Verkoston pituus (km.)	54,13	54,69	55,50	55,37	56,00	56,50
Polttoaineenkäyttö						
turve/puu/ref/öljy (%)	19/72/8/1	24/68/8/0	25/59/15/1	20/77/3/0	25/59/15/1	25/59/15/1
Kaukolämpöliitt.(kpl)	580	586	590	589	595	600

Talous	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TS 2017	TS 2018
1 000 €						
KASVU						
Liikevaihto	3 684	3 516	4 163	4 177	4 200	4 200
Taseen loppusumma	20 064	19 050	18 000	18 681	17 400	16 800
Henkilöstö	5+1	6	5+1	6	5+1	5+1
KANNATTAVUUS						
Nettotulos	-434	47	130	265	150	150
Sijoitetun PO:ntuotto%	0,87	2,30	2,03	5,3	2,08	2,13
VAKAVARAISSUUS						
Omavaraisuusaste %	2,92	1,02	13,7	3,7	18,5	20,4
Velkaantumistas %	98,89	98,98	86,3	96,3	81,5	79,6
Lainat						
* rahalaitoksilta	16 528	15 529	15 530	14 588	14 590	13 650
* kaupungilta	0	0	0	0	0	0

Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

Kaukolämmön myynti oli 53 287 MWh, eli myyntiarvio 52 000 MWh ylitettiin 1 287 MWh:lla. Myyntiarvio ylitettiin lähinnä erittäin kylmän tammikuun johdosta. Tammikuun myyntimäärä 9 844 MWh oli paras yhden kuukauden myynti koko yhtiön historiassa.

Sähkön myynti jäi arvioidusta 12 000 MWh:sta vajaa 1 000 MWh. Sähkön myyntiarvio on ollut hiukan optimistinen.

Liikevaihto kasvoi edellisvuoteen verrattuna 661 377 euroa 3 516 490 eurosta 4 177 867 euroon. Tämä johtui myyntimäärän kasvun lisäksi energian ja perusmaksujen hintojen korotuksista.

Perusmaksutulot nousivat 185 743 euroa 610 496 eurosta 796 210 euroon.

Sähkön myyntihinta nousi 30,3 eurosta 31,84 euroon. Sähkön myynnistä saadut tulot nousivat 44 728 euroa 323 252 eurosta 367 981 euroon. Tämä johtui pääosin tuotantomäärän kasvusta.

Energian tuotantokustannukseksi saadaan 34,42 €/MWh, laskettuna lämmön- ja sähkön kokonaistuotantomäärällä 64 380 MWh ja tuotantokustannuksiksi tilinpäätöksestä suoraan materiaalit ja palvelut 1 872 835 € sekä henkilöstökulut kokonaisuudessaan 346 944 €. Tuotantokustannukset ovat todellisuudessa pienemmät, jos kustannuksiksi lasketaan tarkemmin juuri energiantuotantoon liittyvät kustannukset.

Varsinaisen liiketoiminnan tulos oli 821 318 €. Rahoituskulujen jälkeen 500 965 €. Tilinpäätössiirtona poistoeroa kirjattiin -234 977 €, jolloin lopulliseksi tulokseksi jäi 265 987 €.

Sammutusvesialtaan rakentamisen tarve poistui REF-polttoaineen käytön loputtua. Ympäristölupa päivitetään nykytilanteen mukaiseksi.

Oman-/vieraan pääoman suhde on paranemassa yhtiön taloutta kohentavien toimenpiteiden ansiosta. Omavaraisuusaste nousi vuoden 2015 1,02 prosentista 3,7 prosenttiin.

Voimalaitoksen ennakkohuollon kehittämiseksi kunnossapito-ohjelma vaihdettiin. Vuoden 2016 aikana käyttöönotettu ALMA -kunnossapito-ohjelma on ollut jo osittain laitoksen käytössä siinä määrin, että tekninen dokumentaatio on tallennettu ohjelmaan. Järjestelmää laajennettiin kunnossapitotoiminnoilla, jolloin laitostiedonhallinta ja kunnossapito ovat nyt samassa järjestelmässä.

Voimalaitoksella tuotetun sähkön myynnistä vastaa Enegia Oy, joka on energiahallinnan markkinajohtaja Suomessa. Enegia Oy:ltä ostetaan energia- ja päästöoikeusmarkkinoihin liittyvät sijoituspalvelut. Tämän palvelun kautta sähköstä saatava hinta on todennäköisesti paras mahdollinen.

Henkilöstö- ja muiden kustannusten vähentämiseksi yhteistyö vesilaitoksen kanssa jatkui edelleen. REF-polttoaineen käytön lopettaminen sekä polttoturpeen osittainen korvaaminen puupolttoaineilla toi kustannussäästöjä. Polttoaineen keskihinta pysyi jokseenkin ennallaan mutta sähköntuotannon tuki nousi, tuettavien polttoaineiden käytön lisääntyessä.

Nivalan Liikuntakeskus Oy

Toimintaympäristö ja sen keskeiset muutokset

- Nivalan Liikuntakeskus Oy tuottaa monipuoliset liikkumisen mahdollisuudet. Liikuntapaikat koko kunnan alueella huolehditaan käyttäjien tarpeiden mukaisesti ja Liikuntakeskuksen alueella olevat, tulevat ja suunnitellut liikuntapaikat tukevat toiminnallisesti ja taloudellisesti toisiaan
  - Lehtolantien pesäpallokenttä -hankkeessa mukanaolo ja hankkeen eteenpäin vieni.
  - Liikuntakeskus hoitaa liikuntapaikat palvelutason ja kaupungin maksaman määrärahan puitteissa. Uutena alueena on Lehtolantien urheilualan keinotekonurmi.
- Tavoitteena on tuottaa liikuntapalvelut edullisesti, tasapuolisesti ja asiakkaiden tarpeita tyydyttävästi. Palvelujen on oltava virikkeellisiä, korkealaatuisia, hyvinvointia ja terveyttä edistäviä

Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2016

- kävijämäärät: jäähallin käyttöaste yli 75 %, uimahallin kävijätavoite 66 000 käyntikertaa, kuntosalilla 25 000 käyntikertaa, keilahallissa ka 70 % sekä eri liikuntatapahtumat 10 000 suoritetta
- yksiköiden mahdollisimman laaja palvelutuotanto: liikunnan palvelut, tukipalvelut sekä tilojen ja kaluston vuokraus eri liikunta- ja vapaa-ajan tapahtumia varten
  - kesätapahtumien järjestäminen Kapinaviikolla
  - liikuntatapahtumien järjestäminen; puulaakit, polkujuoksu jne.
  - yhdistysten järjestämissä kilpailuissa mukana olo, tukeminen ja olosuhteiden ylläpito
- Liikuntakeskus tuottaa monipuolisia ja virikkeellisiä liikuntapalveluja ja liikuntatapahtumia yhteistyössä eri tahojen ja yhteisöjen kanssa sekä hoitaa, ylläpitää ja kehittää liikuntapaikkoja
  - yhteisen hyvinvointistrategian ja liikuntaportaalien laatiminen hankkeena yhdessä Nivalan kaupungin, Kallion Nivalan toimijoiden sekä Nivalan Liikuntakeskuksen kesken.
  - Koululaisliikuntatapahtumia järjestetään edelleen yhdessä koulutoimen kanssa ja vuoden 2016 aikana käydään peruseriaatteet läpi yhdessä opettajakunnan kanssa.
  - Liikuntakerhotoimintaa kehitetään yhdessä koulutoimen kanssa.
  - etsitään hankerahoitusta (OKM, AVI, KKI tai järjestö) kuntalaisten liikuttamiseen ja/tai seuratoiminnan kehittämiseen.
  - erämaareittien ja opasteiden kunnostus, Pyssymäen toimintojen kehittäminen mm. ensilumen latu.

Konkreettisimmat muutostavoitteet

- kulujen karsiminen
  - tavoite koko yhtiö 2 %.
- toiminnan sopeuttaminen annettuihin määrärahoihin.
- jäähallin energia-/peruskorjauksen suunnittelu ja aikataulutus
  - Peruskorjaussuunnitelmat, energiansäästö kohteet ja rahoitus
  - toteutuessaan tavoite on energiakulujen säästö 300 - 600 MWh.
- palvelutarjonnan kehittäminen ja laajentaminen Liikuntakeskuksen yhteyteen
  - ravintolatoiminta, tilojen vuokraus ja palvelujen myynti em. tarpeisiin
  - kävijämäärän ja LV:n kasvu 3 %, tukevat toimintaa
- lähiliikunta-alueiden kehittäminen yhdessä kaupungin kanssa
  - Lehtolantien pesäpallokenttä -hankkeen ja jatkotoimenpiteiden eteenpäin vieminen
  - skeittipaikan peruskorjaus ja kalustaminen

Tunnusluvut

Netto-/tilikauden tulos kustannus paikoittain	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TS 2017	TS 2018
Jäähalli	-20 781	-65 654	-19 000	-69 341	-18 000	-18 000
Kuntosali	57 164	46 976	54 000	47 524	55 000	55 000
Uimahalli	-200 617	-153 758	-157 000	-155 663	-165 000	-165 000
Liikuntapalvelut	-11 367	-17 567	-9 000	3 154	-5 000	-5 000
Keilahalli	-5 276	43 487	36 000	19 729	38 000	38 000
Tukipalvelut		-45 413	19 000	-24 849	20 000	20 000

Taloustiedot

1 000 €	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TS 2017	TS 2018
KASVU						
Liikevaihto	1 259	1 180	1 227	1 253	1 230	1 230
Taseen loppusumma	5 919	6 058	6 000	5 925	6 000	6 000
Henkilöstö	11	8(+5)	14	14	14	14
KANNATTAVUUS						
Netto-/Tilikauden tulos	-180	-191	-74	-179	-75	-75
Sijoitetun PO:ntuotto%	-2,9	-0,96	-0,39	-1,98	-0,4	-0,4
VAKAVARAISSUUS						
Omavaraisuusaste %	52,5	49,8	50,2	47,7	50	50
Velkaantumisaste %	47,5	50,2	49,8	52,3	50	50
Lainat	2 442	2 647	2 550	2 839	2 115	2 011
* Kuntarahoitus	1 489	2 020	1 731	1 764	1 669	1 607
* kaupungilta	651	351	330	500	0	0
* vesihuolto	26	0	0	0	0	0
* POP	0	0	213	299	170	128
Pääomalaina	276	276	276	276	276	276

Tavoitteiden toteutuminen 2016**Toimintaympäristö ja sen keskeiset muutokset**

- Nivalan Liikuntakeskus Oy tuottaa monipuoliset liikkumisen mahdollisuudet. Liikuntapaikat koko kunnan alueella huolehditaan käyttäjien tarpeiden mukaisesti ja Liikuntakeskuksen alueella olevat, tulevat ja suunnitellut liikuntapaikat tukevat toiminnallisesti ja taloudellisesti toisiaan
  - Lehtolantien pesäpallokenttä -hankkeessa mukanaolo ja hankkeen eteenpäin vieni.
    - **Liikunta-alueen suunnittelussa mukana.**
  - Liikuntakeskus hoitaa liikuntapaikat palvelutason ja kaupungin maksaman määrärahan puitteissa. Uutena alueena on Lehtolantien urheilualueen keinotekonurmi.
    - **Palvelut toteutettu PTP:n ja liikunta-alueiden hoitoluokitusten mukaisesti. Vastattu liikunta-alueen hoidosta, vastikkeista ja toiminnasta.**
- Tavoitteena on tuottaa liikuntapalvelut edullisesti, tasapuolisesti ja asiakkaiden tarpeita tyydyttävästi. Palvelujen on oltava virikkeellisiä, korkealaatuisia, hyvinvointia ja terveyttä edistäviä
  - **Liikuntapalvelut toteutettu määrärahojen ja PTP:n mukaisesti. LP tuotannon määräraha kattoi kustannukset. Muut kustannuspaikat tukevat liikuntapalvelutuotantoa.**
  - **Vuonna 2016 Nivalan kaupungin käyttötalouden liikuntaan kohdistuvat nettomenot olivat 62,83 euroa/asukas (PS AVI:n keskiarvo 2010 luvulla on ollut noin 78,10 €/asukas ja viimeisimmän tilastovuoden 2015 mukaan 96,98 euroa/asukas).**

Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2016

- kävijämäärät: jäähallin käyttöaste yli 75 %, uimahallin kävijätavoite 66 000 käyntikertaa, kuntosalilla 25 000 käyntikertaa, keilahallissa ka 70 % sekä eri liikuntatapahtumat 10 000 suoritetta
  - **Jäähallin aukiolopäiviä 244 päivää, jäähallin KA 85,7 %, myytyjä tunteja 1 739 tuntia, myytyjä jäällä käynti kertoja keskimäärin 27 630 (15 pelaaja/tunti), koululaisten käyntimäärä noin 4 500 jäällä käyntikertaa ja yleisöluistelijat noin 3 500 jäällä käyntikertaa**
  - **Uimahallin kävijämäärä 69 468 kävijää.**
  - **Kuntosalin kävijämäärä 35 751 kävijää.**
  - **Keilahallin pelaaja (=kävijä) määrä 23 390 pelaajaa (tavoite 13 399), myytyjä tunteja 12 426 tuntia (tavoite 6720).**
  - **Liikuntatoimen tapahtumat, jäähallin yleisö sekä kahviopalvelut yli 10 000 käyntiä.**
  - **Uikon Taikaa – yleisöä yli 6 500 kävijää**
  - **Yhteensä käyntikertoja vuonna 2016 yli 180 000 kpl.**

- yksiköiden mahdollisimman laaja palvelutuotanto: liikunnan palvelut, tukipalvelut sekä tilojen ja kaluston vuokraus eri liikunta- ja vapaa-ajan tapahtumia varten
  - kesätapahtumien järjestäminen Kapinaviikolla
    - **tapahtumia järjestetty koko vuoden, Uikon Taikaa -tapahtumaviikko kokosi noin 6 500 vierasta heinäkuussa**
  - liikuntatapahtumien järjestäminen; puulaakit, polkujuoksu jne.
    - **toteutunut**
  - yhdistysten järjestämissä kilpailuissa mukana olo, tukeminen ja olosuhteiden ylläpito
    - **toteutunut, mm. ensilumen latu, järjestöjen tapahtumat, taitoluistelu, lajikoulut jne.**
- Liikuntakeskus tuottaa monipuolisia ja virikkeellisiä liikuntapalveluja ja liikuntatapahtumia yhteistyössä eri tahojen ja yhteisöjen kanssa sekä hoitaa, ylläpitää ja kehittää liikuntapaikkoja
  - yhteisen hyvinvointistrategian ja liikuntaportaalin laatiminen hankkeena yhdessä Nivalan kaupungin, Kallion Nivalan toimijoiden sekä Nivalan Liikuntakeskuksen kesken.
    - **Ei ole toteutunut. Toimijat käyneet HYTE -päivillä tutustumassa, mitä velvoitteita Maakuntaudistus tuo HYTE- toimintaan.**
  - Koululaisliikuntatapahtumia järjestetään edelleen yhdessä koulutoimen kanssa ja vuoden 2016 aikana käydään peruseriaatteet läpi yhdessä opettajakunnan kanssa.
    - **Järjestetty, suunnitelman päivitys tehty yhdessä sivistystoimen kanssa. Käytiin peruseriaatteet läpi ja oltiin mukana Liikkuva Koulu -hankkeessa mukana.**
  - Liikuntakerhotoimintaa kehitetään yhdessä koulutoimen kanssa.
    - **Lukiolaisten vapaat kuntosalikäynnit koulupäivän aikana, koululaisten keilavuorot, kiekko -kerho, taitojää**
  - etsitään hankerahoitusta (OKM, AVI, KKI tai järjestö) kuntalaisten liikuttamiseen ja/tai seuratoiminnan kehittämiseen.
    - **Hankerahoitusta ei ole haettu mutta ohjattu järjestöjä hakemaan. Tapahtumia järjestetty.**
  - erämaareittien ja opasteiden kunnostus, Pyssymäen toimintojen kehittäminen mm. ensilumen latu.
    - **Ensilumen ladun käyttöönotto marraskuussa 2016. Parannettu opasteita. Selvitystyö yhdessä NU:n kanssa Pyssymäen aluesuunnittelun aloittamisesta.**

Konkreettisimmat muutostavoitteet

- kulujen karsiminen
  - tavoite koko yhtiö - 2 %.
    - **joihtain osin toteutunut, mutta kokonaistavoitteeseen ei päästy.**
      - **Materiaalit ja palvelut -12,8 %**
      - **Henkilöstökulut + 8,8 %**
      - **Poistot + 6,7 %**
      - **Liiketoiminnan muut kulut + 1 %**
      - **Kulut kasvaneet yhteensä + 0,8 %**
    - **Toimitilakulujen kasvu + 8,8 % hintojen nousun ja kulutuksen takia. Mikäli nämä oli pysynyt vuoden 2015 tasolla niin tavoite (-2 %) olisi toteutunut.**
    - **laina-, korko- ja muut PO- ehtoiset kulut pysyivät edellisen vuoden tasolla.**
- toiminnan sopeuttaminen annettuihin määrärahoihin.
  - **Omistajan kuin käyttäjien puolelta yhtiölle asetetaan uusia palvelutuotanto -tavoitteita jotka aiheuttavat, tilojen huollon lisäksi, korjaus-, käyttö- kuin henkilöstökustannuksia joihin ei voida tämän hetkisillä määrärahoilla vastata.**
    - **Toiminta-avustusten toimintaan nähden liian alhainen määrä heikentää yhtiön toiminta – ja maksuvalmiutta.**
    - **Jatkossa on mietittävä, kuinka kiinteistöjen korjausvelka hoidetaan ja kuinka uusitaan käytössä oleva kulunut kalusto. Ikääntymisestä ja kulumisesta aiheutuvat hankinnat, huolto-/korjauskulut heikentävät joka vuosi tulosta ja aiheuttavat määrärahan korotustarvetta. Korjausten kustannukset ovat nousseet ja niistä on tullut vaativampia niin kaluston kuin rakennusten kulumisen ja ikääntymisien takia.**
  - **Mietittävä mm. Pyssyhovin ja urheilukentän kiinteistöjen siirtämistä yhtiön taseeseen pääomituksen kautta.**
- jäähallin energia-/peruskorjauksen suunnittelu ja aikataulutus
  - Peruskorjaussuunnitelmat, energiansästäö kohteet ja rahoitus.
    - **Hankesuunnittelu ja suunnittelijoiden kilpailutus menossa**
    - **Jäähallin peruskorjaus on pakollinen lähivuosina (alle 3 vuotta)**

- **LED -valaistuksella, vedenkäsittelyjärjestelmällä sekä käytön ylläpidon kehittämällä saatiin jäähallin sähkökuluja alemmas noin 15 %.**
- tavoite on saada kokonaisenergiakuluihin säästöä noin 200 - 500 MWh.
- palvelutarjonnan kehittäminen ja laajentaminen Liikuntakeskuksen yhteyteen
  - ravintolatoiminta, tilojen vuokraus ja palvelujen myynti em. tarpeisiin
    - **toteutunut, tukipalvelut tuottavat palveluja kaikille kustannuspaikoille. Näistä on tullut KP:lle hienoisia säästöjä mm. siivouksessa.**
    - **Tarvekartoitus aloitettu liittyen Monitoimihalliin.**
  - kävijämäärän ja LV:n kasvu 3 %, tukevat toimintaa
    - **Liikevaihdon kehitys on noin 6,2 %**
      - Kasvu tulee tukipalvelujen myynnin kehityksestä sekä liikuntapalvelu -tuotannon määrärahan kasvulla joka tulee siitä että liikuntapaikkojen sekä alueiden hoitovelvoitteita on siirretty Liikuntakeskukselle.
      - Kävijämaksut ovat laskeneet 6 %.
    - Tuloista (1,68 milj. euroa) 73 % tulee kävijämaksuista ja 27 % avustuksista.
    - **Palvelutoiminnan tulos ennen PO-, poisto- ja rahoituseriä:**
      - Koko yhtiö + 98 784,15 euroa, edellisvuonna 71 628,00 euroa
    - **käyttöasteet ja kävijämäärät ovat laskeneet**
      - **Jäähallin KA laski 2 % -yksikköä jonka vaikutus JH:n liikevaihtoon -9,5 %**
      - **Uimalan kävijämäärä laski 3039 kävijää jonka vaikutus UH:n liikevaihtoon -5,9 %**
      - **Osa uimalan asiakkaista siirtyi ns. Klubi-asiakkaaksi joka kompensoi kuntosalin kävijämäärän (-2 193) laskua.**
      - **Keilahallin kävijämäärä (23 390) laski avausvuoden tasosta 4 352 kävijää mutta ylittää yhä tavoitellun (13 399) kävijämäärän.**
- lähiliikunta-alueiden kehittäminen yhdessä kaupungin kanssa
  - Lehtolantien pesäpallokenttä -hankkeen ja jatkotoimenpiteiden eteenpäin vieminen
    - **Mukana hankkeessa.**
  - skeittipaikan peruskorjaus ja kalustaminen
    - **ei ole toteutunut ja hankeselvittelyä ei jatkettu. Skeittipuiston paikkaa mietitään vuoden alussa alkavan Liikuntapuiston ja Liikuntakeskuksen alueiden aluesuunnittelun yhteydessä.**

Kiinteistö Oy Nivalan vuokratodit

Toimintaympäristö ja sen keskeiset muutokset

Kiinteistö Oy Nivalan Vuokratodilla on vahvistettu strategia vuosille 2014–2017. Olemassa olevan kiinteistökannan hoidosta ja peruskorjauksista tulee huolehtia hyvin koko sen elinkaaren ajan. Osasta kiinteistökantaa on luovuttu ja osasta tullaan edelleen luopumaan. Vuokratodit on poistanut asuntokannastaan kiinteistökehitystyön edetessä 86 asuntoa ja 7 uutta asuntoa on tullut tilalle. Nettomuutos on -79 asuntoa. Väestörakenteen kehitystä ja muuttoliikettä sekä vapaarahoitteista asuntotuotantoa tulee seurata ja kehittää asuntokantaa kysynnän mukaiseksi.

Toiminnalliset tavoitteet 2016

- Vuokrasaatavien määrää tulee vielä pienentää oikea-aikaisella perinnällä ja asumisen neuvonnalla
- toimenpideohjelma ja kiinteistöstrategia päivitetään vuosittain (viimeksi päivitetty 13.8.2015)
- strategian toteutumista seurataan
- riskienhallinta ajan tasalla (riskikartoitus tehty viimeksi (23.4.2015)
- asunnot pidetään hyvässä kunnossa jotta kilpailukyky markkinoilla säilyy
- asukastoinnin aktivointi ja asiakastytyväisyyskysely
- yhtiö on valmistautunut reagoimaan pian, mikäli uutta vuokra-asuntotuotantoa tarvitaan (tontti Heinäpolulla)
- käyttöasteessa Kyläojantie/Säikkätie käyttöasteenvajaus 4 % ja muut 3 %, tavoitteena on pitää käyttöaste parempana, mutta em. on varauduttu ja käyttöasteenvajaus on jo liikevaihdossa mukana.

Tunnusluvut

Suoritteet	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TS 2017	TS 2018
asuntojen lukumäärä	391	391	367	367	367	367
huoneistoala m ²	21 011	21 011	19 587	19 587	19 587	19 587
käyttöaste %	91	95	93	93	97	98

Talous

1 000 €	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TS 2017	TS 2018
KASVU						
Liikevaihto	2 106	2 112	2 072	2 082	2 100	2 100
Taseen loppusumma	12 651	11 500	11 100	11 207	10 700	10 300
Henkilöstö	2	2	2	2	2	2
KANNATTAVUUS						
Nettotulos	87	47	20	116	50	70
Sijoitetun PO:n tuotto %	2,4	1,5	1,8	2	2	2,2
VAKAVARAISUUS						
Omavaraisuusaste %	15,8	10,5	12,5	16	15	17,8
Velkaantumisaste %	84,2	89,5	87,5	84	85	85,2
Lainat	10 294	10 289	9 713	9 108	9 095	8 462
* rahalaitoksilta	10 109	10 109	9 549	8 943	8 943	8 321
* kaupungilta	185	180	164	165	152	141

Taulukossa olevaan kaupungin lainamäärään sisältyy n. 115 000 euroa koroton pääomalaina (3 eri lainaa). Talousarvioin 2016 ja toimintasuunnitelman mukaiset lainapäätökset ovat tilanteen 1.1. mukaiset.

Vuokratodit joutuu konvertoimaan osan lainoista jotta vuosittain maksettava lyhennyksen määrä saadaan pienemmäksi ja raha sitä kautta riittämään paremmin.

Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

- tulos ylittyi tavoitteesta reilusti, lähes kaikki kiinteistönhoitokulut jäivät alle budjetoidun, korjauksia sekä henkilöstökuluja lukuun ottamatta, myös poisto oli arvioitu liian suureksi
- liikevaihto pieneni edellisvuoteen n. 8522 eurolla ja jäi budjetoidusta n. 15 518 euroa
- käyttöasteen vajaukseen oli varauduttu 3 % (64 245 euroa) + Kyläojantie / Säikkätie 4 % (64 245 euroa) purkamisen vuoksi
- saatavien määrä pieneni edellisvuoteen, tosin luottotappioita kirjattiin hieman budjetoitua enemmän
- korotonta pääomalainaa ei ole lyhennetty
- kaupungilta otettu tilapäislaina 30 000 euroa on uusittu tammikuussa
- vuoden 2016 käyttöaste ka. 93
- Asukastyytyväisyyskysely tehty joulukuussa 2016

Nivalan Teollisuuskylä Oy

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Nivalan Teollisuuskylä Oy rakennuttaa ja vuokraa yrityksille teollisuus- ja toimitiloja, hallinnoi kehittämishankkeita ja tuottaa elinkeinopalveluita yhteistyökumppaneiden kanssa. Nivala-Haapajärven seutu Nihak ry tuottaa yritystoiminnan tarvitseman neuvonnan ja Oulun Eteläisen instituutti toteuttaa tutkimus- ja kehitystoimintaa alueella. Vuonna 2015 on valmistunut Nivalan Teollisuuskylä Oy:n rakennuttama ProfiPro Oy:n tuotantotila 2800 m².

Strategian tavoitteet

Vuoden 2015 aikana jatketaan yhteistyön syventämistä NIHAKin elinkeinopalveluiden, Oulun Eteläisen instituutin tutkimustoiminnan, Centria Ammattikorkeakoulun ja ELME Studion yrityspalveluiden välillä. ELME Studiota on kehitetty mm. kehittämishankkeiden kautta ja kehittäminen jatkuu edelleen. Tavoitteena on rakentaa ELME Center kokonaisuus, jossa limittyvät elektroniikan mekaniikan, metallialan ja bioenergian tutkimus, koulutus, kehittämistoiminta ja yritysten toiminta. Uusia kehityshankkeita on haettu ja osa niistä käynnistyy loppuvuoden 2015 aikana.

Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2016

- Uusien yritysten nettolisäys 15 yritystä
- Tiilimaan risteysalueen markkinointi jatkuu
- olemassa olevien yritysten osaamistason nosto (EU-projekteja 0,3 milj. euroa/vuosi, sisältää kansallisen ja EU-tuen sekä yritysten käyttämät varat)
- teollisuuskylään 20 uutta työpaikkaa.

Tunnusluvut

Suoritteet	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TS 2017	TS 2018
Uudet työpaikat	11	5	20	2	20	20

Talous

1 000 €	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TS 2017	TS 2018
KASVU						
Liikevaihto	3 009	3 211	3 134	3 162	3 134	3 134
Taseen loppusumma	30 306	29 707	28 000	33 588	27 000	26 000
Henkilöstö	3	4	4	4	5	5
KANNATTAVUUS						
Nettotulos	413	154	382	443	397	408
Sijoitetun	2,1	1,6	2,5	2,1	2,6	2,6
PO:ntuotto%						
VAKAVARAISUUS						
Omavaraisuusaste %	47,3	48,7	56,7	44,1	60,4	61,3
Velkaantumisaste %	52,7	51,3	43,3	55,9	39,6	38,7
Lainat	14 837	14 184	11 622	17 389	10 034	8 327
* rahalaitoksilta	13 129	12 478	10 811	16 537	9 223	7 717
* kaupungilta	1 708	1706	811	852	811	610

Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

Vuosi 2016 oli Nivalan Teollisuuskylä Oy:n 42:s toimintavuosi. Nivalan Teollisuuskylä Oy on myynyt Peltotieltä Aikuis-koulutuskeskuksen 4320 m² Nivalan kaupungille. Best Glass Oy:n Lastaustien toimitilojen laajentaminen 4700 m² aloitettiin heinäkuussa 2016 ja se valmistuu keväällä 2017. Katsastusaseman 452 m² rakentamisesta on tehty sopimus ja suunnittelu on aloitettu loppuvuodesta 2016. Rakennustyöt aloitetaan keväällä 2017. Varsinaisessa toiminnassa ei ole tapahtunut oleellisia muutoksia. Elme-Studio ja -laboratorion toimintaa on kehitetty edelleen vuoden 2016 aikana.

Strategian tavoitteet

Aikaisempina vuosina toteutettu tutkimuskontti tulisijojen testaukselle on ollut käytössä mm. tutkimuksen ja koulutuksen alalla sekä mikro- ja pk-yritysten testauksissa.

Syksyllä 2015 aloitettu Metallin ja teknologiateollisuuden imagon kehittäminen alueella -hanke (MeTekno) on ollut vuoden 2016 ajan käynnissä. Hankkeen tiimoilta on järjestetty mm. oppilaiden tutustumista alueen metallialan yrityksiin ja Elme-Studio toimintaan. Hanke on 2-vuotinen ja sen toimintamallina on Elme-Studio kautta kehittää teollisuuden imagoa yhteistyössä teknologiayritysten ja koulutusorganisaatioiden (Jedu, yläaste) toimijoiden kanssa.

Alkuvuodesta 2016 käynnistyneen Metallien 3D-valmistuslaboratorion (Me3Lab) hankkeen tavoitteena on vahvistaa Nivalan Elme-Studio kokonaisuuden ja siihen liittyen Nivalan Teollisuuskylä Oy:n ja Oulun yliopiston Kerttu Saalasti Instituutin Tulevaisuuden tuotantoteknologiat (FMT) tutkimusryhmän kykyä palvella alueen teollisuutta uuden tuotantotekniikan soveltamisessa ja näin edesauttaa alueen teollisuuden kilpailukyvyn kasvua.

Interreg hanke Business Model Innovation and Internationalization of Process Industry SMEs käynnistyi loppuvuoden aikana. Hankkeen tavoitteena on kehittää, ottaa käyttöön ja levittää tulosperusteisten liiketoimintamallien kehittämismenetelmiä ja tukea sitä kautta prosessiteollisuuden pk-yrityksiä ja niiden kykyä kaupallistaa tuote-palvelukokonaisuuksia globaaleille markkinoille. Hankkeen muut toteuttajat ovat Lapin Ammattikorkeakoulu Oy, Oulun yliopiston Kerttu Saalasti Instituutti, Nivala-Haapajärven seutu NIHAK ry, Luleå Tekniska Universitet, IUC Norbotten Ab ja Norut IT ja Forskningspark i Narvik.

Toiminnalliset tavoitteet

- uusien yritysten nettovähennys oli 12 kpl
- yrityskehityshankkeisiin on osallistuttu yhteistyössä muiden alueen toimijoiden kanssa
- olemassa olevien yritysten osaamistason nosto 165 t€
- teollisuuskylään oli työpaikkoja tullut lisää 2 verrattuna 31.12.2015 tilanteeseen

Nivalan Vesihuolto Oy

Toimintaympäristö ja sen keskeiset muutokset

Vuonna 2016 talousveden kulutuksen oletetaan pysyvän edellisvuoden tasolla (n. 830 000 m³/a). Nivalan asukasmäärä ei olennaisesti muutu kuten ei myöskään karjatilojen veden kulutus. Teollisuuden ja muiden erityisasiakkaiden veden kulutuksessa ei tapahtune olennaista muutosta.

Jäteveden myynti hiukan kasvaa viemärlaitoksen uusien toiminta-alueiden kiinteistöjen liittyessä viemäriverkostoon sekä keskustaan rakennettavien kiinteistöjen myötä.

Tukkuvesiyhtiö Vesikolmio Oy nostaa asiakaslaitoksilleen talousveden verotonta hintaa 4 snt/m³ (0,40 €/m³ → 0,44 €/m³). Jäteveden hintaan (1,15 €/m³) ei ole tulossa korotusta. Mahdollisesti jäteveden hinta voi jopa laskea, koska Vesikolmion suunnitellut investoinnit ovat lykkääntyneet ja jäteveden puhdistamolle kulkeutuvan vuotoveden laskutusperusteen muutos nostaa vuotovedestä saatavaa tuloa. Vuotoveden laskutusperusteet muuttuvat siten, että 80 prosenttia vuotovedestä laskutetaan täydellä jäteveden kuutio hinnalla.

Talousarviossa vuotovesikustannuksiksi on arvioitu 60 000 euroa.

Viemäriverkoston saneeraukseen on varattu 100 000 euroa ja vesijohtoverkoston saneeraukseen 50 000 euroa. Etäluettavien mittareiden vaihtoon 50 000 euroa. Muita isoja rakentamishankkeita tai investointeja ei ole tiedossa.

Talous- ja jäteveden sekä perusmaksujen hintoihin ei tule muutoksia ensi vuodelle. Suunnitelmavuosina 2017–2019 korotetaan talous- ja jätevesien käyttömaksuja tukkuvesiyhtiötä seuraten 5-10 % vuosittain.

Toiminnalliset tavoitteet vuodelle 2016

- Viemäriverkoston vuotovesiä korjataan edelleen pois mahdollisimman paljon.
- Talousvesiverkoston vuotovesimäärä pyritään pitämään alle 5 % verkostoa saneeraamalla.
- Etäluettavien mittareita vaihdetaan vähintään kolmeensataan kiinteistöön.
- Vesilaskusaatavia pyritään vähentämään olennaisesti.

Tunnusluvut

Suoritteet	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TS 2017	TS 2018
Viemärlaitos nettotulos	71	-68	30	-58	20	20
Vesilaitos nettotulos	-15	93	10	42	20	20
Talousveden myynti (m ³ /v)	829 528	842 056	830 000	806 000	830 000	830 000
Jäteveden myynti (m ³ /v)	303 692	304 040	305 000	297 000	307 000	308 000
Talousveden hinta (€/m ³) (kaikki hinnat verollisia)	0,89	0,98	0,98	0,98	1,03	1,08
Jäteveden hinta (€/m ³)	2,54	2,67	2,67	2,67	2,80	2,95
Talousveden perusmaksu (€/v)	52,08	52,08	52,08	52,08	52,08	52,08
Jäteveden perusmaksu (€/v)	37,20	37,20	37,20	37,20	37,20	37,20

Talous (vesi- ja viemärilaitos)

1 000 €	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TP 2016	TS 2017	TS 2018
KASVU						
Liikevaihto	1 498	1 603	1 621	1 548	1 670	1 720
Taseen loppusumma	5 520	5 850	5 550	5 822	5 600	5 650
Henkilöstö	8	8	8	8	8	8
KANNATTAVUUS						
Nettotulos	56	25	40	-16	40	40
Sijoitetun PO:ntuotto%	1,0	1,2	1,0	-0,2	1,0	1,0
VAKAVARAIJUUS						
Omavaraisuusaste %	66,3	63,0	66,0	62,8	65,7	65,4
Velkaantumisaste %	33,7	37,0	34,0	37,2	34,3	34,6
Lainat						
* rahalaitoksilta	-	-	-	-	-	-
* kaupungilta	-	-	-	-	-	-

Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

Liikevaihto jäi talousarviossa arvioidusta 71 000 euroa ja edellisvuodesta 55 000 euroa. Talousveden myynti hieman ylittäenkin laski, koska suunta vielä vuosien 2014–2015 välillä oli nouseva. Myynnin laskua osittain selittää muutaman teollisuuslaitoksen veden käytön väheneminen. Lisäksi vuoden 2015 myyntilukua ”vääristöä” loppuvuonna 2014 tulleet uudet liittyjät (mm. karjatilat 2 kpl), jotka tulivat vesilaskutukseen mukaan vasta vuoden 2015 puolella.

Talousvesiverkoston vuotovesimäärät ovat jonkin verran lisääntyneet. Vesihuollon asiakkaiden veden kulutus laski mutta veden ostu tukkuvesiyhtiöltä sen sijaan nousi. Yksi isohko vuoto on ollut, jonka löytäminen viivästyi tiedottamisen puutteellisuuden vuoksi (Vesikolmio Oy/Nivalan Vesihuolto Oy). Muutoin mittauksien perusteella ei vuotoja pitäisi olla ns. normaalivuotta enempää. Vesijohtovuotoja korjattiin vuoden aikana 28 kpl.

Viemäriverkoston vuotovedet olivat edelleen suuret sateisesta vuodesta johtuen ja koska edelleenkin viemäriverkoston korjauksilla ei näytä olevan kovin suurta vaikutusta vuotovesien määrään. Vuotovesikustannukset olivat 227 955 euroa.

Viemäriverkostoa saneerattiin viime vuoden aikana 471 metriä ja kaivoja korjattiin tai vaihdettiin 39 kpl.

Vaikka muutamia aika isoja ennakoimattomia kustannuseriä tuli, vesiyhtiön tulos ei kuitenkaan painunut kovinkaan paljon negatiiviseksi rahastosijoituksista saatujen tuottojen ansiosta.

Selvityksen alla on Vesikolmion jätevedenpuhdistamon jäteveden määrän mittauksen oikeellisuus. Tehdyissä vertailumittauksissa on selvinnyt, että mittauksessa voi olla virhettä. Jos virhe on todellinen, vuotoveden määrä on pienempi.

Etäluettavia mittareita asennettiin vuoden 2016 aikana 299 kappaletta. Kaikkiaan mittareita on vaihdettu 682 kappaletta. Mittareiden vaihto etäluettaviin aloitettiin vuonna 2015. Kaikkiaan mittareita vaihdetaan ainakin n. 3500 kiinteistöön.

Saatavien määrä on hienoisesti pienentynyt viime vuosina. Saatavien määrä on kuitenkin voimakkaasti vaihteleva riippuen tarkasteluajankohdasta joten vertailu vuosien kesken on vaikeaa. Perintätoimistojen palveluja tullaan käyttämään tulevaisuudessa enemmän. Perintätoimistojen kilpailutus käydään kevään 2017 aikana

130 Keskushallinto

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Keskushallinnon tehtävälueeseen kuuluvat mm. kaupunginhallituksen ja -valtuuston asioiden valmisteluun ja päätöksentekoon kuuluvat asiat (joita mainittu mm. kaupunginvaltuuston ja kaupunginhallituksen tehtävälueessa), asiakaspalvelu, asiakirjahallinto, IT-palveluiden sekä talous- ja palkkahallinnon järjestäminen. Tehtävälueeseen sisältyy myös kunnallisten ja valtiollisten vaalien ja vanhusten asiointiliikenteen järjestäminen sekä osuudet verotuksen kustannuksiin.

Eduskuntavaalit toimitetaan vuonna 2019, kuntavaalit vuonna 2017 ja presidentin vaalit vuonna 2018, sekä EU-vaalit vuonna 2019. Kuntavaalit toimitetaan ensimmäisen kerran uuden aikataulun mukaisesti vuonna 2017. Tällöin vuoden 2016 vaalit siirtyvät säännönmukaisesta ajankohdastaan seuraavan vuoden huhtikuuhun. Nykyisten valtuustojen toimikautta jatketaan vuoden 2017 toukokuun loppuun ja uudet valtuustot aloittavat toimintansa kesäkuussa. Keskusvaalilautakunta ja keskusvaalilautakunnan sihteeri vastaavat vaalien toimittamisesta kunnassa. Vaalipäivän muutos vaikuttaa toiminnan vuosirytmiiin siten, että uuden valtuuston toimikausi alkaa kesäkuun alusta. Valtuusto valitsee kunnan muut toimielimet kesäkuun kokouksessa. Vaaliajankohdan muuttumisen vuoksi vuoden 2012 vaaleissa valitun valtuuston toimikautta on jatkettu vuoden 2017 toukokuun loppuun. Luottamushenkilöllä on kuitenkin oikeus erota toimestaan säännönmukaisen vaalikauden eli vuoden 2016 lopussa. Erolle ei vaadita muuta erityistä syytä. Eronneen valtuutetun tilalle kutsutaan varavaltuutettu ja muun eronneen luottamushenkilön tilalle valitaan uusi luottamushenkilö. Eroamisesta on ilmoitettava kirjallisesti valtuustolle tai muulle valinnan suorittavalle toimielimelle, joka päättää eron myöntämisestä. Eroilmoitus on tehtävä viimeistään 30.11.2016.

Taloushallinnon ja palkanlaskennan neljän vuoden sopimuskausi päättyi vuoden 2014 lopussa. Nivalan kaupunginvaltuusto hyväksyi 27.5.2014 (§ 20) Kuntien Hetapalvelut Oy:n perustamissopimuksen ja yhtiöjärjestyksen. Nivalan kaupunki on osakkaana Hetapalvelut Oy:ssä 1.1.2015 alkaen, ja Hetapalvelut Oy on tuottanut Nivalan kaupungille talous- ja palkanlaskennan palvelut vuoden 2015 alusta alkaen. Hetapalvelut Oy:ltä ostettavien palvelujen määrä kasvaa vuodelle 2016, kun varhaiskasvatuspalvelut siirtyy peruskaupungin hallinnon alle Ppky Kalliosta, jonka alaisuudessa ne ovat olleet vuoden 2008 alusta. Yleishallinnon ja henkilöstöjaoksen tehtäviin kuluva (palkka, palvelussuhdeasiat ym.) toimintoja on syksyn 2015 aikana edelleen siirretty Kuntien Hetapalvelut Oy:n tuotettavaksi. Tätä kehittämistyötä työtä edelleen jatketaan.

Henkilöstöressurssien tarve (määrä ja osaamistarpeet) arvioidaan ennakkoidusti mahdollisten lähivuosien eläköitymisten yhteydessä.

Strategian toteuttaminen

Keskushallinnon tehtävälue toteuttaa Nivalan kaupungin strategiassa määriteltyjen tavoitteiden toteuttamista sekä kaupunginvaltuuston ja -hallituksen päätöksiä.

Toiminnalliset tavoitteet

Keskushallinto toimii yhteistyössä toimialojen kanssa. Tukipalveluja kuten mm. taloushallinnon, palkanlaskennan ja IT:aa koskevien päätösten osalta toimintoja kehitetään edelleen yhteistyössä palvelun tuottajan sekä toimialojen kanssa.

Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

- Keskushallinto on vaikuttanut omalta osaltaan kaupunkistrategian toteuttamiseen.
- Vuonna 2016 ei ollut eduskunta-, kunta- eikä EU-vaaleja
- Luottamushenkilöiden vaalikausi jatkettiin 31.1.2017 saakka uuden kuntalain mukaisesti
- Taloushallinnon palvelut tuotti Kuntien Hetapalvelut Oy
- Keskushallinnossa tehtiin tehtävien uudelleen järjestelyä siten, että kaupunginjohtajan sihteeri siirtyi hallinto-sihteerin tehtävään
- It-resurssia lisättiin perustamalla it-päällikön toimi vuoden 2017 alusta. Marraskuussa 2016 toimeen valittiin Arto Marjamaa. It-asiiantuntija on toimeensa 60 % työajalla ja mikrotukihenkilö määräaikaisena.
- KaPa-lain mukaisesti keskushallinto on valmistautunut palvelutietovarannon tallentamiseen suomi.fi palveluun
- asianhallintajärjestelmä kilpailutettiin syksyllä 2016 ja asianhallintajärjestelmäksi valittiin Innofactor Softwaren Dynasty, samalla uudistettiin myös luottamushenkilöportaali.

130 Keskushallinto	TA 2016	TA+M	TA + MUU	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatulot	312 810	0	312 810	307 764,80	-5 045,20
Toimintamenot	-1 424 395	0	-1 424 395	-1 294 133,31	130 261,69
Toimintakate	-1 111 585	0	-1 111 585	-986 368,51	125 216,49

150 Henkilöstöjaos

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Nivalan kaupungin henkilöstökulut ovat noin 21,1 miljoonaa euroa (palkkakustannukset ja sosiaalikulut). Edellä mainitut kulut muodostavat kaupungin toimintamenoista vajaat 30 %. Mm. tämän johdosta työnantajan noudattamaan henkilöstöpolitiikkaan ja ylipäättänsä palveluja tuottavan organisaation toimintaan tulee kiinnittää huomiota entistä enemmän. **Keskeistä on työn sujuvuuden edellytysten luominen sekä tietoisuuden edistäminen siitä, kuinka kunkin oma työ ja tavat nivoutuvat kaupungin tavoitteisiin ja talouteen.**

Kaupungin palveluksessa on vajaat 400 (391 kpl) vakituista henkilöä, joista osa-aikaisina työskentelee noin 60 henkilöä ja määräaikaisina 75 henkilöä. Vakinaisen henkilöstön keski-ikä on 50,4 vuotta. Kunta-alan eläkepoistumaennusteen perusteella Nivalan kaupungilta eläkepoistuma vuosina 2015–2017 on noin 10 % ja vuosina 2015–2024 poistuma on noin 32 %. Ammattiryhmittäin katsottuna suurimmat eläkepoistumat kohdentuvat maatalouslomittäjiin, puhdistuspalvelujen henkilöstöön sekä peruskoulujen ja lukion lehtoreihin ja opettajiin. (Lähde: Henkilöstötilinpäätös 2014).

Sairauslomien kehitykseen tulee edelleen kiinnittää huomiota. Vuonna 2014 kaupungin palveluksessa olevalle vakinaiselle henkilöstölle kertyi sairauspoissolopäiviä sairausloman vuoksi 7 583 (v. 2013: 6 328, v. 2014: 7 583) kalenteripäivää ja työtapaturman/ammattitaudin vuoksi 255 kalenteripäivää. Määräaikaisten vastaavat luvut olivat vuonna 460 kalenteripäivää ja 52 kalenteripäivää. Määräaikaisille kertyi 6 %:ia sairauksien vuoksi ja 17 % työtapaturmien vuoksi.

Vuoden 2014 aikana keskimäärin jokainen vakituinen viranhaltija/työntekijä oli 16,6 kalenteripäivää sairauslomalla sairauksien ja työtapaturmien vuoksi. Aktiivinen aikainen puuttuminen lyhyisiin sairauslomiin otettiin käyttöön vuoden 2007 alussa. Työpäivinä laskettaessa sairauspoissaoloja oli keskimäärin 11,8 työpäivää (2013: 9,6) jokaista vakituista henkilöä kohden. Kaikkien palkansaajien keskiarvo oli 7,4 työpäivää vuonna 2013 (TEM: Työolobarometri syksy 2013).

Esimiesten tulee ilmoittaa tieto hyväksymistään sairauspoissaoloista palkkahallinnon sähköisen asiointijärjestelmän kautta. Sairauspoissaoloista 8,7 oli esimiesten hyväksymiä lyhyitä sairauspoissaoloja (v. 2013: 6,4 %). Lääkärintodistuksella hyväksytyt sairauspoissaoloja oli 91,3 % (v. 2013: 93,6 %).

Henkilöstöjaoksen toimintakenttä muuttuu vuoden 2016 aikana myös siten, että varhaiskasvatuspalvelut siirtyvät Peruspalvelukuntayhtymä Kalliosta Nivalan kaupungin tuotettaviksi. Alkuvuodesta 2016 myös henkilöstöjaoksen esittelijä vaihtuu.

Yhteisiä toimintamalleja

Henkilöstöjaos on luonut toimintamallit varhaisen puheeksioton toiminnalle ja kehityskeskusteluille toimialojen, tehtävälalueiden, esimiesten sekä henkilöstön käyttöön. Esimiesfoorumi -toimintaa jäntevöitetään. Toimintamalli tukee mm. sisäisen viestinnän kehittämistä. Nivalan kaupungin tyky -toiminta toimintojen suhteen vakiintunut ja siinä hyödynnetään Tyky -seteleitä sekä tuetaan hierontapalvelujen käyttöä. Henkilöstöjaoksen alaisuuteen on budjetoitu Tyky -määräraha vuodelle 2016.

Yhteistoimintaelimen toiminta on vakiintunut. Lakisääteisten asioiden lisäksi yhteistoimintaelimessä määritetään kaupungin tyky -toiminnan periaatteet sekä käsitellään kaupungin tilinpäätös- ja talousarviokatsaukset, jotta yhteistoimintaelimellä on yhteinen näkemys kaupungin toiminnallisista ja taloudellisista tavoitteista sekä nykytilanteesta kaupungin talouden ja toiminnan osalta. Yhteistoimintaelimen aktiivista toimintaa jatketaan avointa, rakentavaa vuoropuhelua noudattaen.

1.1.2015 alkaen Nivalan kaupunki on ostanut talous- ja palkanlaskennan palvelut Hetapalvelut Oy:ltä, joka on kuntien omistama osakeyhtiö sekä erittäin keskeinen yhteistyökumppani henkilöstö- ja taloushallinnon osa-alueilla. Vuoden 2015 aikana palkka- ja palvelussuhdeasioihin liittyviä toimintoja on siirretty entistä enemmän kaupungilta Kuntien Hetapalvelut Oy:lle ja siten on selkeästi pystytty karsimaan päällekkäisiä toimintoja kun työprosesseja on katsottu kokonaisuutena läpi. Tällä tavoin mahdollistetaan yleishallintoon kohdistuvia kustannussäästöjä, mutta ko. toimintoja voidaan kehittää aiempaa paremmin.

Työllistämisen edistäminen Työpajasäätiölle

Henkilöstöjaoksen tehtäväkenttään on edellisinä vuosina sisällytetty kaupungin työllistämismäärärahojen koordinointi, yhteistyössä Siivet, Tartu tilaisuuteen ja Työpajasäätiötä valmistelevan henkilöstön kanssa. Keväällä 2015 kaupunginvaltuuston päätöksellä ko. toiminta siirrettiin sivistyslautakunnan alaisuuteen. Kaupunki on ollut perustamassa ja kehittämässä Nivalan Työpajasäätiötä, jonka kanssa on syksyllä 2015 tehty palvelusopimus työllistämistoimintojen hoitamisesta.

Vuoden 2016 talousarviossa työllistämistä koskevat määräraha keskitetään kaupunginhallituksen alaisuuteen tehtävälueeseen ”Työllistämistoiminta” kuten myös kesäduuniseteliin tarvittavat määrärahat 25 000 euroa sekä kunnan osuus työmarkkinatukeen. Kesätyöllistämisen periaatteet tulevat noudattelemaan pääsääntöisesti kuluvan vuoden käytäntöjä ja periaatteita.

Strategian toteuttaminen

Nivalan kaupungin henkilöstöjohtamisen onnistunut toteuttaminen myötävaikuttaa välittömästi kaupunkistrategian toteutumiseen. Sillä on vaikutusta myös kaupungin talouteen. Mm. uudessa kuntalaissa yhdeksi kaupunkistrategian osaluueeksi määritetään henkilöstöpolitiikka (voimaan 1.1.2017).

Vuonna 2012 kaupunginvaltuusto hyväksyi henkilöstöstrategian, jonka avulla halutaan kehittää kaupungin henkilöstöpolitiikkaa mm. työhyvinvoinnin edistäjänä. Vuosille 2012–2016 henkilöstöstrategian painopisteitä ovat seuraavat:

- Uudistumme rohkeasti ja avoimesti keskustellen (muutosten ja uudistusten johtaminen)
- tarjoamme mahdollisuuksia oppimiseen ja kehittymiseen (oppiminen ja kehittyminen). Uudistusten keskellä huolehdimme työhyvinvoinnista ja jaksamisesta (työhyvinvointi ja jaksaminen)
- panostamme työuran sujuvaan alkuaan ja tarjoamme joustoa viimeisiin työvuosiin
- osallistuva esimiestyö tukee työssä onnistumista (esimiestyön kehittäminen)
- työyhteisömme hyvä yhteishenki on työn ilon kulmakivi (työyhteisö ja ilmapiiri).

Kevan kanssa toteutettavan työhyvinvointisykepalvelun tulokset tulevat kohdentamaan henkilöstöjaoksen toimintaa ja samalla päivittää voimassa olevaa henkilöstöstrategiaa. **Keskeistä on työn sujuvuuden edellytysten luominen sekä tietoisuuden edistäminen siitä kuinka kunkin oma työ ja tavat nivoutuvat kaupungin tavoitteisiin ja talouteen sekä päinvastoin. Em. toimintojen tulee olla luonteva osa normaalia organisaation toimintaa. Toiminnassa tarvitaan esimies-, mutta myös alaistaitoja.**

Syksyllä 2015 toteutettava Kevan työhyvinvointisykekysely ja sen tulokset tulevat viitoittamaan henkilöstö-jaoksen toimintakenttää.

Toiminnalliset tavoitteet

Nivalan kaupungin hallintosäännön mukaisesti henkilöstöjaoksen tehtäväkenttään kuuluvat seuraavat alueet:

- Vastata henkilöstöhallinnon kehittämisestä, ohjaamisesta ja päätöksenteosta
- tekee kaupungin puolesta sellaiset virka- ja työehtosopimukset, joissa päätösvalta on paikallistasolla Kunnallisen työmarkkinalaitoksen valtuutuksen nojalla
- päättää myös virka- ja työehtosopimuksen täytäntöönpanosta, sopimusten harkinnanvaraisten määräysten soveltamisesta ja näihin liittyvien neuvottelujen käymisestä.

Henkilöstöjaoksen toiminnallisena tavoitteena on jäntevöittää henkilöstöstrategiassa määritetyt toimenpiteet ja henkilöstöpolitiikkaan liittyviä toimenpiteitä. Vuonna 2016 erityisesti kiinnitetään huomiota:

- Kevan Työhyvinvointisykekyselyn tulosten käsittelyyn ja niiden perusteella toteutettaviin toimenpiteisiin ja henkilöstöstrategian päivittämiseen
- henkilöstöraportoinnin kehittämiseen ja Kuntien Hetapalvelut Oy:n palvelujen nykyistä laajempaan hyödyntämiseen
- varhaiskasvatuksen siirron onnistumisen edellytysten turvaamiseen
- organisaation sisäisen tiedottamisen kehittämiseen.

Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

Henkilöstöjaos kokoontui vuoden 2016 aikana 6 kertaa ja käsiteltäviä asioita oli 33.

Kevan työhyvinvointikyselyn (2015) pohjalta laadittiin työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelmat koko kaupungin henkilöstölle sekä työyksiköittäin. Työnvaativuuden arviointiprosessia jatkettiin hyväksymällä tva:t muun sivistystyön henkilöstölle, keskushallinnon sihteereille ja ruoka- ja puhdistuspalvelupäälliköille. Henkilöstöjaos käynnisti it-toimintojen lisäresursoinnin. Varhaiskasvatuspalvelut siirtyivät vuoden 2016 alussa osaksi sivistyspalveluita. Tarkemmin henkilöstöjaoksen toimintakenttään liittyvää toimintaa kuvataan henkilöstötilinpäätöksessä.

150 Henkilöstöjaos	TA 2016	TA+M	TA + MUU	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatulot	99 838	0	99 838	99 626,57	-211,43
Toimintamenot	-1 770 524	0	-1 770 524	-1 634 968,60	135 555,40
Toimintakate	-1 670 686	0	-1 670 686	-1 535 342,03	135 343,97

12 KAUPUNGINHALLITUS

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Kunnanhallitus vastaa kunnan hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kunnanhallitus valvoo kunnan etua ja, jollei johtosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Jatkossa kunnanhallituksen tehtävissä korostuvat nykyistä enemmän kunnan henkilöstöpolitiikka, vastuu kunnan toiminnan yhteensovittamisesta, vastuu omistajaohjauksesta, sekä sisäisen valvonnan ja riskien hallinnasta huolehtiminen. Kunnanhallituksen puheenjohtaja johtaa poliittista yhteistyötä, jota kunnanhallituksen tehtävien toteuttaminen edellyttää. Käytännössä kaupunginhallitus on Nivalassa vastannut edellä mainituista tehtävistä, joten tämän osalta lainsäädännön uudistuksella ei ole merkittäviä toimintatapamuutostarpeita nykyiseen käytäntöön verrattuna. Sen sijaan jatkossa kaupunginhallituksen rooli tulee korostumaan konsernijohtamisen osalta. Kunnan konsernijohtoon kuuluvat kunnanhallitus, kunnanjohtaja (tai pormestari) ja muut hallintosäännössä määrätyt viranomaiset. Hallintosäännössä tullaan määrittämään konsernijohtoon tehtävistä ja toimivallan jaosta. Kunnan johtamista ja kunnanhallituksen tehtäväkenttää koskevat uudet säädökset tulevat voimaan 1.6.2017.

Kaupunginhallitus -toimielimen alaisuuteen kuuluvat seuraavat tehtäväalueet: kaupunginhallitus, Peruspalvelukutayhtymä Kallio, Jokilaaksojen pelastuslaitos, Nivalan Liikuntakeskus Oy:n avustukset, työllistämistoimet, keskushallinto ja henkilöstöjaos. Jätehuoltoviranomaisena on toiminut 1.1.2013 alkaen jätehuoltolautakunta, jossa isäntäkuntana toimii Ylivieskan kaupunki. Kaupunki on nimennyt edustajansa jätehuoltolautakuntaan. Uutena tehtäväalueena aiempiin talousarvioihin verrattuna on työllistämistoimet.

Mm. kuntalain uudistuksesta johtuen Nivalan kaupunkikonsernin toimintatapoja tarkennetaan vuosien 2016 ja 2017 aikana. Konsernin toimintojen ja talouden omistajaohjaus nousee aiempaa suurempaan rooliin mm. taloussäännösten uudistusten johdosta.

Kuntien rooli on kasvanut työttömyyden hoidossa. Tähän Nivalan kaupunki on vastannut mm. organisoimalla kaupungin työllistämistoimintoja Työpajasäätiön alaisuuteen. Työpajasäätiö aloitti toimintansa 1.7.2015. Uutena tehtäväalueena kaupunginhallituksen alaisuudessa on työllistämistoimet -tehtäväalue. Ko. tehtäväalueeseen on kootut pitkäaikaistyöttömyyden hoidon kehittämiseen osoitettavat määrärahat (ostopalvelu), jotka osoitetaan Nivalan Työpajasäätiölle. Samassa tehtäväalueessa on myös kunnan osuus työmarkkinatukeen, työttömien terveystarkastukseen sekä ”kesäduuni” avustukseen kohdennettavat määrärahat.

Sote- ja muut kaupungin toimintakenttään kuuluvat uudistukset jatkuvat edelleen ja niillä on vaikutusta kaupungin toimintaan mm. siten, että konsernin yhdeksi keskeiseksi tehtäväksi nousee paikkakunnan elinvoimaisuuden edistäminen.

Hallitusohjelman mukaan tulevien itsehallintoalueiden määrä on enintään 19. Parhailaan käydään poliittista keskustelua itsehallintoalueiden lopullisesta lukumäärästä. Sote -keskusteluun liittyy myös se, että tulevien itsehallintoalueiden tulisi soveltua mahdollisimman hyvin sekä aluehallinnon tehtäviin että valtion aluehallinnon jaotusten perustaksi. Itsehallintoalueita ei luotane vain sosiaali- ja terveydenhuoltoa varten. Pelastustoimen uudistaminen sekä Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten (ELY) että aluehallintovirastojen (AVI) toiminta on tärkeä ottaa huomioon päätöksiä tehtäessä. Myös maatalouden lomituspalveluyksiköiden toimintamallit ovat säästöjen ja muutoksen kohteena. Nivalan kaupunki hoitaa parhaillaan useamman kunnan (Nivala, Ylivieska, Sievi, Oulainen) lomituspalvelut.

Uuden kuntalain mukaan kunnanhallituksen roolia kunnan henkilöstöpolitiikassa korostetaan. Nivalan kaupunki on toteuttanut Kevan kanssa työhyvinvointisykekyseilyn syyskuun 2015 aikana. Tarkastelun keskiössä on erityisesti työn sujuvuuden kehittäminen. Kyselyn tulosten avulla päivitetään henkilöstöstrategian toimenpiteet tuleville vuosille. Henkilöstöjaoksella mm. yhteistoimintaelimen kanssa on keskeinen rooli toimenpiteiden toteuttamisessa. Henkilöstöjaoksen esittelijä vaihtuu vuoden 2016 alussa.

1.1.2015 alkaen Nivalan kaupunki on ostanut talous- ja palkkahallinnon palvelut kuntien omistamalta osakeyhtiöltä Hetapalvelut Oy:ltä. Vuoden aikana on siirretty kaupungin perustoimintoja entistä enemmän Kuntien Hetapalvelut Oy:lle. Tällä toimintatavalla on tehostettu aiempia toimintatapoja kun järjestelmien käyttöä on hyödynnetty aiempaa enemmän. Jatkossa Nivalan Työpajasäätiö hakee työllistämistoimintoihin liittyvät palkkatuet sekä raportoinnit.

Vestia Oy:n ja PVP Oy:n osakassopimukset ovat parhaillaan uudistettavina ja ne tulevat hyväksyttäväksi tn. vuoden 2016 aikana.

Nivalan kunta on perustettu vuonna 1867. Vuodelle 2017 ajoittuu Nivalan kaupungin 150-vuotisjuhla. Samalle vuodelle ajoittuu Suomi 100 vuotta juhla. Kaupunginhallitus on nimennyt työryhmän valmistelevaan vuoden 2017 tapahtumia.

Sähköinen hyvinvointikertomuksen tilastotietoja on huomioitu vuoden 2016 talousarvion ja vuosien 2017–2019 valmistelussa. Kertomuksen hyödyntämistä kehitetään edelleen osaksi strategista johtamista. Sähköinen hyvinvointikertomus on talousarvion liitteenä.

Kaupunginhallitus tukee johtoryhmän aktiivista kouluttautumista.

Strategian toteuttaminen

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 14.11.2013 päivitetyn kaupunkistrategian. Toimielimen alaisuuteen kuuluvat tehtäväalueet tukevat toiminnallaan Nivalan kaupungin strategiassa määritettyjen tavoitteiden toteuttamista. Strategia päivitetään uuden valtuustokauden aluksi, vuonna 2017.

Sähköinen hyvinvointikertomus on hyvinvointitiedolla johtamista ja päätöksentekoa tukeva työväline kunnille. Kertomuksen hyödyntämistä kehitetään osaksi strategista johtamista.

Työpajasäätiön toiminta on käynnistetty. Säätiöllä on keskeinen rooli työllistämispalvelujen kehittämisessä. Työllistämisen onnistumisella on suora vaikutus kaupungin talouteen.

Toiminnalliset tavoitteet

- Kaupunkistrategian ja henkilöstöstrategian toteuttaminen sekä päivittäminen (Kevan työhyvinvointisyke – palvelun tulosten ja määritettyjen toimenpiteiden hyödyntäminen)
- Aktiivinen edunvalvonta kunta- ja palvelurakennemuutoksessa
- Ulkoisen ja sisäisen viestinnän ja markkinoinnin kehittäminen
- Konsernijohtamisen ja konserniyhteistyön kehittäminen
- Pitkäikäistyöttömyyden ja syrjäytymisen ennaltaehkäisemiseen liittyvien toimintojen ja asiakas-palvelujen kehittäminen, tukena säätiön toiminnan kehittämisessä
- Hyvinvointikertomuksen kehittäminen osaksi kaupungin johtamista
- Sosiaali- ja terveystoimen neuvottelukunta ja hyvinvoinnin ja terveydenedistämisen työryhmä jatkavat aktiivista toimintaa ja tehostavat yhteistyötä

Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

Kaupunginhallitus vastaa kaupungin hallinnosta ja taloudenhoidosta sekä valtuuston päätösten valmistelusta, täytäntöönpanosta ja laillisuuden valvonnasta. Kaupunginhallitus valvoo kaupungin etua ja, jollei johtosäännössä toisin määrätä, edustaa kuntaa ja käyttää sen puhevaltaa. Kaupunginhallitus tai johtosäännössä määrätty kaupungin muu viranomainen antaa tarvittaessa ohjeita kaupunkia eri yhteisöjen, laitosten ja säätiöiden hallintoelimissä edustaville henkilöille kaupungin kannan ottamisesta käsiteltäviin asioihin. Kaupunginhallituksen vastuuseen kaupunginhallinnosta kuuluvat muun muassa kaupunginhallituksen alaisen hallinnon yhteensovittaminen sekä käytännön hallinnosta huolehtiminen. Konsernijohtoon kuuluvana kaupunginhallitus vastaa myös kuntakonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä.

Kaupunginhallituksen alaisuudessa toimiva henkilöstöjaos on toteuttanut henkilöstöstrategian työn kehittämiseksi Kevan kanssa yhteistyössä työhyvinvointikyselyn. Kyselyn pohjalta laadittiin keväällä 2016 kehittämissuunnitelmat koko kaupungille sekä työyksiköille.

Maakuntauudistukseen liittyen Nivalan kaupunki on mukana Pohjois-Pohjanmaan sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämishankkeessa (PopSter). Hankkeen poliittiseen ohjausryhmään on nimetty Erkkilä Eero ja Niinikoski Eija-Riitta. Alueen kuntajohtajat ovat mukana hankkeen toteutuksessa. Maakuntauudistuksen muissa valmistelevissa työryhmissä ovat Nivalan kaupungista: Maakuntastrategia, maakuntakaava, alueidenkäyttö ja liikennejärjestelmätyö Juha Peltomaa, maa-seutupalvelut, ympäristöterveydenhuolto, luonnonvarat ja vesistöt sekä lomituspalvelut Hannu Töllä ja Markus Rauma, henkilöstö työryhmä Liisa Hankonen, ICT-työryhmä Arto Marjamaa, hallinto työryhmä Päivi Karikumpu, toimitilat ja kiinteistöt- työryhmä Jouni Hautala.

Keväällä 2016 ja syksyllä 2016 toteutettiin Meijän Kaupunki-lehti.

Konsernin johtoryhmä on kokoontunut vuoden 2016 aikana säännöllisesti. Työttömyyden hoidossa on tehty aktiivista yhteistyötä Nivalan Työpajasäätiön kanssa. Talousarvion 2016 yhteyteen laadittiin hyvinvointikertomus. Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä ja sote-neuvottelukunta ovat olleet aktiivisia toimijoita.

12 Kaupunginhallitus	TA 2016	TA+M	TA + MUU	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatulot	793 648	0	793 648	765 318,65	-28 329,35
Toimintamenot	-43 502 170	-260 000	-43 762 170	-43 349 040,93	413 129,07
Toimintakate	-42 708 522	-260 000	-42 968 522	-42 583 722,28	384 799,72

160 Maaseututoimi

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Nivalan, Oulaisten ja Ylivieskan kaupungit sekä Sievin ja Kärsämäen kunnat ovat tehneet maaseutuhallintoa koskevan yhteistyösopimuksen. Sopimuksen perusteella kuntien järjestettäväksi säädettyjen lakisääteisten maaseutuhallintotehtävien sekä muiden maaseudun kehittämispalvelujen järjestämisestä kyseisten kuntien alueella vastaa Nivalan kaupunki. Yhteistoiminnan järjestämistä varten on perustettu yhteiseksi toimielimeksi Nivalan maaseutulautakunta. Toimielin toimii Nivalan kaupungin organisaatiossa. Lautakuntaan valitaan kaksi jäsentä Nivalasta ja yksi jäsen kustakin muusta kunnista. Lautakunta toimii valtuuston toimikauden mukaisesti.

Strategian toteuttaminen

Palveluja tuotetaan kaikkien sopimuskuntien alueella lähipalveluina. Sopimuskunnat vastaavat kukin osaltaan palvelujen tarjoamiseen tarvittavien toimipisteiden kaikista kustannuksista kunnassaan (vuokra, siivous, lämmitys, kiinteät tietoliikenneyhteydet, yms. ja niihin liittyvät ylläpitopalvelut). Sopimuskunnat vastaavat itse palvelujen tuottamista varten tarvittavien toimistotarvikkeiden, irtaimiston ja ATK-laitteiden hankinnasta sekä ylläpidosta.

Maaseudun kehittämispalveluja ja maaseutuhallinnon viranomaispalveluja pyritään tuottamaan sopimuskuntiin tilalukumäärän suhteessa. Yhteislautakunnan päätöksellä tästä voidaan erityisistä syistä poiketa. Yhteislautakunta voi myydä palveluja sopimuskunnille ja muille tahoille. Yhteislautakunnalla on palveluiden tuottamissopimus Oulaisten kaupungin kanssa. Oulaisten kaupunkiin myydään muita kuin maaseutuhallinnon palveluja n. 30 % maaseutuasiamiehen työajasta.

Toiminnalliset tavoitteet

Hoidetaan tehokkaasti lakisääteiset viljelijöiden EU- ja kansalliset maataloustukiasiat. Turvataan monipuolisten ja laadukkaiden maaseutupalvelujen saatavuus toimialueen kunnissa. Perusmaatalouden toimintaedellytyksiä kehitetään edistämällä mm. sukupolvenvaihdoskauppoja, tilusjärjestelyjä ja tilakohtaista kehittämistä. Edistetään ja autetaan uusien maaseutuelinkeinojen syntymistä. Kehitetään maaseudun monipuolisia elinkeinoja yhteistyössä maaseudun muiden toimijoiden kanssa. Tukihakemusten käsittelyssä siirrytään mahdollisimman paljon sähköisten järjestelmien hyötykäyttöön. Viljelijöille järjestetään koulutusta jokaisessa alueen kunnassa yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Suoritteet	2014	2015	2016	2017	2018
Maatilojen lukumäärä yht. (kpl)	994	961	958	951	941
· Nivala	353	347	340	345	344
· Kärsämäki	136	134	130	128	127
· Oulainen	155	142	150	147	145
· Sievi	193	187	186	182	180
· Ylivieska	157	151	152	149	145
Viljelty pelto yht. (ha)	49 826	49 840	49 840	49 840	49 840
· Nivala	18 063	18 100	18 100	18 100	18 100
· Kärsämäki	7 451	7 450	7 450	7 450	7 450
· Oulainen	6 614	6 600	6 600	6 600	6 600
· Sievi	10 209	10 200	10 200	10 200	10 200
· Ylivieska	7 489	7 490	7 490	7 490	7 490
Maksetut tuet yht. (milj. €)	43,1	43,1	43,1	43,1	43,1
· Nivala	17,3	17,3	17,3	17,3	17,3
· Kärsämäki	6,2	6,2	6,2	6,2	6,2
· Oulainen	5	5	5	5	5
· Sievi	8,6	8,6	8,6	8,6	8,6
· Ylivieska	6,1	6,1	6,1	6,1	6,1

Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Nivalan, Oulaisten ja Ylivieskan kaupungit sekä Sievin ja Kärsämäen kunnat ovat tehneet maaseutuhallintoa koskevan yhteistyösopimuksen. Sopimuksen perusteella kuntien järjestettäväksi säädettyjen lakisääteisten maaseutuhallintotehtävien...

tävien sekä muiden maaseudun kehittämispalvelujen järjestämisestä kyseisten kuntien alueella vastaa Nivalan kaupunki.

Yhteistoiminnan järjestämistä varten on perustettu yhteiseksi toimielimeksi Nivalan maaseutulautakunta. Toimielin toimii Nivalan kaupungin organisaatiossa. Lautakunnassa on kaksi jäsentä Nivalasta ja yksi jäsen muista kunnista. Lautakunta kokoontui vuonna 2016 kaksi kertaa.

Strategian toteutuminen

Palveluja on tuotettu kaikkien sopimuskuntien alueella lähipalveluina. Jokaisessa kunnassa on maaseututoimisto. Sopimuskunnat ovat vastanneet kukin osaltaan palvelujen tarjoamiseen tarvittavien toimipisteiden kaikista kustannuksista kunnassaan (vuokra, siivous, lämmitys, kiinteät tietoliikenneyhteydet, yms. ja niihin liittyvät ylläpitopalvelut).

Yhteislautakunnalla on palveluiden tuottamissopimus Oulaisten kaupungin kanssa. Oulaisten kaupunkiin on myyty muita kuin maaseutuhallinnon palveluja n 30 % maaseutuasiamiehen työajasta

Toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Vuoden 2016 aikana maaseutuhallinto maksoi tukia yhteensä 45,74 miljoonaa euroa, kun se vuonna 2015 oli 38,56 miljoonaa €. Tukea saavia tiloja oli yhteensä 948 kpl. Sähköisenä tukihakemuksen jätti Nivalan yhteistoiminta-alueella 91,6 % tuenhakijoista. Koko valtakunnassa sähköisen hakemuksen jättäneiden osuus oli 86 %. Uusien uusjakotoimenpiteiden aloittaminen koko Suomessa on toistaiseksi lopetettu, mutta meneillään olevat toimitukset jatketaan loppuun. Uusjakoja Nivalan yhteistoiminta-alueella on meneillään Sievissä ja Ylivieskassa.

Suoritteet	ta 2016	tot 2016
Maatilojen lukumäärä yht. (kpl)	973	948
• Nivala	345	338
• Kärsämäki	133	129
• Oulainen	152	143
• Sievi	189	190
• Ylivieska	154	148
Viljelty pelto yht. (ha)	49840	50046
• Nivala	18100	18157
• Kärsämäki	7450	7598
• Oulainen	6600	6631
• Sievi	10200	10276
• Ylivieska	7490	7384
Maksetut tuet yht. (milj. €)	43,1	45,74
• Nivala	17,3	17,63
• Kärsämäki	6,2	7,17
• Oulainen	5,0	5,15
• Sievi	8,6	9,64
• Ylivieska	6,1	6,15

160 Maaseututoimi	TA 2016	TA+M	TA + MUU	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatulot	293 500	0	293 500	282 551,58	-10 948,42
Toimintamenot	-475 141	0	-475 141	-445 639,98	29 501,02
Toimintakate	-181 641	0	-181 641	-163 088,40	18 552,60

165 Lomatoimi

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Eu:n maataloutta koskevat valtioneuvoston päätökset muuttuivat 1.7.2014. Myös lomitusta koskeviin kohtiin tuli merkittäviä muutoksia. Uudet säädökset koskevat ohjelmakautta 2014–2020. Jäsenvaltioiden tulee sopeuttaa nykyiset tukijärjestelmänsä uusien säädösten mukaisiksi. Tällä hetkellä STM:ssä selvitetään, millaisia muutostarpeita uusi lainsäädäntö asettaa Suomen lomitusjärjestelmille ja millä aikataululla. Hallitusohjelmaan on myös kirjattu, että toimeenpanomalliin haetaan uusia vaihtoehtoja. Muutokset voisivat tulla voimaan aikaisintaan 2017 alkaen.

Strategian toteuttaminen

Kaupunkistrategian sekä henkilöstöstrategian 2012–2016 ja sen sovittujen toimenpiteiden toteuttaminen ja seuranta.

Toiminnalliset tavoitteet

Henkilöstön työhyvinvointiin kiinnitetään huomiota. Lomittajien työvuorosunnitteluun ja työn kuormittuvuuteen ja ennaltaehkäisevään työhön panostetaan.

Maatalousyrittäjien jaksamisen tukemiseen ja lomittajien työllistymiseen tarkoitettu kunnan tuetun maksullisen lomituksen tukea tullaan jatkamaan. Yrittäjät voivat ostaa lomituspalvelua 11,60 €/h. Kunnan tuki maksulliseen pysyy samana kuin 2016, eli 3€/h. Nivalan kuntaosuudeksi on esitetty 30 000 €. Sievi ja Ylivieska esittävät alueidensa tuen omissa talousarvioissaan. Paikallisyksikön osoittama tuki per lomitustunti on yrittäjille sama ja on alue- ja kuntakohtainen hyväksytyjen määrärahojen puitteissa. Tuetulla maksullisella lomituksella tuetaan myös lomittajien työllistymistä ja sitä kautta lomitettujen päivien lisääntymiseen, joka taas vaikuttaa yrittäjien hyvinvointiin ja verokertymään uusien työpaikkojen muodossa. Kuntaosuuden myötä esim. Nivalassa on käyttöaste noussut 68 % 750 pv (vrt. -06 alk. → kuntaosuus) ja sillä työllistetään 3,4 vakituista lomittajaa ja hallintoon myönnetty raha on myös noussut + 9 900 €/v.

Suoritteet

Suoritteet	TP 2011	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018
Maatalousyrittäjiä Nivala, Sievi, Y:ska	304,138	294,141	294,141	285,136,84	278,130,82	265,126,78	255,121,75	255,121,73
Hallintohenkilöstöä	7	7	7	6	6	6	6	6
Maatalouslomittajia	107	110	110	102	100	96	95	93
Lomituspäiviä	31 000	30 500	27 868	26 071	25 500	24 000	23 500	23 000

Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

Lomatoimen kustannuspaikan 1661 talousarvio alittui vuodelle 2016 lomituksen osalta 197 376 €. Syynä on lomituspäivien vähentyminen. Lomituspäiviä toteutui yhteensä 22 887 pv ja vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna oli 2 392 pv. Vähennys vastaa 11 lomittajan työpanosta (htv). Suurin syy päivien vähenemiseen normaalin asiakasmäärän vähenemisen lisäksi on sijaisapulomituksen vähäisempi käyttö viime vuonna. Loppuerä palautetaan Melalle kun tilitys on vahvistettu.

Lomatoimen hallinnon kustannuspaikan 1651 talousarvio alittui 45 921,56 €. Lomituksen arvonlisävero voidaan käyttää hallinnon hyväksi tulona, jonka vuoksi alitus on tullut. Määrärahaa myönnetään paikallisyksikölle kertoimen ja toteutuneiden lomituspäivien mukaan. Alittunutta hallintorahaa ei tarvitse palauttaa.

Tuetun maksullisen lomituksen tuki. Sievin kunta tuki maksullista lomitusta yht. 12 266€, Ylivieskan kaupunki 9 288 € ja Nivala tuki oli 28 214 € eurolla.

Suoritteet	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Maatalousyrittäjiä								
Nivala	294	294	285	260	245	229	223	214
Sievi	140	140	137	130	112	114	107	102
Ylivieska	76	294	84	74	66	69	68	65
yht	510	728	506	464	423	412	398	381
Hallintohenkilöstöä	7	7	6	6	6	6	5	5
Maatalouslomittajia	110	110	108	100	94	93	90	85
Lomituspäiviä	30 500	27 868	26 071	25 279	22 887	21 500	20 500	19 000

165 Lomapalvelut	TA 2016	TA+M	TA + MUU	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatulot	5 828 043	0	5 828 043	5 402 388,50	-425 654,50
Toimintamenot	-5 828 043	0	-5 828 043	-5 356 466,94	471 576,06
Toimintakate	0	0	0	45 921,56	45 921,56

16 ALUEELLISET MAASEUTUPALVELUT

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Toimialaan kuuluu kaksi tehtäväaluetta; lomapalvelut ja maaseututoimi.

Lomapalvelut -tehtäväalue hoitaa lomituspalvelujen järjestämisen Nivalan, Sievin ja Ylivieskan kuntien alueella. Lomituspalvelujen järjestämisestä vastaa alueellinen lomituspalvelulautakunta.

Maaseututoimi -tehtäväalue vastaa maaseutuhallinnon lakisääteisten tehtävien sekä maaseudun kehittämistehtävien järjestämisestä Nivalan, Kärsämäen, Oulaisten, Sievin ja Ylivieskan kuntien alueella. Toiminnan järjestämisestä vastaa alueellinen maaseutulautakunta.

Mela on ilmoittanut lomitustoiminnan säästötavoitteet liittyen valtion vuoden 2016 talousarvioesitykseen. Valmisteilla on uudet lomituspalvelusäädökset, joissa kiristetään vuosiloman ja sijaisavun saantioikeutta. Lomatoimen hallinnossa varaudutaan lomituspäivien vähenemiseen ja siitä johtuvaan hallintorahan pienenemiseen.

Maataloustuotannon kannattavuuden kohenemista ei ole näköpiirissä vuonna 2016.

Strategian toteuttaminen

Toimiala omalta osalta toteuttaa kaupunkistrategiaa. Henkilöstön työhyvinvointiin kiinnitetään huomiota. Lomittajien työvuorosuunnittelun ja työn kuormittavuuteen ja ennaltaehkäisevään työhön panostetaan. Maaseututoimi on mukana hankkeissa ja toimissa jotka lisäävät maatalouden kannattavuutta, elinvoimaisuutta ja tehokkuutta koko yhteistoiminta-alueella.

Toiminnalliset tavoitteet

Lomatoimessa jatketaan karjatilojen palvelusuunnitelmien ja tilakartoitusten päivittämistä. Maaseututoimessa palvelut tuotetaan kuntiin lähipalveluina. Tukihakemuksissa siirrytään mahdollisimman paljon sähköiseen asiointiin ja viljelijöitä koulutetaan uuden ohjelmakauden tuomiin säädösmuutoksiin.

Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

Maatilojen lukumäärä alueella laski n 2,5 €. Kotieläintilojen määrän väheneminen oli suurempaa, koska kotieläintuotannon lopettavat jatkavat yleensä kasvinviljelytiloina. Lomituspalveluissa sopeuduttiin lomituspalveluiden kysynnän vähenemiseen. Maaseututoimessa vuodelta 2015 vuodelle 2016 siirtyneet viljelijät tuet kasvattivat maksettua tukimäärää 2,4 m €.

16 Maaseutupalvelut	TA 2016	TA+M	TA + MUU	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatulot	6 121 543	0	6 121 543	5 684 940,08	-436 602,92
Toimintamenot	-6 303 184	0	-6 303 184	-5 802 106,92	501 077,08
Toimintakate	-181 641	0	-181 641	-117 166,84	64 474,16

Sivistyspalvelut

400 Hallintopalvelut

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Sivistyspalvelujen tehtävänä on sivistyslautakunnan toimialaan kuuluvien asioiden valmistelu ja täytäntöönpano. Henkilöstön määrä vuoden 2016 alussa on noin 300, mikä on yli puolet koko Nivalan kaupungin henkilöstöstä. Hallintopalvelut sisältävät sivistyslautakunnan omat kulut, sivistyspalvelujen yhteisiä kuluja ja mm. koulupsykologin ja Nivalan ammattiopiston koulukuraattorinpalvelujen kustannukset.

Strategian toteuttaminen

Tehtävänä on kehittää, suunnitella ja järjestää kuntalaisille varhaiskasvatukseen, koulutuksen ja vapaa-ajan toimintamahdollisuuksia. Kehitämme vaihtoehtoisia toiminta- ja tuotantotapoja sekä palveluja toimintaympäristön muutoksia vastaavaksi. Tätä tehtävä toteuttaa 10-jäseninen sivistyslautakunta yhdessä hallinnonalan toimiyksikköjen sekä toimialan yhteisöjen kanssa kaupungin strategisten linjausten mukaisesti.

Toiminnalliset tavoitteet

Lautakunta kokoontuu kerran kuukaudessa tai tarvittaessa, tutustuu toimipisteisiin, pitää iltakouluja ja keskustelutilaisuuksia. Vuonna 2016 vietetään Nivalan kirjastolaitoksen 155 ja koululaitoksen 135-vuotisjuhlia. Valmistaudutaan Nivalan 150-vuotis- ja Suomi 100-juhlavuoteen (2017). Lautakunta aloittaa toimintojen ja kustannusrakenteen tarkastelun toiminnan tehostamiseksi ja säästöjen aikaansaamiseksi.

Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

Sivistyslautakunta kokoontui yhteensä 10 kertaa ja käsitteli 65 varsinaista asiapykälää. Yksi asia käsiteltiin salaisella listalla. Lautakunta on käsitellyt mm. päivähoiton järjestämistä, päivähoiton sääntökirjaa, palveluseleitä ja asiakasmaksuja sekä opetussuunnitelmia, avustuksia, lapsiasianneuvoston raportit 2014 ja 2015 sekä hankeasioita. Vuoden aikana tehtiin useita talousarviomuutoksia. Koulupsykologi- ja kuraattoritoiminta koottiin omaksi vastuuyksiköksi. Sivistyslautakunnan alaisen henkilöstön rekrytoinnissa käytetään sähköistä järjestelmää Kuntarekry. Vastaava koulukuraattori on työskennellyt koko vuoden ja 1.7.2016 lukien virassa. Kyösti Kallion koulun rehtori toimi vs. sivistysjohtajana tammi-toukokuun ajan. Sivistyslautakunnan ja kaupunginhallituksen yhteinen iltakoulu pidettiin 9.2.2016. Nivalan kaupungin kirjastolaitos 155 vuotta ja koululaitos 135 vuotta, yhteinen Sivistystyön juhla pidettiin 15.11.2016. Opetussuunnitelmien työstäminen, oppilas- ja opiskelijahuollon järjestämiseen ja varhaiskasvatukseen siirtoon liittyvät asiat työllistivät viran- ja toimenhaltijoita. Tavoitteeksi kirjattua toimintojen ja kustannusrakenteen tarkastelua toiminnan tehostamiseksi ja säästöjen aikaan saamiseksi ei ole aloitettu.

400 Sivistystoimen hallinto	TA 2016	TA+M	TA + MUU	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatulot	6 600	0	6 600	7 956,11	1 356,11
Toimintamenot	-305 576	-160 925	-466 501	-472 198,33	-5 697,33
Toimintakate	-298 976	-160 925	-459 901	-464 242,22	-4 341,22

410 Perusopetuspalvelut

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Perusopetusta annetaan 12 koululla. Palvelut tarjotaan lain mukaisesti varattujen määrärahojen puitteissa. Koulujen käytettävissä oleva tuntimäärä määräytyy talousarvion palkkamäärärahojen perusteella. Lautakunta vahvistaa perusopetusryhmien määrän ja resurssien jaon keväällä. Syksyllä 2016 otetaan käyttöön uusi opetussuunnitelma.

Strategian toteuttaminen

Opetusjärjestelyihin ja -menetelmiin, ohjaukseen, oppilashuoltoon, tuen eri portaisiin ja kouluterveydenhuollon toimintaan kiinnitetään huomiota oppilaan/opiskelijan oppimisen, fyysisen ja psyykkisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseksi ja ylläpitämiseksi.

Toiminnalliset tavoitteet

Perusopetuksen opetussuunnitelma saadaan valmiiksi ja hyväksytään käyttöön otettavaksi 1.8.2016 lukien. Niva-Kaijan koululla puututaan koulupudokkuuteen ja syrjäytymiseen Ohjaus-hankeen avulla. Koulu järjestää opetuksen Jokikallion palveluyksikön oppilaille. Perusopetusryhmien pienentämiseen saatu avustus (32 400 €) kohdentuu Junttilan ja Haikaran kouluille. Kerhotoiminta jatkuu opetushallituksen tuella (28 000 €). ICT-työryhmä jatkaa toimintaansa jatkorahoituksen (33 800 €) turvin. Peltotiellä järjestettävä esiopetus siirtyy syyslukukaudella 2016 koululta varhaiskasvatuksen hallinnoimaksi.

Tunnusluvut

	TP 2014	TA 2015	TA 2016
Perusopetuksen tuntikehys lv.	2 875	2 880	2 880
Perusopetuksen tunnit/oppilas	1,91	1,90	1,86
Oppilaat/perusopetusryhmä	16,5	16,6	16,6
Kuljetusoppilaita	470	484	480
Menot €/perusopetusoppilas	7 400	7 492	7 742
Menot/esiopetusoppilas	4 738	4 027	4 035

	TP 2014	TA 2015	TA 2016
Esiopetusoppilaat (20.9.)	101	115	114
Perusopetusoppilaat (20.9.)	1 503	1 516	1 551

OPPILASTILASTO VV. 2015/16---2021/22 (ei esiopetusoppilaita) (väestötiedot 9/2015)

21.9.2015

	2015-16	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22
Ahde	98	105	111	111	111	109	107
Aittola	39	45	47	49	50	48	48
Erkkilä	59	64	65	64	69	68	75
Haapala	58	62	71	77	71	76	71
Haikara	90	97	100	106	117	124	122
Junttila	88	92	94	93	96	93	85
Järvikylä	67	65	66	58	59	55	50
Karvoskylä	39	42	44	48	50	54	57
Kyösti Kallion koulu	352	344	351	350	344	349	340
KKK/pienryhmät	43	39	32	29	27	25	17
Malila	50	44	45	42	41	42	44
Välikylä	42	48	48	52	52	57	56
Yhteensä	1 025	1 047	1 074	1 079	1 087	1 100	1 072
Niva-Kaijan koulu	491	504	505	508	514	516	499
YHTEENSÄ	1 516	1 551	1 579	1 587	1 601	1 616	1 571

Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

Esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmat on hyväksytty sivistyslautakunnassa 29.3.2016 ja otettu käyttöön 1.8.2016. Vuosiluokalla 7. uusi opetussuunnitelma tulee käyttöön 1.8.2017, 8. vuosiluokalla 1.8.2018 ja 9. vuosiluokalla 1.8.2019. Opetussuunnitelmista, tuntijaon muutoksista, oppisisältöjen, työ- ja arviointimenetelmien muutoksista on tiedotettu huoltajille. Ruotsin kielen opetus aloitettiin elokuussa 6-vuosiluokille, 2 h/vko. Opetussuunnitelmien yhteydessä päivitettiin koulujen tasa-arvo ja yhdenvertaisuussuunnitelmat ja koulujen järjestysäännöt uusittiin.

Niva-Kaijan koulu on järjestänyt opetuksen Jokikallion palveluyksikön oppilaille (pienryhmä, ns. tukiluokka) Opetusryhmä siirtyi syysloman jälkeen Peltotielle. Ryhmässä on opettajan lisäksi ollut kaksi avustajaa. Oppilasmäärä on vaihdellut vuoden aikana 5-10 välillä.

Peltotiellä järjestettävä esiopetus siirtyi 1.8.2016 lukien varhaiskasvatuksen hallinnoimaksi. Kyösti Kallion koulun aamu- ja iltapäivätoiminta on järjestetty Peltotiellä. Iltapäivätoimintaa oli myös Järvikylän koululla.

Nivalan oppilas- ja opiskelijahuollon moniammatillinen ryhmä NOHOR aloitti toimintansa. Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaiset koulukohtaiset oppilashuoltosuunnitelmat laadittiin ensimmäisen kerran. Jokaisella koululla toimii moniammatillinen oppilashuollon ohjausryhmä. Oppilashuollossa toimii 3 koulukuraattoria ja vastaava koulukuraattori. Koulupsykologipalvelut on järjestetty ostopalveluna. Sivistyslautakunta hyväksyi Pohjois-Pohjanmaan yrittäjyyskasvatusstrategian. Peruskoulut ovat osallistuneet Yrityskylä Pohjois-Pohjanmaa oppimiskokonaisuuteen ja 6. luokkalaiset ovat vierailleet Oulun yrityskylän pienoiskaupungissa.

Sähköinen kouluuntuloilmoittautuminen perusopetuksessa ja koulukuljetushakemuksissa on ollut käytössä vuodesta 2009 lukien ja keväällä 2010 myös esiopetuksessa ja esiopetuskuljetuksissa. Tiedottaminen huoltajille hoidetaan Wilma käyttöliittymän kautta. Kaikki oppimisen tuen lomakkeet ovat sähköisessä muodossa. Käytössä olevat järjestelmät ovat olleet Primus, käyttöliittymä Wilma, Abilita, Intranet Rinki, Internet sivut Nivalan kaupunki, Kuntatoimisto eri sovellutuksineen, FEssi, Norlict, WorkFlow, Intime-kirjanpito seuranta ja Intime Taloussuunnittelu, sähköposti, Google Apps for Education (nyk. Gaff) ja Pedanet sekä erilaiset opetusohjelmat.

Kaupunki on ollut mukana alueellisessa henkilöstön täydennyskoulutushankkeessa, Osaava 5 ja 6.

Nivalan kaupunki sai 63 800 euroa valtion erityisavustusta käytettäväksi esi- ja perusopetuksen toimintakulttuurin kehittämiseen vastaamaan tulevaisuuden haasteita. Tällä avustuksella on toteutettu Niva-Kaijan koulun **Ohjaushanke** ja **Pedagoginen ICT-hanke**. Niva-Kaijan koululle palkattiin kokoaikainen koulunuorisotyöntekijä ajalle 26.11.2015–31.12.2016. Tavoitteena oli tukea oppilaiden koulunkäyntiä ja koulumotivaatiota. Hankkeeseen käytettiin 43 423 euroa. Pedagoginen ICT-jatkohanke päättyi 31.12.2017. Jatkohankkeessa on tarkoitus tiivistää opettajien ja pedagogisina ICT-tukihenkilöinä toimivien opettajien yhteistyötä ja laajentaa tukihenkilöiden toimintaa. Hankkeeseen on käytetty 31.12.2016 mennessä 27 100 euroa.

Perusopetusryhmien pienentämiseen saatua avustusta (32 400 euroa) käytettiin kevätlukukaudella Haikaran ja Junttilan koulujen opetusryhmien jakamiseen (toteutuma 55 456 euroa).

Syyslukukaudella **tasa-arvo edistäviin toimenpiteisiin** saatua valtionavustusta (107 000 euroa + 32 100 euroa omavarainosuutta) on käytetty eri kouluilla ja sillä on palkattu mm. yhteinen resurssiopettaja Kyösti Kallion, Niva-Kaijan ja Erkkilän kouluille, jaettu opetusryhmiä ja palkattu koulunkäyntiavustajia. **Kerhotoimintaan** käytettiin 38 260 euroa, josta valtionavustusta oli 28 000 euroa. Kerhoja oli yhteensä 90 ja niihin käytettiin yhteensä 1258 tuntia. Oppilaita toiminnassa oli mukana 1320. Kerhonpitäjistä oli 50 % opettaja, 25 % muuta henkilökuntaa ja 25 % oli muita (esim. huoltajia).

Liikkuva koulu hanke alkoi 1.8.2016 ja päättyi 31.7.2017. Aluehallintovirasto on myöntänyt Liikuntaloikka Nivalassa kehittämishankkeelle avustusta 30 000 euroa (+ kunnan omavarainosuus 50 %). Hanke sisältää mm. Niva-Kaijan koulun pihahankkeen, välituntiliikunnan edistämistä, liikunnallisten harrastustoiminnan järjestämistä ja toiminnallisten opetusmenetelmien käyttöönottoa.

Tunnusluvut

	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Esiopetusoppilaat (20.9.)	115	114	68*
Perusopetusoppilaat (20.9.)	1 516	1 551	1 545
Oppilaat/perusopetusryhmä	16,7	16,6	16,8
Perusopetuksen tuntikehys	2 872	2 880	2 924
Perusopetuksen tunnit/oppilas	1,89	1,86	1,89
Menot €/perusopetusoppilas	7 339	7 742	7 184
Menot €/esiopetusoppilas	4 848	4 035	7 274*
Kuljetusoppilaita	482	480	461*

*) Peltotien esiopetus siirtyi elokuussa varhaiskasvatukselle.

OPPILASTILASTO VV. 2016/17---2022/23 (ei esiopetusoppilaita)**2.9.2016****(väestötiedot 8/2016)**

	2016-17	2017-18	2018-19	2019-20	2020-21	2021-22	2022-23
AHDE	107	113	113	112	111	113	98
AITTOLA	42	44	45	45	43	44	42
ERKKILÄ	64	66	64	68	67	75	75
HAAPALA	62	71	76	72	76	72	66
HAIKARA	94	97	101	112	118	118	123
JUNTTILA	90	93	95	98	96	90	81
JÄRVIKYLÄ	70	70	61	64	60	55	47
KARVOSKYLÄ	43	47	50	51	53	58	61
KYÖSTI KALLIO	347	352	351	342	349	330	334
KKK/pienryhmät	42	42	41	28	22	15	8
MALILA	45	44	42	42	44	45	44
VÄLIKYLÄ	48	48	53	53	59	58	60
YHTEENSÄ	1 054	1 087	1 092	1 087	1 098	1 073	1 039
NIVA-KAIJA	493	491	500	512	516	518	529
YHTEENSÄ	1 547	1 578	1 592	1 599	1 614	1 591	1 568

410 Peruskoulut	TA 2016	TA+M	TA + MUU	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatulot	321 900	177 000	498 900	618 133,44	119 233,44
Toimintamenot	-12 422 226	-28 600	-12 450 826	-12 168 807,51	282 018,49
Toimintakate	-12 100 326	148 400	-11 951 926	-11 550 674,07	401 251,93

420 Lukiopalvelut

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Lukio jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää noudattaen hyväksytyä opetussuunnitelmaa. Koulu on mukana Pohjois-Pohjanmaan etälukioverkostossa. Ammattioppilaitoksen kaksoistutkinnon suorittajilla on mahdollisuus suorittaa ylioppilastutkinto Nivalan lukiossa. Lukio-opetuksen uusi opetussuunnitelma otetaan käyttöön 1.8.2016. Ylioppilastutkinnon digitalisointi etenee siten, että syksyllä 2016 ensimmäinen sähköinen ylioppilaskoe järjestetään maantieteessä, filosofiassa ja saksan kielessä.

Strategian toteuttaminen

Lukion antaa opiskelijoilleen laaja-alaisen yleissivistyksen, joka takaa riittävät valmiudet yliopisto- ja ammattikorkeakouluopintoihin sekä muihin lukiopohjaisiin opintoihin. Opetusta kehitetään ja monipuolistetaan hyödyntämällä sähköisiä oppimisympäristöjä ja uutta opusteknologiaa.

Toiminnalliset tavoitteet

Lukiolle laaditaan uusi opetussuunnitelma OPH:n määrittelemien opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Tehdään tarvittavat tilajärjestelyt sekä laitehankinnat atk-luokkaan syksyllä 2016 järjestettäviin sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin. Yhteistyötä tehdään peruskoulun, muiden toisen asteen oppilaitosten, yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa. Talousarvion on varattu määräraha yrittäjyystoiminnan kehittämiseen.

Päivitetään lukion kehittämissuunnitelma.

Tunnusluvut	TP 2014	TA2015	TA 2016
Aloittaneet	45	47	65
Aloittaneet % -ikäluokasta	31	29	40
Läpäisyaste %	-	88	85
Tuntimäärä lv.	270	240	240
Toimintakate €/opp.	7 438	8 960	7 076

	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Oppilaita (20.9.)	154	132	157	179	203	205

Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

Lukiolle laadittiin OPH:n perusteiden mukainen uusi opetussuunnitelma, jonka mukaan opiskelevat syksyllä 2016 lukionsa aloittaneet opiskelijat. Uuden opetussuunnitelman mukaiseen opetukseen siirrytään vaiheittain kahden seuraavan vuoden aikana.

Ylioppilaskirjoitusten digitalisointi on edennyt siten, että ensimmäisenä sähköisen kokeen kirjoittivat yo-kokelaat maantieteessä syksyllä 2016. Ylioppilaskokeiden tarpeita varten lukion atk-luokkaa on remontoitu kevään 2016 kuluessa siten, että tilaan on rakennettu kiinteä tutkintoverkko sekä hankittu kalusteita, jotta lähivuosina ylioppilastutkinnon kokeet pystytään järjestämään kyseisessä tilassa. Opiskelijoiden valmiuksia osallistua uudenmuotoiseen kokeeseen on kehitetty järjestämällä koulun omia sähköisiä kokeita YTL:n Abitti-koejärjestelmällä useissa eri oppiaineissa.

Lukio on ollut syksystä 2016 mukana valtakunnallisessa Lukiot työelämään -hankkeessa, jolla lisätään lukioiden työelämälähtöisyyttä, edistetään lukioiden ja nuorten työelämäyhteyksiä sekä vahvistetaan nuorten ja opetushenkilöstön työelämä- ja yrittäjätietoutta. Koulu on tehnyt yhteistyötä peruskoulun, muiden toisen asteen oppilaitosten, yliopistojen ja korkeakoulujen kanssa. Lukiossa toimii aktiivinen oppilaskunta.

Tunnusluvut	TP 2015	TA2016	TP2016
Oppilaita 20.9.	132	157	129
Aloittaneet	48	65	50
Aloittaneet %-ikäluokasta	30	40	32
Etälukiolaisia	2	-	-
Tuntimäärä lv.	249	240	237
Toimintakate €/opp.	8 440	7 076	8 632

420 Lukiopalvelut	TA 2016	TA+M	TA + MUU	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatulot	20 300	0	20 300	23 695,86	3 395,86
Toimintamenot	-1 131 297	12 525	-1 118 772	-1 132 701,06	-13 929,06
Toimintakate	-1 110 997	12 525	-1 098 472	-1 109 005,20	-10 533,20

440 Muu sivistystyö

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Nuoriso- ja kulttuuripalvelut toteuttavat sekä yksilöä että yhteisöä vahvistavaa toimintaa tavoitteena antaa kaikille kaupungin asukkaille mahdollisuuksia yhteisöllisyyden kokemiseen.

Liikuntapalveluja ostetaan Nivalan Liikuntakeskus Oy:ltä, 244 081 € (v. 2015 183 239 €), summaan sisältyy tuki ohjattuun jäävuoroon, peruskoululaisten uinninopetus sekä yläkoulun ja lukion kuntosalikäynnit (yhteensä 19 242 €). Nämä kustannukset on poistettu koulujen talousarviosta. Uutena summaan sisältyy liikuntakerhotoiminta, alle 2-vuotiaiden ja yli 80-vuotiaiden vapaat uinnit, uimarannan hoitoluokituksen nosto, lukiolaisten keilavuorot, pallokentän hoito- ja kunnossapito, keinolumilatu ja fresbee-golf-alueen hoito- ja kunnossapitotöistä. Lisäksi teknisen lautakunnan talousarviosta siirtyy 6 500 € Uikon piha-alueen hoito- ja valaistuksesta.

Jokilatvan kansalaisopisto tarjoaa kuntalaisille monipuolisia opiskelu- ja harrastusmahdollisuuksia. Opetuksen saatavuus perustuu hajautettuun opetukseen ja kohtuullisiin kurssimaksuihin. Opisto tarjoaa kuvataiteen, käsityön ja teatteritaiteen perusopetusta. Nivalan nettomaksuosuus 60 000 €.

Jokilaaksojen musiikkiopisto vastaa musiikin laajan oppimäärän mukaisesta taiteen perusopetuksesta. Nivalan maksuosuus 159 100 €, sisältää sijaintikuntaosuuden 22 586 €. Maksuosuus kasvaa 7 100 euroa Nivalan nostaessa oppilaspaikkaluvun 85:een.

Moniammatillinen työryhmä toimii nuorisolain ja lastensuojelulain mukaisena paikallisena monialaisena viranomaisyhteistyöverkostonä.

Talousarvioon sisältyvät avustukset: Liikuntapalvelut 22 400 €, (summasta varataan 2 000 € alle 18-vuotiaiden ohjattujen salivuorojen alentamiseen) nuorisopalvelut 17 000 € (summasta varataan 7 000 € 4H-yhdistyksen neuvojan palkkatukeen) ja kulttuuripalvelut 15 500 € (summasta varataan 4 000 € Kyösti ja Kalervo Kallion museotoiminnan tukemiseen ja 3 000 € avustusta MLL:n toiminnan tukemiseen). Kulttuuripalvelujen talousarvioon sisältyy tanssin perusopetuksen ostaminen Tanssiopisto Uusikuulta (6,66 h/vko, 8 400 €/v).

Nivalan Työpajasäätiöltä ostetaan etsivä nuorisotyö (netto 10 000 €) ja nuorten työpajatoiminta (netto 193 000 €).

Strategian toteuttaminen

Muun sivistystyön vastualueet huolehtivat osaltaan viihtyisästä ja virikkeellisestä asuinympäristöstä. Kaikille ikäryhmille tarjotaan mahdollisuuksia joko omaehtoiseen tai ohjattuun kulttuuri-, liikunta- tai muuhun terveyttä ja elämänlaatua kohentavaan toimintaan. Nuorten Työpajatoiminta sekä Tartu tilaisuuteen -hanke (11/2013–10/2016) tukevat nuoria pääsemään opiskelu- ja työelämään. Kolmannen sektorin toimintaa tuetaan toiminta-avustusten lisäksi tarjoamalla kokoontumistiloja.

Toiminnalliset tavoitteet

Kirjaston tavoitteena on toteuttaa yleisten kirjastojen laatuosituksia. Aurora-kirjastojärjestelmän lisäominaisuuksista otetaan käyttöön lainausautomaatti (AVI:n avustus hankintaan 5 500 €). Kirjasto vahvistaa Celia-kirjaston kanssa aloitettua yhteistyötä näkövammaisten ja lukihäiriöisten oppilaiden hyväksi yhteistyössä erityisopettajien kanssa.

Jokilatvan opiston opetuksen pääpaino on kädentaidoissa ja taideaineissa. Terveys- ja liikuntakasvatusta suunnataan laaja-alaisesti eri ikäryhmille.

Oppilaskuntien, Nuorisovaltuuston ja Lasten parlamentin toiminnalla annetaan lapsille ja nuorille osallistumis- ja vaikutusmahdollisuuksia.

Tartu Tilaisuuteen -hanke jatkuu lokakuun 2016 loppuun saakka. Kolmivuotisen Tartu tilaisuuteen projektin kohderyhmänä ovat alle 29-vuotiaat vailla ammatillista koulutusta olevat tai joilla on tuen ja ohjauksen tarve. Palvelutarpeen selvittämistä asiakas ohjataan monialaisen yhteistyöverkoston alulla oikeanlaisen palvelun piiriin. Hankkeeseen otetaan kolmen vuoden aikana 200 asiakasta.

Tunnusluvut

Kirjasto	TP 2014	TA 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Kirjaston kävijät (1000 henk.)	120	140	140	140	140	140
Lainaukset (1000 kpl)	205	220	220	220	220	220
Lainat/asukas	18,5	20	20	20	20	20
Aineistomääräraha euro/as	7,99	8,3	8,3	8,3	803	8,3
Jokilatvan opisto/ Nivala						
€/asukas (netto)	5,56	5,18	5,47	5,47	5,47	5,47
opetustunnit	8 015	7 600	7 400	7 400	7 400	7 400
osallistujia	2 311	2 000	2 100	2 100	2 100	2 100
Jokilaaksojen musiikkiopisto						
Kustannukset €/asukas	14,1	13,6	14,5	14,5	14,5	14,5
Nivalan oppilaspaikkamäärä	85	80	85	85	85	85
Toiminnan piirissä	156	151	196	196	196	196
Menot €/oppilaspaikka sis.kotik.osuus	1 839	1 885	1 872	1 872	1 872	1 872
Avustukset €/asukas, 10 980						
Liikuntatoiminta	2,7	2,7	2,0	2,0	2,0	2,0
Kulttuuritoiminta	1,1	1,4	1,4	1,4	1,14	1,4
Nuorisotoiminta	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5	1,5
Tillarigallerian kävijämäärät	2 926	4 200	5 000	5 000	5 000	5 000
Nuorisotilan kävijämäärät	8 325	7 500	8 000	8 000	8 000	8 000

Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

Jokilatvan opisto järjesti vuonna 2016 opetusta 743 kurssilla yhteensä 19 705 tuntia. Nivalan osastossa opetusta järjestettiin 282 kurssilla yhteensä 7 512 tuntia. Opiskelijoita (netto) oli vuoden aikana koko opistossa yhteensä 4 654 ja Nivalan osastossa 2 011. Kaikkiaan kurssilaisia (brutto) oli koko opistossa 10 712 ja Nivalan osastossa 4 274. Nivalan nettomaksuosuus oli 59 527 euroa.

Jokilaaksojen musiikkiopiston tulot toteutuivat arvioidun mukaisesti lukuun ottamatta valtionosuutta, jota saatiin n. 6 000 € arvioitua vähemmän. Kahta virkaa ei täytetty, opetus järjestettiin tuntiopetuksena ja matkakulut toteutuivat arvioitua pienempinä. Em. johtuen oppilaspaikan hinta jäi ennakoitua pienemmäksi ja perussopimuksen mukaisesti yli jäämä palautetaan jäsenkunnille.

Kirjastolle hankittiin Aurora-kirjastojärjestelmän lisäominaisuuksista lainausautomaatti (AVI:n avustus hankintaan 5 500 €). Kirjasto vahvisti Celia-kirjaston kanssa aloitettua yhteistyötä. Tiekkö-kirjastot hankkivat uutena aineistomuotona e-äänikirjoja, joiden käyttö oli Nivalassakin ilahduttavaa. Kirjaston kävijämäärät laskivat 6,95 % musiikkiopiston isojen ryhmien siirryttyä Kerttulaan. Kokonaislainaus laski kuitenkin vain 1,18 %.

Kulttuuripalveluille palkattiin kulttuurituottaja maaliskuusta lähtien. Kulttuuripalveluiden toimintaa kehitettiin ja jo olemassa olevien tapahtumien (mm. Ihmisiä suviyössä, Marrasvalakiat, joulun avaus) rinnalle luotiin uusia tapahtumia (mm. Pecha Kucha, Sahapartyt). Kesäkuussa hyväksyttiin kulttuuripalveluiden 8 000 € talousarviomuutos, joka mahdollisti toiminnan konkreettisen lisäämisen ja kehittämisen. Yhteistyötä eri sidosryhmien kanssa jatkettiin ja tiivistettiin. Vuoden lopussa aloitettiin kulttuurikasvatussuunnitelman työstäminen yhdessä alakoulujen, yläkoulun, lukion, varhaiskasvatuksen ja yhteistyökumppaneiden kanssa. Tätä kautta halutaan tehdä kulttuurin saatavuudesta tasapuolisempaa ja tuoda se osaksi lasten ja nuorten opetusta. Koulujen kanssa tehtiin muutenkin tiivistä yhteistyötä tarjoamalla peruskoululaisille konserttikeskukseen konsertit, yläkoululaisille päihdevalistusnäytelmä ja alakoululaisille taidepajat aikaisempien vuosien kulttuuriviikon sijaan. Perustoiminnan lisäksi aloitettiin juhluvuoden 2017 valmistelut.

Nuorisotilan toimintaa ja käytäntöjä muutettiin keväällä. Muutoksia tehtiin aukioloihin, varattiin jokaiselle ikäryhmälle omat ajat, alakouluikäiset, yläkoululaiset ja sitä vanhemmat huomioitiin erikseen. Nuorisopalveluiden toiminta monipuolistui ja nuorten yhteisöllisyyttä tukevia tapahtumia järjestettiin aktiivisesti. Vuoden aikana kehitettiin yhteistyötä muiden nuorten kanssa toimivien seurojen ja yhteisöjen kanssa, esim. Päihdeeton porukka – toiminta seurakunnan kanssa. Nuorisovaltuusto kokoontui säännöllisesti ja sillä oli edustajat sivistys- ja teknisessä lautakunnassa sekä kaupun-

ginvaltuustossa. Vahan uimahallin ns. Pajalan tila oli edelleen MLL:n perhekahvilan, partion sekä muiden järjestöjen ja yhdistysten käytössä

Nivalan Työpajasäätiö hallinnoi sopimuksen mukaisesti Etsivä nuorisotyötä ja nuorten työpajoja. Nuorten työpajatoimintaa toteutettiin neljässä työpajassa ja starttipajalla. Vuoden aikana asiakkaita oli yhteensä 51. Säätiö toteutti Etsivä nuorisotyötoimintaa yhden työntekijän voimin. Nuorten työpajatoiminnan yksilövalmentaja ja starttipajaohjaaja ovat toimineet etsivän työparina. Etsivä nuorisotyöntekijä tavoitti yhteensä 99 asiakasta.

Tartu tilaisuuteen -projektissa työskenteli kaksi henkilöä hankkeen päättymiseen saakka lokakuun loppuun. Projekti oli suunnattu alle 30-vuotiaille nivalalaisille nuorille päämääränä edistää nivalalaisten nuorten hyvinvointia monialaisen yhteistyöverkoston kanssa. Koko hankkeen aikana projektiin tuli lokakuun 2016 loppuun mennessä yhteydenotto yhteensä 236 eri henkilöstä, joista miehiä on ollut 158 ja naisia 78. Nuoria (alle 29-vuotiaita) on ollut 153 henkilöä (naisia 54 ja miehiä 99), nuorista alle 25-vuotiaita oli 107.

Tanssiopisto Uudenkuun maksuosuus oli 8378 euroa. Palvelusopimuksen mukaisista liikuntapalveluista maksettiin Liikuntakeskus Oy:lle 265 328 euroa.

Nuorisoavustuksia maksettiin 16.960 €, kulttuuriavustuksia 15.264,85 € ja liikunta-avustuksia 21.358 euroa.

Kirjasto	TP 2015	TA 2016	TP 2016
Kirjaston kävijät (1000 henk.)	122	140	114
Lainaukset (1000 kpl)	209	220	207
Lainat/asukas	19,11	20	18,9
Aineistomääräraha euro/as	8,2	8,3	7,86
Kustannukset /as	48		51
Jokilatvan opisto/ Nivala			
€/asukas (netto)	5,77	5,47	5,44
opetustunnit	7 799	7 400	7 512
osallistujia	2 311	2 100	2011
Jokilaaksojen musiikkiopisto			
Kustannukset €/asukas	13,2	14,5	13,7
Nivalan oppilaspaiikkamäärä	80/85	85	85
Toiminnan piirissä	196	196	167
Menot €/oppilas sis.kotik.osuus	1738	1 872	1753
Avustukset €/asukas			
Liikuntatoiminta	2,3	2,0	1,95
Kulttuuritoiminta	1,3	1,4	1,39
Nuorisotoiminta	1,1	1,5	1,55
Tillarigallerian kävijämäärät	5 252	5 000	3384
Nuorisotilan kävijämäärät	7 000	8 000	7432

440 Muu sivistystyö	TA 2016	TA+M	TA + MUU	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatulot	96 500	0	96 500	55 357,95	-41 142,05
Toimintamenot	-1 630 924	-48 451	-1 679 375	-1 617 660,60	61 714,40
Toimintakate	-1 534 424	-48 451	-1 582 875	-1 562 302,65	20 572,35

40 SIVISTYSLAUTAKUNTA

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Kaupungin koululaitokseen kuuluu 12 peruskoulua ja lukio. Nivala on Jokilaaksojen ammatillisen koulutuksen kuntayhtymän (JEDU) kotipaikka. Yhtymään kuuluvassa NAO:ssa on n. 800 oppilasta. Nivalassa on Oulun yliopiston alueyksikkö, Oulun Eteläisen Instituutti, sekä yliopistollista koulutus-, tutkimus- ja kehittämistoimintaa tekevän Kerttu Saalasti -säätiön kotipaikka.

Nivala kuuluu Jokilaaksojen musiikkiopiston kuntayhtymään. Kaupungilla on sopimus kansalaisopistopalveluista Jokilatvan Opiston kanssa. Liikuntapalvelut tuotetaan ostopalveluna Liikuntakeskus Oy:n kautta. Kirjasto toimii Tiekkö-kirjastoverkossa. Kolmivuotinen Tartu tilaisuuteen -hanke päättyy lokakuussa 2016.

Tärkeänä yhteistyökumppanina toimii peruspalvelukuntayhtymä Kallio. Varhaiskasvatus siirtyy 1.1.2016 lukien kaupungin sivistyspalveluihin. Opetus- ja kulttuuripalveluilla on iso merkitys väestön hyvinvoinnin ja elämänlaadun ylläpitämisessä sekä elinkeinoelämän osaamisen turvaamisessa. Taloudellinen epävarmuus ja sosiaaliset ongelmat heijastuvat lapsiin ja nuoriin, mikä tuo haasteita mm. opetuksen järjestämiseen ja tukitoimiin, oppilashuoltoon, kouluterveydenhuoltoon ja opinto-ohjaukseen.

Strategian toteuttaminen

Kaupunki järjestää sivistyspalvelut lakien ja asetusten sekä määrärahojen puitteissa. Palveluja tuottaa osaava ja ammatitaitoinen henkilöstö yhteistyössä eri organisaatioiden kanssa. Lakisääteiset peruspalvelut ovat kattavasti kaupunkilaisien saavutettavissa. Palvelut tuotetaan pääosin omana toimintana, mutta erityiskysymyksissä ja kuntarajoilla tarjottavissa palveluissa tehdään paikallista ja alueellista yhteistyötä sekä täydennetään muiden tuottajien palveluilla ja yhteistyösopimuksilla. Muun sivistystyön palvelut ovat peruspalveluja, joka ennaltaehkäisevät terveydellisiä ja sosiaalisia ongelmia. Kumppanien kanssa järjestettävillä tapahtumilla lisätään kaupungin vetovoimaisuutta.

Toiminnalliset tavoitteet

Toimiala toteuttaa aktiivisesti Nivalan kaupungin kaupunkistrategiaa. Kaupungin laatimat eri kehittämissuunnitelmat ja strategiat otetaan toiminnaan huomioon. Opetusta annetaan 13 koululla. Uudet opetussuunnitelmat (esiopetus, perusopetus, lukio-opetus) otetaan käyttöön 1.8.2016 lukien. Osallistutaan alueellisiin ja valtakunnallisiin hankkeisiin.

Kuntalaisille on tarjolla harrastus- ja opiskelumahdollisuuksia. Taiteen perusopetusta tarjotaan musiikissa, kuvataiteissa, teatteritaiteessa, tanssissa ja käsityössä. Kirjasto palvelee kaikkia ikäryhmiä. Järjestöjen ja seurojen toimintaa tuetaan kaupungin avustuksilla (liikuntapalvelut 22 400 €, kulttuuripalvelut 15 500 € ja nuorisopalvelut 17 000 €).

Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

Toimialalla on toteutettu kaupunkistrategiaa ja muita ohjaavia suunnitelmia. Opetusta on annettu 12 peruskoulussa ja lukiossa. Uudet opetussuunnitelmat esi-, perus- ja lukio-opetukseen on laadittu ja otettu käyttöön. Sivistyspalvelujen toimiala on aktiivisesti osallistunut alueellisiin ja valtakunnallisiin hankkeisiin. Kuntalaisille on tarjottu harrastus- ja opiskelumahdollisuuksia Jokilaaksojen musiikkiopistossa, Jokilatvan kansalaisopistossa ja kirjastopalveluissa. Vapaa-ajanpalveluja on tuotettu nuoriso- ja kulttuuripalveluissa sekä Liikuntakeskus Oy:n kautta liikuntapalveluissa. Kaupunki on tukenut järjestöjen ja seurojen toimintaa avustuksilla.

40 Sivistyslautakunta	TA 2016	TA+M	TA + MUU	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatulot	1 069 700	177 000	1 246 700	1 396 617,64	149 917,64
Toimintamenot	-21 989 510	-225 451	-22 214 961	-21 727 727,02	487 233,98
Toimintakate	-20 919 810	-48 451	-20 968 261	-20 331 109,38	637 151,62

Tekniset palvelut

600 Viranomaispalvelut

Rakentaminen ja Ympäristö

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Viranomaispalveluiden tehtävänä on valvoa rakennustoimintaa sekä ympäristön- ja luonnonsuojelua yleisen edun kannalta sekä valvoa kaavojen noudattamista, huolehtia rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelemisestä, päättää kunnan toimivaltaan kuuluvista ympäristöluvista ja valvoa rakennetun ympäristön ja rakennusten kunnossapitoa.

Viranomaispalveluiden tehtäviin kuuluu myös jätevesien käsittelyn valvonta, maa-aineslupien käsittely ja ottamisen valvonta, jätelain valvonta sekä lisäksi myöntää korjaus- ja energia-avustukset sekä kunnan toimivaltaan kuuluvat poikkeamiset rakentamisesta tai muuta toimenpidettä koskevista säännöksistä, määräyksistä, kielloista ja muista rajoituksista sekä antaa lausuntoja ELY:n toimivaltaan kuuluvista poikkeamisista.

Rakennusvalvonta vastaa myös rakennus- ja huoneistorekisterin ylläpidosta.

Strategian toteuttaminen

Kaupungin strategiaa toteutetaan ja toiminta mitoitetaan tarvetta vastaavasti.

Toiminnalliset tavoitteet

Rakennus-, ympäristö- ja maa-aineslupien sekä korjausavustusten myöntäminen. VRK ottaa pysyvän rakennustunnuksen käyttöön, mikä aiheuttaa myös rakennusvalvonnassa uusia käytäntöjä tietojen siirrossa ja käsittelyssä. Rakennusvalvonnassa otetaan käyttöön uusi selain-pohjainen paikkatietoratkaisu.

Puututaan luvattomaan rakentamiseen. Tehostetaan rakennusluvan hakemista sähköisesti Lupapisteen kautta. Rakennusvalvonnan tarkastus- ja valvontatehtävistä sekä muista viranomaistehtävistä suoritettavien maksut tarkistetaan. Aloitetaan sähköiseen arkistointiin siirtyminen.

Tunnusluvut

Suoritteet	TP2013	TP2014	TP2015	TP2016	TA2017	TS2018	TS2019
Tuottojen osuus toimintakuluista %:na	40	41	50	43	40	40	40
Viranomaispalveluiden kulut euroa/as	18	19	19	14	18	18	18
Suoritettavat katselmukset	344	385	280	280	380	380	380
Myönnetyt							
Rakennusluvut	197	159	138	116	150	150	150
Toimenpideluvat	57	67	59	69	60	60	60
Maa-ainesluvut	2	1	1	1	2	2	2
Ympäristöluvut	2	4	2	3	4	4	4
Suunnittelutarvepäätökset	20	13	9	8	10	10	10

Maankäyttöprosessi

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Nivalan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt yleiskaavan tammikuussa 2014. Valitusten johdosta kaupunginhallitus pani yleiskaavan täytäntöön maaliskuussa 2014 muilta kuin valituksen alaisilta osilta. Nivalan ensimmäinen tuulivoimapuiston osayleiskaava hyväksyttiin samassa kokouksessa, muuta siitäkin on valitettu hallinto-oikeuden päätöksen jälkeen korkeimpaan hallinto-oikeuteen, josta päätöstä voidaan odottaa ensi vuoden lopulla.

Maakuntakaavan 1-vaihekaava jossa käsitellään mm. soidenkäyttöä, tuulivoima-alueita, kaupan palveluverkkoa ja aluerakennetta että liikennejärjestelmää koskevia merkintöjä, on hyväksytty maakuntavaltuustossa ja se on ympäristöministeriössä vahvistettavana. Maakuntakaavan 2-vaihekaavassa, joka on ehdotusvaiheessa, käsitellään kulttuuriympäristöä, maaseudun asutusrakennetta, virkistys- ja matkailua, seudullisia jätteenkäsittelyalueita ja seudullisia ampumaratoja. Valtakunnallisesti ja maakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet ovat tehtyjen inventointien mukaan laajenemassa merkittävästi, kattaen käytännössä kaikki suurimmat peltoaukeat mukaan lukien kaupungin keskustaaajaman. Kunnilta tullaan pyytämään lausunnot ennen hyväksymistä.

Asemakaava-alueen laajentaminen Kytökankaalle ja Asemansseudulle vaatii maanhankintaa. Maanhankinnan jälkeen kaupunki laatii omistamilleen alueille asemakaavan tarpeen mukaan. Yksityisten aloitteesta tehtävissä asemakaavan muutoksissa laaditaan hakijan kanssa kaavoitus sopimus missä sovitaan kustannusten maksamisesta ja muista ehdoista. Asemakaava-alueella pyritään tiivistämään kaupunkirakennetta mm. saamalla yksityisen omistamat rakennuspaikat rakennetuiksi kohtuullisessa aikataulussa.

Asemakaavan pohjakarttaa pyritään pitämään ajan tasalla kaavoituksen ja muun suunnittelun pohjaksi. Uusi opaskartta otetaan käyttöön, uudistetaan kartta Internet-sivuille ja pystytetään osoiteviitat. Myös valtuustoaloitteen mukaisesti koko kunnan postinumero/-toimipaikkauudistuksesta on tehty esitys postille.

Strategian toteuttaminen

Kaavoituksen avulla turvataan teollisuuden ja asutuksen tarpeet luomalla viihtyisiä ja turvallisia asuinalueita ja tarvetta vastaavia teollisuuskortteleita. Yleiskaavaa toteuttamalla luodaan puitteet kunnan tulevalle kehitykselle ja se ohjaa asemakaava-alueen hallittua kasvua.

Toiminnalliset tavoitteet

- oikea-aikainen ja joustava palvelu
- maankäytön suunnittelulla pyritään täyttämään kysyntää vastaavat tarpeet
- kaavojen ja karttojen ajan tasalla pito
- kaupunkirakenteen tiivistäminen
- edistää kaava-alueen rakentumista
- varataan riittävä määrä vapaita rakennuspaikkoja

Tunnusluvut

- taulukko, jossa esitetään maankäyttöprosessien keskeisimmät tunnusluvut.

Suoritteet	TP 2014	TP 2015	TP2016	TA2017	TS 2018	TS 2019
Myytyjen tonttien määrä	0	5	5	5	5	5
Vuokratut AO tontit	0	5	5	5	5	5
Kaavahankkeet	4	5	5	5	5	5

Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

Rakennusvalvonta

Tavoitteiden toteutuminen 1.1. - 31.12.2016

Talousarvion toteutuminen on ollut toiminnallisesta ja taloudellista. Rakennusvalvonnan tuotot olivat 96,4 % tavoitteesta ja kulut ovat 63,90 % tavoitteesta. Kulujen pieneminen johtuu siitä, että rakennusvalvonnassa rakennusrekisterin korjaamista suorittanut toimistosihteerin on siirtynyt sijaistamaan kiinteistösihteerin.

Rakennusvalvonnan luvat on myönnetty voimassa olevia lakeja ja asetuksia noudattaen. Katselmuksia ja tarkastuksia on tehty 280 kappaletta. Neuvontakäyntien määrää ei ole tilastoitu. Neuvonta- ja opastuskäyntejä on tehty tarpeen mukaisessa laajuudessa.

Rakennuslupia on myönnetty 116 ja toimenpidelupia 69 sekä ilmoituksia käsitelty 20. Lupajaos antoi 8 suunnittelutarvepäätöstä. Korjaus- ja energia-avustuspäätöksiä tehtiin 16.

Rakennusvalvonnan nettokulut olivat 4,6 €/asukas ja ympäristönsuojelun osalta nettokulut olivat 2,8 euroa/asukas.

Huoneisto- ja rakennusrekisterin korjaamista jatketaan katselmusten merkitsemisen yhteydessä. Rakennusvalvonnassa on puututtu luvattomaan rakentamiseen.

Rakennusluvista on haettu sähköisesti lupapisteen kautta n. 15 %.

Rakennusvalvonnan rakennusvalvonta- ja kartta-ohjelma on vaihdettu Kunta Net-ohjelmistosta Sito Oy:n selain-pohjaiseen Louhi-palvelimeen.

Maankäyttö

Nivalan keskustan osayleiskaava ja Kukonahon tuulivoimapuiston osayleiskaava saivat lainvoiman 17.12.2015. Maakuntakaavan 1. vaihekaava on saanut lainvoiman, toinen vaihekaava on hyväksytty maakuntavaltuustossa ja on saanut lainvoiman. Kolmas vaihekaava on vireillä, luonnoksen teko on käynnissä.

Asemakaavoja vahvistui vuoden aikana 4 kappaletta, yksi asemakaava hyväksyttiin ja odottaa lainvoimaisuutta. Kolme asemakaavanmuutosta on vireillä, yksi teollisuuden tarpeisiin ja kaksi asuinrakentamisen tarpeisiin.

Maanhankintaa suoritettiin pääasiassa asemakaava-alueella, raakamaata ei ostettu kaavoitettavaksi. Maanhankintaan käytettiin 296 868,50 €. Tontteja myytiin kolme kappaletta asemakaava-alueella, tontteja ei vuokrattu.

Ympäristönsuojelu

Ympäristösihteerin vuorotteluvapaan aikana tehtäviä hoiti kahdeksan kuukauden ajan sijainen. Vuoden aikana Nivalan ympäristönsuojeluviranomainen myönsi 3 ympäristölupaa, joista kaksi koski eläinsuojan rakentamista ja yksi alkali-paristojen väliaikaista varastointia. Lisäksi ympäristösihteerin teki yhden päätöksen meluilmoituksen johdosta. Aluehallintovirasto myönsi Nivalaan yhden eläinsuojan ympäristöluvan, jolla korvattiin aiemmin kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen myöntämä lupa. Vuoden aikana lupajaos myönsi kaksi maa-aineslupaa, joista toisella korvattiin aiemmin myönnetty vanheneva lupa. Vuoden lopussa kunnassa oli voimassa olevia maa-aineslupia 9 kpl, joissa lupien yhteenlaskettu kokonaisottomäärä oli 1 046 350 m³ ja vuotuinen otto 105 850 m³. Kaikilla voimassaolevilla maa-aineslupa-alueilla suoritettiin vuositarkastukset, eikä merkittäviä puutteita lupamääräysten noudattamisessa havaittu. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen käsittelemien lupien keskimääräinen käsittelyaika oli 93 vrk. Ympäristönsuojelun kokonaismenot olivat 41 427 € ja tulot 9 851 €, joten menoista saatiin katettua tuloilla 24 %. Olemassa olevien asuinrakennusten jätevesijärjestelmien rakentamista koskevia toimenpidelupahakemuksia ei vuoden aikana käsitelty yhtään kappaletta. Lannan patterointi-ilmoituksia käsiteltiin 1 kpl. Ympäristösihteerin viranhaltijatehtävät ostettiin Sievin kunnalta 2 pv/vko.

600 Viranomaispalvelut	TA 2016	TA+M	TA + MUU	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatulot	101 000	0	101 000	98 577,08	-2 422,92
Toimintamenot	-360 224	0	-360 224	-290 196,30	70 027,70
Toimintakate	-259 224	0	-259 224	-191 619,22	67 604,78

700 Tekniset palvelut

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Puistojen ja yleisten alueiden hoitotyöt suoritetaan talousarvion määrärahojen puitteissa. Ostopalveluja annetaan Destialle Nivalan taajama alueella sekä liikennevihreän hoitoon kaavateillä yhteensä 18 ha. Puistoalueiden nurmikonnin leikkusopimusta jatketaan ostopalveluna n. 20 ha.

Leikkikenttien omavalvonta järjestelmä ja turvallisuusasiakirja on päivitetään vuodelle 2016. Viheralueiden ympäristöselvitys on tehty puistoille ja yleisille alueille vuosille 2015–2020.

Leikkikenttien tarkastuksia ja kunnossapitotöitä suoritetaan omana työnä ja mahdollisesti annetaan palveluja tilapalvelulle sekä Vuokrakodeille.

Kesäaikana työllistetään koululaisia (kesäduuniseteli) sekä työllisyysvaroin palkattuja henkilöitä 2-3 henkilöä, jotta saadaan perustoiminnot suoritettua.

Rakennettuihin puistoihin ja leikkikentille suoritetaan perusparannus- ja muutostöitä määrärahojen puitteissa. Leikkivälineiden käyttöastetta pyritään seuraamaan ja siten kohdistamaan uusimis- ja muutostyöt oikeisiin kohteisiin.

Kaavateiden ja kevyenliikenteenväyliä pidetään kunnossa pääosin ulkopuolisten urakoitsijoiden voimin. Liikenneväylien kunnossapito säilytetään vuonna 2012 määrättyllä tasolla. Talvikunnossapidon tason nostamiseen ei ole tiukan talousarvion puitteissa mahdollisuuksia. Kaavateiden talvikunnossapito on kilpailutettu kaudelle 2015–2016. Kunnossapidossa mahdollisuus myös option käyttöön vuosille 2016–2018 Tieinvestoinnit painottuvat päällystysten ja tievalaistusten uusiin sekä sadevesiviemärien kunnostamiseen. Kaupunki osallistuu edelleen vuonna 2013 aloitettuun seutukunnalliseen liikenneturvallisuustoimijamalliin.

Strategian toteuttaminen

Kuntalaisten hyvinvointia ja viihtyvyyttä lisäävän asuinympäristön ylläpitäminen kustannustehokkaalla toiminnalla puistojen ja yleisten alueiden sekä katuverkoston kunnossapidossa.

Toiminnalliset tavoitteet

Perustoiminnot hoidetaan omana työnä ja ostopalveluita käytetään sellaisilla osa-alueilla missä se on järkevintä taloudellisesti toteuttaa.

Tunnusluvut

Suoritteet	TP	TP	TP	TA	TA	TS	TS	TS
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Viheralueiden hoitokerrat	18	18	18	18	18	18	18	18
Hoidett. alueiden määrä ha	65,6	86,0	86,0	86,0	86,0	86,0	86,0	86,0
Kaavateiden määrä km	62,0	62,0	63,0	64,5	64,5	64,5	64,5	64,5

Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

Puistot ja yleiset alueet

Puistojen ja yleisten alueiden hoitohenkilökunta koostui puistotyönjohtajan ja yhden vakituisen ammattimiehen lisäksi kahdesta määräaikaisesta (2,5 kk), yhdestä 3 kk:n työkokeilussa olleesta ja neljästä kuudeksi kuukaudeksi työllistämistuella palkatusta henkilöstä. Lisäksi kesäduunisetelillä työllistettiin yhdeksän koululaista kukin kolmen viikon ajaksi. Omana työnä tuotettiin Destialle Ely:n tievihreiden hoito asemakaava-alueella, kaupungin tievihreät sekä puistoja ja yleisiä alueita yhteensä n. 66 ha. Ulkoinen palveluntuottaja hoiti kaupungin puistojen nurmikoiden leikkausta n. 20 ha. Kiinteistöjen puu- ja pensasalueiden hoitotöitä tehtiin resurssien puitteissa. Pyssymäellä Pyssyhovin alueen metsiä sekä asemakaava-alueen puistometsiä raivattiin yhteistyössä Jedun Haapajärven ammattiopiston metsuri-metsäpalvelutuottajalinjan kanssa. Lisäksi yhteistyössä Metsänhoitoyhdistyksen kanssa suoritettiin raivauksia Kydön- ja Tiemestarintien alueella. Talvikunnossapidon piiriin kuului Järvimehtän ja Angervatien leikkikentät. Leikkikentillä suoritettiin korjaustöitä ja välineiden uusimisia omavalvonta ja turvallisuusasiakirjan mukaan. Puistojen salaojitusten kunnostustöitä jatkettiin vuoden 2016 aikana.

Kunnallistekniikka

Liikenneväylien hoidossa- ja kunnossapidossa työllistettiin kesän aikana oman henkilöstön lisäksi kaksi koululaista (kesäduuniseteli) kolmen viikon ajaksi sekä kaksi määräaikaista työntekijää noin kahden kuukauden ajaksi. Talvikunnossapidossa auraukset hoidettiin pääasiassa ulkopuolisen urakoitsijan toimesta. Hiekoitukset ja osa aurauksista hoidettiin omana työnä kaupungin konekalustolla. Vuoden aikana uusittiin vanhoja tievalaistuksia ja päällystettiin vanhoja katuja (osa Toritiestä, Vesitie, Pidisjärventien alkupää ja Kivi-Kallentie) sekä kunnostettiin vanhoja sadevesiviemäreitä. Joulukuussa 2016 tekninen lautakunta teki kadunpito päätöksen Lehtolantiestä, Asematiestä, Kalliontiestä sekä Pirttirannantien asemakaava-alueeseen kuuluvasta osasta. Kyseiset tiet ovat kadunpito päätöksellä siirtyneet Ely-keskukselta kaupungin omistukseen ja hoitovastuulle 1.1.2017 alkaen.

700 Tekniset palvelut	TA 2016	TA+M	TA + MUU	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatulot	258 894	0	258 894	225 736,31	-33 157,69
Toimintamenot	-858 198	0	-858 198	-789 840,71	68 357,29
Toimintakate	-599 304	0	-599 304	-564 104,40	35 199,60

740 Tilapalvelut

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Tilapalveluiden tehtävänä on järjestää ja ylläpitää hallintokuntien ja ulkopuolisten asiakkaiden tarvitsemat tilat ensisijaisesti olemassa olevasta rakennuskannasta asiakaskohtaisin sopimuksin sekä luoda asiakkailleen turvalliset, terveelliset ja viihtyisät toimitilat.

Suurimpana yksittäisenä vuokratumpana tilapalveluilla tulee olemaan Peruspalvelukuntayhtymä Kallio. Tulevana toimintavuotena peruspalvelukuntayhtymästä siirtyy päivähoidon kiinteistöt kuntien sisäisten vuokrasopimusten alaisuuteen. Näin ollen myös ulkoiset vuokratulot pienenevät merkittävästi. Muilta osin pyritään toteuttamaan vuonna 2014 laadittua kiinteistöstrategiaa. Kiinteistöstrategiaan viitaten käynnistetään terveyskeskuksen saneerauksen suunnittelu.

Paloaseman tontilla aloitettiin rakentamaan lisätiloja ensihoidolle ja varusvarastolle vuoden 2015 lopussa. Rakennushanke on tarkoitus saattaa valmiiksi kesäkuun loppuun 2016 mennessä. Rakennuksen kerrosala kasvaa yhteensä 345m².

Vuonna 2016 on varauduttu Peltotie 9 kiinteistön (Aiku) siirtymiseen kaupungin omistukseen.

Strategian toteuttaminen

Kustannusten koostumisen tehokas seuranta ja siihen vaikuttaminen, johtamistyön ja henkilöstön tietotaidon kehittäminen sekä omana työnä tarjottavan palvelun laadun kriittinen seuranta ja kehittäminen.

Tilapalvelut panostaa hyvään vuorovaikutukseen käyttäjien kanssa. Sähköisen huoltokirjan kautta pyritään palvelun läpinäkyvyyteen ja systemaattiseen toimintamalliin.

Toiminnalliset tavoitteet

Tilankäytön taloudellisuus, ominaiskulustavoitteiden seuranta ja toteuttaminen sekä kiinteistöstrategian toteuttaminen. Aloitetaan kylmillään olevien kohteiden purkaminen ja jatketaan purkutöitä vuosittain kiinteistöstrategian vaatimalla tavalla. Toimintavuonna 2016, entisen rauhanyhdistyksen sekä terveyskeskuksen tontilla olevan vanha lääkäritalon lämmitys katkaistaan. Rakennukset on tarkoitus purkaa lähivuosina. Rakennusten kiinteistä kuluista tuleva säästö on yhteensä noin 12 000 € vuodessa. Käytöstä poistettuja kohteita pyritään myös purkamaan tulevina vuosina.

PPKY Kallion käytössä olevien tilojen käytön optimointi yhteistyössä vuokralaisen kanssa. Käynnistetään Pappilantiellä olevien terveyskeskuksen sekä hammashoitolan rakennusten saneerausten suunnittelu ja huomioidaan suunnittelussa myös energiansäästöön liittyvät velvoitteet ja tavoitteet.

Tunnusluvut

kiinteistöt/käyttötarkoitus	kpl määrä	brutto m ²	Rm ³
Asuinrakennukset	2	111	344
Hoitoalan rakennukset	17	15 184	57 386
Toimisto- ja hallintorak.	1	4 690	15 800
KokoontumISRakennukset	4	3 530	13 684
Opetusrakennukset	13	26 855	102 176
Varastorakennukset	3	889	3 426
Muut rakennukset	6	2 664	11 732

Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

Talousarvio toteutui pääosin suunnitellun mukaisesti. Suurimmat poikkeamat liittyivät edelleen käyttäjälähtöisiin sisäilma asioihin ja niiden parantamiseen. Ongelmat kerääntyvät ja tulevat tilapalvelulle akuuttina ja toimenpiteisiin on pakko ryhtyä heti. Määrärahaa ei osata eikä voidakaan varata ennakoon, mutta asiat pyritään hoitamaan kuntoon tehokkaasti ja edullisesti. Sisäilma koskevat asiat ovat tulleet keskusteluihin jäädäkseen ja niihin tulee kiinnittää vuosi vuodel-

ta enemmän huomiota. Näissä asioissa organisaation oman asiantuntemuksen rooli ja hyvät oikeat menettelytavat ovat ensisijaisen tärkeitä. Omaan asiaan

tuntemusta pyritäänkin kehittämään jatkuvasti ja ajantasaista tietoa hankitaan eri julkaisujen ja säännöllisen koulutautumisen kautta. Korjauksia pyritään tekemään mahdollisimman paljon omana työnä joustavuuden ja laadun näkökulmasta sekä myös samalla kustannustehokkaasti.

Sisäilma korjauksia tehtiin investointivaroilla mutta myös käyttötalousvaroilla. Vuoden aikana Junntilan koululla asunto-laosalle saneerattuihin luokkatiloihin hankittiin mm. koneellinen ilmanvaihto, Niva-Kaijan koululla jatkettiin ilmanvaihtojärjestelmän nuohous ja säätötöitä ja tehtiin järjestelmään samalla myös muutos ja parannustöitä. Tiiviissä rakennuksessa ilmanvaihdon toimivuuden ja hallittavuuden merkitys korostuu.

Kiinteistövalvomojärjestelmää on päivitetty vuosittain ja sitä tullaan jatkamaan. Tarkasteluvuoden aikana uuteen järjestelmään saatiin siirrettyä muutama kohde. Peltotien ent. Aikun kiinteistön järjestelmiä kartoitettiin ja otettiin osittain keskusvalvomojärjestelmään. Talon tekniikka on todella vanhaa ja sen päivittäminen viekin useamman vuoden.

740 Tilapalvelut	TA 2016	TA+M	TA + MUU	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatulot	3 407 861	0	3 407 861	3 271 405,83	-136 455,17
Toimintamenot	-2 644 746	0	-2 644 746	-2 838 911,46	-194 165,46
Toimintakate	763 115	0	763 115	432 494,37	-330 620,63

770 Ruoka- ja puhdistuspalvelut

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Ruoka- ja puhdistuspalveluiden tehtävänä on resurssien puitteissa tuottaa Nivalan kaupungin eri hallintokuntien ja peruspalvelukuntayhtymä Kallion tarvitsemat ruoka- ja puhdistuspalvelut. Vuonna 2016 keskuskeittiötoiminnassa keskitytään keittiöverkkotyöryhmän loppuraportin mukaisen toimintatavan toteuttamiseen huomioiden palvelun käyttäjien toiminta ja tulevaisuuden suunnitelmat. Muut ruokapalveluiden muutokset johtuvat pääosin eri toimipisteiden töiden organisoinneista ja asiakaskunnan muuttuneista tarpeista. Puhdistuspalveluilla on uusina siivouskohteina päiväkeskus, Niittykodit ja Niva- Onni. Muut muutokset ovat seurausta asiakaskunnan muuttuneista tarpeista sekä asiakasmuutoksista johtuneista tila- ja toimintaratkaisuksista.

Tehtäväalueella varaudutaan henkilöstön eläköitymiseen ja ammattitaitoisen työvoiman saatavuuteen tarjoamalla työ-
säöppimis-/harjoittelupaikkoja ammattiopistojen ja aikuiskoulutusyksiköiden ravitsemus- ja siivousalan opiskelijoille sekä toimivalla yhteistyöllä työvoimatoimiston ja eri työllistämishankkeiden kanssa.

Strategian toteuttaminen

Ruoka- ja puhdistuspalvelut kehittävät toimintaansa siten, että toiminta on oikea-aikaista, asiakaslähtöistä, vastuullista ja kannattavaa. Opiskelijoiden työllistymistä mahdollistetaan työssäoppimis- ja harjoittelupaikkojen avulla. Toiminnan ja palveluiden ennakointiin, kehittämiseen ja tuottamiseen hyödynnetään palvelun käyttäjien kokemuksia ja tulevaisuuden suunnitelmia sekä yhteistyöverkostoja. Henkilöstön työhyvinvointiin, työssä jaksamiseen ja kustannustietoisuuteen pyritään henkilöstön osallistamisella ja avoimella vuorovaikutuksella.

Toiminnalliset tavoitteet

Tuottaa resurssien puitteissa hallintokuntien ja peruspalvelukuntayhtymä Kallion tarvitsemat ruoka- ja puhdistuspalvelut.

Turvataan palvelun laatu ja saatavuus riittävän ajanmukaisilla toimintatavoilla ja välineillä sekä kouluttautumisella ja toimivalla yhteistyöllä.

Tunnusluvut

Suoritteet	TP2011	TP 2012	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TA 2016	TS 2017	TS 2018	TS 2019
Ateria-suoritteet	724 131	740 653	732 000	721 668	714844	659 302	659 302	659 302	659 302
Siivottavat neliöt	39 430	38 362	38 653	39 002	40157	41 478	41 478	41 478	41 478

Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

Hallintokuntien ja peruspalvelukuntayhtymä Kallion tarvitsemat ruoka- ja puhdistuspalvelut on tuotettu oikea-aikaisesti, asiakaslähtöisesti, vastuullisesti ja kustannustehokkaasti. Palvelun laatu ja saatavuus on turvattu riittävän ajanmukaisilla toimintatavoilla ja välineillä sekä kouluttautumisella ja yhteistyöllä. Tavoitteiden saavuttamiseksi on hyödynnetty lähi-alueen koulutustarjontaa sekä panostettu yhteistyöhön Kalajokilaakson hankintarenkaan yhteistyökumppaneiden, alueen oppilaitosten, naapurikuntien ruoka- ja puhdistuspalveluiden sekä sisäisten ja ulkoisten asiakkaiden kanssa. Avainhenkilöstön riittävä määrä ja ammattitaito on varmistettu mm. uusien sijaisten hyvällä perehdytyksellä sekä työelämäjaksoilla olleiden opiskelijoiden rekrytoinnilla sairas- ja vuosilomien sijaisuuksiin. Ruoka- ja puhdistuspalvelut ovat tarjonneet harjoittelu- ja työelämävalmennuspaikkoja tavoitteena alan kiinnostuksen lisääminen ja sitä kautta ammattitaitoisen työvoiman saatavuuden turvaaminen myös tulevaisuudessa. Henkilöstön työhyvinvointiin ja työssä jaksamiseen on pyritty varhaisen tuen mallin mukaisella toiminnalla sekä henkilöstön informoinnilla, osallistamisella ja avoimella vuorovaikutuksella. Ruokapalvelut ovat tuottaneet 747 842 ateria-suoritetta perussuoritteiksi laskettuna. Määrällisten tavoitteiden toteutuminen on seurattu ateria- ja toimipaikkakohtaisesti. Ateriat on muutettu suoritteiksi suoritelaskelman avulla. Puhdistuspalvelut ovat hoitaneet 42 562 m² siivous- ja puhdistuspalvelut. Uusina siivouskohteina vuoden 2016 aikana aloittivat Kerttula ja Työpajasäätiö.

770 Ruoka- ja puhd.palv.	TA 2016	TA+M	TA + MUU	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatulot	3 946 007	0	3 946 007	4 249 780,03	303 773,03
Toimintamenot	-3 916 484	0	-3 916 484	-4 109 510,07	-193 026,07
Toimintakate	29 523	0	29 523	140 269,96	110 746,96

60 TEKNINEN LAUTAKUNTA

Toimintaympäristö ja keskeiset muutokset

Tekninen toimi järjestää lakien ja asetusten puitteissa julkiset tekniset- ja viranomaispalvelut. Tekniset palvelut ylläpitää kaupungin ja Peruspalvelukuntayhtymä Kallion toiminnan edellytyksiä määrärahojen puitteissa. Tekninen toimiala koostuu tehtäväalueista, jotka ovat viranomaispalvelut, tekniset palvelut, tilapalvelu sekä ruoka- ja puhdistuspalvelut.

Torialueen kehittämiseen esitetään edelleen suunnitelmavuosille määräraha- ja rahoitushakemusten tekemisen torialueen kunnostamisen toteuttamiseksi. Torialueen kehittämistä suunnitelleen KAAPO hankkeessa, jossa Nivalan kaupunki on mukana. Lisäksi edelleen ollaan mukana Pohjavesiensuojelu ja kiviaineshuollon POSKI3 hankkeessa, sekä (VähäHiku) Vähähiilisydestä uutta kilpailuetua kunnille hankkeessa. Hankkeessa selvitetään eri energiansäästötoimenpiteiden vaikutuksia. Selvitysten perusteella esitetään investointiohjelmaan energiansäästö-hankkeiden käynnistämistä vuoden 2016 aikana.

Talonrakennuksen osalta ensihoidon tilojen rakentaminen saatetaan valmiiksi vuoden 2016 aikana. Terveyskeskuksen hallintosiiven peruskorjauksen sekä vuodeosaston saneerauksen toteutus käynnistetään vuoden 2016 loppuun mennessä. Pienemmät investoinnit pyritään kohdistamaan siten, että kiinteistö-kannan olemassa oleva taso säilytetään. Lisäksi vuonna 2014 hyväksytyt kiinteistöstrategian linjauksia pyritään aktiivisesti toteuttamaan.

Vuonna 2016 on varauduttu Peltotie 9 kiinteistön (Aiku) siirtymiseen kaupungin omistukseen.

Kaupungin maapolitiikan osalta suurin muutos on yleiskaavan valmistuminen, joka on ensimmäinen Nivalan yleiskaava, joka on oikeusvaikutteinen. Yleiskaavan valmistuminen mahdollistaa alueen maankäytön kehittämisen ja toteuttamisen pitkällä tähtäimellä.

Liikenneverkkoon liittyen vuonna 2016 toteutetaan lähinnä kunnossapitoinvestointeja nykyisen kaavatie-verkon tason ylläpitämiseksi. Pyritään edelleen aktiivisesti viemään eteenpäin ELY-keskuksen tiealueisiin liittyviä hankkeita, jotka ovat tärkeitä Nivalan kaupungin kehityksen kannalta. Liikuntapaikkarakentamisen osalta jatketaan liikuntapuiston alueen kehittämistä hakemalla liikuntapaikka rahoitusta hiekkatekonurmi pesäpallokentän rakentamiseksi.

Strategian toteuttaminen

Teknisen toimialastrategian linjaukset tähtäävät palveluiden tuottamisessa ja järjestämisessä kaupunkilaisten hyvinvointiin ja elämänlaatuun. Palveluiden tuottamisessa ja järjestämisessä tavoitteena ovat esteettömyys, turvallisuus, ennakointi sekä kustannus- ja energiatehokkuus.

Toiminnalliset tavoitteet

Turvata välttämätön kunnan toiminnallinen taso. Viihtyisän ja virikkeellisen asuinympäristön luominen infrastruktuurin ajankäytöllä ja riittävän ajoissa tapahtuvalla suunnittelulla ja tehokkaalla rakentamisella sekä oikea-aikaisella maapolitiikalla. Tuotteet hinnoitellaan ja palveluhinnastot ja tasot tarkistetaan taloudellista tilannetta vastaavaksi. Kaupunkistrategiaa toteutetaan aktiivisesti.

Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

Tekninen toimi on järjestänyt lakien ja asetusten puitteissa julkiset tekniset- ja viranomaispalvelut, joilla on turvattu kunnan toiminnallinen taso sekä luotu mahdollisuuksia kasvulle ja kehitykselle. Aktiivisella maanhankinnalla ja tarvittavilla asemakaava muutoksilla on mahdollistettu kaupunkia kehittävien rakennushankkeiden toteutuminen. Infra- ja liikuntapaikkarakentamisella on luotu edellytyksiä viihtyisän ja virikkeellisen asuinympäristön luomiselle. Talonrakennuksen investoinneilla sekä kunnossapidolla ja kiinteistöhoidolla on toteutettu kiinteistöstrategian tavoitteita kiinteistökannan tason säilyttämiseksi ja syntyneen korjausvelan pienentämiseksi. Kiinteistöjen kunnossapidossa on pyritty reagoimaan nopeasti käyttäjien taholta esille tulleisiin ongelmakohtiin, mikä osaltaan aiheuttaa haasteita taloudellisten tavoitteiden saavuttamisessa. Suurimpana yksittäisenä poikkeamana Peltotien kiinteistön tulojen alittuminen Jedun käytössä olleiden tilojen jäädessä tyhjilleen. Vastaavasti menopuolella Peltotien kiinteistössä on jouduttu tekemään toimenpiteitä ja selvityksiä arvioitua enemmän, jotka ovat aiheuttaneet kustannusten lisäyksiä.

60 Tekninen lautakunta	TA 2016	TA+M	TA + MUU	TP 2016	POIKKEAMA
Toimintatulot	7 713 762	0	7 713 762	7 845 499,25	131 737,25
Toimintamenot	-7 779 652	0	-7 779 652	-8 028 458,54	-248 806,54
Toimintakate	-65 890	0	-65 890	-182 959,29	-117 069,29

Käyttötalous tehtäväalueittain/toimielimittäin

	TA 2016	TA+M	TA + MUU	TP 2016	POIKKEAMA
10 Kaupunginvaltuusto					
* Toimintamenot	-52 320	0	-52 320	-55 257,32	-2 937,32
Toimintakate	-52 320	0	-52 320	-55 257,32	-2 937,32
11 Tarkastuslautakunta					
* Toimintamenot	-19 876	0	-19 876	-14 572,96	5 303,04
Toimintakate	-19 876	0	-19 876	-14 572,96	5 303,04
120 Kaupunginhallitus					
* Toimintatulot	381 000	0	381 000	310 405,32	-70 594,68
* Toimintamenot	-819 235	0	-819 235	-835 679,65	-16 444,65
Toimintakate	-438 235	0	-438 235	-525 274,33	-87 039,33
125 Ppky Kallio					
* Toimintamenot	-37 417 250	-150 000	-37 567 250	-37 375 155,60	192 094,40
Toimintakate	-37 417 250	-150 000	-37 567 250	-37 375 155,60	192 094,40
126 Jokil.pelastuslaitos					
* Toimintamenot	-939 946	0	-939 946	-934 503,95	5 442,05
Toimintakate	-939 946	0	-939 946	-934 503,95	5 442,05
127 Liikuntakeskus					
* Toimintamenot	-486 820	0	-486 820	-486 820,22	-0,22
Toimintakate	-486 820	0	-486 820	-486 820,22	-0,22
128 Työllistämistoimet					
* Toimintatulot	0	0	0	47 521,96	47 521,96
* Toimintamenot	-644 000	-110 000	-754 000	-787 779,60	-33 779,60
Toimintakate	-644 000	-110 000	-754 000	-740 257,64	13 742,36
130 Keskushallinto					
* Toimintatulot	312 810	0	312 810	307 764,80	-5 045,20
* Toimintamenot	-1 424 395	0	-1 424 395	-1 294 133,31	130 261,69
Toimintakate	-1 111 585	0	-1 111 585	-986 368,51	125 216,49
150 Henkilöstöjaos					
* Toimintatulot	99 838	0	99 838	99 626,57	-211,43
* Toimintamenot	-1 770 524	0	-1 770 524	-1 634 968,60	135 555,40
Toimintakate	-1 670 686	0	-1 670 686	-1 535 342,03	135 343,97
12 Kaupunginhallitus					
* Toimintatulot	793 648	0	793 648	765 318,65	-28 329,35
* Toimintamenot	-43 502 170	-260 000	-43 762 170	-43 349 040,93	413 129,07
Toimintakate	-42 708 522	-260 000	-42 968 522	-42 583 722,28	384 799,72
160 Maaseututoimi					
* Toimintatulot	293 500	0	293 500	282 551,58	-10 948,42
* Toimintamenot	-475 141	0	-475 141	-445 639,98	29 501,02
Toimintakate	-181 641	0	-181 641	-163 088,40	18 552,60
165 Lomapalvelut					
* Toimintatulot	5 828 043	0	5 828 043	5 402 388,50	-425 654,50
* Toimintamenot	-5 828 043	0	-5 828 043	-5 356 466,94	471 576,06
Toimintakate	0	0	0	45 921,56	45 921,56
16 Maaseutupalvelut					
* Toimintatulot	6 121 543	0	6 121 543	5 684 940,08	-436 602,92
* Toimintamenot	-6 303 184	0	-6 303 184	-5 802 106,92	501 077,08
Toimintakate	-181 641	0	-181 641	-117 166,84	64 474,16

Käyttötalous tehtäväalueittain/toimielimittäin

	TA 2016	TA+M	TA + MUU	TP 2016	POIKKEAMA
400 Sivistystoimen hallinto					
* Toimintatulot	6 600	0	6 600	7 956,11	1 356,11
* Toimintamenot	-305 576	-160 925	-466 501	-472 198,33	-5 697,33
Toimintakate	-298 976	-160 925	-459 901	-464 242,22	-4 341,22
410 Peruskoulut					
* Toimintatulot	321 900	177 000	498 900	618 133,44	119 233,44
* Toimintamenot	-12 422 226	-28 600	-12 450 826	-12 168 807,51	282 018,49
Toimintakate	-12 100 326	148 400	-11 951 926	-11 550 674,07	401 251,93
415 Varhaiskasvatus					
* Toimintatulot	624 400	0	624 400	691 474,28	67 074,28
* Toimintamenot	-6 499 487	0	-6 499 487	-6 336 359,52	163 127,48
Toimintakate	-5 875 087	0	-5 875 087	-5 644 885,24	230 201,76
420 Lukiopalvelut					
* Toimintatulot	20 300	0	20 300	23 695,86	3 395,86
* Toimintamenot	-1 131 297	12 525	-1 118 772	-1 132 701,06	-13 929,06
Toimintakate	-1 110 997	12 525	-1 098 472	-1 109 005,20	-10 533,20
440 Muu sivistystyö					
* Toimintatulot	96 500	0	96 500	55 357,95	-41 142,05
* Toimintamenot	-1 630 924	-48 451	-1 679 375	-1 617 660,60	61 714,40
Toimintakate	-1 534 424	-48 451	-1 582 875	-1 562 302,65	20 572,35
40 Sivistyslautakunta					
* Toimintatulot	1 069 700	177 000	1 246 700	1 396 617,64	149 917,64
* Toimintamenot	-21 989 510	-225 451	-22 214 961	-21 727 727,02	487 233,98
Toimintakate	-20 919 810	-48 451	-20 968 261	-20 331 109,38	637 151,62
600 Viranomaispalvelut					
* Toimintatulot	101 000	0	101 000	98 577,08	-2 422,92
* Toimintamenot	-360 224	0	-360 224	-290 196,30	70 027,70
Toimintakate	-259 224	0	-259 224	-191 619,22	67 604,78
700 Tekniset palvelut					
* Toimintatulot	258 894	0	258 894	225 736,31	-33 157,69
* Toimintamenot	-858 198	0	-858 198	-789 840,71	68 357,29
Toimintakate	-599 304	0	-599 304	-564 104,40	35 199,60
740 Tilapalvelut					
* Toimintatulot	3 407 861	0	3 407 861	3 271 405,83	-136 455,17
* Toimintamenot	-2 644 746	0	-2 644 746	-2 838 911,46	-194 165,46
Toimintakate	763 115	0	763 115	432 494,37	-330 620,63
770 Ruoka- ja puhd.palv.					
* Toimintatulot	3 946 007	0	3 946 007	4 249 780,03	303 773,03
* Toimintamenot	-3 916 484	0	-3 916 484	-4 109 510,07	-193 026,07
Toimintakate	29 523	0	29 523	140 269,96	110 746,96
60 Tekninen lautakunta					
* Toimintatulot	7 713 762	0	7 713 762	7 845 499,25	131 737,25
* Toimintamenot	-7 779 652	0	-7 779 652	-8 028 458,54	-248 806,54
Toimintakate	-65 890	0	-65 890	-182 959,29	-117 069,29
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ					
* Toimintatulot	15 698 653	177 000	15 875 653	15 692 375,62	-183 277,38
* Toimintamenot	-79 646 712	-485 451	-80 132 163	-78 977 163,69	1 154 999,31
Toimintakate	-63 948 059	-308 451	-64 256 510	-63 284 788,07	971 721,93

Yhteisesti jaettavat menot ja poistot

Yhteisesti jaettavat menot ja poistot / TP 2016

	Vyörytyserät	Kvtel-eläkemeno	Poistot
	€	€	€
105 KAUPUNGINVALTUUSTO	1 037		
110 TARKASTUSLAUTAKUNTA	114		
120 KAUPUNGINHALLITUS	5 283	215 004	26 360
125 PPKY KALLIO		619 741	
126 JOKILAAKSOJEN PELASTUSL.		6 010	
127 LIIKUNTAKESKUKSEN AVUST.			
128 TYÖLLISTÄMISTOIMET	2 158		6 250
130 KESKUSHALLINTO	8 439	46 307	
150 HENKILÖSTÖJAOS	1 002	2 049	
160 MAASEUTUTOIMI	10 795	5 464	
165 LOMATOIMI	113 722	69 528	
400 SIV. HALLINTOPALVELUT	8 649	20 763	62
410 PERUSOPETUS	205 391	73 762	121 903
415 VARHAISKASVATUS	89 297	120 205	4 007
420 LUKIOPALVELUT	20 401	6 557	4 870
440 MUU SIVISTYSTYÖ	12 986	44 667	67 381
600 VIRANOMAISPALVELUT	4 013	35 105	6 540
700 TEKNISET PALVELUT	5 681	64 884	527 690
740 TILAPALVELUT	11 983	11 474	1 245 900
770 RUOKA- JA PUHD.PALVELUT	72 179	24 451	23 073
	573 130	1 365 970	2 034 037
	573 131	1 365 970	2 034 037

Jaettavat vyörytyserät sisältävät talouspalvelujen hallinnon, kirjanpidon, Hetan ostopalvelujen, henkilöstöhallinnon, yhteisen koulutuksen, vastuuvakuutuksen, työterveyshuollon ja työhyvinvoinnin nettokustannukset. Vyörytyserät on jaettu tehtäväalueiden toteutuneiden palkkojen suhteessa. Vyörytyserät ovat laskennallisia kustannuksia, ne eivät ole määrärahan alaisia menoja.

Kvtel-eläkemenooperusteiset kustannukset on kohdennettu Kevan tilinpäätösarvion mukaisesti.

INVESTOINTIOSA

INVESTOINTI-OSA**Valtuuston nähdn sitovuustaso raameilla merkitty**

	TA 2016	TA- MUUTOS	TA + MUU	TP 2016	POIKKEAMA
80 Kaupunginhallitus					
801 Kiinteä omaisuus					
* Investointimenot yht	-1 045 530	18 715	-1 026 815	-953 423,90	73 391,00
* Investointitulot yht	200 000	0	200 000	7 715,10	-192 284,90
** Netto	-845 530	18 715	-826 815	-945 708,80	-118 893,90

Vuoden 2016 aikana kaupunki osti Nivalan Teollisuuskylä Oy:ltä Peltotie 9 kiinteistön ja Mesukuksen hallit tontteineen. Lisäksi ostettiin kahdella eri kauppakirjalla tonttimaata. Tontteja myytiin kolmella eri kauppakirjalla taajama-alueelta

80 Kaupunginhallitus					
810 Kh irtain omaisuus					
* Investointimenot yht	-155 620	-16 997	-172 617	-194 582,42	-21 965,22
** Netto	-155 620	-16 997	-172 617	-194 582,42	-21 965,22

Keskitetysti hankittiin kaupungin eri toimialoille Atk-hankintoja sekä kalustoa

80 Kaupunginhallitus					
820 Kh Aineeton käyttöön	0				
* Investointimenot yht	0	-1 718	-1 718	-1 905,37	-187,47
** Netto	0	-1 718	-1 718	-1 905,37	-187,47

Kaupunki osti 10 kappaletta Nivalan Vesihuolto Oy:n osakkeita kahdella eri kauppakirjalla.

80 Kaupunginhallitus					
* Investointimenot yht	-1 201 150	0	-1 201 150	-1 149 911,69	51 238,31
* Investointitulot yht	200 000	0	200 000	7 715,10	-192 284,90
** Netto	-1 001 150	0	-1 001 150	-1 142 196,59	-141 046,59

Kirjastolle hankittiin lainausautomaatti, johon saatiin Avilta rahoitusavustus.

84 Sivistyslautakunta					
* Investointimenot yht	-8 900	-17 179	-26 079	-26 443,61	-364,33
* Investointitulot yht	5 500	0	5 500	5 500,00	0,00
** Netto	-3 400	-17 179	-20 579	-20 943,61	-364,33

Tekninen lautakunta

Teknisen lautakunnan alaisten investointien hankekohtaiset tiedot määrärahojen käytöstä löytyvät seuraavilta sivuilta.

860 Talonrakennus

* Investointimenot yht	-1 163 000	0	-1 163 000	-1 234 855,07	-71 855,07
* Investointitulot yht	7 000	0	7 000	0,00	-7 000,00
** Netto	-1 156 000	0	-1 156 000	-1 234 855,07	-78 855,07

870 Julkinen käyttöom.

* Investointimenot yht	-511 000	0	-511 000	-396 910,22	114 089,78
* Investointitulot yht	20 000	0	20 000	0,00	-20 000,00
** Netto	-491 000	0	-491 000	-396 910,22	94 089,78

880 Tekn.ltk irtain om.

* Investointimenot yht	-35 000	0	-35 000	-36 683,52	-1 683,52
** Netto	-35 000	0	-35 000	-36 683,52	-1 683,52

86 Tekninen lautakunta

* Investointimenot yht	-1 709 000	0	-1 709 000	-1 668 448,81	40 551,19
* Investointitulot yht	27 000	0	27 000	0,00	-27 000,00
** Netto	-1 682 000	0	-1 682 000	-1 668 448,81	13 551,19

* Investointimenot yht	-2 919 050	-17 179	-2 936 229	-2 844 804,11	91 425,17
* Investointitulot yht	232 500	0	232 500	13 215,10	-219 284,90
** Netto	-2 686 550	-17 179	-2 703 729	-2 831 589,01	-127 859,73

Investointiosan yhteenveto

		Talousarvio	Vuoden alusta	Jäljellä	%
801	Kiinteistöt				
100	Maanhankinta ja -myynti				
*	Investointimenot yhteensä	-181 284,90	-107 897,50	-73 387,40	59,50
*	Investointitulot yhteensä	200 000,00	7 715,10	192 284,90	3,90
**	Netto	18 715,10	-100 182,40	118 897,50	-535,30
101	Rakennusten hankinta ja myynti				
*	Investointimenot yhteensä	-845 530,00	-845 526,40	-3,60	100,00
**	Netto	-845 530,00	-845 526,40	-3,60	100,00
801	Kiinteistöt YHTEENSÄ				
*	Investointimenot yhteensä	-1 026 814,90	-953 423,90	-73 391,00	92,90
*	Investointitulot yhteensä	200 000,00	7 715,10	192 284,90	3,90
**	Netto	-826 814,90	-945 708,80	118 893,90	114,40
810	Kh irtain omaisuus				
110	Kaupungin hallitus ATK-hankinnat				
*	Investointimenot yhteensä	-7 620,00	-41 357,00	33 737,00	542,70
**	Netto	-7 620,00	-41 357,00	33 737,00	542,70
115	Peruskoulu ATK-hankinnat				
*	Investointimenot yhteensä	-128 000,00	-122 854,12	-5 145,88	96,00
**	Netto	-128 000,00	-122 854,12	-5 145,88	96,00
116	Lukio ATK-hankinnat				
*	Investointimenot yhteensä	0,00	-104,52	104,52	0,00
**	Netto	0,00	-104,52	104,52	0,00
118	Kirjasto ATK-hankinnat				
*	Investointimenot yhteensä	0,00	-2 274,00	2 274,00	0,00
**	Netto	0,00	-2 274,00	2 274,00	0,00
119	Nuoriso- ja kulttuuri ATK-hankinnat				
*	Investointimenot yhteensä	0,00	-695,42	695,42	0,00
**	Netto	0,00	-695,42	695,42	0,00
120	Varhaiskasvatus ATK-hankinnat				
*	Investointimenot yhteensä	0,00	-4 572,00	4 572,00	0,00
**	Netto	0,00	-4 572,00	4 572,00	0,00
130	Tekninen ATK-hankinnat				
*	Investointimenot yhteensä	-20 000,00	-5 728,16	-14 271,84	28,60
**	Netto	-20 000,00	-5 728,16	-14 271,84	28,60
150	KH kalusto				
*	Investointimenot yhteensä	-16 997,20	-16 997,20	0,00	100,00
**	Netto	-16 997,20	-16 997,20	0,00	100,00
810	Kh irtain omaisuus YHTEENSÄ				
*	Investointimenot yhteensä	-172 617,20	-194 582,42	21 965,22	112,70
**	Netto	-172 617,20	-194 582,42	21 965,22	112,70
820	Arvopaperit				
200	Osakkeet ja osuudet				
*	Investointimenot yhteensä	-1 717,90	-1 905,37	187,47	110,90
**	Netto	-1 717,90	-1 905,37	187,47	110,90

		Talousarvio	Vuoden alu:	Jäljellä	%
840	Siv.ltk irtain omaisuus				
450	Kirjaston hankinnat				
*	Investointimenot yhteensä	-8 900,00	-9 264,33	364,33	104,10
*	Investointitulot yhteensä	5 500,00	5 500,00	0,00	100,00
**	Netto	-3 400,00	-3 764,33	364,33	110,70
460	Varhaiskasvatus kalusto				
*	Investointimenot yhteensä	-17 179,28	-17 179,28	0,00	100,00
**	Netto	-17 179,28	-17 179,28	0,00	100,00
840	Siv.ltk irtain omaisuus YHTEENSÄ				
*	Investointimenot yhteensä	-26 079,28	-26 443,61	364,33	101,40
*	Investointitulot yhteensä	5 500,00	5 500,00	0,00	100,00
**	Netto	-20 579,28	-20 943,61	364,33	101,80
860	Hankekoht.rak.				
600	Investointikohteiden suunnittelu				
*	Investointimenot yhteensä	-20 000,00	-3 077,93	-16 922,07	15,40
**	Netto	-20 000,00	-3 077,93	-16 922,07	15,40
610	Koulujen pihaleikkivälineet				
*	Investointimenot yhteensä	-25 000,00	-22 931,41	-2 068,59	91,70
**	Netto	-25 000,00	-22 931,41	-2 068,59	91,70
611	Koulujen pihojen kunnostus				
*	Investointimenot yhteensä	-20 000,00	-12 737,92	-7 262,08	63,70
**	Netto	-20 000,00	-12 737,92	-7 262,08	63,70
620	Kaupungintalon kunnostustöitä				
*	Investointimenot yhteensä	-110 000,00	-243 739,49	133 739,49	221,60
**	Netto	-110 000,00	-243 739,49	133 739,49	221,60
621	Keskusvalvomon järjestelmäpäivitys				
*	Investointimenot yhteensä	-20 000,00	-24 048,12	4 048,12	120,20
**	Netto	-20 000,00	-24 048,12	4 048,12	120,20
640	Lukion väliovet, lattiat				
*	Investointimenot yhteensä	-80 000,00	-147 513,69	67 513,69	184,40
**	Netto	-80 000,00	-147 513,69	67 513,69	184,40
641	Erkkilän koulun lämpöverkosto				
*	Investointimenot yhteensä	-10 000,00	0,00	-10 000,00	0,00
**	Netto	-10 000,00	0,00	-10 000,00	0,00
642	Niva-Kaijan varavoima				
*	Investointimenot yhteensä	-150 000,00	-93 921,10	-56 078,90	62,60
**	Netto	-150 000,00	-93 921,10	-56 078,90	62,60
670	Paloaseman esihoidontilat				
*	Investointimenot yhteensä	-310 000,00	-312 515,67	2 515,67	100,80
**	Netto	-310 000,00	-312 515,67	2 515,67	100,80
671	TK osittainen saneeraus				
*	Investointimenot yhteensä	-200 000,00	-110 558,44	-89 441,56	55,30
**	Netto	-200 000,00	-110 558,44	-89 441,56	55,30

		Talousarvio	Vuoden alusta	Jäljellä	%
672	Peltopuiston pk jäähditys				
*	Investointimenot yhteensä	-135 000,00	-223 880,67	88 880,67	165,80
**	Netto	-135 000,00	-223 880,67	88 880,67	165,80
673	Kotikeskus ovet ja automaatio				
*	Investointimenot yhteensä	-25 000,00	-17 872,27	-7 127,73	71,50
**	Netto	-25 000,00	-17 872,27	-7 127,73	71,50
674	Tuulentuvan pk vesikate				
*	Investointimenot yhteensä	-18 000,00	-22 058,36	4 058,36	122,50
**	Netto	-18 000,00	-22 058,36	4 058,36	122,50
675	Energia: Junttila				
*	Investointimenot yhteensä	-40 000,00	0,00	-40 000,00	0,00
*	Investointitulot yhteensä	7 000,00	0,00	7 000,00	0,00
**	Netto	-33 000,00	0,00	-33 000,00	0,00
860	Hankekoht.rak. YHTEENSÄ				
*	Investointimenot yhteensä	-1 163 000,00	-1 234 855,07	71 855,07	106,20
*	Investointitulot yhteensä	7 000,00	0,00	7 000,00	0,00
**	Netto	-1 156 000,00	-1 234 855,07	78 855,07	106,80
870	Kunnallistekniikka				
700	Kaavatiet ja klv rakentaminen				
*	Investointimenot yhteensä	0,00	-3 133,49	3 133,49	0,00
**	Netto	0,00	-3 133,49	3 133,49	0,00
701	Kaavatiet ja kvl päällystäminen				
*	Investointimenot yhteensä	-155 000,00	-130 902,24	-24 097,76	84,50
**	Netto	-155 000,00	-130 902,24	-24 097,76	84,50
710	SV-viemärit				
*	Investointimenot yhteensä	0,00	-24 173,61	24 173,61	0,00
**	Netto	0,00	-24 173,61	24 173,61	0,00
721	Vanhojen valaisimien uusiminen				
*	Investointimenot yhteensä	-120 000,00	-71 469,35	-48 530,65	59,60
**	Netto	-120 000,00	-71 469,35	-48 530,65	59,60
725	Liikenneturvallisuus				
*	Investointimenot yhteensä	-20 000,00	-10 809,79	-9 190,21	54,00
**	Netto	-20 000,00	-10 809,79	-9 190,21	54,00
870	Kunnallistekniikka YHTEENSÄ				
*	Investointimenot yhteensä	-295 000,00	-240 488,48	-54 511,52	81,50
**	Netto	-295 000,00	-240 488,48	-54 511,52	81,50
875	Yleiset alueet				
750	Puistot, leikkik. muut yht.alueet				
*	Investointimenot yhteensä	-29 000,00	-28 115,23	-884,77	96,90
**	Netto	-29 000,00	-28 115,23	-884,77	96,90
875	Yleiset alueet YHTEENSÄ				
*	Investointimenot yhteensä	-29 000,00	-28 115,23	-884,77	96,90
**	Netto	-29 000,00	-28 115,23	-884,77	96,90

		Talousarvio	Vuoden alusta	Jäljellä	%
877	Liikunta-alueet				
770	Liikunta-alueiden kunnossapito				
*	Investointimenot yhteensä	-20 000,00	-20 069,96	69,96	100,30
**	Netto	-20 000,00	-20 069,96	69,96	100,30
771	UP tekonurmi ja parkkipaikka				
*	Investointimenot yhteensä	-35 000,00	-35 169,05	169,05	100,50
**	Netto	-35 000,00	-35 169,05	169,05	100,50
772	UP väliaikaiset huoltotilat				
*	Investointimenot yhteensä	-25 000,00	-13 785,72	-11 214,28	55,10
**	Netto	-25 000,00	-13 785,72	-11 214,28	55,10
773	UP pesäpallokentän rakentaminen				
*	Investointimenot yhteensä	-80 000,00	-59 281,78	-20 718,22	74,10
*	Investointitulot yhteensä	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00
**	Netto	-70 000,00	-59 281,78	-10 718,22	84,70
774	Kyösti Kallion k. monitoimikenttä				
*	Investointimenot yhteensä	-27 000,00	0,00	-27 000,00	0,00
*	Investointitulot yhteensä	10 000,00	0,00	10 000,00	0,00
**	Netto	-17 000,00	0,00	-17 000,00	0,00
877	Liikunta-alueet YHTEENSÄ				
*	Investointimenot yhteensä	-187 000,00	-128 306,51	-58 693,49	68,60
*	Investointitulot yhteensä	20 000,00	0,00	20 000,00	0,00
**	Netto	-167 000,00	-128 306,51	-38 693,49	76,80
880	Tekn.ltk irtain om.				
860	Ruokapalvelut laiteinv				
*	Investointimenot yhteensä	-25 000,00	-26 553,01	1 553,01	106,20
**	Netto	-25 000,00	-26 553,01	1 553,01	106,20
870	Puhdistuspalv. laite				
*	Investointimenot yhteensä	-10 000,00	-10 130,51	130,51	101,30
**	Netto	-10 000,00	-10 130,51	130,51	101,30
880	Tekn.ltk irtain om. YHTEENSÄ				
*	Investointimenot yhteensä	-35 000,00	-36 683,52	1 683,52	104,80
**	Netto	-35 000,00	-36 683,52	1 683,52	104,80
	KAIKKI YHTEENSÄ				
*	Investointimenot yhteensä	-2 936 229,28	-2 844 804,11	-91 425,17	96,90
*	Investointitulot yhteensä	232 500,00	13 215,10	219 284,90	5,70
**	Netto	-2 703 729,28	-2 831 589,01	127 859,73	104,70

HENKILÖSTÖTILINPÄÄTÖS

1.7 Henkilöstötilinpäätös

1.7.1 HENKILÖSTÖN MÄÄRÄ

1.1.–31.12.2016 välisellä ajalla (Taulukko 1.) Nivalan kaupungin palveluksessa oli yhteensä 580 henkilöä (naisia 437, miehiä 143) joista 477 henkilöä (82,24 %) oli vakinaisessa työsuhteessa (naisia 366, miehiä 111), määräaikaaisessa työsuhteessa 16,38 % ja työllistettyjä 1,38 %. Vakinaisten määrä kasvoi varhaiskasvatuksen siirtyessä 2016 vuoden alusta kaupungin organisaatioon, määräaikaisten kasvoi 9 henkilöllä verrattuna aiempaan vuoteen, osa-aikaeläkkeellä oli 7 henkilöä. Koko kunta-alalla työskenteli 422 000 henkilöä lokakuussa 2015. Henkilöstömäärä oli huipussaan vuonna 2011, jolloin kunta-alalla työskenteli 441 000 henkilöä. Henkilöstömäärä on siis vähentynyt viime vuosina, ja tämän kehityksen arvioidaan jatkuvan tulevinakin vuosina (Lähde: Kuntatyönantaja).

Taulukko 1. Henkilökunnan määrä

	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Muutos 2015– 2016
Keskushallinto							
vakinaiset	126	12	11	11	11	9	-2
määräaikaaiset ja sijaiset	61	0	0	0	0	0	0
työllistetyt					2	0	-2
Yhteensä	187	12	11	11	13	9	-4
Alueelliset maaseutupalvelut *)							
vakinaiset	0	115	114	112	111	110	-1
määräaikaaiset ja sijaiset	0	43	36	22	36	29	-7
työllistetyt					0	0	0
Yhteensä	0	158	150	134	147	139	-8
Sivistystoimi							
vakinaiset	169	174	173	179	181	275	94
määräaikaaiset ja sijaiset	30	33	26	25	23	44	21
työllistetyt					2	2	0
Yhteensä	199	207	199	204	206	321	115
Tekninen toimi							
vakinaiset	82	84	83	89	88	83	-5
määräaikaaiset ja sijaiset	36	33	24	28	27	28	1
työllistetyt					0	5	5
Yhteensä	118	117	107	117	115	111	1
Työllistetyt	12	12	11	9	4	7	3
Kaikki yhteensä	516	506	478	475	481	580	99
Vakinaiset yhteensä	377	385	381	391	391	477	86
vakinaisten osuus (%)	73,10 %	76,10 %	79,70 %	82,31 %	80,21 %	82,24 %	0,94 %
Määräaikaaiset yhteensä	127	109	86	75	86	101	15
määräaikaisten osuus (%)	24,60 %	21,50 %	18,00 %	15,80 %	17,90 %	17,41 %	-1,52 %
Työllistetyt yhteensä	12	12	11	9	4	7	3
työllistettyjen osuus (%)	2,30 %	2,40 %	2,30 %	1,90 %	0,80 %	1,20 %	0,58 %

*) toimiala on aloittanut 1.1.2012, sis. keskushallinnosta siirtyneet lomituspalvelut

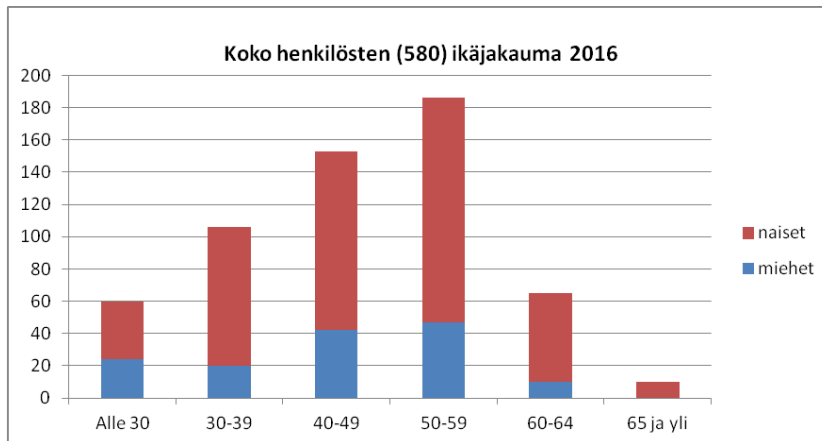
1.7.2 HENKILÖSTÖN IKÄRAKENNE

1.7.2.1 KOKO HENKILÖKUNTA

Ikä- ja sukupuolijakauma

Koko henkilöstön ikäjakauma

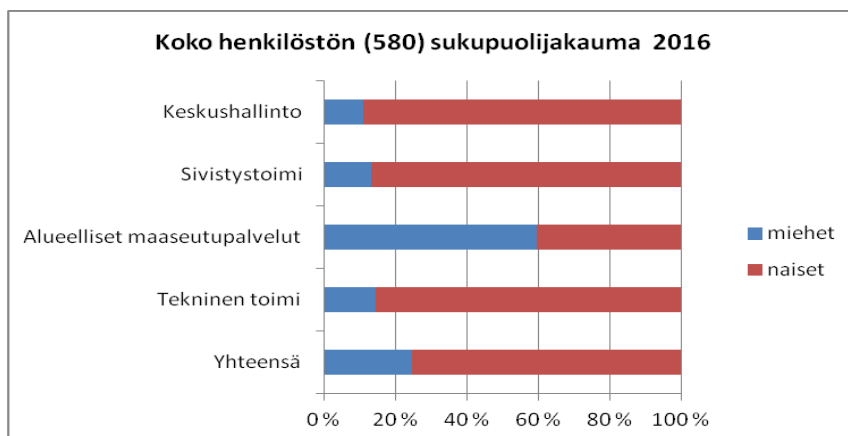
Koko henkilöstöä (580) tarkasteltaessa (KUVIO 1.) suurimmat ikäryhmät muodostuivat 40–49- sekä 50–59-vuotiaiden ikäryhmistä, joiden yhteenlaskettu prosenttiosuus koko henkilöstöstä oli 58,45 %. Alle 30-vuotiaiden osuus koko henkilöstöstä oli 10,34 %, 30-39-vuotiaiden 18,28 %, 40-49-vuotiaiden 26,38 %, 50-59-vuotiaiden 32,07 %, 60-64-vuotiaiden 11,20 % sekä 65 ja yli 65-vuotiaiden 1,72 %.

KUVIO 1. Nivalan kaupungin koko henkilökunnan (580) ikäjakauma.

Sukupuolijakauma

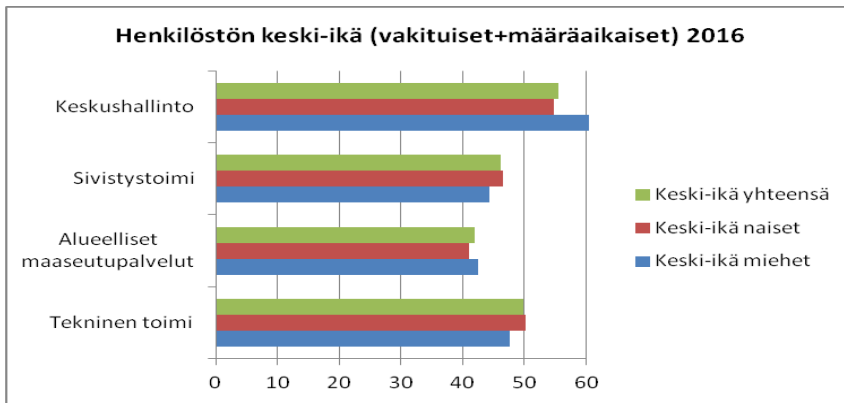
Kunta-alalla Suomessa neljä viidesosaa henkilöstöstä on naisia (Lähde: Kuntatyönantaja). Nivalan kaupungin koko henkilöstöstä (KUVIO 2.) naisten osuus oli 75,34 % ja miesten osuus oli 24,66 %. Toimialoitain tarkasteltuna eniten naisia oli keskuhallinnossa 88,89 % ja eniten miehiä oli alueellisissa maaseutupalveluissa 59,71%.

KUVIO 2. Nivalan kaupungin koko henkilökunnan (580) sukupuolijakauma.

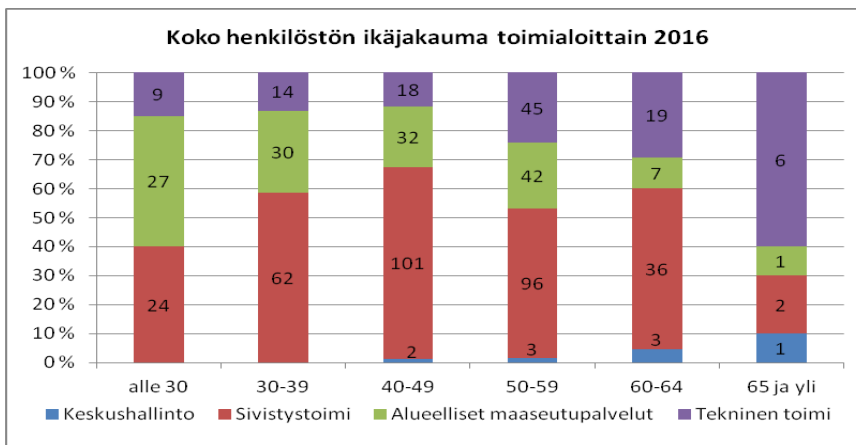
Keski-ikä

Seuraavalla sivulla olevassa kuviossa (KUVIO 3.) tarkastellaan koko henkilöstön keski-ikää, jossa on mukana kaikki vuoden 2016 aikana Nivalan kaupungin palvelusuhteessa olleet henkilöt. Koko henkilöstön keski-ikä oli vuoden 2016 lopulla 46,0 vuotta (2015:45,4 vuotta). Vakinaisten keski-ikä oli 48,60 vuotta ja määräaikaisten 34,1 vuotta. Määräaikaisten keski-ikä laskee koko henkilöstön keski-ikää. Vuonna 2015 koko kunta-alan henkilöstön keski-ikä oli 45,8 vuotta.

KUVIO 3. Henkilöstön keski-ikä vuonna 2016 (sisältää kaikki sekä vakituiset ja määräaikaiset).

Nivalan kaupungin palveluksessa vuonna 2016 oli tilaston mukaan kaikkiaan 580 henkilöä. Suurin ikäryhmä (KUVIO 4.) muodostui 50–59-vuotiaiden ikäryhmästä, joiden osuus koko henkilökunnasta oli 32,1 %. Seuraavaksi suurin ikäryhmä oli 40–49-vuotiaissa, joiden osuus oli 26,4 %, 30–39-vuotiaiden 18,3 %, alle 30-vuotiaiden 10,3 %, 60–64-vuotiaiden 11,2 % sekä 65 ja yli 1,7 %. Koko henkilökunnasta alle 30-vuotiaita oli eniten alueellisissa maaseutupalveluissa (sis. lomatoimen).

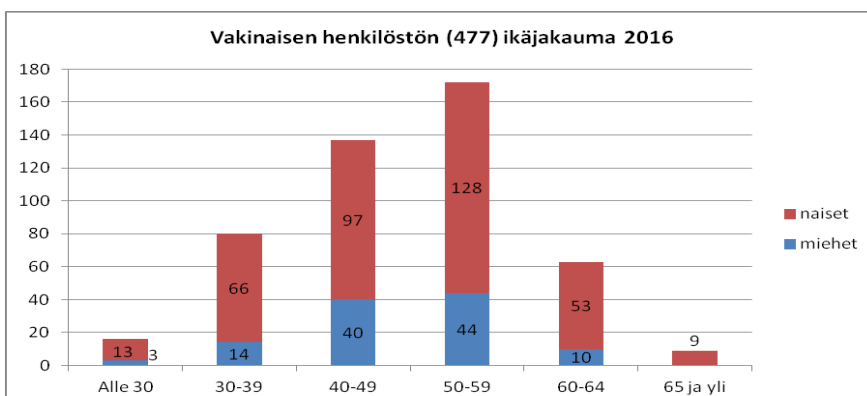

KUVIO 4. Koko henkilöstön ikäjakauma toimialoittain 2016.

1.7.2.2 VAKINAINEN HENKILÖKUNTA

Ikä- ja sukupuolijakauma Ikäjakauma

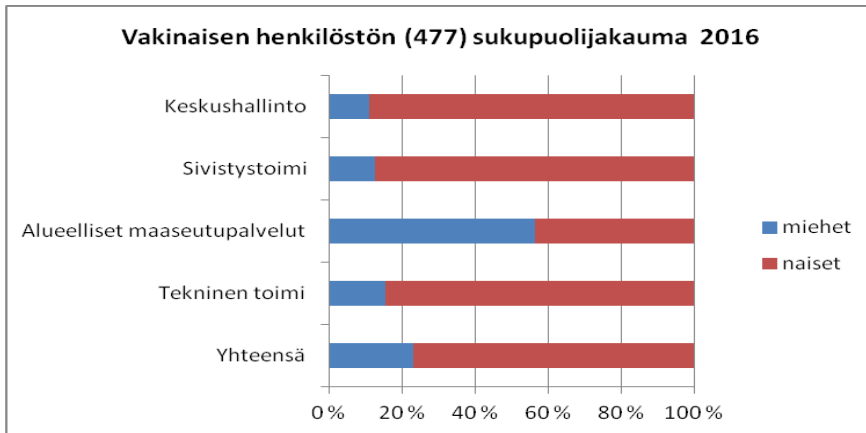
Vakinaista henkilökuntaa (477) tarkasteltaessa sekä naisia että miehiä oli eniten 50–59-vuotiaiden ikäryhmissä. (KUVIO 5.) Vakinaisista suurimmat ikäryhmät muodostuivat 50–59- sekä 40–49-vuotiaiden ikäryhmistä. 40–49-vuotiaita oli 28,72 % ja 50–59-vuotiaita oli 36,06 % kaikista vakinaisista. Alle 30-vuotiaiden osuus vakinaisesta henkilöstöstä oli 3,35 % ja yli 60-vuotiaiden 15,09 %.

KUVIO 5. Vakinaisen henkilöstön ikäjakauma.

Sukupuolijakauma

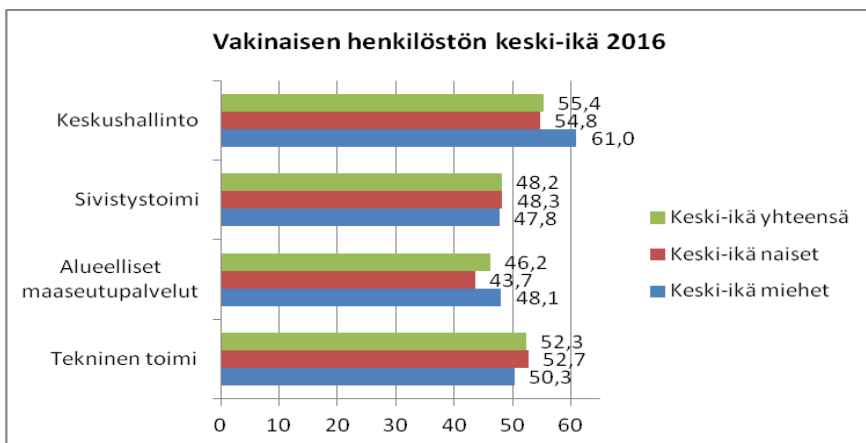
Vakinaisesta henkilöstöstä (KUVIO 6.) miesten osuus oli 23,3 % ja naisten osuus oli 76,7 %. Vuoden 2015 vastaavat luvut olivat miesten osalta 28,9 % ja naisten osalta 71,1 %. Toimialoittain tarkasteltuna eniten naisia oli keskushallinnossa 88,9 % (2014 teknisessä toimessa:84,3%) ja eniten miehiä oli alueellisissa maaseutupalveluissa 57 % (2015:55%).

KUVIO 6. Vakinaisen henkilöstön sukupuolijakauma.

Keski-ikä

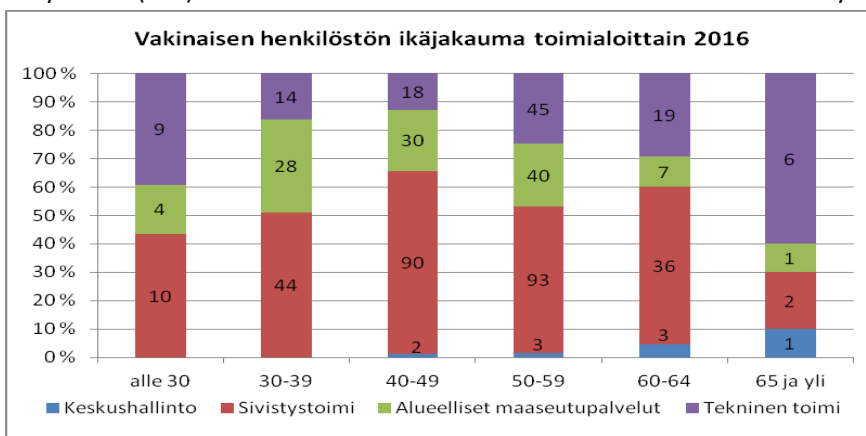
Vakinaisen henkilöstön (477) keski-ikä oli vuoden 2016 lopulla 48,6 vuotta. Keski-ikä on hieman noussut edellisvuodesta (2015: 48,1).

KUVIO 7. Vakinaisen henkilökunnan keski-ikä.

Ikäjakauma toimialoittain

Vakinaista henkilökuntaa toimialoittain tarkasteltaessa (KUVIO 8.) sekä naisia että miehiä oli eniten 50–59-vuotiaiden ikäryhmissä (181) toiseksi eniten oli miehiä sekä naisia 40–49-vuotiaiden ikäryhmässä jossa oli 140 henkilöä.

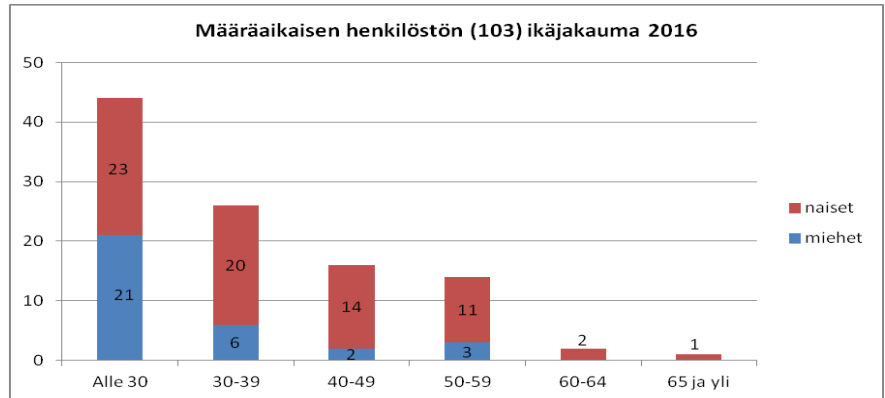
KUVIO 8. Vakinaisen henkilöstön ikäjakauma toimialoittain 2016.

1.7.2.3 MÄÄRÄAIKAINEN HENKILÖKUNTA

Ikä- ja sukupuolijakauma

Ikäjakauma

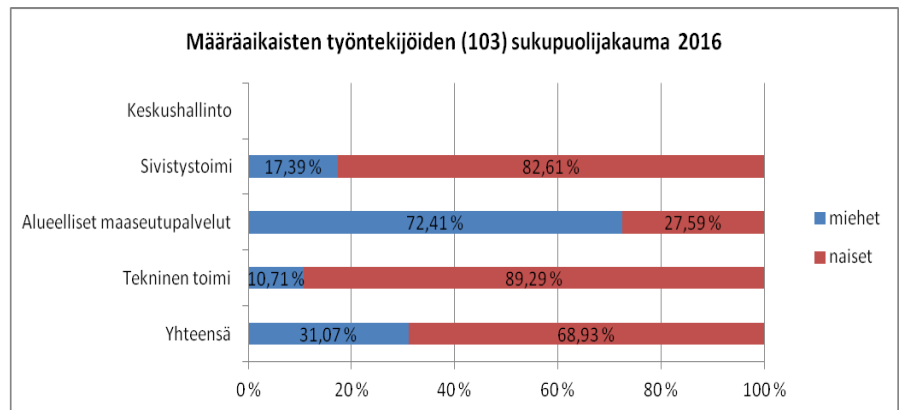
Määräaikaisista suurin ikäryhmä muodostui alle 30-vuotiaiden ikäryhmästä, joita oli 48,89 % ja 30–39-vuotiaita oli 18,89 % kaikista määräaikaisista. Alle 40–49-vuotiaita oli 12,22 %, 50–59-vuotiaita 15,56 % ja yli 60-vuotiaiden 4,44 % (KUVIO 9.).

KUVIO 9. Määräaikaisen henkilöstön ikäjakauma.

Sukupuolijakauma

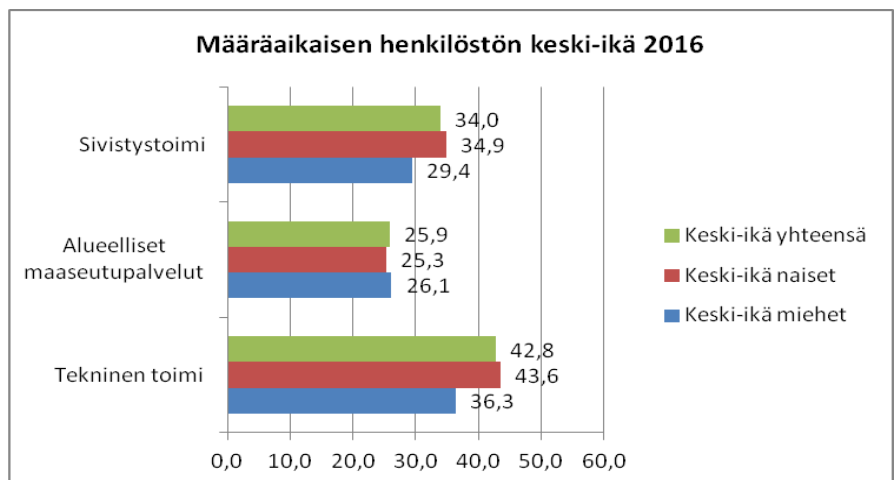
Nivalan kaupungin henkilöstöstä 103 työskenteli vuonna 2016 määräaikaisessa (määräaikaiset, sijaiset, työllistetyt) työsuhteessa (KUVIO 10.). Keskushallinnossa ei ollut määräaikaisi, alueellisissa maaseutupalveluissa oli 29, sivistystoimissa 46 sekä teknisessä toimessa 28 henkilöä. Määrä-aikaisista naisia oli 71 ja miehiä 32. Eniten naisia työskenteli teknisessä toimessa (25 henkilöä). Miehiä puolestaan työskenteli eniten alueellisissa maaseutupalveluissa (21 henkilöä).

KUVIO 10. Määräaikaisen henkilöstön sukupuolijakauma.

Keski-ikä

Määräaikaisen (työllistetyt, sijaiset, määräaikaiset) henkilöstön keski-ikä oli 34,1 vuotta. Määräaikaisissa miesten osuus oli 31,07 % ja naisten 68,93 %. Teknisen toimen määräaikaisista naisia oli 89,3 %. Miehiä eniten oli alueellisissa maaseutupalveluissa 72,4 %. (KUVIO 11.)

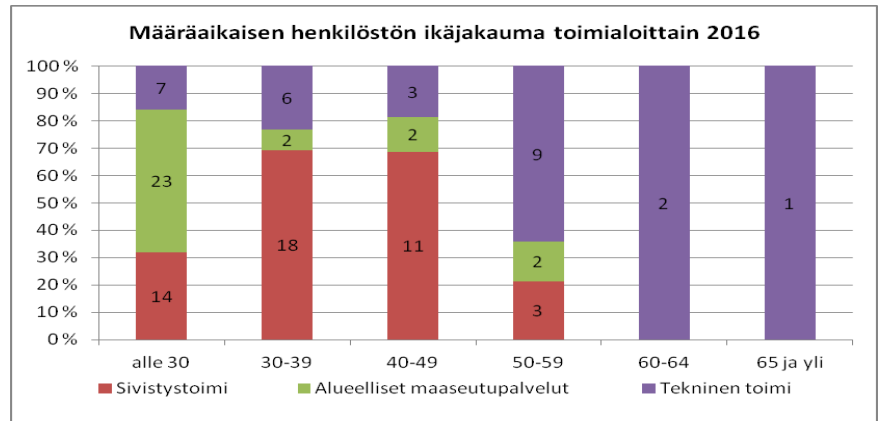

KUVIO 11. Määräaikaisten keski-ikä.

Ikäjakauma toimialoittain

Määräaikaisia työntekijöitä (työllistetyt, sijaiset, määräaikaiset) oli Nivalan kaupungin henkilöstöstä vuoden 2016 tilaston mukaan 103 henkilöä. Suurin ikäryhmä (KUVIO 12.) muodostui alle 30-vuotiaiden ikäryhmästä, joiden osuus kaikista määräaikaisista oli 42,72 %. 30–39-vuotiaiden osuus oli 25,24 %, 40–49-vuotiaiden 15,53 %, 50–59-vuotiaiden 13,59 %, 60–64-vuotiaiden 1,94 % sekä 65 ja yli 0,97 %.

KUVIO12. Määräaikaisen henkilöstön ikäjakauma toimialoittain 2016.

1.7.3 HENKILÖSTÖN OSAAMISEN KEHITTÄMINEN

Osaaminen vaikuttaa sekä henkilöstön työhyvinvointiin että tulokselliseen toimintaan. Osaamisen suunnitelmallinen kehittäminen on osa osaamisen johtamisen ja varmistamisen kokonaisuutta, johon kuuluvat myös osaamisen ylläpito, osaamisen siirtäminen ja uuden osaamisen hankkiminen. Osaamisen kehittämiseen sisältyvät sekä ammatillinen henkilöstökoulutus (täydennys-, uudelleen- ja jatkokoulutus) että myös erilaiset työssä oppimisen ja osaamisen kehittämisen tavat. Nivalan kaupungin henkilöstölle tehtiin koulutus- ja osaamiskartoitus keväällä 2016. Kartoituksen pohjalta on laadittu koko henkilöstölle koulutussuunnitelma vuonna 2016, joka päivitetään vuosittain. Vuonna 2016 koulutuskorvaukseen oikeuttavia koulutuspäiviä oli 642 päivää. Koko henkilöstöstä vähintään yhteen koulutuspäivään osallistuneiden määrä oli 368. Taulukko 4. kuvaa tarkemmin tämän toteutumista.

Koulutuskorvaukseen oikeuttavia koulutuspäiviä	Henkilöiden määrä
yksi koulutuspäivä	165
kaksi koulutuspäivää	132
kolme tai useampi koulutuspäivää	71
Yhteensä	368

Taulukko 4. Koko henkilöstön koulutus.

Koulutuskorvauksen alle kuulumattomia koulutuksia olivat:

palkaton koulutus	5 päivää
luottamusmieskoulutus	17 päivää
ulkomaan opinto- ja tutustumismatka	21 päivää

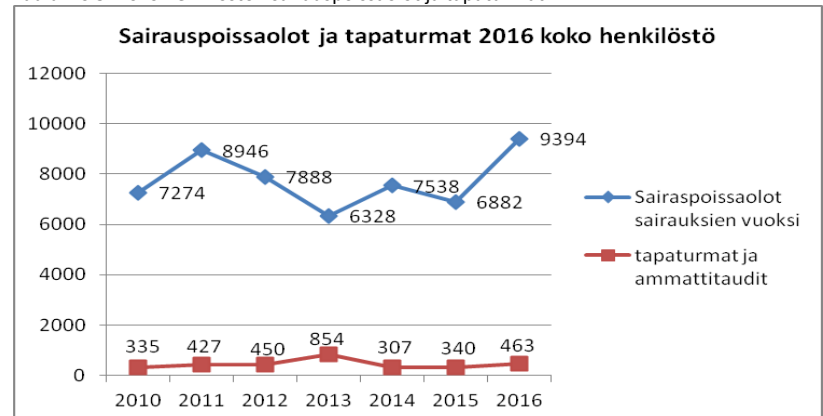
Vuonna 2016 palkattomalla opintovapaalla oli 14 (2015:16) henkilöä.

1.7.4 POISSAOLOT

Vuonna 2016 kaupungin henkilöstölle kertyi omista sairauspoissaolopäivistä sairauksien vuoksi 8796 kalenteripäivää (2015: 6882) ja työtapaturman/ammattitaudin vuoksi 598 kalenteripäivää (2015: 340) eli yhteensä 9394 kalenteri-päivää (2015: 7222). Vuoden 2016 ja 2015 osalta kalenteripäivien kokonaismäärä ei ole vertailukelpoinen, koska kaupungin työntekijämäärä lisääntyi 2016 noin 100 henkilöllä (varhaiskasvatuksen siirtyminen kaupungille). Vuoden 2016 aikana

keskimäärin jokainen viranhaltija/työntekijä oli 16,2 kalenteripäivää sairauslomalla sairauksien vuoksi. Määrä on hieman noussut (2015: 15,5 ja 2014: 16,6 kalenteri-päivää) edellisvuoteen verrattuna, mutta on alle koko kunta-alan keskiarvon (2015:16,5 kpv).

Taulukko 5. Koko henkilöstön sairauspoissaolot ja tapaturmat.

Terveysperusteisia poissaoloja ovat omasta sairaudesta johtuvat poissaolot sekä työtapaturmista, työmatkapaturmista ja ammattitaudeista johtuvat poissaolot. Terveysperusteiset palkalliset ja palkattomat poissaolot lasketaan kalenteripäivinä. Terveysperusteisia poissaoloja vakituisen henkilökunnan kohdalla muodostui omasta sairaudesta 19 % sekä työtapaturmia 1 %. Vakituisen henkilökunnan kohdalla ei tilastoituna työmatkapaturmia eikä ammattitauuteja.

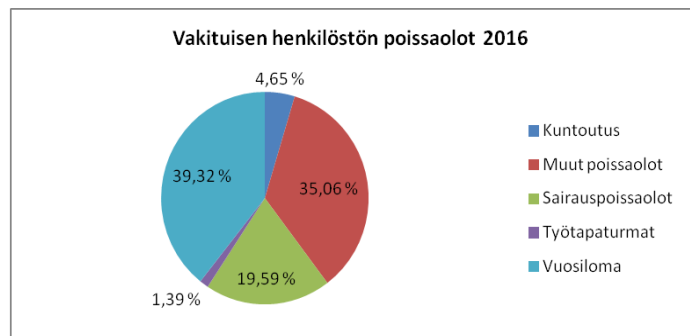
Taulukko 6. Vakituisen henkilökunnan terveysperusteiset poissaolot.

Terveysperusteiset / vakituiset	Kalenteripäivä
Oma sairaus	7624
Työtapaturma	559
Työmatkapaturma	0
Ammattitaudit	0

Vakinaisen henkilökunnan kohdalla vuonna 2016 kertyi poissaolopäiviä kaikkiaan 40335 kalenteripäivää. Prosentteina poissaoloista 39 % aiheutui vuosilomista, 20 % sairauspoissaoloista, 5 % kuntoutuksesta, 1 % työtapaturmista sekä 35 % muista poissaolosyistä (esimerkiksi hoitovapaat, opintovapaat...).

Taulukko 7. Vakinaisen henkilökunnan poissaolot.

Vakinaiset	Kalenteripäivä
Kuntoutus	1875
Muut poissaolot	14142
Sairauspoissaolot	7901
Työtapaturmat	559
Vuosiloma	15858
Yhteensä	40335

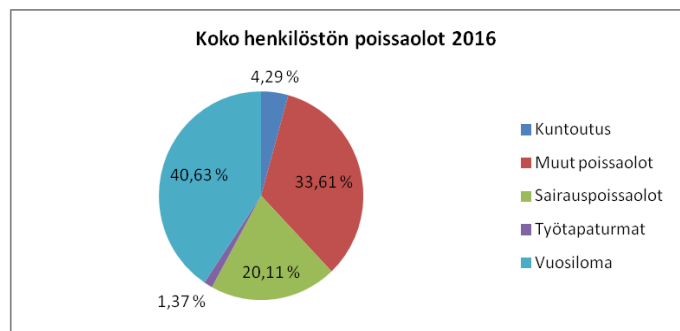

KUVIO 13. Vakituksen henkilökunnan poissaolot graafisena kuviona.

Koko henkilökunnan kohdalla vuonna 2016 kertyi poissaolopäiviä kaikkiaan 43 748 kalenteripäivää. Prosentteina poissaoloista 41 % aiheutui vuosilomista, 20 % sairauspoissaoloista, 4 % kuntoutuksesta, 1 % työtapaturmista sekä 34 % muista poissaolosyistä (esimerkiksi hoitovapaat, opintovapaa).

Taulukko 8. Koko henkilökunnan poissaolot.

Koko henkilöstö	Kalenteripäivä
Kuntoutus	1875
Muut poissaolot	14 705
Sairauspoissaolot	8796
Työtapaturmat	598
Vuosiloma	17 774
Yhteensä	43 748

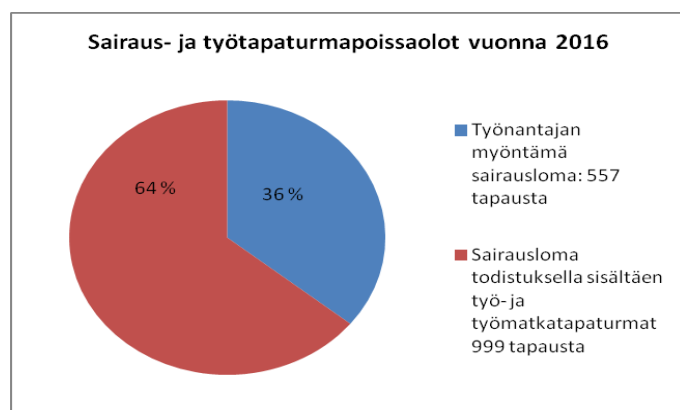

KUVIO 14. Koko henkilökunnan poissaolot graafisena kuviona.

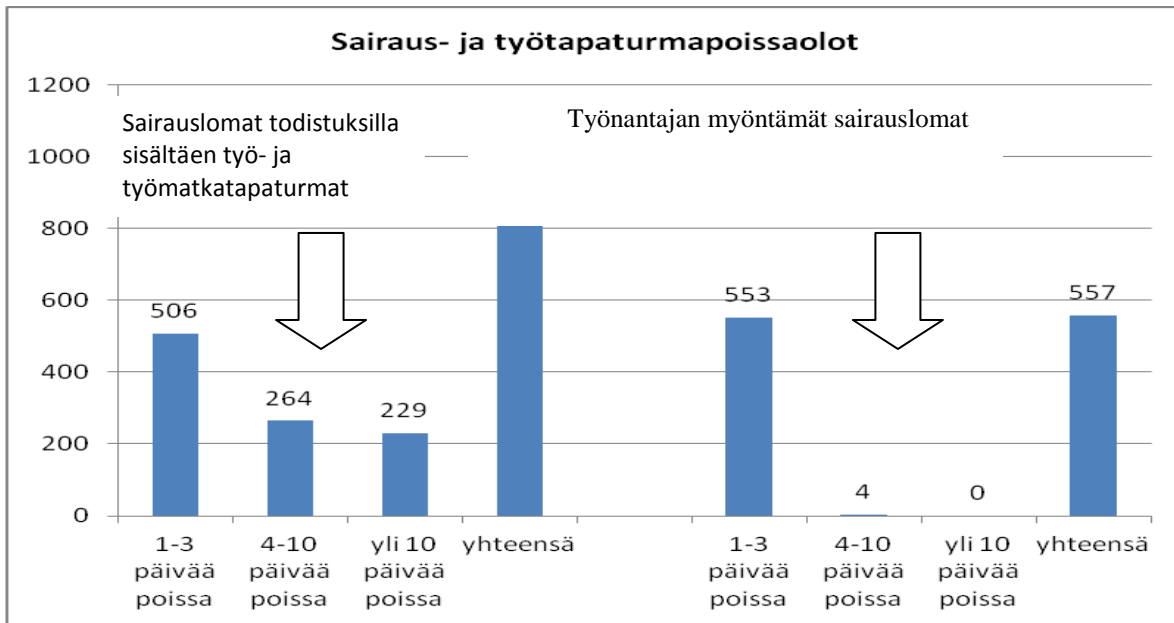
Vuonna 2016 kaikista sairaus- ja työtapaturmapoissaoloista 1-3 päivän pituisia poissaoloja oli yhteensä 1059 tapausta, joka oli 68,06 % kaikista sairauspoissaolotapauksista. Näistä esimiehen myöntämiä oli 35,54 % ja todistuksella myönnettyjä sairauslomia 32,52 %.

4-10 päivän pituisia poissaoloja oli 268 tapausta, joka oli 17,22 % kaikista sairauspoissaoloista. Näistä esimiehen myöntämiä oli 0,26 % ja todistuksella myönnettyjä sairauslomia 16,96 %.

Yli 10 päivän pituisia poissaoloja oli 229 tapausta, joka oli 14,72 % kaikista sairauspoissaoloista. Näistä kaikki olivat todistuksella myönnettyjä sairauslomia.

KUVIO 15. Työnantajien myöntämät sairauslomat sekä sairauslomat todistuksilla vuonna 2016.

KUVIO 16. Työnantajien myöntämät sairauslomien poissaolot sekä sairauslomien todistuksilla vuonna 2016.

1.7.5 HENKILÖSTÖN VAIHTUVUUS

Vakinaisen henkilöstön virka/työsuhteisten tilastossa vuonna 2016 aloittaneita oli yhteensä 106 (varhaiskasvatuspalvelut siirtyivät kaupungille) ja työsuhde päättyi kaikkiaan 41 henkilöltä, joista 25 henkilöä siirtyi eläkkeelle, 13 irtisanoutui ja 3 muusta syystä (Taulukko 9.).

Taulukko 9. Henkilöstön vaihtuvuus: aloittaneet – lopettaneet (vakinaiset).

Vakituiset	Aloittaneet		Lopettaneet	
	2015	2016	2015	2016
Keskushallinto	0	0	2	2
Alueelliset maaseutupalvelut + lomatoimi	0	0	4	2
Sivistyspalvelut	5	106	14	34
Tekniset palvelut	0	0	6	3
Yhteensä	5	106	26	41

Määräaikaisia aloitti vuonna 2016 yhteensä 223 ja lopetti 136 henkilöä. Tilaston mukaan määräaikaisuuden päättymisen oli lopettamissy kaikki. (Taulukko 10.).

Taulukko 10. Henkilöstön vaihtuvuus: aloittaneet – lopettaneet (määräaikaiset).

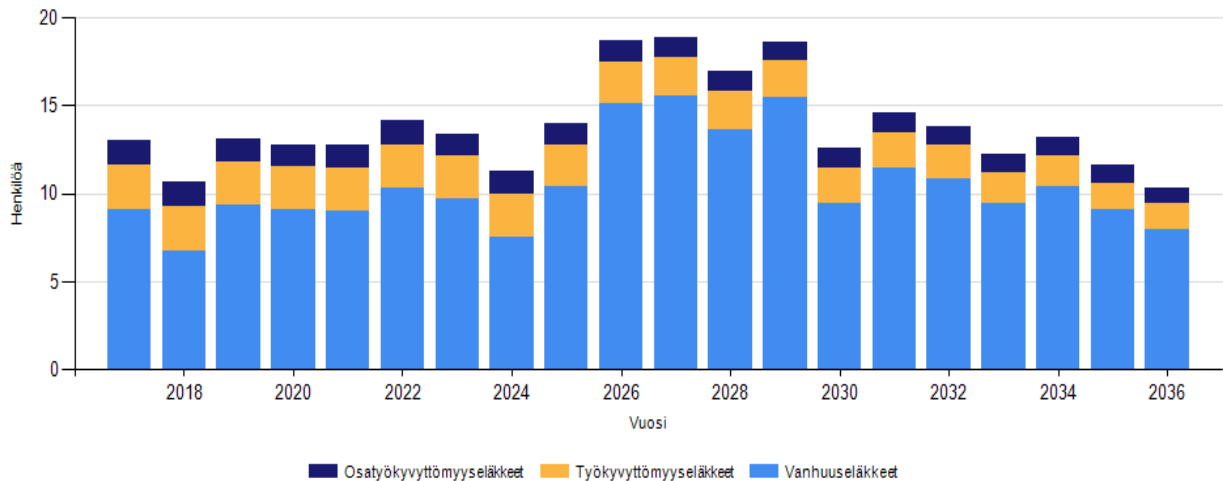
Määräaikaiset 2016	Aloittaneet	Lopettaneet
	2016	2016
Keskushallinto	4	5
Alueelliset maaseutupalvelut + lomatoimi	121	27
Sivistyspalvelut	132	53
Tekniset palvelut	66	51
Yhteensä	223	136

1.7.6 ELÄKÖITYMINEN

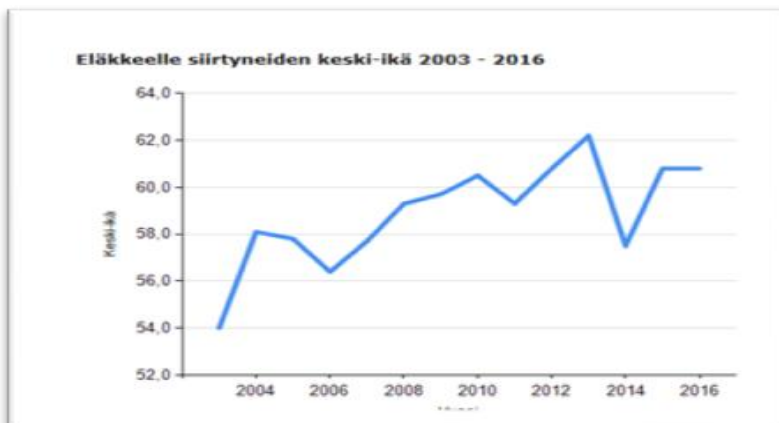
63 vuotta täyttävät 2016–2027

Nivalan kaupungin vakituisen henkilöstön eläkepoistuma vuosina 2016–2018 on Kuntien eläkevakuutus Keva:n tietojen mukaan kuvattu kuviossa 17. Ennuste on laskettu vain vakinaisesta henkilöstöstä.

Eläköitymisennuste 2017 - 2036

KUVIO 17. Vanhuuseläkkeeseen oikeuttavan iän saavuttava henkilöstö 2015–2026 (63 v. täyttävät).

KUVIO 18. Eläkkeelle siirtyneiden keski-ikä v.2003-2016 (Lähde:Keva).

Taulukko 11. Osa-aikaeläkkeen aloittaneet sekä vanhuuseläkkeelle siirtyneet vuonna 2016.

	Naiset	Miehet	Yhteensä
Vanhuuseläkkeelle siirtyneet	17	2	19
Osa-aikaeläkkeellä	0	1	1
YHTEENSÄ	17	2	20

1.7.6.1 Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet

Taulukko 12. Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet vuonna 2016.

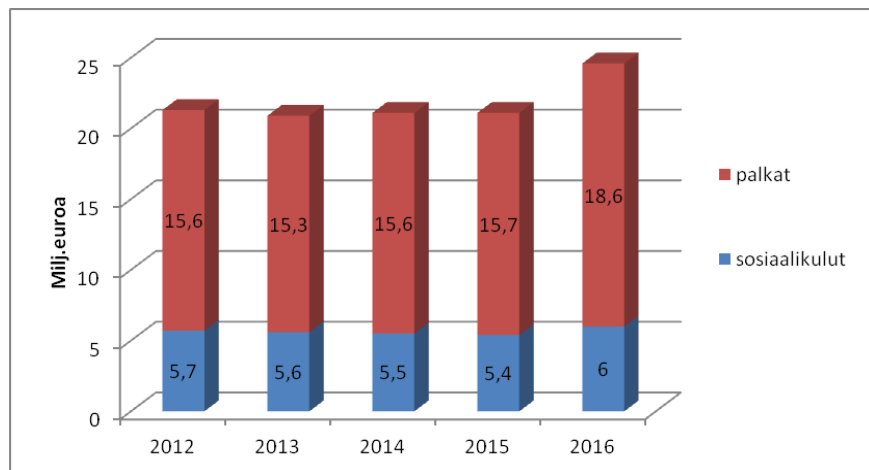
	Naiset	Miehet	Yhteensä
Työkyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet	1	0	1
Osa-aikatyökyvyttömyyseläkkeelle siirtyneet	0	0	0
YHTEENSÄ	1	0	1

Taulukko 13: Varhe-maksut 2011–2015

Vuosi	Varhe-maksut €/v
2011	200 103
2012	199 136
2013	217 139
2014	191 763
2015	135 553

1.7.7 Henkilöstömenot

Henkilöstömenoihin on luettu käyttötalouden palkat, palkkiot, työllistetyt sekä sosiaalikulut. Palkat vuonna 2015 olivat 18,6milj. euroa ja sosiaalikulut 6 milj. euroa eli yhteensä 24,6 milj. euroa. (Kuvio 19.)

KUVIO 19. Palkka- ja sosiaalikulut vuonna 2012–2016.

1.7.8 HENKILÖSTÖN TYÖHYVINVOINTI JA TYÖTURVALLISUUS

1.7.8.1 Kevan työhyvinvointisyke -palvelu

Nivalan kaupungilla osallistuttiin syksyllä 2015 Kevan työhyvinvointisykepalveluun.

Työhyvinvointisyke on palvelukokonaisuus, joka sisältää:

- ohjauskeskustelut johtoryhmän ja Kevan asiantuntijoiden kanssa palvelun kytkennästä organisaation tavoitteisiin, palvelun toteutuksesta, tulosten käsittelystä, johtopäätösten tekemisestä sekä vastuista
- koko henkilöstön työhyvinvointia mittaavan kyselyn
- kyselyn organisaation poliittiselle johdolle työhyvinvointijohtamisesta
- kyselyn tulosten raportoinnin organisaatio-, toimiala- ja yksikkötasolla
- Kevan asiantuntijoiden tuen henkilöstöhallinnolle kyselyprosessin eteenpäin viemisessä ja kehittämistyön käynnistämässä sekä arvioinnissa
- Kevan asiantuntijoiden vetämän ohjaustilaisuuden esimiehille tulosten tulkinnasta sekä työn sujuvuuden kehittämistyön käynnistämisestä
- palvelun seuraamusten arviointikeskustelun noin puolen vuoden kuluttua tulosten raportoinnista.

Työhyvinvointikysely toteutettiin syksyllä 2015. Toimialat kävivät syksyn tulokset läpi ja laativat työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelman. Hallintojohtaja kokosi koko kaupungin organisaatiolle työhyvinvointisuunnitelman. Työhyvinvoinnin laajennettu johtoryhmä, henkilöstöjaos ja yhteistoimintaelin hyväksyivät koko kaupungin henkilökunnalle työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelman keväällä 2016 (Kuvio 20.). Toimialat laativat myös toimipiste kohtaiset työhyvinvoinnin kehittämissuunnitelmat.

KEHITTÄMISKOHDE	TAVOITE Kuka hyötyy	TOIMENPITEET	VASTUUHENKILÖ	AIKATAU- LU	SEURANTA
1. TIEDOTTAMISEN PARANTAMINEN	OIKEAA TIETOA OIKEAAN AIKAAN	ESIMIESFOORUMI 4-6 KRT /VUOSI	HALLINTOJOHTAJA	HETI	%
	VÄHENTÄÄ HUUJUA JA VÄÄRINKÄSI- TYKSIÄ	VIRASTOPALAVERI HALLITUKSEN KOKOUKSEN JÄLKEISENÄ AAMUKAHVITILAIJUUTENA	HALLINTOJOHTAJA	HETI	%
		OSASTOPALAVERI KERRAN KK Rehtorien palaveri Johtoryhmät	LÄHIESIMIES	HETI	% osittain
		INTRANETIN KEHITTÄMINEN	HALLINTOJOHTAJA, IT HENKILÖSTÖ	SYKSY 2016	Valmisteilla
		WWW-SIVUJEN KEHITTÄMINEN - KÄYTETTÄVYYS - PÄIVITTÄMINEN	IT HENKILÖSTÖ IT HENKILÖSTÖ	SYKSY 2016	Valmisteilla
2. AVOIMUUS	OSALLISTAMISEN JA OSALLISTUMISEN PARANTAMINEN	ASIOIDEN VALMISTELUSTA TIEDOTTAMINEN PÄÄTÖKSISTÄ TIEDOTTAMINEN	Johtoryhmä Puheenjohtajisto "-"	HETI	
	PARAS TIETO JA OSAAMINEN KÄYTTÖÖN	TIEDOTTAMINEN AINA ENSIN "OMALLE VÄELLE"	esimiehet		
3. KAUPUNGIN STRATEGIAN JALKAUTTAMINEN	KAIKILLA SAMAT TAVOITTEET	STRATEGIAAN TUTUSTUMINEN - kehityskeskustelun osana	johtoryhmä esimiehet	Koko ajan	
		OSALLISTAMINEN TALOUSARVIO VAIHEESSA STRATEGISTEN TAVOITTEIDEN LAATIMISEEN YKSIKÖISSÄ	esimiehet henkilöstö	Syksyisin	
		Nykyisen kaupunkistrategian päivittäminen	johtoryhmä luottamusjohto ja valtuutetut, henkilöstö	2016–2017	%
4. HENKILÖSTÖN JAKSAMINEN/TYÖ- HYVINVOINTI	MOTIVOITUNUT JA HYVINVOIVA HENKILÖSTÖ	VARHAISEN TUEN MALLIN JALKAUTTAMINEN - kaikki esimiehet käyttävät mallia luontevasti ja koko henkilöstö tuntee mallin > malli käydään läpi johtoryhmissä ja osastopalaverissa	ESIMIEHET	HETI	%

		TYKY-TOIMINNAN KEHITTÄMINEN - esim. selvitetään ravintoetua, omat ruokahuollon palvelut ym. - LIIKUNNAN TUKEMINEN - VIRKISTYSILTA KEHITYSKESKUSTELUT - kerran vuodessa kaikkien kanssa RESURSSIEN RIITTÄVYYS - MM. UUDISTUSTEN YHTEYDESSÄ	YHTEISTYÖELIN HENKILÖSTÖJAOS HALLINTOJOHTAJA ESIMIEHET HENKILÖSTÖ ESIMIEHET KAUPUNGIN JOHTORYHMÄ JA LUOTTAMUSJOHTO	2016 KOKO AJAN	
5. KOULUTUKSEN TUKEMINEN	AMMATILLISUUDEN JA OSAAMISEN YLLÄPITO JA KEHITTÄMINEN	KOULUTUSTARPEEN ENNAKOINTI - koulutussuunnitelma	HALLINTOJOHTAJA Esimiehet, henkilöstö	SYKSY 2016	%

KUVIO 20. Kehittämissuunnitelma.

1.7.8.2 Henkilöstöstrategia työhyvinvoinnin edistäjänä

Nivalan kaupungissa laadittiin vuonna 2012 kaupungin henkilöstöstrategia. Henkilöstöstrategian tavoitteena on mm. työhyvinvoinnin edistäminen. Henkilöstöstrategian laadintaa varten kaupunginhallitus- ja valtuusto nimesi työryhmän, jossa edustettuina olivat kaupungin luottamushenkilöt, henkilöstön sekä työnantajan edustajat, työsuojelupäällikkö sekä -valtuutettu.

Nivalan kaupungin henkilöstöstrategiatasolla painopisteiksi määritettiin painopisteet:

- muutosten ja uudistusten johtaminen
- oppiminen ja kehittyminen
- työhyvinvointi ja jaksaminen
- henkilöstösuunnittelu ja ikäjohtaminen
- esimiestyön kehittäminen
- työyhteisön yhteistyö ja ilmapiiri (työyhteisössä ja koko kaupungin tasolla)

Henkilöstöstrategian toimenpiteiden toteutus on koko organisaation yhteinen asia. Henkilöstöstrategian toteutus on tärkeä tapa varmistaa, että Nivalan kaupunki tuottaa taloudellisesti ja toiminnallisesti tehokkaita palveluja myös tulevaisuudessa. Ylimmän johdon, esimiesten, henkilöstön että luottamushenkilöiden sitoutuminen henkilöstöstrategian toteuttamiseen on olennaista, jotta strategiassa asetetut tavoitteet toteutuvat. Henkilöstöstrategian tiimoilta vuonna 2013 valmisteltiin mm. toimintamallit kehityskeskusteluille, varhaiselle tuelle, perehdyttämiselle ja hoitoonohjaukselle. Ko. aihealueista pidettiin esimiehille myös koulutustilaisuuksia. Toimistohenkilöstön tehtäväkuvaukset laadittiin vuoden 2013 aikana ajan tasalle ja toteutettiin TVA (työn vaatavuuden arviointi), jolla oli vaikutusta tehtäväkohtaisten palkkojen tasoon. Vuonna 2014 TVA sisältäen tehtäväkuvaukset toteutettiin maatalouslomittajien osalta. Prosessi koski noin 100 henkilöä.

Kaupungin sisäisessä ja ulkoisessa viestinnässä on edelleen kehittämistarpeita. Kaupunginhallitus on hyväksynyt kaupungin viestintäohjeen vuonna 2012. Esimiesfoorumeita pidettiin vuonna 2016 neljä kertaa. Keväällä 2016 aloitettiin kaupunginhallituksen ja henkilöstöjaoksen jälkeiset infot henkilökunnalle aina kokousta seuraavana päivänä ”aamukahvin” aikana.

Taulukko 13. Yhteenvetotaulukko henkilöstöstrategiaa toteuttavista toimenpiteistä.

Painopistealueet	
Muutosten ja uudistusten johtaminen (uudistumme rohkeasti ja avoimesti keskustellen)	Kehityskeskustelut Yhteistoiminta Esimiesfoorumi Hallituksen ja henkilöstöjaoksen infot
Oppiminen ja kehittyminen	Kehityskeskustelut
Työhyvinvointi ja jaksaminen (uudistusten keskellä huolehdimme työhyvinvoinnista ja jaksamisesta)	Kehityskeskustelut Varhaisen tuen malli Työsuojelutoiminta Yhteistoiminta Työhyvinvointitoiminta Työterveyshuolto
Henkilöstösuunnittelu ja ikäjohtaminen (panostamme työuran sujuvaan alkuun ja tarjoamme joustoa viimeisiin työvuosiin)	Kehityskeskustelut Varhaisen tuen malli Henkilöstöopas 2014 Eläkeasiamies Kuntien hetapalvelut Oy:ssä
Esimiestyön kehittäminen (osallistuva esimiestyö tukee työssä onnistumista)	Kehityskeskustelut Henkilöstöopas 2015
Työyhteisön yhteistyö ja iltapiiri	Kehityskeskustelut Varhaisen tuen malli Työsuojelutoiminta Yhteistoiminta Työhyvinvointitoiminta

Syksyllä 2016 kaupunginvaltuusto hyväksyi päivitetyn kaupunkistrategian ja henkilöstöjaos linjasi, että vuoden 2017 keväällä myös henkilöstöstrategia päivitetään uuden kaupunkistrategian pohjalta.

1.7.8.3 Varhaisen tuen malli - varhainen tuki on toisesta välittämistä

Nivalan kaupunki otti käyttöön vuoden 2013 aikana varhaisen tuen malli ”varhainen tuki on toisesta välittämistä”. Taustana varhaisen tuen mallille on lainsäädännön muutos ja henkilöstöstrategian laadinnan yhteydessä esille noussut tarve varhaisen tuen mallin uudistamisen tarve. Työkyvyn heikkeneminen on osattava tunnistaa ja arvioida varhaisessa vaiheessa. Varhaisen tuen toimintamallin tavoite on, että työolosuhteita tai työtapoja muuttamalla työntekijä voi jatkaa omassa tehtävässään. Työkykyongelmaan liittyvä varhainen tuki on Nivalan kaupungissa normaalia toimintaa silloin, kun työkykyongelmasta hälyttävät merkit ovat näkyvissä. Työntekijällä on oikeus ottaa mahdollinen työkykyongelma puheeksi. Vastaavasti esimiehen on puututtava ongelmaan, mikäli hän havaitsee työkykyongelman. Esimies voi saada apua ja tukea aloitteen tekemiseen myös työterveyshuollosta tai omalta esimieheltään.

Varhaisen tuen malli on laadittu keväällä 2013 yhteistyössä työterveyshuollon kanssa ja hyväksytty henkilöstöjaoksessa 25.3.2013. Esimiehille on järjestetty aihealueesta koulutusta viimeksi keväällä 2016. Kouluttajana toimi Keva:n asiakaspäällikkö Minna Rihtniemi. Varhaisen välittämisen malli sisältää myös keskustelua helpottavan arvioinnin omista voimavaroista, ammatillisesta osaamisesta, työyhteisön toimivuudesta sekä työoloista. Mallissa käydään em. teemojen sisällöt läpi ja sovitaan mm. kunnossa olevat ja kehitettävät asiat yhteisesti sovittuine toimenpiteineen, aikatauluineen sekä tavoitteineen eli toivotun työkyvyn määrittelyineen. Varhaisen tuen malli löytyy intranet -sivustolta kohdasta: *Ohjeet ja säännöt -> Ohjeita -> Varhaisen tuen malli*.

Toistuvat sairauslomamat voivat myös hälyttää varhaisen tuen tarpeesta. Henkilöstöjaos on antanut menettelytapaohjeen aktiivisesta aikaisesta puuttumisesta lyhyisiin sairauslomiin, jota on tarkennettu vuonna 2013. Kaupungilla on myös menettelytavat koskien hoitoonohjausta sekä epäasiallista kohtelua ja häirintää. Em. menettelytapaohjeet löytyvät intranet -sivustolta kohdasta: *Ohjeet ja säännöt -> Ohjeita -> hoitoonohjauksen menettelytapaohje*.

Henkilöstöjaoksen antama ohje esimiesten hyväksymiin lyhytaikaisiin sairauspoissaoloihin Nivalan kaupungissa:

”Esimies voi harkintansa mukaan antaa enintään kolme päivän sairausloman, kun henkilö on ilmoittanut siitä esimiehelle ennen työpäivän alkua ja esimies hyväksyy sairausloman. Esimiehen tulee pitää kirjaa antamistaan sairauslomista. Edellä mainittuja esimiehen harkintansa mukaan antamia sairauslomia voi puolen vuoden aikana olla korkeintaan neljä eri kertaa ja vuoden aikana enintään kuusi eri kertaa.

Jos näitä lyhyitä sairauslomia on puolen vuoden aikana ollut vähintään neljä eri kertaa tai vuoden aikana vähintään kuusi eri kertaa, on sen jälkeen haettava seuraavat sairauslomat työterveyshuollon kautta eli työ-terveydenhoitajalta tai työterveyslääkäriltä. Vuoden tarkastelujakso tarkoittaa kalenterivuotta ja puoli vuotta puolta kalenterivuodesta.” (Henkilöstöjaos 19.12.2006).

Henkilön tulee ilmoittaa esimiehen hyväksymä poissaolo palkkahallinnon järjestelmässä ja esimiehen tulee hyväksyä nämä lyhyet sairauspoissaolot käyttäen samaa järjestelmää.

1.7.8.4 Kehityskeskustelut

Henkilöstöstrategian laadinnan yhteydessä nousi vahvasti esille kehityskeskustelujen rooli. Strategiatyön aluksi suoritetun kyselyn perusteella havaittiin, että noin runsaat puolet henkilöstöstä käy kehityskeskusteluja Nivalan kaupungissa. Tämän johdosta yhdeksi kehitettäväksi toimenpiteeksi nostettiin kehityskeskustelujen käyminen koko organisaatiossa. Esimiehille järjestettiin valmennusta 28.8.2013 teemalla kehityskeskustelut työhyvinvoinnin ja johtamien välineenä.

Kehityskeskustelua tulee pitää yhtenä henkilöstöjohtamisen välineenä Nivalan kaupungissa. Kehityskeskustelujen avulla kaupungin tavoitteet jalkautetaan toimipisteisiin. Kehityskeskustelut ovat yksi merkittävä osa tuloksellisten palvelujen kehittämisessä. Kehityskeskusteluista saadaan myös tietoa organisaation kehittämistyön pohjaksi. Henkilöstöjaos myös ohjeisti 27.5.2013 (§ 24), että kehityskeskusteluja tulee hyödyntää kaupunkistrategian jalkauttamisessa organisaatioon ja laati kehityskeskustelujen osalta yhteisen mallin käytettäväksi. Kehityskeskustelussa käsiteltäviä asioita ovat mm. toimialan tavoitteet, tehtäväalueen tavoitteet, työyksikön tavoitteet, omat tavoitteet, kuluneen vuoden arviointi ja tavoitteiden saavuttaminen, onnistumiset, työskentely-ympäristö, esimies-alaissuhde, oman työn hallinta ja tulevaisuuden suunnitelmat. Kehityskeskusteluissa kartoitetaan myös koulutusta ja muita osaamisen ja työn kehittämistapoja. Tavoitteena on, että vuoden 2017 aikana kaupungilla on kehityskeskustelujen suhteen yhtenäinen käytäntö. Kehityskeskustelujen toteuttamisasteen seuraamiseksi kehitetään vuonna 2017 seurantamenetelmä.

1.7.9 Työsuojelutoiminta

Työsuojelun päämääränä on luoda turvalliset ja terveelliset työolot kaikille kunnan palveluksessa oleville sekä tukea työntekijöiden työkyvyn ylläpitämistä. Samalla pyritään saamaan aikaiseksi avoin ja keskusteleva ilmapiiri, joka kannustaa ja motivoi omatoimisesti luomaan hyviä työolosuhteita. Työsuojelu on yhteistyötä ja koskee kaikkia työpaikalla työskenteleviä. Jokainen on velvollinen ilmoittamaan työympäristössään havaitsemistaan puutteista esimiehelleen tai työsuojeluvaltuutetulle tai -päällikölle ja noudattamaan työpaikalla laadittuja turvallisuusohjeita. Työsuojelutoimikuntana toimii yhteistyöelin ja kutsuttaessa työterveyshuolto osallistuu kokouksiin.

1.7.9.1 Työsuojelun toimintaohjelma

Kaupunginhallitus hyväksyi työsuojelun toimintaohjelman 3.12.2013 (§ 216). Työsuojeluohjelman lähtökohtana on työturvallisuuslaki (738/2002), jonka mukaan työnantajalla on oltava turvallisuuden ja terveyden edistämiseksi ja työntekijöiden työkyvyn ylläpitämiseksi tarpeellista toimintaa varten ohjelma, joka kattaa työpaikan työolojen kehittämistarpeet ja työympäristöön liittyvien tekijöiden vaikutukset (työsuojelun toimintaohjelma). Toimintaohjelmasta johdettavat tavoitteet turvallisuuden ja terveellisyyden edistämiseksi sekä työkyvyn ylläpitämiseksi on otettava huomioon työpaikan kehittämistoiminnassa ja suunnittelussa ja niitä on käsiteltävä työntekijöiden tai heidän edustajiensa kanssa.

1.7.9.2 Työsuojelupäällikkö

Maaseutujohtaja Hannu Tölli toimii Nivalan kaupungin työsuojelupäällikkönä. Työnantaja nimeää työsuojelupäällikön. Työsuojelupäällikön tehtäviin kuuluu perehtyä työsuojelusäännöksiin, määräyksiin ja -ohjeisiin, työn turvallisuutta ja terveellisyttä koskeviin työpaikan oloihin sekä seurata niiden kehitystä ja ryhtyä toimenpiteisiin epäkohtien poistamiseksi.

Työsuojelupäällikön tehtäviin kuuluu myös tehdä esityksiä työnantajalle ensiaputoiminnasta ja -koulutuksen järjestämisestä, työsuojeluun liittyvästä työhön opastuksesta ja koulutuksesta sekä tutkimuksen järjestämisestä työpaikalla sattuneesta tapaturmasta. Työsuojelupäällikkö osallistuu työpaikan työsuojelun toimintaohjelman valmisteluun, työsuojelutarkastuksiin ja -tutkimuksiin sekä työkykyä ylläpitävään toimintaan työpaikalla. Työsuojelupäällikkö huolehtii työsuojelumääräyksiä ja -ohjeita koskevan tarpeellisen tiedon välittämisestä työnantajalle, esimiehille sekä työntekijöille. Esimiehet huolehtivat työn turvallisuuteen ja terveyteen liittyvien käyttöönotto- ja kunnossapitotarkastusten teettämisestä.

1.7.9.3 Työsuojeluvaltuutettu

Työsuojeluvaltuutetun ja varavaltuutettujen valinnasta on säädetty työsuojelun valvonnasta ja työpaikan yhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) 30 §:ssä. Työntekijät valitsevat työsuojeluvaltuutetun ja kaksi varavaltuutettua. Vuonna 2013 järjestettävien työsuojeluvaltuutetun sekä varavaltuutettujen vaaliajankohta oli 1.11.–31.12. Vaalitulosten perusteella Nivalan kaupungin työsuojeluvaltuutetuksi valittiin Pauli Lakanen ja ensimmäiseksi varavaltuutetuksi Tuomas Järviluoma sekä toiseksi varavaltuutetuksi Raija Aksila.

Työsuojeluvaltuutetun tehtäviin kuuluu perehtyä työsuojelusäännöksiin, -määräyksiin ja -ohjeisiin, työn turvallisuutta ja terveellisyttä koskeviin työpaikan oloihin ja seurata niiden kehitystä sekä ilmoittaa havaitsemistaan puutteista työnjohdolle ja työsuojelupäällikölle, tarvittaessa myös työsuojeluviranomaiselle. Työsuojeluvaltuutettu osallistuu työpaikan työsuojelun toimintaohjelman valmisteluun, työsuojelutarkastuksiin ja -tutkimuksiin. Tarvittaessa hän osallistuu tutkimukseen, joka on sattunut työpaikalla sattuneesta työtapaturmasta. Työsuojeluvaltuutettu osallistuu myös työkykyä ylläpitävään toimintaan työpaikalla sekä työnantajan ja työntekijöiden väliseen työsuojeluyhteistoiminnan kehittämiseen.

1.7.9.4 Työsuojeluasiamiehet

Yksikön tai ammattiryhmän henkilöstö valitsee työsuojeluasiamiehet. Työsuojeluasiamiehen tehtäviin kuuluu osallistua toimialuetta koskevien työsuojeluasioiden käsittelyyn. Kunta-alan työsuojelun yhteistoimintaorganisaation valtakunnallinen toimikausi on nelivuotinen 1.1.2014–31.12.2017.

Taulukko 14. Työsuojeluasiamiehet

Työsuojeluasiamiehet	
Kyösti Kallion koulu ja alakoulut	Janne Kankaanpää
Ruokapalvelu	Arja Tyhtilä
Tekninen varikko	Juha Maijala

1.7.10 Yhteistoiminta

Laki työnantajan ja henkilöstön välisestä yhteistoiminnasta (13.4.2007/449) antaa perustan yhteistoimintaelimen toiminnalle. Yhteistoimintalain tarkoituksena on edistää työnantajan ja henkilöstön välistä yhteistoimintaa kunnissa. Yhteistoiminnan tavoitteena on antaa henkilöstölle mahdollisuus yhteisymmärryksessä työntekijän kanssa osallistua kunnan toiminnan kehittämiseen ja antaa henkilöstölle mahdollisuus vaikuttaa omaa työtään ja työyhteisöään koskevien päätösten valmisteluun sekä samalla edistää kunnallisen palvelutuotannon tuloksellisuutta ja henkilöstön työelämän laatua. Laissa tarkoitetun yhteistoiminnan osapuolia ovat kunta työnantajana ja sen palveluksessa oleva henkilöstö.

Nivalan kaupungissa yhteistoimintaelimeen kuuluivat vuonna 2016 kaupunginjohtaja, henkilöstöjohtaja, puheenjohtaja, hallintojohtaja, JUKO:n pääluottamusmies Tero Kähkönen, JYTY:n pääluottamusmies Päivi Männistö, JHL:n pääluottamusmies Marita Alatalo, KTN:n pääluottamusmies Juha Peltomaa, työsuojeluvaltuutettu Pauli Lakanen ja työsuojelupäällikkö Hannu Tölli.

Yhteistoimintaelin kokoontui vuonna 2016 viisi(5) kertaa. Yhteistoimintaelin on käsitellyt myös vuoden 2016 tyky – toiminnan periaatteet.

1.7.11 Työhyvinvointitoiminta vuonna 2016

Nivalan kaupungin henkilöstöjaoksen alaisuudessa olevaa työhyvinvointiin kohdennettua määrärahaa varattiin 19 000 euroa vuodelle 2016 ja siitä käytettiin 15254,97 euroa (Tyky-setelit ja hieronta). Työterveyshuollon ja yhteistoimintaelimen määrittämän tyky-kohderyhmänä oli vuonna 2016 varahaiskasvatuspalvelut.

1.7.11.1 Työterveyshuolto

Peruspalvelukuntayhtymä Kallio tuottaa Nivalan kaupungille työterveyshuoltopalvelut. Työterveyshuollon ja kaupungin laatiman toimintasuunnitelmakauden kolme keskeistä tavoitetta vuosille 1.1.2014 – 31.12.2018 ovat:

1. toimivan työyhteisön kehittäminen
2. varhaisen tukemisen mallin hiominen ja jalkauttaminen organisaation eri tasoille.
3. nimetyn kohderyhmän työhyvinvoinnin kartoittaminen, jatkotoimenpiteet ja seuranta.

Vuonna 2014 kohderyhmänä oli koko kaupungintalon henkilöstö ja vuoden 2015 kohderyhmänä alueelliset maa-seutupalvelut ja vuonna 2016 varahaiskasvatuspalvelut. Kohderyhmä määritetään työterveyshuollon kanssa. Henkilöstöllä on mahdollisuus vaikuttaa mm. yhteistoimintaelimen kautta kohderyhmän määrittämiseen. Työterveyshuolto suorittaa kohderyhmälle työkykyindeksikyselyn, jonka jälkeen työterveyshuolto yhteisesti kohderyhmän kanssa sopii tarvittavista jatkotoimenpiteistä.

Työterveyshuollon toimintatehtäviin kuuluvat mm. työpaikkaselvitykset (kartoitetaan työolosuhteita, mahdollisia riskitekijöitä ja terveyttä vaarantavia altisteita), tietojen antaminen, neuvonta ja ohjaus (tavoitteena henkilöstön terveyden ja työkyvyn ylläpitäminen ja edistäminen) sisältäen työyhteistyön (työyhteisöjen toiminnan kehittäminen ja vuorovaikutuksen tukeminen), työkyvyn hallintaan, seurantaan ja varhaiseen tukeen liittyvä toiminta sekä terveystarkastukset.

Työterveydenhuollon kustannuksiin saadaan valtiolta korvausta terveydenhoidosta ja ennaltaehkäisevästä työstä 60 % (korvausluokka I) ja sairaanhoidosta 50 % (korvausluokka II). Vuonna 2016 korvausluokka I osuus oli 36,63 % ja korvausluokka II osuus 63,37 %. Nivalan kaupungin osalta työterveyshuollon kustannukset vuosina 2011–2016 ovat olleet seuraavat:

Taulukko 15. Työterveyshuollon kustannukset vuosina 2011–2016 koko henkilöstö

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Työterveyshuollon kustannukset, €	129 991	140 859	160 965	157 438	168 406	227 149
eur/työntekijä	251,92	278,38	336,75	331,45	350	391

1.7.12 TYÖLLISYYDEN EDISTÄMINEN

Työllisyyden edistämiseksi tehdään tiivistä yhteistyötä Nivalan Työpajasäätiön kanssa. Vuoden 2016 aikana yhteistyössä Nivalan Työpajasäätiön kanssa työllistettiin kaupungille 12 työtöntä palkkatuella. Lisäksi työllistettiin 7 velvoitettytyöllistettävää, jotka työskentelivät teknisessä toimessa ja Työpajasäätiöllä. Kuntouttavaa työtoimintaa toteutetaan Nivalan Työpajasäätiön kanssa.

1.7.12.1 Tartu Tilaisuuteen -hanke

Keskeinen yhteistyökumppani työllistämisasioiden ja määrärahojen koordinoinnissa on viime vuosina ollut Tartu Tilaisuuteen hanke. Tartu Tilaisuuteen -hanke oli suunnattu pääasiassa alle 30-vuotiaille nivalalaisille nuorille. Hanke alkoi 1.11.2013 ja sen suunniteltu kesto oli 31.10.2016 saakka. Hanketta rahoitti Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus yhdessä Nivalan kaupungin kanssa. Hankkeen päämääränä on edistää nivalalaisten nuorten hyvinvointia tukien elämänhallinnassa, opintoihin hakeutumisessa ja niiden loppuun suorittamisessa sekä työelämään siirtymisessä yhteistyössä monialaisen yhteistyöverkoston kanssa. Hanke teki tiivistä yhteistyötä alueen yritysten, yhteisöjen ja oppilaitosten kanssa työ-, työkokeilu- ja opiskelupaikkoihin liittyen. Hankkeessa työskentelee kaksi henkilöä; projektipäällikkö ja projekti ohjaaja. Tartu Tilaisuuteen hankkeen sekä siihen liittyvien työllistämistoimenpiteiden avulla kaupunki on säästänyt kaupungin maksuosuuksia työmarkkinatuissa.

1.7.12.2 Kesätyöpaikat - kesäduuniseteli

Kesäduunisetelijärjestelmä otettiin käyttöön v. 2012 yhteistyössä Nivalan yrittäjien, MTK:n sekä kaupungin kanssa yhteistyössä. Toimintamalli on, että henkilöstöjaos on määrittänyt talousarviovalmistelun yhteydessä kesäduuni-setelin myöntämisen pääperiaatteet. Kriteerien perusteella palvelusihteeri julkaisee kesäduunisetelihaun sekä organisoii markkinoinnin kouluille. Hakemukset toimitetaan palvelusihteerille, joka tarkistaa kriteereiden täyttymisen ja päätösten perusteella myös tiedottamisen asianomaisille yrityksille ja nuorille sekä tuen maksamisen.

Kunnan maksama tuen määrä työnantajalle on ollut 300 € / 3 viikkoa / nuori. Vuonna 2016 kesäduunisetelejä myönnettiin 96 nuoresta eli 28 800 euron edestä. Kaikille, joiden hakukriteerit täyttyivät, myönnettiin kesäduuniseteli. Ulkoiset työnantajat työllistivät 61 nuorta ja kaupungin sisäiset (kulttuuri, maanrakennus, puhdistuspalvelut, kirjasto, puistot, keskushallinto) 35 nuorta.

Henkilöstömäärät ja henkilöstönimikkeet 1.1.–31.12.2016 (lähde: Kuntien Hetapalvelut Oy)

vakainainen henkilöstö

Henkilöstömäärät ja henkilöstönimikkeet 1.1.–31.12.2016
Vakinainen henkilöstö

Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaaja	1
Ammattimies	1
Automaatioteknikko	1
Dieettikeittäjä	2
Erityisavustaja	3
Erityisluokan opettaja	6
Erityisopettaja	4
Erityisopettaja, peruskoulussa	2
Esiluokan opettaja	4
Hallinnollinen päiväkodin johtaja	2
Hallintojohtaja	1
Hallintosihteeri	2
It-asiantuntija	1
Kaupunginjohtaja	1
Kaupunginkamreeri	1
Keittäjä	10
Keittäjä-siivoaja	1
Keskusarkistonhoitaja	1
Kiinteistöhoitaja	3
Kiinteistöpäällikkö	1
Kiinteistösihteeri	1
Kirjastoautonkuljettaja-virkailija	1
Kirjastonhoitaja	4
Kirjastotoimenjohtaja	1
Kirjastovirkailija	3
Kirvesmies	1
Konsultoiva erityislastentarhanopettaja	1
Koulukuraattori	3
Koulunkäyntiavustaja	25
Koulusihteeri	3
Laitoshuoltaja	8
Laskentasihteeri	1
Lastenhoitaja	24
Lastentarhanopettaja	22
Lehtori	1
Lomitusohjaaja	3
Lomituspalvelujohtaja	1
Lomitussihteeri	1
Lukion ja perusopetuksen yht.leht.	1
Lukion lehtori	7
Lukion rehtori	1
Luokanopettaja	2
Maanmittausteknikko	1

Maanrakennusammattimies	1
Maanrakennustyönjohtaja	1
Maaseutuasiamies	4
Maaseutujohtaja	1
Maatalouslomittaja	92
Nuoriso-ohjaaja	2
Nuorisotalon valvoja	1
Näyttelyvalvoja	1
Osastosihteeri	1
Palvelusihteeri	2
Perhepäivähoidon ohjaaja	1
Perhepäivähoitaja	29
Peruskoulun ja lukion yhteinen lehtori	1
Peruskoulun lehtori	6
Peruskoulun luokanopettaja	59
Peruskoulun rehtori	1
Perusopetuksen erityisopettaja	1
Perusopetuksen ja lukion lehtori	4
Perusopetuksen lehtori	32
Puistotyönjohtaja	1
Rakennusammattimies	2
Rakennustarkastaja	1
Ruokahuoltopäällikkö	1
Ruokapalveluesimies	2
Ruokapalvelutyöntekijä	8
Ryhmäavustaja	8
Siivooja	21
Siivooja-ruoanjakaja	7
Siivoustyönjohtaja	1
Sivistysjohtaja	1
Tekninen johtaja	1
Tietohallintosihteeri	1
Toimistosihteeri	10
Tuntiopettaja	2
Vahtimestari	2
Varhaiskasvatuspäällikkö	1
Vastaava koulukuraattori	1
Vastaava ruoanjakaja	2
Kaikki yhteensä	477

Suurimmat henkilöstöryhmät:

- Maatalouslomittajat 92
- Peruskoulun opettajat 59
- Perusopetuksen lehtorit 32
- Perhepäivähoitajat 29

*)Nimikkeet tarkistetaan toimialoittain palkkahallinnon rekisteriin ajanmukaisiksi.

TA/TP 2015 -VERTAILU

TULOSLASKELMA

RAHOITUSLASKELMA

KOKONAISMENOT JA -TULOT, ULKOISET

Tuloslaskelma (TA/TP vrt)

ULKOINEN TULOSLASKELMA	TA 2016	TA-MUUTOS	TA + M	TP 2016	POIKKEAMA
TOIMINTATUOTOT					
Myyntituotot	7 067 842	40 000	7 107 842	6 909 342,65	198 499,35
Maksutuotot	1 529 230	0	1 529 230	1 488 421,14	40 808,86
Tuet ja avustukset	297 538	137 000	434 538	474 353,75	-39 815,75
Vuokratuotot	1 908 512	0	1 908 512	1 763 016,90	145 495,10
Muut toimintatuotot	476 842	0	476 842	489 604,82	-12 762,82
TOIMINTATUOTOT YHT.	11 279 964	177 000	11 456 964	11 124 739,26	332 224,74
Valmistus omaan käyt	20 094	0	20 094	39 753,70	-19 659,70
TOIMINTAKULUT					
Henkilöstökulut					
Palkat ja palkkiot	-18 389 936	-127 530	-18 517 466	-18 107 352,91	-410 113,09
Henkilösivukulut					
Eläkekulut	-5 166 287	0	-5 166 287	-4 917 762,72	-248 524,28
Muut henkilösivu	-1 221 249	-40 000	-1 261 249	-1 153 931,78	-107 317,22
Palvelujen ostot	-45 120 617	-313 721	-45 434 338	-45 105 950,97	-328 387,03
Aineet, tarvikkeet j	-2 970 965	-22 315	-2 993 280	-2 941 591,06	-51 688,94
Avustukset	-1 812 900	21 200	-1 791 700	-1 657 103,28	-134 596,72
Muut toimintakulut	-566 163	-3 085	-569 248	-565 588,31	-3 659,69
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-75 248 117	-485 451	-75 733 568	-74 449 281,03	-1 284 286,97
TOIMINTAKATE	-63 948 059	-308 451	-64 256 510	-63 284 788,07	-971 721,93
Verotulot	30 800 000	0	30 800 000	30 546 002,59	253 997,41
Valtionosuudet	34 866 400	8 000	34 874 400	34 897 698,00	-23 298,00
Rahoitustuotot ja -kulut					
Korkotuotot	210 000	0	210 000	131 645,25	78 354,75
Muut rahoitustuotot	710 000	0	710 000	1 275 701,24	-565 701,24
Korkokulut	-250 000	0	-250 000	-101 607,98	-148 392,02
Muut rahoituskulut	-50 000	0	-50 000	-43 164,92	-6 835,08
VUOSIKATE	2 338 341	-300 451	2 037 890	3 421 486,11	-1 383 596,11
Suunn.mukaiset poist	-2 012 022	0	-2 012 022	-2 034 037,09	22 015,09
Satunnaiset kulut	0	0	0	-317 304,56	317 304,56
TILIKAUDEN TULOS	326 319	-300 451	25 868	1 070 144,46	-1 044 276,46
Poistoeron lis.(-)ta	2 038	0	2 038	2 038,00	0,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	328 357	-300 451	27 906	1 072 182,46	-1 044 276,46

Rahoitus

Talousarvioon on kuntalain mukaan otettava toiminnallisten tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja talousarviot sekä osoitettava miten määrärahojen rahoitustarve katetaan.

Rahoituslaskelmalla osoitetaan kuinka paljon kaupungin varsinaisen toiminnan ja sen investointien nettokassavirta on yli- tai alijäämäinen.

Nivalan kaupungin vuosien 2016–2019 rahoituslaskelmat osoittavat seuraavaa vieraan pääoman tasoa:

Antolainojen muutos

Nivalan Teollisuuskylä Oy lyhentää kaupungin myöntämiä pitkäaikaisia antolainoja Aikun kiinteistön kauppahinnan suorituksen yhteydessä 440 000 euroa vuonna 2016, ja vuodelta 2017 Teollisuuskylältä ei lyhennyksiä laskuteta, vasta vuodesta 2018 alkaen lyhennykset peritään hyväksytyjen päätösten mukaisesti myös Teollisuuskylältä. Vuokratodit lyhentää pitkäaikaisia kaupungin antamia antolainoja vuosittain 11.000 euroa.

Lainakanta: Taseessa oleva vieras pääoma –(saadut ennakot + ostovelat + siirtovelat + muut velat).

Lainakanta-tunnusluku on virallinen taseen osoittama tunnusluku kunnan velkaantuneisuusasteesta.

Vuosi	Milj. €	€/Asukas	Asukasluku
TP 2002	16,7	1 530	10 919
TP 2003	20,7	1 896	10 902
TP 2004	23,9	2 213	10 839
TP 2005	28,9	2 654	10 895
TP 2006	33,9	3 095	10 947
TP 2007	39,5	3 599	10 980
TP 2008	41,2	3 752	10 990
TP 2009	43,3	3 929	11 022
TP 2010	43,4	3 933	11 026
TP 2011	43,5	3 929	11 058
TP 2012	51	4 640	10 990
TP 2013	51,2	4 680	10 944
TP 2014	50,7	4 628	10 945
TP 2015	50	4 596	10 882
TA 2016	50,5	4 599	10 980
TP 2016	50,4	4 625	10895
TA 2017	52,9	4 831	10 950
TS 2018	53,4	4 855	11 000
TS 2019	51,7	4 679	11 050
TS 2020	49,4	4 450	11 100

Poistot kirjataan vuonna 2013 uudistetun poistosuunnitelman mukaisesti. Vuosipoisto on n. 2 milj.euroa/v.

Elinkeinojen ja kaupungin palvelujen investointi- ja kehittämisrahaston pääoma oli vuoden 2015 tilinavauksessa 2 493 282,81 euroa. Rahaston käyttämisestä päättää kaupunginvaltuusto rahastolle hyväksytyn säännön mukaisesti. Vuoden 2015 tuloslaskelmaan on hyväksytty Elinkeinojen ja kaupungin palvelujen investointi- ja kehittämisrahastosta 100 000 € tuloutus Nivalan Liikuntakeskus Oy:n pääoman nostoa varten, sekä 25 000 € määräraha perustettavan Työpajasäätiön säädepääoman maksamista varten. Vuoden 2015 rahastosta tuloutusten jälkeen rahaston pääomaksi vuoden 2016 aloittavaan taseeseen jää 2 368 282,81 €.

Talousarvion toteutuminen vuonna 2016

Kaupungin myöntämiä pitkäaikaisia antolainoja on vuoden 2016 aikana Nivalan Teollisuuskylä Oy lyhentänyt yhteensä 504 564 euroa ja Koy Nivalan Vuokratodit 28 348 euroa. Nivalan Teollisuuskylä Oy:n lyhennykset olivat normaalia lyhennysaikataulua isommat, sillä Peltotie 9 kiinteistön kaupan yhteydessä osa kaupungin maksamaa kauppahintaa Teollisuuskylälle kuitattiin antolainoja lyhentämällä.

Pitkäaikaisia talousarviolainoja ei nostettu vuoden aikana ja entisiä lyhennettiin suunnitelman mukaisesti 1 630 761 eurolla. Lisäksi lyhytaikaista kuntatodistuslimiittiä nostettiin 2 miljoonalla eurolla edellisestä tilinpäätöksestä. Kuntatodistuslimiittiä oli tilinpäätöshetkellä käytössä yhteensä 30 milj. euroa.

Poistoja kirjattiin tuloslaskelmaan 2 034 037 euroa.

Tuloslaskelmaan kirjattiin satunnaisiin kuluihin Lemminkäinen Oyj:lle takaisin maksettua ns. asfalttikartellikorvausta 317 305 euroa.

Elinkeinojen ja kaupungin palvelujen investointi- ja kehittämisrahastosta ei tehty tuloutusta tilikauden aikana.

Rahoituslaskelma (TA/TP vrt)

RAHOITUSLASKELMA	TA 2016	TA-MUUT.	TA 2016 MUUT. JÄLK.	1.1.-31.12.2016	POIKKEAMA
Toiminnan rahavirta					
Vuosikate	2 338 341	-300 451	2 037 890	3 421 486,11	1 383 596,11
Satunnaiset erät	0	0	0	-317 304,56	-317 304,56
Tulorahoituksen korj	-150 000	0	-150 000	-26 678,90	123 321,10
Investointien rahavirta					
Investointimenot	-2 919 050	-17 179	-2 936 229	-2 844 804,11	91 425,17
Rah.osuudet invest.	32 500	0	32 500	5 500,00	-27 000,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutu	200 000	0	200 000	34 394,00	-165 606,00
TOIMINNAN JA INVEST. RAHAVIRTA	-498 209	-317 630	-815 839	272 592,54	1 088 431,82
Rahoituksen rahavirta					
Antolainojen muutokset					
Antolainojen vähenny	451 000	0	451 000	532 912,15	81 912,15
Lainakannan muutokset					
Pitkäaikaisten laino	1 677 971	317 630	1 995 601	0,00	-1 995 601,28
Pitkäaikaisten laino	-1 630 762	0	-1 630 762	-1 630 761,40	0,60
Lyhytaikaisten laino	0	0	0	2 000 000,00	2 000 000,00
Muut maksuvalmiuden muutokset					
Toimeksiant.var.ja p	0	0	0	-10,00	-10,00
Vaihto-omaisuuden mu	0	0	0	-3 863,23	-3 863,23
Saamisten muutos	0	0	0	-465 047,77	-465 047,77
Korottomien velkojen	0	0	0	587 900,17	587 900,17
Rahoituksen rahavirta	498 209	317 630	815 839	1 021 129,92	205 290,64
RAHAVAROJEN MUUTOS	0	0	0	1 293 722,46	1 293 722,46
RAHAVAROJEN MUUTOS	0	0	0	-1 293 722,46	-1 293 722,46

KOKONAISMENOT JA -TULOT
ULKOISET 1000 €

	ALKUP. TA 2016	TA-MUUT.	MENOT 2016 TA:SSA 1 000 €	TOTEUT. TP 2016	POIK- KEAMA	ALKUP. TA 2016	TA-MUUT.	TULOT 2016 TA:SSA 1 000 €	TOTEUT. TP 2016	POIK- KEAMA
KÄYTTÖTALOUS:										
* toimintatuotot						11 512	177	11 689	11 125	-564
* toimintakulut	78 167	503	78 670	74 449	-4 221					
TULOSLASKELMAOSA:										
* verotulot						30 800	0	30 800	30 546	-254
* valtionosuudet						34 866	8	34 874	34 898	24
* korkotuotot						210	0	210	132	-78
* muut rahoitustuotot						710		710	1 276	566
* korkokulut	250	0	250	102	-148					
* muut rahoitusmenot	50	0	50	43	-7					
INVESTOINTIOSA:										
* Käyttöomaisuusinvest.	2 919	17	2 936	2 845	-91					
* Rahoitusosuudet inv.						32	0	32	5	-27
* Käyttöom.myyntitulot						200		200	34	-166
RAHOITUSOSA:										
Antolainauksen muutokset										
* antolainojen lisäykset		0		0						
* antolainojen vähennykset						451	0	451	533	-82
Lainakannan muutokset										
* Pitkäaik. lainojen lis.						1 678	318	1 996	0	1 996
* Pitkäaik. lainojenm väh.	1 631	0	1 631	1 631	0					
* Lyhytaik. lainojen muutos	0		0	0		0	0	0	2 000	-2 000
KOKONAISMENOT/ -TUOTOT	83 017	520	83 537	79 070	-4 467	80 459	503	80 962	80 549	-585

TULOSLASKELMA
RAHOITUSLASKELMA
TASE

2. TULOSLASKELMA

NIVALAN KAUPUNKI ULKOINEN TULOSLASKELMA	1.1. - 31.12. 2016	1.1. - 31.12. 2015
Toimintatuotot		
Myyntituotot	6 909 342,65	7 923 553,77
Maksutuotot	1 488 421,14	922 080,57
Tuet ja avustukset	474 353,75	501 406,16
Vuokratuotot	1 763 016,90	1 988 888,55
Muut toimintatuotot	489 604,82	944 128,74
Toimintatuotot yhteensä	11 124 739,26	12 280 057,79
Valmistus omaan käyttöön	39 753,70	32 071,80
Toimintakulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-18 107 352,91	-15 678 215,19
Henkilöstösivukulut		
Eläkekulut	-4 917 762,72	-4 590 285,59
Muut henkilöstösivukulut	-1 153 931,78	-917 563,30
Palvelujen ostot	-45 105 950,97	-48 929 829,10
Aineet, tarv. ja tavarat	-2 941 591,06	-2 722 926,48
Avustukset	-1 657 103,28	-936 509,45
Vuokrakulut	-416 893,46	-448 433,05
Muut toimintakulut	-148 694,85	-191 770,08
Toimintakulut yhteensä	-74 449 281,03	-74 415 532,24
TOIMINTAKATE	-63 284 788,07	-62 103 402,65
Verotulot	30 546 002,59	31 953 405,28
Valtionosuudet	34 897 698,00	32 259 581,00
Rahoitustuotot ja kulut		
Korkotuotot	131 645,25	151 670,41
Muut rahoit.tuotot	1 275 701,24	955 874,83
Korkokulut	-101 607,98	-162 360,30
Muut rahoit.kulut	-43 164,92	-161 024,09
VUOSIKATE	3 421 486,11	2 893 744,48
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnit. mukaiset poistot	-2 034 037,09	-2 010 887,97
Satunnaiset tuotot ja kulut		
Satunnaiset tuotot		
Satunnaiset kulut	-317 304,56	
TILIKAUDEN TULOS	1 070 144,46	882 856,51
Poistoeron vähennys	2 038,00	2 038,00
Rahastojen vähennys		125 000,00
TILIKAUDEN YLI-/ALIJ.	1 072 182,46	1 009 894,51

3. RAHOITUSLASKELMA

NIVALAN KAUPUNKI RAHOITUSLASKELMA	1.1.-31.12. 2016	1.1.-31.12. 2015
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	3 421 486	2 893 744
Satunnaiset erät	-317 305	
Tulorahoituksen korjauserät	-26 679	-149 347
	3 077 503	2 744 397
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-2 844 804	-3 289 720
Rahoitusosuudet investointeihin	5 500	25 000
Pysyv.vastaavien hyöd.luovutustul.	34 394	726 638
	-2 804 910	-2 538 082
Toiminnan ja investointien rahavirta	272 593	206 315
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset		0
Antolainasaamisten vähennykset	532 912	117 506
	532 912	117 506
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	0	12 900 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-1 630 761	-13 037 904
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 000 000	-500 000
	369 239	-637 904
Oman pääoman muutokset	0	447
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiant. varojen ja po.muutokset	-10	10
Vaihto-omaisuuden muutos	-3 863	19 426
Saamisten muutos	-465 048	200 962
Korottomien velkojen muutos	587 900	-85 570
	118 979	134 829
Rahoituksen rahavirta	1 021 130	-385 123
Rahavarojen muutos	1 293 722	-178 807
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12.	16 858 857	15 565 135
Rahavarat 1.1.	15 565 135	15 743 942
	1 293 722	-178 807

4. TASE

	2016	2015
VASTAAVAA		
A PYSYVÄT VASTAAVAT		
I Aineettomat hyödykkeet		
1. Aineettomat oikeudet	15 925,97	23 982,65
2. Muut pitkävaikutteiset menot	61 726,82	143 108,54
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	77 652,79	167 091,19
II Aineelliset hyödykkeet		
1. Maa- ja vesialueet	6 753 512,48	6 464 359,08
2. Rakennukset	33 148 690,02	32 484 821,95
3. Kiinteät rakenteet ja laitt	7 807 142,85	7 971 441,39
4. Koneet ja kalusto	475 693,82	378 381,37
6. Ennakkomaksut ja keskeneräiset hank.	537 839,51	606 282,10
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	48 722 878,68	47 905 285,89
III Sijoitukset		
1. Osakkeet ja osuudet	28 300 616,50	28 298 711,13
3. Muut lainasaamiset	1 264 620,38	1 797 532,53
4. Muut saamiset	165 453,15	97 960,99
Sijoitukset yhteensä	29 730 690,03	30 194 204,65
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	78 531 221,50	78 266 581,73
B TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
1. Valtion toimeksiannot	0,00	0,00
TOIMEKSIANTOJEN VARAT YHTEENSÄ	0,00	0,00
C VAIHTUVAT VASTAAVAT		
I Vaihto-omaisuus		
4. Muu vaihto-omaisuus	6 735,16	2 871,93
Vaihto-omaisuus yhteensä	6 735,16	2 871,93
II Saamiset		
Pitkäaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	27 756,20	48 810,05
3. Muut saamiset	173 094,62	173 094,62
Pitkäaikaiset saamiset yhteensä	200 850,82	221 904,67
Lyhytaikaiset saamiset		
1. Myyntisaamiset	634 829,83	463 414,97
2. Lainasaamiset	794 000,00	781 000,00
3. Muut saamiset	503 404,65	455 319,44
4. Siirtosaamiset	731 978,06	478 376,51
Lyhytaikaiset saamiset yhteensä	2 664 212,54	2 178 110,92
Saamiset yhteensä	2 865 063,36	2 400 015,59
III Rahoitusarvopaperit		
1. Osakkeet ja osuudet	3 960 767,30	3 797 741,57
2. Sijoitukset rahamarkkinainstr.	1 066 680,41	339 802,71
3. Joukkovelkakirjalainasaamiset	10 821 713,83	10 524 242,71
4. Muut arvopaperit	350 997,87	208 754,29
Rahoitusarvopaperit yhteensä	16 200 159,41	14 870 541,28
Rahat ja pankkisaamiset		
Rahat ja pankkisaamiset yhteensä	658 697,95	694 593,62
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	19 730 655,88	17 968 022,42
VASTAAVAA YHTEENSÄ	98 261 877,38	96 234 604,15

VASTATTAVAA		
A OMA PÄÄOMA		
I Peruspääoma	35 757 137,18	35 757 137,18
III Muut omat rahastot	2 392 178,45	2 392 178,45
IV Ed.tilikausien yli/alijäämä	2 587 474,72	1 577 580,21
V Tilikauden yli/alijäämä	1 072 182,46	1 009 894,51
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	41 808 972,81	40 736 790,35
B POISTOERO JA VAPAAEHTOISET		
VARAUKSET		
1. Poistoero	38 737,55	40 775,55
POISTOERO JA VAPAAEHT.VAR.YHT	38 737,55	40 775,55
PAKOLLISET VARAUKSET	0,00	0,00
D TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
1. Valtion toimeksiannot	0,00	10,00
2. Lahjoitusrahastojen pääomat	17 363,88	17 363,88
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHT.	17 363,88	17 373,88
E VIERAS PÄÄOMA		
I Pitkäaikainen		
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	19 253 287,10	20 241 191,50
3. Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
7. Muut velat	2 332,38	3 869,10
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	19 255 619,48	20 245 060,60
II Lyhytaikainen		
2. Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	1 130 761,40	1 523 618,40
3. Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	250 000,00
4. Lainat muilta luotonantajilta	30 000 000,00	28 000 000,00
6. Ostovelat	2 292 897,73	2 206 248,70
7. Muut velat	479 232,98	359 858,33
8. Siirtovelat	3 238 291,55	2 854 878,34
Lyhytaikainen vieras pääoma yhteensä	37 141 183,66	35 194 603,77
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	56 396 803,14	55 439 664,37
VASTATTAVAA	98 261 877,38	96 234 604,15

KONSERNITULOSLASKELMA
KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA
KONSERNITASE

5. KONSERNITULOSLASKELMA

TULOSLASKELMA	2016	2015
Toimintatuotot	65 966 997,76	69 815 367,87
Toimintakulut	- 128 643 118,23	- 132 035 515,27
Osuus osakk.syhteisöjen voitosta (tappiosta)	100 324,75	47 628,82
TOIMINTAKATE	- 62 575 795,72	- 62 172 518,58
Verotulot	30 158 919,64	31 572 750,26
Valtionosuudet	40 304 896,28	37 618 654,99
Rahoitustuotot ja -kulut:		
Korkotuotot	119 399,64	170 709,42
Muut rahoitustuotot	1 500 147,18	1 119 651,93
Korkokulut	- 842 834,46	- 1 110 645,35
Muut rahoituskulut	177 469,17	62 522,45
VUOSIKATE	8 842 201,73	7 261 125,12
Poistot ja arvonalentumiset:		
Suunn. mukaiset poistot	- 6 073 752,57	- 6 099 138,73
Omistuksen eliminointierot	-	-
Arvonalentumiset	-	-
Satunnaiset erät	- 317 304,56	- 467 922,90
TILIKAUDEN TULOS	2 451 144,60	694 063,49
Tilinpäätössiirrot	- 144 060,55	81 239,84
Tilikauden verot	- 6 555,29	- 8 217,04
Laskennalliset verot	137 681,59	49 242,12
Vähemmistöosuudet	- 455,33	- 5 416,21
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ	2 437 755,01	810 912,20

6. KONSERNIRAHOITUSLASKELMA

RAHOITUSLASKELMA	2016	2015
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	8 842 202	7 261 125
Satunnaiset erät	-317 305	-467 923
Tilikauden verot	-6 555	-8 217
Tulorahoituksen korjausepä	-1 452 107	-723 590
Toiminnan rahavirta yhteensä	7 066 235	6 061 395
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-6 000 538	-6 159 005
Rahoitusosuudet investointi menoihin	21 979	189 588
Pysyvien vastaavien luovutusvoitot	1 592 364	1 692 829
Investointien rahavirta yhteensä	-4 386 195	-4 276 588
Toiminnan ja investointien rahavirta	2 680 041	1 784 807
Rahoituksen rahavirta		
Antolainojen muutokset		
Antolainojen lisäykset	-47 730	0
Antolainojen vähennykset	783 912	0
	736 182	0
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	6 258 511	14 693 033
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-5 645 308	-16 815 257
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 605 024	-379 435
	2 218 227	-2 501 660
Oman pääoman muutokset (korjaukset)	-7 569	600
Muut maksuvalmiuden muutokset		
Toimeksiantojen po. ja varojen muutokset	-2 234	-4 998
Vaihtomaisuuden muutos	62 518	-78 245
Saamisten muutos	-1 226 774	-77 202
Korottomien velkojen muutos	363 038	-39 050
Muut maksuvalmiuden muutokset	-803 453	-199 495
Rahoituksen rahavirta yhteensä	2 143 387	-2 700 554
RAHAVAROJEN MUUTOS	4 823 427	-915 748
Rahavarat 31.12	29 277 910	24 454 483
Rahavarat 1.1.	24 454 483	25 370 232
RAHAVAROJEN MUUTOS	4 823 427	-915 748

7. KONSERNITASE

KONSERNITASE

VASTAAVAA	2016	2015
PYSYVÄT VASTAAVAT		
Aineettomat hyödykkeet:		
Aineettomat oikeudet	346 349,64	228 462,63
Muut pitkävaikutteiset menot	186 524,80	253 074,23
Ennakkomaksut	38 276,04	37 810,01
Aineettomat hyödykkeet yhteensä	571 150,48	519 346,87
Aineelliset hyödykkeet:		
Maa- ja vesialueet	7 450 426,30	7 665 405,67
Rakennukset	93 813 168,84	93 114 714,17
Kiinteät rakenteet ja laitteet	9 692 018,61	9 388 996,40
Koneet ja kalusto	10 669 161,71	11 086 416,01
Muut aineelliset hyödykkeet	2 543 826,87	2 579 716,95
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	1 036 382,91	1 619 000,44
Aineelliset hyödykkeet yhteensä	125 204 985,24	125 454 249,64
Sijoitukset:		
Osakkuusyhtiöosuudet	1 651 116,57	1 541 066,18
Muut osakkeet ja osuudet	1 345 576,98	1 390 587,71
Joukkovelkakirjalainasaamiset	21 510,27	-
Muut lainasaamiset	5 282,93	1 877,93
Muut saamiset	774 235,88	724 783,68
Sijoitukset yhteensä	3 797 722,63	3 658 315,50
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	141 189,95	124 789,43
Lahjoitusrahastojen erityiskatteet	4 948,49	5 928,81
Muut toimeksiantojen varat	52 094,59	61 140,12
Toimeksiantojen varat yhteensä	198 233,03	191 858,36
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
Vaihto-omaisuus:		
Aineet ja tarvikkeet	443 262,88	543 529,39
Keskeneräiset tuotteet	224 390,78	186 642,39
Muu vaihto-omaisuus	-	-
Vaihto-omaisuus yhteensä	667 653,66	730 171,77
SAAMISET		
Pitkäaikaiset saamiset:		
Myyntisaamiset	41 894,67	114 683,36
Muut saamiset	190 021,94	187 216,10
Siirtosaamiset	-	-

Lyhytaikaiset saamiset		
Myyntisaamiset (ly)	5 237 553,86	4 505 437,00
Lainasaamiset (ly)	264 000,00	-
Muut saamiset (ly)	1 686 921,79	1 289 824,10
Siirtosaamiset (ly)	1 206 514,44	1 302 971,76
Saamiset yhteensä	8 626 906,70	7 400 132,31
Rahoitusarvopaperit		
Osakkeet ja osuudet	3 961 004,86	3 797 979,13
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	1 209 393,13	472 098,37
Joukkovelkakirjalainasaamiset	10 821 713,83	10 524 242,71
Muut arvopaperit	2 221 283,26	2 074 264,68
Rahoitusarvopaperit yhteensä	18 213 395,08	16 868 584,89
Rahat ja pankkisaamiset	11 064 515,38	7 585 898,24
VASTAAVAA YHTEENSÄ	168 344 562,19	162 408 557,57
VASTATTAVAA		
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	35 757 137,18	35 757 137,18
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	3 817,87	3 817,87
Arvonkorotusrahasto	651 399,11	651 381,43
Muut omat rahastot	2 752 811,48	2 751 039,58
Ed. tilikausien yli-/alijäämä	8 215 622,06	7 446 655,80
Tilikauden yli-/alijäämä	2 437 755,01	810 912,20
Oma pääoma yhteensä	49 818 542,71	47 420 944,06
401250 VÄHEMMISTÖOSUUDET	931 738,05	934 238,99
POISTOERO JA VAPPAEHT.VARAUK.		
Poistoero	-	-
Vapaaehtoiset varaukset	-	-
PAKOLLISET VARAUKSET		
Muut pakolliset varaukset	763 517,18	570 441,31
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT		
Valtion toimeksiannot	141 189,95	124 799,43
Lahjoitusrahastojen pääomat	24 059,26	26 686,15
Muut toimeksiantojen pääomat	78 383,94	88 007,08
Toimeksiantojen pääomat yhteensä	243 633,15	239 492,65
VIERAS PÄÄOMA		
Pitkäaikainen:		
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	60 997 620,83	59 182 316,74
Lainat julkisyhteisöiltä	754 853,85	802 032,21
Saadut ennakot	2 332,38	3 869,10

Ostovelat	-	-
Liittymismaksut ja muut velat	3 525 320,83	3 548 742,16
Laskennalliset verovelat	702 763,97	653 385,65
Pitkäaikainen vieras pääoma yhteensä	65 982 891,86	64 190 345,87
Lyhytaikainen:		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta (ly)	4 528 916,48	5 044 903,10
Lainat julkisyhteisöiltä (ly)	47 178,36	297 178,36
Lainat muilta luotonantajilta (ly)	30 000 000,00	28 000 000,00
Saadut ennakot (ly)	252 467,85	187 768,14
Ostovelat (ly)	5 763 023,79	5 298 250,62
Liittymismaksut ja muut velat (ly)	1 624 140,47	1 858 789,29
Siirtovelat (ly)	8 379 341,49	8 360 003,54
Laskennalliset verovelat	9 170,80	6 201,64
Lyhyt aikainen vieras pääoma yhteensä	50 604 239,24	49 053 094,69
Vieras pääoma yhteensä	116 587 131,10	113 243 440,56
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	168 344 562,19	162 408 557,57

Tilinpäätöksen liitetiedostot

8. TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

Asukasluku 10 895

Veroprosentti 21,5

	2016	2015
Verotulot, m€	30,5	32,0
Valtionosuudet, m€	34,9	32,3
Vuosikate, m€	3,4	2,9
Poistot, m€	2	2
Investoinnit, netto, m€	2,8	2,5
Pitkäaikaiset lainat, m€	19,3	20,2
Tulorahoitus:	hyväksyttävän alarajalla	hyväksyttävän alarajalla
Vuosikate % poistoista	168,0	144,0
Pitkäaik. lainaa €/as.	1 771	1 860
Lainakanta €/as	4 625	4 596

Kuntakonsernien taloudellisia tunnuslukuja vuodelta 2016

	Nivala	10 001- 20 000 as. kunnat	Po- Pohjanmaa	Koko maa
Asukasluku 31.12.2015	10 876	645 929	410 054	5 487 308
Toimintakate, €/as.	-5 717	-5 131	-5 040	-4 819
Vuosikate, €/as.	668	594	761	816
Vuosikate %:a poistoista	119	116	117	117
Tilikauden tulos, €/as.	64	84	108	141
Invest. omahankintamenot, €/as.	549	733	908	1 146
Investointien tulorahoitus, %	122	81	84	71
Toim. ja invest. rahavirta, €/as.	164	-106	-18	-231
Rahavarat, €/as.	2 249	845	1 287	1 212
Kassan riittävyys, pv	57	30	43	40
Omavaraisuusaste, %	29,2	38,9	43	42,3
Suht. velkaantuneisuus, %	81,5	63	66,1	78,1
Lainakanta, €/as.	8 581	4 479	4 876	5 978
Kertynyt yli-/alijäämä, €/as.	789	909	2 047	1 693

Kuntalain 118 § Erytisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettely. Arviointimenettely voidaan käynnistää, jos asukasta kohden kertynyt alijäämä on konsernin viimeisessä tilinpäätöksessä vähintään 1000 euroa ja sitä edeltäneessä tilinpäätöksessä vähintään 500 euroa tai kuntakonsernin talouden tunnusluvut ovat kahtena vuonna peräkkäin täyttäneet seuraavat raja-arvot:

1. konsernin vuosikate negatiivinen
2. kunnan tuloveroprosentti on väh. 1,0 % korkeampi kuin maan k.a.
3. konsernin lainakanta/ as ylittää maan k.a. 50 %:lla
4. konsernin suhteellinen velkaantuminen on vähintään 50 %

Arvio

TP 2016
EI TÄYTY
TÄYTTYY
EI TÄYTY
TÄYTTYY

Konsernin tase v. 2016 tp on 10,7 milj. euroa ylijäämäinen.

Konsernin vuosikate tp 2016 on positiivinen

Keskimääräinen tuloveroprosentti koko maan osalta v. 2016 tilinpäätöksessä on 19,86, ja Nivalan tuloveroprosentti on 21,50 joten tämä kohta kriteereistä täyttyy.

Konsernin lainakanta tp 2015 koko maan osalta on 5978 €/as, ja korotettuna 50 %:lla luku on 8967 €, ja Nivalan tunnusluku tp 2016 on 8842 €/as.

V. 2016 osalta koko maan konsernin lainakanta tunnuslukua ei vielä ole saatavilla. Arvio on, että v. 2016 tilinpäätöksen Nivalan konsernin lainakanta kriteeri ei täyty.

Suhteellinen velkaantuneisuus Nivalan konsernilla tp 2016 on 85,3, joten tämä täyttyy.

Tämä kriteeri
ei täyty v. 2015

Tilinpäätöksen laatimista koskevat liitetiedot

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusavustuksilla. Pysyvien vastaavien arvoihin ei ole sisällytetty kiinteitä menoja eikä korkomenoja. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu vuonna 2013 hyväksytyyn viimeisimmän kuntajaoston suosituksen mukaisen poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien sijoitukset (osakkeet ja osuudet tytäryhtiöissä ja kuntayhtymissä sekä muut osakkeet ja osuudet) on merkitty taseeseen hankintamenoa. Arvostuksen perusteena on ollut hyödykkeen todennäköisesti tulevaisuudessa kerryttämä tulo tai sen arvo palvelutuotannossa, eikä osakkeista ole tehty arvonalennuksia.

Kuntajaosto on yleisohjeella kunnan ja kuntayhtymän taseen laatimisesta täydentänyt kirjanpitolain pysyvien vastaavien määritelmää siten, että kunnan pysyviä vastaavia ovat tulon tuottamisen tarkoituksesta riippumatta aineettomat ja aineelliset hyödykkeet, jotka vaikuttavat jatkuvasti tuotannontekijöinä useana tilikautena sekä toimialasijoittamisen osakkeet ja osuudet ja muut sijoitukset. Tämä pysyvien vastaavien käsitteen laajennus on nähty perustelluksi sen vuoksi, että kunnan palvelutuotannossa tuotannontekijöiden hankinnan tarkoituksena ei välttämättä ole tulojen kerryttäminen vaan palvelujen tuottaminen kuntalaisille, mitkä lakisääteisesti tai valtuuston päätöksellä rahoitetaan verovaroin.

Kaupungin 98,93 % omistus Nivalan Liikuntakeskus Oy:n on edellä kuntajaoston tulokannan perusteella oleva sijoitus, joka on toimialasijoitus kunnan tehtäviä hoitavaan ja kuntalaisille palveluja tuottavaan yhtiöön. Kaupungin osakeomistus ja yhtiön toiminnan avustaminen voidaan katsoa liikuntalaissa määritellyksi kunnan tehtäväksi säädettyjen yleisten edellytysten luomiseksi liikunnalle. Tällaisten osakkeiden omistusta ei voida katsoa yksinomaan tuloa tuottavana sijoituksena, vaan sijoitukseen perustuvan palvelutuotannon jatkuvuus ja palvelukyky otetaan huomioon arvioitaessa tasearvon mahdollista arvonalennusta yhtiön tuottamien alijäämien perusteella. Arvonalennusta kyseisiin sijoituksiin ei näin ollen ole katsottu aiheelliseksi tehdä.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen keskihinta-periaatteen mukaiseen hankintamenoa tai sitä alemman todennäköisen hankintamenoa tai luovutushinnan määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon. Rahoitusomaisuusarvopaarit on merkitty taseeseen hankintamenoa tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Lomapalkkavaraukset

Henkilöstön lomapalkkavaraukset on jaksotettu KVTES:in A-tilikaudesta määrättyyn vuosilomaoikeuden mukaan (Kirjanpitolautakunta/kuntajaosto/Lausunto nro 103). Kilpailukykysovimuksen sisältämä 30 prosentin lomarahaleikkaus on huomioitu lomapalkkavarauksista laskettaessa.

Johdannaisopimukset

Johdannaiset sisältävät koronvaihtosopimuksia. Viimeisin tehty koronvaihtosopimus päättyi elokuussa 2015. Uusia koronvaihtosopimuksia tai johdannaisia ei ole tehty.

Edellisen tilikauden vertailukelpoisuus

Tuloslaskelman ja taseen esittämistapaa ei ole muutettu vuosien 2015 ja 2016 välillä joten ne ovat tältä osin keskenään vertailukelpoiset. Edellisellä tilikaudella esitettäviin tietoihin ei ole tehty oikaisuja. Vuoden 2013 tuloslaskelmaan sisältyi satunnaisiin tuloihin kirjattu ns. asfalttikartellikorvaus Lemminkäinen Oyj:ltä 317 304,56 €. Lemminkäinen Oyj maksoi Helsingin käräjäoikeuden päätöksen mukaiset korvaukset Nivalan kaupungille tammikuussa 2014. Lemminkäinen Oyj valitti käräjäoikeuden tuomiosta ja hovioikeus antoi tuomionsa asiasta vuoden 2016 syksyllä ja

siinä tuomiossa Nivalan kaupunki jäi häviölle. Kaupunki ja Lemminkäinen Oyj sopivat että kaupunki maksaa takaisin saamansa korvauksen korkojen kera. Korkojen osuus 3 953,09 € kirjattiin vuoden 2016 viivästyskorkoihin muiden rahoituskulujen tiliryhmään ja 317 304,56 € kirjattiin satunnaisesti kuluksi tilinpäätösvuoden tuloslaskelmaan.

Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston lausunto kuntayhtymien alijäämän kirjaamisesta jäsenkunnan kirjanpitoon velvoittaa kunnat ottamaan olennaiset alijäämävastuut kuntayhtymien osalta joko pakollisena varauksena kunnan tilinpäätöksessä tai liitetiedoissa ilmoittamalla kyseinen vastuu muut taseen ulkopuoliset järjestelyt ja vastuut taulukossa.

Vuodelta 2016 Ppshp kuntayhtymän ilmoittama Nivalan kaupungin osuus kuntayhtymän taseeseen kertyneestä poistoerolla ja vapaaehtoisilla varauksilla vähennetystä alijäämästä 19 537,77 € on otettu liitetietona olevaan muut taseen ulkopuoliset ja vastuut taulukkoon. Pakolliseksi varaukseksi tilinpäätöksessä tätä ei ole otettu, koska kuntayhtymän alijäämän määrä ei täytä pakollisen varauksen tekemisen edellytyksiä. Maakuntaudistuksen voimaantulon 127 § mukaan sairaanhoitopiirien, erityisesti huoltopiirien ja maakuntien liittojen jäsenkuntien on katettava kertynyt alijäämä kuntalain (410/2015) säännösten mukaisesti ennen kuntayhtymän siirtämistä maakuntaan vuoteen 2019 mennessä. Sairaanhoitopiirin tavoitteena on kattaa alijäämät vuosien 2017 ja 2018 aikana.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen on yhdistetty kaikki tytäryhteisöt sekä kaikki kuntayhtymät joissa kunta on jäsenenä.

Keskinäisen omistuksen eliminointi

Kunnan ja sen tytäryhteisöjen sekä kuntayhtymäosuuksien keskinäisen omistuksen eliminointi on tehty nimellis- eli pariarvomenetelmällä.

Vähemmistöosuudet

Vähemmistöosuudet on erotettu konsernin yli- alijäämästä konsernituloslaskelmassa sekä konsernin omasta pääomasta konsernitaseessa.

Suunnitelmapoistojen oikaisu

Tytäryhtiöiden suunnitelmapoistoja ei ole ollut tarvetta oikaista, koska poistot on laskettu kaupungin poistosuunnitelman mukaisesti.

Kuntayhtymät

Kuntayhtymien taseet ja niiden liitetiedot on yhdistelty lukuarvoiltaan omistussuuden mukaisesti.

Osakkuusyhteisöt

Osakkuusyhteisö on omistusyhteyshyönteisyhteisö, jossa konserniyhteisöllä yksin tai yhdessä muiden samaan kuntakonserniin kuuluvien yhteisöjen kanssa on huomattava vaikutusvalta liiketoiminnan ja rahoituksen johtamisessa, mutta joka ei kuulu kuntakonserniin. Jollei kunta muuta näytä, omistusyhteyshyönteisyhteisöä pidetään osakkuusyhteisönä, jos kuntakonsernilla on vähintään viidesosa ja enintään puolet omistusyhteyshyönteisyhteisön osakkeiden tai osuuksien tuottamasta äänimäärästä. Huomattava vaikutusvalta merkitsee sitä, että konserniyhteisöllä on mahdollisuus vaikuttaa toisen yhteisön taloudellisten ja operatiivisten päätösten tekemiseen, mutta sillä ei kuitenkaan ole konsernisuhteelle ominaista määräysvaltaa.

Konserniyhteisöjen omistussuutta vastaava määrä osakkuusyhteisöjen voitosta tai tappiosta sekä oman pääoman muutoksesta yhdistellään kunnan konsernitilinpäätökseen siten kuin Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston antamassa yleisohjeessa konsernitilinpäätöksestä sanotaan.

Vesikolmio Oy on Nivalan kaupungin osakkuusyhtiö, josta kaupungin omistussuus on 20,25 %.

Kuntien Hetapalvelut Oy perustettiin v. 2014 ja aloitti toimintansa 1.1.2015. Nivalan kaupunki merkitsi v. 2014 yhtiön osakepääomasta 29,5 %.

Nivalan Työpajasäätiö aloitti toimintansa 1.8.2015.

Nivalan kaupunki omistaa 25 000 euroa säätiön 31 400 euron säädepääomasta eli 79,62 %

Jedu omistaa säädepääomasta 12,74 %, josta Nivalan osuus on 16 % eli 2,04 %

Nivalan kaupungin omistus säädepääomasta on edellä mainitut yhteensä eli 81,66 %

Äänivallasta kaupungin osuus on 5 edustajalla säätiön 15 edustajasta eli 41,67 %

Jedun osuus äänivallasta on 3 edustajaa eli 23,08 %, josta Nivalan osuus on 16 % eli 3,69 %

Nivalan kaupungin osuus äänivallasta on siten edellä mainitut äänivaltaosuudet yhteensä 45,36 %, jonka prosentin mukaan säätiö käsitellään konsernitilinpäätöksessä.

Sisäiset liiketapahtumat ja katteet

Konserniyhteisöjen keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty sekä konserniyhteisöjen ja kunnan omistamien kuntayhtymien keskinäiset tuotot ja kulut sekä saamiset ja velat on vähennetty vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta. Olennaiset pysyviin vastaaviin sisältyvät sisäiset katteet on vähennetty. Kiinteistöverot on eliminoitu

Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset

Kuntajaosto antoi 2015 vuoden lopulla uuden yleisohjeen koskien kuntien ja kuntayhtymien konsernitilinpäätöstä. Uuden ohjeen sisältämä poistoeron ja vapaaehtoisten varausten muuttunut käsittely on otettu huomioon 2015 sekä tilinpäätösvuonna 2016, joten näiden vuosien konsernilaskelmat ovat vertailukelpoiset.

Edellisen tilikauden vertailukelpoisuus

Nivalan kaupunki osti 10 kpl Nivalan Vesihuolto Oy:n osaketta yksityisiltä omistajilta, jolloin kaupungin omistusosuus Vesihuollosta nousi 79,60 prosentista 79,64 prosenttiin. Muiden tytäryhtiöiden omistusosuus ei muuttunut vuoden aikana.

Kuntayhtymäosuuksissa ei ole tapahtunut muutoksia tilivuosien välillä.

Olennaisia muutoksia ei konsernissa tapahtunut vuoden aikana, joten vuosien 2015 ja 2016 konsernilaskelmat ovat vertailukelpoiset.

KONSERNITILINPÄÄTÖKSEN LAATIMISTA KOSKEVAT LIITETIEDOT

Toimintatuotot tehtävälueittain*)				
	Konserni		Kunta	
	2 016	2 015	2 016	2 015
Yleishallinto			6 024 223	7 100 045
Sosiaali- ja terveystuotot				
Opetus- ja kulttuuripalvelut			705 144	691 919
Tekniset palvelut			3 703 898	4 488 094
Muut palvelut (kaup.tuloissa Varhaiskasv.tulot)			691 474	
Kunnan toimintatuotot yhteensä *)	65 966 998	69 815 368	11 124 739	12 280 058

*) toimintatuottojen erittely esitetään ulkoisista eristä

Verotulot ja valtionosuudet 2016					
	TA 2016	TA-MUUTOS	TA + MUUTOS	TP 2016	POIKKEAMA
Kunnallisvero	27 300 000	0	27 300 000	27 075 771	-224 229
Kiinteistövero	2 450 000	0	2 450 000	2 435 350	-14 650
Yhteisövero	1 050 000	0	1 050 000	1 034 881	-15 119
Verotulot yhteensä	30 800 000	0	30 800 000	30 546 003	-253 997
Valtionosuudet	34 866 400	8 000	34 874 400	34 897 698	23 298

Valtionosuuksien erittely	2016	2015
Kunnan peruspalvelujen valtionosuus		
(ilman tasauksia)	26 225 962	23 889 419
Verotuloihin perustuva valtionos. tasaus	10 235 118	10 040 095
Järjestelmämuutoksen tasaus		
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionos.	-1 563 382	-1 669 933
Harkinnanvarainen valtionosuuden korotus		
	34 897 698	32 259 581

Käyttöomaisuuden poistot

SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOJEN PERUSTEET 1.1.2013 ALKAEN KV 14.11.2013 § 43

Pysyvät vastaavat ovat taseessa hankintahintaisena vähennettynä suunnitelmanmukaisilla poistoilla. Poistojen perustaksi otetaan hyödykkeen koko hankintameno vähennettynä hyödykkeen hankintaan saatu valtionosuus, investointiavustus tai muu rahoitusosuus.

1.1.2013 valmistuneiden hyödykkeiden poistojen laskennan perusteena on hyödykkeen taloudellinen käyttöaika, joka on lyhyempi kuin hyödykkeen tekninen käyttöaika palvelutuotannossa. Hyödykkeiden poistojen laskennassa käytetään kaupunginhallituksen hyväksymiä hyödykekohtaisia poistoaikoja. Poistoaika ei saa ylittää valtuuston hyväksymää enimmäispoistoaikaa. Ennen 1.1.2013 valmistuneiden hyödykkeiden poistot lasketaan kaupunginvaltuuston vuonna 1996 hyväksymän poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelmaa arvioidaan säännöllisesti tilinpäätöksen yhteydessä, jotta valittu

poistomenetelmä ja poistoaika vastaavat todennäköistä hyödykkeen taloudellista käyttöaikaa. Käyttöomaisuuskirjanpitoon aktivoidaan aineellisen ja aineettoman omaisuuden hankintameno, joka on yli 10.000 euroa. Hyödyke, joka koostuu useasta eri komponentista ja joiden yhteenlaskettu hankintameno ylittää 10.000 euroa aktivoidaan käyttöomaisuuskirjanpitoon. Pienet käyttöomaisuushankinnat, joiden hankintameno on alle 10.000 euroa, kirjataan vuosikuluksi käyttötalouspuolelle. Poistojen aloitusaika määräytyy hyödykkeen valmistumisajankohdan mukaisesti:

1.1–30.6 valmistuneesta hyödykkeestä menee koko vuoden poisto

1.7.–31.12 valmistuneesta hyödykkeestä puolen vuoden poisto

NIVALAN KAUPUNKI

Kaupunginhallitus 16.12.2013 § 225

POISTOSUUNNITELMA 1.1.2013 alkaen

PYSYVÄT VASTAAVAT	Poistoaika pääryhmittäin (KV 14.11.2013)	POISTOAIKA 1.1.2013 ALKAEN (KH 16.12.2013)	POISTO- MENETELMÄ
Aineettomat hyödykkeet			
Aineettomat oikeudet	5 - 10 v	5 v	Tasapoisto
Tietokoneohjelmistot	3 - 5 v	4 v	Tasapoisto
Muut pitkävaikutteiset menot	3 - 5 v	4 v	Tasapoisto
Aineelliset hyödykkeet			
Maa- ja vesialueet	Ei poistoa	Ei poistoa	
Rakennukset			
Asuinrakennukset	20 - 50 v	50 v	Tasapoisto
Hallinto- ja laitosrakennukset			
- kiviset		50 v	Tasapoisto
- puiset ym.		40 v	Tasapoisto
Tehdas- ja tuotantorakennukset			
- kiviset		30 v	Tasapoisto
- puiset ym.		20 v	Tasapoisto
Vapaa-ajan rakennukset		30 v	Tasapoisto
Taloussrakennukset		20 v	Tasapoisto

Kiinteät rakenteet ja laitteet	10 - 40 v		
Maa- ja vesirakenteet			
Kadut, tiet, torit, puistot		20 v	Tasapoisto
Sillat, laiturit, uimalat		25 v	Tasapoisto
Muut maa- ja vesirakenteet		20 v	Tasapoisto
Johtoverkostot ja laitteet			
Sähköjohdot, ulkoval.laitteet		20 v	Tasapoisto
Viemäriverkko		40 v	Tasapoisto
Viemäri- yms. laitosten koneet ja laitteet		20 v	Tasapoisto
Muut johtoverkostot ja laitteet		15 v	Tasapoisto
Kiinteät koneet, laitteet ja rakenteet		15 v	Tasapoisto
Koneet ja kalusto	3 - 15 v		
Rautaiset alukset		15 v	Tasapoisto
Muut alukset ja uivat työkonet		15 v	Tasapoisto
Raskaat kuljetusvälineet		15 v	Tasapoisto
Kevyet kuljetusvälineet		10 v	Tasapoisto
Raskaat työkonet		15 v	Tasapoisto
Kevyet työkonet		10 v	Tasapoisto
Atk-laitteet		4 v	Tasapoisto
Muut laitteet ja kalusteet		5 v	Tasapoisto
Muut aineelliset hyödykkeet	Ei poistoa		
Luonnonvarat		Ei poistoa	
Arvo- ja taide-esineet		Ei poistoa	
Muut aineelliset hyödykkeet		Ei poistoa	
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	Ei poistoa		Ei poistoa
Pysyvien vastaavien sijoitukset	Ei poistoa		
Osakkeet ja osuudet			Ei poistoa

Perusparannuskohteen poistoaika määritellään yhdessä kyseisen rakennuksen menojäännöksen kanssa määrittämällä perusparannetun rakennuksen arvioitu jäljellä oleva odotusaika palvelutuotannossa. Perusparannusmeno poistetaan kuitenkin omana kohteenaan, eikä sitä yhdistetä aikaisempaan menojäännösarvoon. Perusparannusmenon ja aieman menojäännöksen jäljellä oleva poistoaika tulee olla yhdenmukainen. Uudisrakennuksen tai olemassa olevan kiinteistön peruskorjauksen yhteydessä tehty ensikertainen kalustaminen kuuluu ko. investoinnin kokonaiskustannuksiin, ja lähtee poistolaskentaan yhtenä kohteena.

Keskimääräiset poistot ja investoinnit vuosina 2015–2019

Suunnitelman mukaiset poistot	2 120 491
Poistonalaisten investointien omahankintameno	-3 053 902
Poikkeama (€)	-933 411
Poikkeama (%)	-44 %

Tarkastuskaudella on useita suuria talonrakennuksen ja kunnallistekniikan investointeja, jotka nostavat poikkeamaprosenttia.

Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Muut toimintatuotot				
Maa- ja vesialueiden myyntivoitot	26 679	203 846	26 679	203 846
Rakennusten myyntivoitot		0		
Muut myyntivoitot		0		
Myyntivoitot yhteensä	26 679	203 846	26 679	203 846
Muut toimintakulut				
Maa-alueiden myyntitappio				
Kiinteistöjen ja osakkeiden myyntitappio		54 499		54 499
	0	54 499	0	54 499

Tasetta koskevat liitetiedot**Taseen vastaavia koskevat liitetiedot**

Arvonkorotukset	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Maa- ja vesialueet				
Arvo 1.1.	47 944	47 944		
Arvonkorotukset				
Arvonkorotusten purku				
Arvo 31.12.	47 944	47 944		
Rakennukset *)				
Arvo 1.1.	576 151	576 151		
Arvonkorotukset				
Arvonkorotusten purku				
Arvo 31.12.	576 151	576 151		
Arvonkorotukset yhteensä	624 095	624 095		

Arvonkorotukset Jedun tilinpäätöksessä. Muilla konsernin osakkailla ei ollut arvonkorotuksia.

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet											
	Aineettomat hyödykkeet				Aineelliset hyödykkeet						
	Aineet- tomat oikeudet	Muut pitkävai- kutteiset menot	Ennak- komak- sut	Yhteensä	Maa- ja vesi- alueet	Raken- nukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineel- liset hyödyk- keet	Ennako- maksut ja kesk.er.h.	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	23 983	143 109		167 091	6 464 359	32 484 822	7 971 441	378 381		606 282	47 905 286
Lisäykset tilikauden aikana	0	0		0	296 869	1 409 503	359 512	257 710		451 813	2 775 407
Rahoitusosuudet tilikaudella				0				-5 500			-5 500
Vähennykset tilikauden aikana				0	-7 715						-7 715
Siirrot erien välillä				0		437 402	82 854			-520 256	0
Tilikauden poisto	-8 057	-81 382		-89 438		-1 183 037	-606 664	-154 897			-1 944 599
Arvonlennukset ja niiden palautukset				0							
Poistamaton hank.meno 31.12.	15 926	61 727		77 653	6 753 512	33 148 690	7 807 143	475 694		537 840	48 722 879
Arvonkorotukset											
Kirjanpitoarvo 31.12.	15 926	61 727		77 653	6 753 512	33 148 690	7 807 143	475 694		537 840	48 722 879
Olenaiset lisäpoistot											
Erittely olenaisista lisäpoistoista											

Pysyvien vastaavien sijoitukset					
	Osakkeet ja osuudet				
	Osakkeet konserni- yhtiöt	Osakkeet omistusyht. yhteisöt	Kunta- yhtymä- osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	Yhteensä
Hankintameno 1.1.	18 535 926	452 490	8 124 800	1 185 494	28 298 711
Lisäykset	1 905	0			1 905
Vähennykset					
Siirrot erien välillä					
Hankintameno 31.12.	18 537 832	452 490	8 124 800	1 185 494	28 300 617
Arvonlennukset					
Arvonkorotukset					
Kirjanpitoarvo 31.12.	18 537 832	452 490	8 124 800	1 185 494	28 300 617

Jvk-, muut laina- ja muut saamiset					
	Jvk-laina- saamiset	Saamiset konserni- yhteisöt	Saamiset kunta- yhtymät	Saamiset muut yhteisöt	Yhteensä
Hankintameno 1.1.		1 797 533		97 961	1 895 494
Lisäykset				67 492	16 524
Vähennykset		-532 912			-117 506
Siirrot erien välillä					
Hankintameno 31.12.		1 264 620		165 453	1 794 512
Arvonlennukset					
Arvonkorotukset					
Kirjanpitoarvo 31.12.		1 264 620	0	165 453	1 794 512

Tytäryhteisöt, kuntayhtymäosuudet sekä osakkuusyhteisöt						
Nimi	Kotipaikka	Kaupungin omistus-osuus	Konsernin omistus-osuus	Kuntakonsernin osuus (1 000 €)		
				Omasta pääomasta	Vieraasta pääomasta	Tilikauden voitosta/tappiosta
Tytäryhteisöt						
Nivalan Liikuntakeskus Oy	Nivala	98,93 %	98,93 %	2 804	3 075	-177
Nivalan Kaukolämpö Oy	Nivala	100 %	100 %	369	17 986	266
Nivalan Teollisuuskylä Oy	Nivala	99,18 %	99,18 %	11 651	17 847	3
Nivalan Vuokrakodit Oy	Nivala	100 %	100 %	1 784	9 424	116
Nivalan Vesihuolto Oy	Nivala	79,64 %	79,64 %	2 916	1 721	-13
Kiinteistö Oy Kesti	Nivala	100 %	100 %	187	1 337	0
			Yhteensä	19 711	51 390	195
Kuntayhtymät						
Peruspalvelukuntayhtymä Kallio	Ylivieska	33,61 %	33,61 %	983	5 385	3
Jokilaaksojen musiikkiopisto Ky	Nivala	24,64 %	24,64 %	6	40	0
Jokilaaksojen koulutuskuntayhtymä JEDU	Nivala	16,00 %	16,00 %	6 341	1 082	246
Pohjois-Pohjanmaan liitto	Oulu	2,58 %	2,58 %	28	31	2
Pohjois-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri	Oulu	2,27 %	2,27 %	3 547	4 914	122
			Yhteensä	10 905	11 452	373
Osakkuusyhteisöt						
Vesikolmio	Nivala	20,25 %	20,25 %	1 200	2 561	72
Kuntien Hetapalvelut Oy	Ylivieska	29,50 %	29,50 %	37	105	0
Nivalan Työpajasäätiö	Nivala	45,36 %	45,36 %	36	51	21
			Yhteensä	1 273	2 717	93

Konsernin yli-/alipariarvot	Hankintahinta kaup. maks	Osuus % pääomasta	Peruspää-oma heidän tase	Nivalan kaup.osuus	Yli-/alipariarvot
Nivalan Liikuntakeskus Oy	5 479 449,83	98,93	5 538 689,92	5 479 425,94	23,89
Nivalan Kaukolämpö Oy	36 160,40	100	36 160,41	36 160,41	-0,01
Nivalan Teollisuuskylä Oy	11 140 571,47	99,18	11 232 402,08	11 140 296,38	275,09
Nivalan Vesihuolto Oy	339 796,94	79,64	412 060,42	328 164,92	11 632,02
Koy Nivalan Vuokrakodit	1 070 826,29	100	898 291,72	898 291,72	172 534,57
Koy Kesti	141 026,85	100	142 368,99	142 368,99	-1 342,14
Ppky Kallio	911 785,49	33,61	2 712 802,54	911 772,93	12,56
Jokil. Musiikkiopisto Ky	5 733,53	24,64	23 609,04	5 817,27	-83,74
Jedu	3 835 840,33	16	16 641 031,54	2 662 565,05	1 173 275,28
Po-Po Liitto	11 264,22	2,58	436 079,09	11 250,84	13,38
Po-Po sairaanhoitopiiri	3 360 176,53	2,27	148 151 170,77	3 363 031,58	-2 855,05
Yhteensä	26 332 631,88				1 353 485,86
Tyttäret	18 207 831,78	330 000,00	18 537 831,78		Tilin 1201 saldo 31.12.2016
Kuntayhtymät	8 124 800,10				Tilin 1203 saldo 31.12.2016

Saamisten erittely	2016		2015	
	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset	Pitkä- aikaiset	Lyhyt- aikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset				
Lainasaamiset	1 264 620	530 000	1 797 533	781 000
Muut saamiset	92 125	246 136	35 953	257 805
Siirtosaamiset		0		6 970
Yhteensä	1 356 745	776 136	1 833 486	1 045 775
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset				130 177
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		544 042		
Yhteensä		544 042		130 177
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistus-yhteisyhteisöiltä				
Myyntisaamiset	27 756		48 810	
Lainasaamiset				
Muut saamiset		10 413		5 448
Siirtosaamiset				
Yhteensä	27 756	10 413	48 810	5 448
Saamiset yhteensä	1 384 501	1 330 591	1 882 296	1 181 400

Siirtosaamisiin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Menoennakot				
Pitkäaikaiset siirtosaamiset yhteensä	0	0	0	0
Lyhytaikaiset siirtosaamiset				
Tulojäämät				
Siirtyvät korot	0	0	1 572	0
Kelan korvaus työterveydenhuollosta	166 830	133 352	121 903	90 491
EU-tuet ja avustukset, Ely-tyött.korvaukset	61 433	86 843	9 223	45 562
Melan saatava lomitustoiminnasta		114 648		114 648
Kela-sv-korvaukset			19 610	
Jokilaaksojen Pelastuslaitos		45 000		45 000
Kuntaosuuden palautus Ppky Kalliolta			546 889	
Maaseutuhallinnon saatavat kunnilta		20 228		20 228
Eläkemenoperusteinen maksu		13 541		13 541
If-tapaturmavakuutus			21 590	
Muut tulojäämät		148 906	11 191	148 906
Muut saamiset	978 251	740 454		
Tulojäämät yhteensä		1 302 972	731 978	478 376
Lyhytaikaiset siirtosaamiset yhteensä	1 206 514	1 302 972	731 978	478 376

Rahoitusarvopaperit

	2016	2015
Osakkeet ja osuudet		
Markkina-arvo	4 441 655	4 513 739
Kirjanpitoarvo	3 960 767	3 797 742
Erotus	480 888	715 997
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin		
Markkina-arvo	1 069 527	341 428
Kirjanpitoarvo	1 066 680	339 803
Erotus	2 846	1 625
Joukkovelkakirjalainasaamiset		
Markkina-arvo	11 133 629	11 005 727
Kirjanpitoarvo	10 821 714	10 524 243
Erotus	311 915	481 484
Muut arvopaperit		
Markkina-arvo	350 998	208 754
Kirjanpitoarvo	350 998	208 754
Erotus	0	0
Yhteensä rahoitusarvopaperit kirjanpidon muk.	16 200 159	14 870 541

Rahoitusarvopaperit

Tasearvot 31.12	2016	2015
Osakkeet	3 960 767	3 797 742
Sijoitukset rahamarkkinainstrum.	1 066 680	339 803
Joukkovelkakirjalainat ja obligaatiot	10 821 714	10 524 243
Muut arvopaperit	350 998	208 754
Talletukset	10 979	32 894
Yhteensä	16 211 138	14 903 435
Sijoitusten hoitopalkkiot	29 600	30 575
Arvonalennukset		
Osakkeet	0	82 934
Muut rahamarkkinainstrumentit	39 281	29 930
Korkotuotot sijoituksista	92 150	97 614
Osingot	26 252	17 947
Myyntivoitot	1 236 854	908 613
Myyntitappiot	83 958	53 605
TUOTOT	1 355 256	1 024 174
KULUT	152 839	166 468
NETTO	1 202 417	857 705

Oman pääoman erittely	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Peruspääoma 1.1.	35 757 137	35 757 137	35 757 137	35 757 137
Lisäykset				
Vähennykset				
Peruspääoma 31.12.	35 757 137	35 757 137	35 757 137	35 757 137
Säätiöiden ja yhdistysten peruspääomat	3 818	3 818		
Arvonkorotusrahasto 1.1.	651 381	655 200		
Lisäykset	18			
Vähennykset		3 818		
Arvonkorotusrahasto 31.12.	651 399	651 381		
Muut omat rahastot				
Investointirahaston pääoma 1.1.	2 368 283	2 493 283	2 368 283	2 493 283
Siirrot rahastoon				
Siirrot rahastosta		125 000		125 000
Investointirahaston pääoma 31.12.	2 368 283	2 368 283	2 368 283	2 368 283
Vahinkorahaston pääoma 1.1.	20 100	19 706	20 100	19 706
Siirrot rahastoon		394		394
Siirrot rahastosta				
Vahinkorahaston pääoma 31.12.	20 100	20 100	20 100	20 100
Juhlavuoden rahasto 1.1.	2 709	2 655	2 709	2 655
Siirrot rahastoon		53		53
Siirrot rahastosta				
Juhlavuoden rahaston pääoma 31.12.	2 709	2 709	2 709	2 709
Taidehankintarahasto 1.1.	1 087	1 087	1 087	1 087
Siirrot rahastoon				
Siirrot rahastosta				
Taidehankintarahaston pääoma 31.12.	1 087	1 087	1 087	1 087
Muut omat rahastot	360 632	358 861		
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	2 752 811	2 751 040	2 392 179	2 392 179
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	8 257 567	2 904 264	2 587 475	1 577 580
Jedu muutos v. 2014 osalta		1 382 739		
Ppshp muutos v. 2014 osalta		294 683		
V. 2014 eliminoinnit		415 670		
Eliminoinnit v. 2015 osalta		2 449 300		
Eliminointiero v. 2016 osalta	-41 945			
Siirto rahastosta				
Siirto rahastoon				
Edellisten tilikausien ylijäämä 31.12.	8 215 622	7 446 655	2 587 475	1 577 580
Tilikauden ylijäämä/alijäämä	2 437 755	810 912	1 072 182	1 009 895
Oma pääoma yhteensä	49 818 542	47 420 944	41 808 973	40 736 790

Erittely poistoeroista	2 016	2 015
Investointivaraukseen liittyvä poistoero	38 738	40 776
EVL-poistoihin liittyvä poistoero		
Poistoero yhteensä	38 738	40 776

Pitkäaikaiset velat, jotka erääntyvät yli 5 v.	2016	2015
Joukkovelkakirjalainat		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	14 889 574	16 396 191,21
Lainat julkisyhteisöiltä		
Lainat muilta luotonantajilta		
Saadut ennakot		
Ostovelat		
Muut velat		
Siirtovelat		
Pitkäaikaiset velat yhteensä	14 889 574	16 396 191,21

Pakolliset varaukset	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Muut pakolliset varaukset				
Eläkevaraus				
Vahingonkorvausvaraus				
Vuokravastuut käyttämättömistä tiloista				
Ympäristövastuut				
Potilasvahinkovakuutusmaksuvastuu (ky)	763 517	570 441		
Muut varaukset				
Muut pakolliset varaukset yhteensä	763 517	570 441		

Muiden velkojen erittely				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Muut velat				
Liittymismaksut	3 522 989	3 544 873		
Muut velat	2 332	3 869	2 332	3 869
Muut velat yhteensä	3 525 321	3 548 742	2 332	3 869

Kuntatodistuslimiitin käyttöoikeus enimmillään 35 milj. euroa tilapäislainoitukseen.

31.12.2016 tilinpäätöshetkellä 30,0 milj. euroa.

Vieras pääoma yhteensä	2016		2015	
	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen	Pitkä- aikainen	Lyhyt- aikainen
Velat tytäryhteisölle Saadut ennakot				
Ostovelat		118 194		104 398
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä		118 194		104 398
Velat kuntayhtymille, joissa kunta on jäsenenä Saadut ennakot				
Ostovelat		1 254 236		967 703
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä		1 254 236		967 703
Velat osakkuus- tai sekä muille omistusyhteisyyksille Saadut ennakot				
Ostovelat				
Muut velat				
Siirtovelat				
Yhteensä		0		
Vieras pääoma yhteensä		1 372 430		1 072 101

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Lyhytaikaiset siirtovelat Tuloennakot	43 349	54 205		
Menojäämät Palkkojen jaksotukset	3 900 539	7 001 422	2 256 695	1 990 753
Korkojaksotukset	13 634	44 978	12 577	14 812
Valtionosuusennakot	83 394	59 983	83 394	59 983
Lomitusennakon palautus Melalle	208 282		208 282	
Asfalttikart.korvauksen pal. Lemminkäiselle	321 258		321 258	
Potilasvakuutusvelka	97 566	96 356		
Vakuutusmaksujaksotus		9 196		
Tasausrahasto	74 114	59 307		
Muut menojäämät	3 637 205	1 034 557	356 086	789 330
Lyhytaikaiset siirtovelat yhteensä	8 379 341	8 360 004	3 238 292	2 854 878
Siirtovelat yhteensä	8 379 341	8 360 004	3 238 292	2 854 878

Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	12 519 448	12 870 060		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	17 840 247	17 517 447		
Lainat julkisyhteisöiltä				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Lainat muilta luotonantajilta				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	17 840 247	17 517 447		
Velat, joiden vakuudeksi annettu osakkeita				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta				
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo				
Lainat julkisyhteisöiltä				
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo				
Lainat muilta luotonantajilta				
Pantattujen osakkeiden kirjanpitoarvo				
Pantatut osakkeet yhteensä				

Vastuusitoumukset	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2 016	2 015
Takaukset konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma			48 176 625	50 190 907
Jäljellä oleva pääoma			37 512 772	34 408 931
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	7 150 789	4 008 789	7 150 789	4 008 789
Jäljellä oleva pääoma	3 731 583	2 861 466	3 731 583	2 861 466
Takaukset konserniyhtiön velasta				
Nivalan Kaukolämpö Oy			14 588 238	15 529 414
Nivalan Teollisuuskylä Oy			15 391 501	11 022 852
Kiint. Oy Nivalan Vuokrakodit			5 386 943	5 636 135
Nivalan Liikuntakeskus Oy			1 764 000	1 826 500
Kiint. Oy Kesti			382 090	394 030
Takaukset muiden velasta				
Oy Vesikolmio	2 139 395	1 169 044	2 139 395	1 169 044
Nivalan Vanhustenkotiyhd. Ry.	1 128 792	1 184 890	1 128 792	1 184 890
Vestia jätehuolto / Jokilaaksojen Jäte Oy	463 396	507 532	463 396	507 532
Takaukset yhteensä 31.12.2016			41 244 355	37 270 397

Leasingvastuiden yhteismäärä				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Seuraavalla tilikaudella maksettavat	218 577	198 864	95 919	80 233
Myöhemmin maksettavat	347 294	630 770	123 820	110 193
Yhteensä	565 871	831 648	219 739	190 426
Leasing sopimuksiin ei sisälly olennaisia irtisanomis- ja lunastusehdon mukaisia vastuita				

Vastuu Kuntien takauskeskuksen takausvastuista	2016	2015
Kunnan osuus takauskeskuksen takausvastuista 31.12.	52 443 827	52 195 602
Kunnan osuus takauskeskuksen kattamattomista takausvastuista 31.12.		
Kunnan mahdollista vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta 31.12.	39 146	37 195

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt ja vastuut				
	Konserni		Kunta	
	2016	2015	2016	2015
Ppshp, kertyneen alijäämän kuntavastuu	19 538	154 308	19 538	154 308
Vuokravastuut, vastuut voimassa 30.11.2027 asti	93 862	89 132		
Ppshp, vammais- ja tuetun asumisen vastuu	264 650	264 431		
Sopimusvastuut yhteensä	378 050	507 871		
Johdannais sopimukset				
Koronvaihtosopimukset				
Käypä arvo	-19 111	-17 552		
Kohde-etuuden arvo	864 019	1 121 857		
Arvonlisäveron palautusvastuu *)	3 954 556	2 983 743	162 229	181 816
Hankkeiden valtionosuus palautusvastuu **)	594 199	100 503		
<p>*) Palautuksena ja vähennyksenä käsitellyt arvonlisäverot uudisrakennusten ja perusrantamisen hankintamenoista, joihin liittyy mahdollinen palautusvelvollisuus kiinteistöt myytäessä tai niiden käyttötarkoituksen muuttuessa vähennykseen tai palautukseen oikeuttamattomaan tarkoitukseen (AVL 120 §). Palautusvastuuta määriteltäessä otetaan huomioon kiinteistöt, joiden osalta vastuun toteutuminen on todennäköistä investointi- tai taloussuunnitelmaan tai toimenpideohjelmaan perustuen.</p> <p>**)Mm. Sosiaali- ja terveydenhuollon sekä opetus- ja kulttuuritoimen perustamishankkeisiin saatujen valtionosuuksien palautusvastuut, STVOL 4:30 §, Laki opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta 7:30 § (vastuu voimassa 15 vuotta). Vastuut päättyvät vuosina 2015 - 2020.</p>				

Henkilöstöä ja tilintarkastusta koskevat liitetiedot

Henkilöstön lukumäärä 31.12.	2016	2015
Yleishallinto	9	11
Sivistyspalvelut	275	181
Tekniset palvelut	83	88
Alueellinen maaseutuhallinto + lomatoimi	110	111
Yhteensä	477	391

Henkilöstökulut	2016	2015
Henkilöstökulut tuloslaskelman mukaan	24 179 047	21 186 064
Henkilöstökuluja aktivoitu aineettomiin ja aineellisiin hyödykkeisiin	139 746	123 464
Henkilöstökulut yhteensä	24 318 793	21 309 528

Tilintarkastusyhteisön palkkiot esitetään tilinpäätöksessä ja liitetiedoissa suoriteperusteisesti siten, että ne sisältävät palkkiot kussakin tilinpäätöksessä esitetyn tilikauden 1.1.–31.12. aikana tapahtuneista työsuoritteista. Vastaavat luvut edelliseltä tilikaudelta tulee ilmoittaa vertailutietoina. Tieto esitetään kunnan tai kuntayhtymän tilinpäätöksen liitetietona, mutta konsernista tätä ei tarvitse esittää.

Tilintarkastajan palkkiot	2016	2015
Tarkastusyhteisö: Oy Auditor Ab/BDO Auditor Oy		
Tilintarkastuspalkkio	9 554,37	7 900,37
Tilintarkastajan lausunnot		
Tarkastuslautakunnan kokoukset	610,38	206,63
Tarkastuslautakunnan sihteerin palkkiot, tilintarkastaja ei toimi sihteerinä vaan yksi lautakunnan jäsenistä		
Muut palkkiot		
asiantuntijapalvelut	13,75	1 100,00
järjestelmäkartoitus		
Palkkiot yhteensä	10 178,50	9 207,00

Nivalan kaupunki INTIME/SISÄINEN LASKENTA	TULOSLASKELMA		SIS. ULKOISET JA SISÄISET TULOT JA MENOT	
	Talousarvio	Vuoden alusta	Jäljellä	Käyttö %
TULOSLASKELMA				
TOIMINTATUOTOT				
Myyntituotot	9 906 536,00	9 751 820,20	154 715,80	98,40
Maksutuotot	1 529 230,00	1 488 421,14	40 808,86	97,30
Tuet ja avustukset	434 538,00	474 353,75	-39 815,75	109,20
Vuokratuotot	3 508 413,00	3 361 828,89	146 584,11	95,80
Muut toimintatuotot	476 842,00	576 197,94	-99 355,94	120,80
TOIMINTATUOTOT YHTEENSÄ	15 855 559,00	15 652 621,92	202 937,08	98,70
Valmistus omaan käyttöön	20 094,00	39 753,70	-19 659,70	197,80
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-18 517 466,00	-18 193 946,03	-323 519,97	98,30
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-5 166 287,00	-4 917 762,72	-248 524,28	95,20
Muut henkilösivukulut	-1 261 249,00	-1 153 931,78	-107 317,22	91,50
Palvelujen ostot	-48 233 032,00	-47 948 128,14	-284 903,86	99,40
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 993 280,00	-2 941 891,44	-51 388,56	98,30
Avustukset	-1 791 700,00	-1 657 103,28	-134 596,72	92,50
Vuokrat	-2 009 839,00	-2 015 705,45	5 866,45	100,30
Muut toimintakulut	-159 310,00	-148 694,85	-10 615,15	93,30
TOIMINTAKULUT YHTEENSÄ	-80 132 163,00	-78 977 163,69	-1 154 999,31	98,60
TOIMINTAKATE	-64 256 510,00	-63 284 788,07	-971 721,93	98,50
Verotulot	30 800 000,00	30 546 002,59	253 997,41	99,20
Valtionosuudet	34 874 400,00	34 897 698,00	-23 298,00	100,10
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	210 000,00	131 645,25	78 354,75	62,70
Muut rahoitustuotot	710 000,00	1 275 701,24	-565 701,24	179,70
Korkokulut	-250 000,00	-101 607,98	-148 392,02	40,60
Muut rahoituskulut	-50 000,00	-43 164,92	-6 835,08	86,30
VUOSIKATE	2 037 890,00	3 421 486,11	-1 383 596,11	167,90
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunn.mukaiset poistot	-2 012 022,00	-2 034 037,09	22 015,09	101,10
Satunnaiset erät				
Satunnaiset kulut	0,00	-317 304,56	317 304,56	0,00
TILIKAUDEN TULOS	25 868,00	1 070 144,46	-1 044 276,46	4 136,90
Poistoeron lis.(-)tai väh.(+)	2 038,00	2 038,00	0,00	100,00
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ)	27 906,00	1 072 182,46	-1 044 276,46	3 842,10

KAUPUNGINHALLITUS 2016**Varsinaiset jäsenet**

Vuolteenaho Jarmo, pj
 Vähäsöyrinki Leena, 1. vpj.
 Erkkilä Eero
 Ahlholm Jani, 2 vpj
 Päivärinta Mikko
 Raudaskoski Jarmo
 Niinikoski Eija-Riitta
 Pirnes Satu
 Pyykkönen Kaarina

Ammatti

maanviljelijä
 terveydenhoitaja
 yrittäjä
 työnjohtaja
 yrittäjä
 maanviljelijä
 TM, kehityspäällikkö
 kirjanpitäjä
 lääkäri

Puolue

KESK
 KESK
 PERUS
 SDP
 KESK
 KESK
 KESK
 KESK
 KOK

Henkilökohtaiset varajäsenet

Nuorala Matti
 Ainasoja Eeva-Leena
 Kivioja Jarmo
 Maijala Juha
 Leppimaa Maarit
 Suni Hilikka
 Ekdahl Tuula
 Raudaskoski Eero
 Kukkola Jukka

Ammatti

pappi
 sosionomi (AMK)
 maatalouslomittaja
 kiinteistönhoitaja
 opiskelija / yrittäjä
 osastonhoitaja
 kassa / myyjä
 erityisopettaja
 maanviljelijä

Puolue

KESK
 KESK
 KESK
 KESK
 KESK
 KESK
 PERUS
 VAS
 KOK

LAUTAKUNTIEN PUHEENJOHTAJAT 2016**Lautakunta / jaosto**

Henkilöstöjaos
 Keskusvaalilautakunta
 Alueellinen maaseutulautakunta
 Sivistyslautakunta
 Tarkastuslautakunta
 Tekninen lautakunta
 Tekninen lupajaos
 Lomituspalvelulautakunta

Puheenjohtaja

Niinikoski Eija-Riitta
 Eskola Jorma
 Koivuoja Jukka (Sievi)
 Erkkilä Irja
 Junttila Heikki
 Honkala Taimo
 Kaikkonen Aimo
 Pihlajaniemi Jarmo

Puolue

KESK
 KESK

 KESK
 KESK
 KESK
 KESK
 KESK

KÄYTETYT KIRJANPITOKIRJAT tilikaudella 1.1.–31.12.2016

Päivä- ja pääkirja

Myyntireskontra

Ostoreskontra

Tilierittely

Tase

Tase-erittely

ALV-laskelma

Tuloslaskelma

Tuloslaskelma tilierittely

Rahoituslaskelma

Talousarvion toteutuminen

Tuloslaskelman toteutumisvertailu

Käyttöomaisuuskirjanpito

Irtaimistokirjanpito

ATK-palkkakirjanpito

Saldoselvitykset

Kirjanpidon aineisto säilytetään arkistosuunnitelman mukaisesti.

TOSITELAJIT

T O S I T E L A J I T

TOSITELAJI NIMI

01 Pankkitositteet
02 Pankkitositteet Opus Capita
08 Excel -tositteet
09 Palkkatositteet
10 KP Laskennalliset
11 KP Automaattikirjaukset
12 SL Laskennalliset
13 SL Automaattikirjaukset
14 Vyörytykset
15 Luottotappiot
16 Poistot
20 Ostolaskujen maksut
21 Ostolaskut Heeros
22 Ostolaskut ostoreskontra
30 Myyntireskontran suoritukset
31 Myyntilaskut yleishallinto
32 Myyntilaskut sivistyspalvelut
33 Myyntilaskut ruokahuolto
34 Myyntilaskut tekniset palvelut
35 Maanvuokrat
36 Myyntilaskut lomituspalvelut
37 Myyntilaskut aravalainat
38 Puhdistuspalvelut
39 Vuokrat
40 Aamu/- iltapäivätoiminta
60 Tilinpäätösviennit
86 Hyvitysten kohdistus
87 Korkolaskut
88 Sopimuslaskutus
89 Sisäinen laskutus
90 Muistiot
96 Kirjanpidon tulos
97 Kirjanpidon tulos laskennall.
98 Sisäisen laskennan tulos
99 Sisäisen laskennan tulos lask.

VUODEN 2016 TILINPÄÄTÖKSEN ALLEKIRJOITUKSET:

Nivalassa ____ päivänä maaliskuuta 2017

NIVALAN KAUPUNGINHALLITUS

_____
Päivi Karikumpu, kaupunginjohtaja

_____
Jarmo Vuolteenaho pj.

_____
Leena Vähäsöyrinki 1 vpj.

_____
Jani Ahlholm 2 vpj.

_____
Eero Erkkilä

_____
Mikko Päivärinta

_____
Jarmo Raudaskoski

_____
Eija-Riitta Niinikoski

_____
Satu Pirnes

_____
Kaarina Pyykkönen

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu erillinen tilintarkastuskertomus.

Nivalassa ____ päivänä _____ kuuta 2017

BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö

_____
Asko Vanhatupa
Tilintarkastaja JHTT

